

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Liber thopicorum - Cod. Ettenheim-Münster 460

Johannes <Magistri>

[S. l.], [15. Jahrh.]

[Text]

[urn:nbn:de:bsz:31-138466](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-138466)

Admodum resoluti magistri Johannis de magistris doctoris parisiensis eximij questioes supueteriarte cum expla natione textus eiusdem secundum mentem doctoris subtilis foeliciter Incipiunt.

Intra initium vsagogarum porphirij queritur primo.

Utrum oim conclusio logicaliu sit habitus scietificus. vnus scilicet nueru rationalis ab alijs distinctus. Arguitur primo per primam prem quod scilicet illa conclusio logicaliu hitus sit non scietificus quia modus scietificus non est scia sed logica est modus scietificus non est hitus scietificus maior et minor hitus per aristotilem et metha ca. ultio quod dicitur absurdum est si querere scias et modum scietifici ubi per modum scietifici intelligitur logica ut vult perceptor. Secundo ar. 3 scdm pre qz vel tal habitus esset vnus per nueru vel plures per nueru vnus tamen vnitate minor quod sit vnitas nueralis non est dicendum primum quia obiecto scietifici alterius et alterius rationis sunt habitus alterius et alterius rationis Sed in logica sic et in quibus alia scia sunt plura obiecta scietifica seu plures conclusiones alterius et alterius rationis quod illar conclusionum hitus erunt plures et non vnus numero Ad est dicendum scdm quia non maioris vnitatis est hitus corporalis vel habitus moralis quam hitus intellectualis Sed tamen hitus corporalis vel albedo nigredo quod moralis vel Lpannia vel iusticia est vnus vnitate nuerali quod hitus logicalis sic et quilibet alius intellectualis est vnus vnitate nuerali. Et confirmatur quia nisi sic sequeretur quod hitus logicalis non esset vnus nisi vnitate cuiusdam aggregatois Sed hoc est falsum. falsitas persequens patet quod dato persequere logicalis non esset in se magis vnus quam cum metha vel medicina quod est absurdum Tercio sic ar. 3 tercia parte quod logica est ens reale predicamentale de pria

spe qualitatis que est realis. Itaque ar. 3 vltia parte essentialis distinctio notitiae est ab obiectis Sed noticie siue hitus metha et logicalis est idem obiectum que non sunt inter se distice. ar. 3 videtur non ex 2o de aia minor parte ex 4o metha ubi dicitur quod circa idem laborat metha et aliter et so phista In oppositum est aristotilese oes per paratetici.

Sciendum primo quod pro declaratione primi termini in titulo quibus positi mouent tres parue difficultates. Prima est cuius potentia logica est hitus. Rursum per vnus distinctio vnus supos et vnus dicitur distinctio est hitus in quibus sita in corporea duplex potentia reperit scilicet intellectus et voluntas. Vnde intellectus est potentia aie que potentia aia per intelligere et actus intelligendi perducere Sed voluntas est potentia aie que potentia aia per velicere et actus volendi elicere. Suppositio est hitus. Vnde in omni est aliquid supadditum potentia naturali inclinans ea ad proprie facilius delectabilem et expedite operandum Dicitur est istud logica est hitus intellectus per quod regulat potentiam intellecti ad bene diffiniendum diuidendum et discernendum. Secunda difficultas per que actus intellectus generatur in nobis logica. Rursum per vnus distinctioem et vnus dicitur. Distinctio est hec. Actus intellectus alius est adeque vt intelligere Alius est inadequo qui subdividit in sex Quorum primum est simplicium apprehensio per que formantur diuisiones. Secundus est apprehensio oppositio et diuisio per que sunt enuntiationes. Tercius est compositio diuisio discursus per que sunt silogismi. Quartus est decipi per que sunt silogismi ignozant siue falsigraphi. Quintus est optari per que sunt syllogismi. Sextus est certissime cognoscere per que sunt syllogismi demonstratiui. Et illos solum ponunt tres ab aristotile a quorum 3o scilicet a discursu vocatur intellectus ratio. Que sic ab ysaac diffinitur. Ratio est hitus intellectiva facies curere causam causanti. Dicitur est illud et si oes actus intellectuales (4to exceptio) referant ad generandum sciam: a tercio tamen principaliter de scia generari. Syllogismus enim demonstratiuus principaliter est ordinar ad scie generationem. Tercia difficultas quot sunt hitus intellectuales quibus non potest falsu dicere. Rursum per 4o distinctioes et vnus dicitur. Prima distinctio est hitus habitus intellectus Alius est infusus Alius est acquisitus. Unde habitus infusus est qui sine actu potentia ipsi potentia imprimuntur et tale hitus habuerunt apostoli Sed hitus acquisitus est qui mediante actu potentia ab ipa potentia acquiritur cuiusmodi sunt hitus quos per studiu et exercitium acquirunt. Secunda distinctio habitus acquiruntur

Conclusio oim geton logicaliu... per se... non forma... intellectus... dicitur... per se... per se... per se...

Suppositio est hitus... per se... per se... per se... per se...

Actus intellectus alius est adeque vt intelligere... per se... per se... per se... per se...

Syllogismus enim demonstratiuus principaliter est ordinar ad scie generationem... per se... per se... per se... per se...

Tercia difficultas quot sunt hitus intellectuales quibus non potest falsu dicere... per se... per se... per se... per se...

Secunda distinctio habitus acquiruntur... per se... per se... per se... per se...

Utrum logica sit habitus scietificus... per se... per se... per se... per se...

Actus intellectus alius est adeque vt intelligere... per se... per se... per se... per se...

Syllogismus enim demonstratiuus principaliter est ordinar ad scie generationem... per se... per se... per se... per se...

Tercia difficultas quot sunt hitus intellectuales quibus non potest falsu dicere... per se... per se... per se... per se...

Secunda distinctio habitus acquiruntur... per se... per se... per se... per se...

Infinitus
Intellectus
Sapientia
Prudentia
Sapientia
Prudentia
Sapientia
Prudentia
Sapientia
Prudentia

Ylagoge

liber metaphisice est vna scientia liber pbi-
 ficorum est vna scientia .et scientia isto modo
 non est vna numero sz continet ml'os habit'
 non tñ numero differentes imo etiam specie
 et genere differentes .hñt tamè b' modi hñ'
 aliquem ordinem inter se: et ad obiectum in
 quo v'ualiter pñent .pp'ter què ordinè spe-
 ciale m possunt dici scientia vna .Et isto modo
 accipiendò scientiam nō ē incoñuēns eandè
 vñtatem pñere ad distinctas sciētiās .Alio
 capitur scientia p habitu vni' determinate cō-
 clusionis dīstincte contra alios habit' intel-
 ctuales scz intellectū et sapientias .Et sic acci-
 piēdo sciaz dīstīnit a doctore s'bili q' ē notitia
 euīdēs alicui' veri necessarij nata cā' ex euī-
 dēti notitia pmissar' necessariar' applicatar' p
 discursum sillogisticum ad tāle vñt' pgnitiū
 In qua dīstīnitione tangunt tres cōditōnes
 req'site ad sciētiām isto mō dīctā .Prima est
 q' sit notitia euīdēs sñi formidine de oppo-
 sitio et p hanc excludit opīntio fides z suspīctio
 q' nō sunt notitiae euīdēs .Unde notitia euī-
 dēs Est cognitio alicui' veri complexi nata
 sufficiēter causari mediate v' imē' ex notitia
 terminor' incomplexor'. Et non req'itur q' no-
 titia euīdēs sit alic' necessarij .ppositio enim
 pñtēns potest euīdēs pgnosci z ita notitia
 euīdēs est in plus q' sciētia intellectus vel
 sapientia . Secunda p'dictio est q' sit veri ne-
 cessarij z p hoc excludit notitias pñgentium
 q' non est scientia pprie dīctā q' non est veri
 necessarij . Tercia cōditio q' sit nata causari
 ex euīdēti notitia pmissarum applicatarum p
 discursum sillogisticum ad illud vñt' pgnitiū
 . Et per istā excludit notitias euīdēs pri-
 morum pñcipior' q' nō p't haberi p discursum
 sillogisticū . Notant dicebat nata causari
 quia nō est necesse q' defacto causetur p dis-
 cursum sillogisticum p' etiam talis notitia cau-
 sari p solam expiētiā sine omni sillogis'mo
 sicut aliquis p solā expiētiām potest euīdēs
 scire q' luna est eclipsabilis . Pro declaratōe
 secūdi termini ponunt tres dīstīctōes .Prīa
 dīstīctio duplex est modus sciēdi scz obie-
 ctivus et directivus .Modus sciēdi obiectivus
 est ille qui est natus terminare obiectiue acū
 intellectus nostri circa què modum sciēdi dī-
 rigit modus sciēdi directivus .Sed modus
 sciēdi directivus est quidam habitus natus
 dirigere intellectū nostrum circa modum sci-
 endi obiectivū .verbi gratia .Iste modus sci-
 endi qui est argumentatio potest considerari
 p cooperationem ad sciētiās ad quas ē ap-
 plicabilis: potest etiam considerari iecundum

Conclusio
Sciētia
Prudentia
Sapientia
Intellectus
Prudentia
Sapientia
Prudentia
Sapientia
Prudentia

istoz quidā est corporalis qui est in corpore
 subiectūe sicut albedo nigredo Ali' ē spūalis
 qui est in anima s'biectiue: vel in aliqua alia
 s'biectiua incorporea cuiusmodi sunt virtutes
 et scientie Tertia dīstīctio habituum spīri-
 tualium quidā est intellectualis cuius s'biectū
 est intellectus ut scientia .Alius est moralis v'
 affectivus qui est in voluntate ut in s'biecto cuius
 modi sunt virtutes morales Quarta dīstīn-
 ctio habituum intellectualium .Alius est quō
 impossibile est verum dicere ut error z igno-
 rātia dispositionis . Alius est quō impossibile
 est falsum dicere ut scientia . alius ē quō pos-
 sumus ne dū verū dicere imo et etiam falsum
 ut opīntio . Dici ē illō secūdi philosophū
 sexto ethicorū capitulo .4. quinq's sunt ha-
 bitus intellectus qbus nō p'ngit falsū dicere
 hoc est falso assentire scz ars .sciētia .sapientia
 intellect' . z prudentia .vnde .Ars ē recta ratio
 rerum a nobis factibilium .i. est habit' intel-
 lectualis p rectā rationem docēs nos operari
 circa factibilia B est opabilia a nobis operati-
 one trāseunte in materia' exteriore v' ars do-
 mificatiua et frenifaciua .Sed prudentia est
 habit' verus cum ratione actiū .i. est habitus
 intellectus f' rectam rationē docēs nos ope-
 rari circa agibilia .i. eligibilia cuiusmodi sūt
 habitus morales . Intellect' est habitus p'nci-
 pīor'. Sapientia vero est intellect' z scientia
 honorabilissimor' in natura .Sed scientia est
 habitus p'clūsiōis p demonstratōnem acq'sit'
Sciendum secūdo q' pro de-
claratōe secūdi termini mouet talis difficultas
 Utrum logica sit sciētia z modus sciēdi
 Pro solutiōne h' difficultatis sūt duo termini
 declarandi scz scientia et modus sciēdi Pro
 declaratōe p'imi ponitur talis dīstīctio q'
 Scientia cā' dupliciter .Uno mō p collectōne
 multorū habituum dīuersar' p'clūsiōum pñ-
 gentium ad vñam totalem sciētiām que est
 vna vñitate s'biecti in quo tales habitus v'ual-
 iter pñēt: vel p collectōne multorū p'nci-
 pūm ad noticiā vniū vel plūriūm habi-
 tuum .Et sciētia isto mō dīctā pñet tā noticiā
 in p'plexor' q' noticiā p'plexorū et sic p'nci-
 pīor' et conclusiōum: pñet etiā improba-
 tōnes errorū et solutiōnes falsor' argumē-
 torū .cōtinēt etiam dīuīsiōnes z dīstīnctōes
 Et isto modo accipit scientia p p'pilationibus
 et tractatib' autor' et philosophor' sicut acci-
 piunt p'mo p'hisicor' cum dicit q' ad nullā
 sciētiām pñet arguere cōt' negantem sūa
 p'ncipia . sic etiam accipitur scientia cum de

Logica dicitur scire de re per se
dicitur circa esse omnia arguere et non a se
dicitur

Logica dicitur scire de re per se
dicitur circa esse omnia arguere et non a se
dicitur

Primo ista conia
Secundo in sua parte
Tercio in sua dicitate

Dorphenij.

se. i. s. b. ppria ratione formali et quantitativa z
sic e obiectu aptu nati terminare actu intellect
nostri et sic vocat mod^o sciendi obiectu. s. b.
derato aut vl habit^o de tali obiecto s. b. mod^o
sciendi directu. Secunda distinctio mod^o sci
di obiectu potest duplici considerari. Unom^o
in vl i et s. b. tantum sut tres modi sciendi scz ar
gumetatio diffinitio z diuisio. Qd patz ga cui
liber ignoto debet correspondere ppri^o mod^o
notificandi illud. modo ignoti est tantu triplex
s. b. et mod^o sciendi est tantu triplex b. o. patet ga
vel ignoti est complexu et sic illi correspondet
mod^o sciendi qui est argumentatio vel sillogis
mus. Aliud est ignoti in plectu quod iterum
est duplex quia vel ipsum est ignoti quantum
ad suam quantitatem z essentiam z sic ei correspo
det diffinitio tanquam pprius mod^o p que noti
ficat. Vel tale in plectu e ignoti qntu ad sui
pulsionem vel potestatem et sic sibi correspondet
diuisio tanquam pprius mod^o notificandi illud
Alio mo consideratur mod^o sciendi in pculari et
in executione siue instrumentali z sic argumet
tatio diffinitio z diuisio in pculari dicitur tales
modi sciendi. Tercia distinctio mod^o sciendi di
rectiu^o e du^o qd a e mod^o sciendi directiu^o circa
mod^o sciendi obiectu in vl. ali^o e mod^o sciendi q
dirigit intellectum nrm circa mod^o sciendi obiectu
in pculari. Istis suppositis n^o ad difficul
tatem p tres ppositoes. Propositio pma logi
ca docens non est mod^o sciendi obiectu. patz
quia mod^o sciendi obiectu est ipsum obiectu
de quo est sciencia in logica ergo logica non e
iste mod^o sciendi s. b. est bene de illo mo sciendi
Secda ppositio logica docens est mod^o sciendi
directiu^o primo mo. patet ga logica docens est
quedam noticia siue quida hitus qui nat^o e di
rigere intellectum nostru circa modum sciendi ob
iectu de q principalit^o est logica. Tercia ppo
Logica utens e mod^o sciendi directiu^o secundo
modo dicit^o. et ista no est sciencia s. b. est dicitur
mod^o sciendi de quo loquit^o z methaphisice
aristotiles cu dicit. absurdum e simul qreere sci
entiam et modum sciendi. Ex quib^o inferunt duo
correlaria. Primu logica utens et logica do
cens sunt hitus realiter distincti quia vnus e
sciencific^o ali^o vero non. Secundu correlarium
logica utens et logica docens possunt separati
existere. patet p sile quia musica ytesz musica
docens possunt separati existere. Na multi sut
habetes hitum musice docentis qui tamen non
habent musicam vtenem.

Sciendum tercio ppro de:
laratione tercij termi mouet talis difficultas
qua vnitate est habit^o logice vnus. Rndetur

ab aliquib^o p vna distinctione vni dictu z vna
suppositione. Suppositio est hec. Cuiuslibet
sciencie vel habit^o vnitas essentialis vel intrin
seca sumit ab vnitate s. b. Distinctio est
hec obiectu logice sicut z cuiuslibz alteri^o ha
bitus potest dupliciter considerari. Uno modo
materialiter scz cum pessione a suis principijs
Alio mo formaliter b est secundu eius ratione
formale qua quide ratione trahit ex suis pri
ncipijs. Dicitur est istud habit^o logice in eode in
tellectu est vnus numero. patet ga vnitas ha
bitus sumit ex vnitate obiecti formalit^o s. b. de
rati s. b. quocumqz in logica consideratoz e vna
ratio formalis obiecta g omniu in logica s. b.
deratoz est vn^o habit^o sciencific^o. vnus quidez
numero saltim in vno intellectu. Aliis rñdes
p duas suppositoes z duo dicta. Prima sup
positio est hec quilibz habit^o sumit suam vnita
tem formale et intrinsecam ab vnitate rationis
formalis s. b. attributis. Secda suppositio
bitus consideras qntumcuqz mlti habitia attri
butione ad vnum pmi s. b. s. b. ratione for
mali ipsi s. b. s. b. erit vn^o numero z e vna forma
simplex sicut quicunqz habit^o corpalis vel mo
ralis. vñ geometria extendens se ad omes ge
ometricas pclusiones est vna res et vna forma
numero e q sim^o sicut albedo aut temperantia
Primu dictum habit^o affectiuu seu morales z
habitus sciencifici in hoc pueniunt quia p vnu
actu generant hitus acquirunt tota s. b. vl es
sentia habit^o quis in gradu valde ipfecto. p
alios vero act^o intendit et pficit ipse habitus
Unde sicut ex vno actu temperantie generat to
realitas temperantie quavis in gradu ipfectoz
p alios act^o sequetes no acquirunt noua realitas
Sed tantu pficit z intendit habit^o rpanit^o p
totus acquirunt secundu tota sua essentiam p
pimum actu temperantie. Sicut etiam cu aqua
calefit tota essentia et realitas caliditatis acq
runt in primo actu calefactois quavis in gra
du ipfecto valde. sed per alios sequentes
non acquirunt noua caliditas sed solum per
ficunt illa caliditas q pus erat acqfita secudu
esse ipfectu. Ita p similit^o dicendu est de ha
bitibus intellectualib^o vl si quis acqrat notitia
vnus pclusionis logice p vnica demonstratioz
etiam p illa demonstratoez generat in eo tota
essentia et realitas logice licet secundum esse
imperfectum Et cum acquirunt notitiam alteri^o
conclusionis non acquirunt aliquam realitatem
nouam logice sed solum perficit logica pus
acqfita et iterum per aliam conclusionem pfi
citur sic deinceps. Secundu dictum habitus
morales vel affectiuu z hitus pgnitiu quo ad

a iij

una qd vnt voc intellectui argumatur
2^a qd pta b roahs qd b m roe
3^a qd pta b roahs qd b m roe
4^a qd pta b roahs qd b m roe
5^a qd pta b roahs qd b m roe
6^a qd pta b roahs qd b m roe
7^a qd pta b roahs qd b m roe
8^a qd pta b roahs qd b m roe
9^a qd pta b roahs qd b m roe
10^a qd pta b roahs qd b m roe

ff diffinitio logica p m logica Logica qd pta
Dicitur actua
Nota logica de roahs obiecto certifuro/Qua
eij obiecta b end cat

Porphyrii.

Et confirmat q: impossibile est eundem intellectui de eodem obiecto plerumque habere habitum op. positos. S; idem intellectus potest habere notitiam principiorum aliquarum demonstratorum logicalium scilicet conclusionum illarum demonstratorum et sic potest habere ignorantiam huius dispositionis respectu alterius habitus conclusionis respectu est error qd illarum conclusionum non erit idem habitus. S; necessario erunt distincti habitus. Et quibus inferunt duo correlativa. Primum est habitus suam unitatem extrinsecam capit ab actu et non ab obiecto. Secundum correlativum qd tota logica nec intrinsece nec extrinsece potest dici unum habitum in numero licet possit dici unum habitum unitate ordinis ad modum qd exercit dicitur unum. Et licet ista opinio sit subtilis nichil tamen facit contra ultimam opinionem in ultimo nobili posita ut patet demonstrari ea qd dicta sunt ibi.

Dubitatur secundo utrum habitus logice sit realis vel rationalis. Et videtur qd sit realis qd habitus logice est ens reale et non est aliud ens qd habitus qd habitus logice est realis et non rationalis. Rursus per unam distinctionem Aliquis habitus dicitur potest denominari realis. Uno denominatio intrinseca et formalis et tunc ille habitus est realis qui est verus ens reponibile in se quantum ad qualitatem. Illud autem dicitur rationale quod precise habet esse in apprehensione rationis sic chimera. Alio modo potest habitus denominari realis denominatione extrinseca et ab obiecto et tunc ille habitus dicitur realis quod obiectum est ens reale. Et methaphysica methaphysica et physica dicitur habitus reales quod sua subiecta sunt entia realia. S; ille habitus dicitur rationalis cuius obiectum est ens rationis. Et quod patet quod habitus logice formalis et intrinsece est ens reale de predicamento qualitatis: licet obiectum denominetur rationalis quod est obiectum est ens rationis. Ad rationem in oppositum facta dicitur qd iste determinatio realis et rationale si addatur huic termino ens vel qualitas tunc ex communi modo utriusque et concipiendi dicitur realitatem vel rationalitatem formalem et intrinsecam: Si vero addatur scientie vel habitui dicuntur realitatem vel rationalitatem extrinsecam et obiectivam. Et quo patet quod licet logica sit ens reale vel qualitas realis tamen est adhuc scientia rationalis.

Dubitatur tertio utrum logica sit scientia specialis vel communis. Rursus per unam distinctionem et unum dicitur. Distinctio est decem: quatuor de causis potest aliquid scientia dici communis. Primo quod talis scientia predicatur de omnibus aliis: et sic nulla scientia est communis. Secundo aliquid scientia potest dici communis quod subiectum eius est predicabile de subiectis aliis scientiarum et sic methaphysica est scientia

2^{is}: qd subiectum eius est ens quod est predicabile de subiectis aliis scientiarum. Tertio scientia dicitur 2^{is} usualiter et applicative quod scilicet subiectum eius est applicabile omnibus scientiis. Quarto per considerationem quod scilicet considerat de omnibus aliis quod in aliis scientiis considerant. Dicitur est istud: logica non est communis primo et secundo modo scilicet est communis 3° et etiam 4° modis. ad istum sensum quod in logica considerat de omnibus circa quod contingit alias scientias laborare. prima pars est nota per se. secunda pars patet primo quantum ad eius primam partem: quia subiectum logice est applicabile cuilibet scientie quod est secunda pars patet per philosophum .4. methaphysica ubi vult quod logica circa omnia entia laborat.

Ad rationes principales ante oppositum factas. Ad primam patuit solutio ex primo notabili: Ad secundam dicitur quod talis habitus non est unus numero: scilicet quod sunt conclusiones specie differentes: tunc sunt habitus: ne dum numeraliter distincti imo etiam specie: sicut bene probatur prima pars illius rationis: cum hoc tamen stat quod talis habitus sit unus extrinsece ab unum primo subiectum in quo omnes veritates habitus conveniuntur. Et sic patet solutio ad primam partem rationis. Quo ad secundam partem procedo maiore: et sic minor: et cum inferatur quod quilibet habitus intellectus erit unum numero concedo nec ex hoc sequitur quod omnium conclusionum logicalium sit habitus unus numero. Unde sic habitus corporalis unius speciei specialissime est una forma numero: sicut quod est in uno subiecto non tamen omnes habitus corporales eiusdem generis existentes in eodem subiecto sunt unus habitus numero nisi per accidens ratione subiecti in quo sunt: ut albedo dulcedo non sunt unus habitus numero. Sic sic habitus affectivus siue moralis unus specie existens in eodem subiecto est unum numero non tamen omnes habitus morales eiusdem generis existentes in eodem subiecto sunt per se unum habitus numero: sic liberalitas et iusticia existentes in eadem anima non sunt unum habitus numero: sic etiam est de habitibus intellectus. nam quilibet habitus unius speciei specialissime in uno intellectu est unum numero non minus quam alius habitus corporalis vel moralis. S; habitus diversarum specierum quales sunt habitus diversarum conclusionum et etiam habitus principiorum et conclusionum non sunt per se unus habitus numero. Ad confirmationem dicendum quod si quicquid forme quod non sit una forma numero dicatur una per aggregationem tunc tunc habitus logice comprehendens multos habitus priores est unus unitate aggregationis. Et hoc veritate comparando illos habitus inter se. cum hoc tamen stat quod hoc modi habitus sunt unitatem generis subiecti: ad quod bene attributorum: et in quo

Methaphysica
Et primo quod
subiectum applicabile
bile ad alias
scilicet demonstratorum
Dicitur quod primo
quod applicabile
probabile
Bosphysica qd
applicabile
apparet
Logica est scilicet specialis
obicitur tunc illa scilicet
subiectum qd hoc speciale
subiectum sed logica
Dicitur quod scilicet specialis
a quo probatur quod arguitur
primo quod arguitur
quod probatur scilicet caput
omnino a subiecto hoc
quod probatur quod arguitur
quod nulla scilicet specialis
quod probatur
quod probatur

aliquis habitus dicitur
denominari realis
uno denominatio intrinseca
et formalis et tunc ille habitus
est realis qui est verus ens
reponibile in se quantum ad
qualitatem
illud autem dicitur rationale
quod precise habet esse in
apprehensione rationis
sic chimera
alio modo potest habitus
denominari realis denominatione
extrinseca et ab obiecto
et tunc ille habitus dicitur
realis quod obiectum est ens
reale
Et methaphysica methaphysica
et physica dicitur habitus
reales quod sua subiecta sunt
entia realia
S; ille habitus dicitur
rationalis cuius obiectum est
ens rationis
Et quod patet quod habitus
logice formalis et intrinsece
est ens reale de predicamento
qualitatis: licet obiectum
denominetur rationalis quod
est obiectum est ens rationis
Ad rationem in oppositum
facta dicitur quod iste
determinatio realis et rationale
si addatur huic termino ens
vel qualitas tunc ex communi
modo utriusque et concipiendi
dicitur realitatem vel
rationalitatem formalem et
intrinsecam: Si vero addatur
scientie vel habitui dicuntur
realitatem vel rationalitatem
extrinsecam et obiectivam
Et quo patet quod licet logica
sit ens reale vel qualitas
realis tamen est adhuc
scientia rationalis

Logica est philosophia...
Logica est philosophia...
Logica est philosophia...

Porphyrii.

Qualiter continetur. Ad probandum falsitatis
consequens dicitur quod nec logica nec metha-
sunt una forma numero: nec etiam partiales lo-
gice aut geometrie sunt per se una geometria
vel unum habitum numero. veritatem partiales ge-
ometrie vel logice partiales plene conveniunt inter se
quod logica cum geometria vel e contra. Sic etiam
una quantitas magis convenit cum temperantia alteri
speciei quam cum liberalitate. Ad tertiam patuit
quomodo logica licet sit quantitas realis tamen est scia
rationalis. Ad ultimam patuit quod logica et me-
taphisica non ideo dicuntur laborare circa idem
quia sunt de eodem obiecto saltem formaliter sed
quia quilibet illarum scientiarum considerat de omnibus
circa quod contingit alias scientias laborare.

Queritur secundo utrum logi-
ca sit pars philosophie utilis et necessaria ad
acquisitionem omnium scientiarum. Arguitur primo contra
primam partem. Tot sunt partes philosophie quot mo-
dis contingit diffinitiones variari scilicet contingit tribus
modis dicitur diffinitiones variari quod vel diffi-
nitio concernit motum et materiam sensibilem et sic est
phisica. vel concernit materiam intelligibilem abstra-
hendo a motu et materia sensibili et sic est ma-
thematica. vel abstrahit ab omni motu et ma-
teria tam sensibili quam intelligibili et sic est metha-
phisica scilicet nulla illarum est logica quod ipsa non est pars
philosophie. Secundo sic. Nulla scientia inest
nobis a natura quod anima nostra in principio sue cre-
ationis est itaque tabula rasa in qua nichil de-
pictum est depingibilis est tamen virtutibus et scientiis
scilicet logica inest nobis a natura quod non est scientia
nec per consequens pars philosophie. tertio patet de
multis ydoneis qui discuntur et rationationes
faciunt sine tamen acquisitione logice. Sicut bruta dis-
cuntur sicut patet de cane circueunte aquam vel
foveam. et de lupo se replere terra ut grauior sit
in aggressu. de catto similiter extrahente clepsidra
ab aqua ut liberi pisces capiat quod logica inest
est nobis a natura. Tertio sic contra ultimas
partes ar. Multe scientie acquiruntur et fuerunt ac-
sue sine logica ut patet de yppocrate qui summa
medicinam habuit sine logica. patet etiam de iuri-
stis qui iura sua et canones studet non habentes
logicam quod logica non est necessaria ad acquisitionem
omnium scientiarum. In oppositum sunt omnes logici.

Sciendum primo quod pro de-
claratione primi termini mouetur talis difficultas
sub qua parte philosophie enumerata in primo ar-
gumento continetur logica. Respondetur per duas di-
stinctiones et unum dictum. Prima distinctio est hec
philosophia potest dupliciter accipi uno modo
generaliter. et sic solet a quibusdam diffiniri phi-

Est apprehensio veritatis cuiusque entis siue a nobis
siue a natura causari. Sed ab alberto sic diffini-
tione quod est apprehensio cuiuslibet admirabilis propo-
sitionis eius quod admiratur. Et ab eodem sic diffinitio
admiratio est agonia mentis suspensioque cordis
et supore magni prodigii in sensu apparentis cui
desiderio inueniendi causa. Sed admirabile
est cuius causa est occulta inuictioque rara. Alio
modo capit philosophia specialiter vi est apprehensio
veritatis cuiusque entis a natura causari. Se-
cunda distinctio philosophia generaliter dicta
diuiditur in rationalem siue emotionalem reale et
moralis. Philosophia emotionalis siue ratio-
nalis continet se geometricam logicam et rethoricam
Sed philosophia realis continet se phisicam quod
est de entibus naturalibus et mobilibus et mathe-
maticam que est de abstractis secundum ra-
tionem a motu et materia sensibili. continet etiam
metham quod considerat de abstractis a motu
et materia sensibili et formam rationem cuius
modi sunt substantie separte. Philosophia mo-
ralis continet quatuor partes. Prima dicitur ethica quod
traditur a philosopho in libris ethicorum. et illa tractat de
modo viuendi in communi. hoc est de his que sunt com-
munia ad omnem modum viuendi. secunda pars est
politica que traditur ab eodem in politicis que con-
siderat de modo viuendi politice et ciuilitate siue
de regimine unius totius ciuitatis vel regni. Tertia
dicitur yconomica que traditur ab eodem in ycono-
micis et considerat de modo viuendi domestice
siue de regimine unius domus vel familie. Quarta
dicitur monastica que considerat de modo viuendi so-
litarie siue de regimine unius soli hominis pri-
cularis. et illa pars non inuenitur tradita a philo-
sophis. Dicitur et istud logica sub nullo modo phi-
losophie specialiter dicte continetur. patet quia
philosophia specialiter dicta solum se extendit ad
scientias reales speculativas. scilicet logica non est scia
realis quod sub ea non continetur: scilicet continet se philo-
sophia generaliter dicta tanquam pars eius.

Sciendum secundo quod pro de-
claratione secundi termini mouetur talis difficultas
vtrum logica sit utilis et necessaria. Respondetur per
duas distinctiones et duo dicta. Prima distinctio
vtile capit quadrupliciter. Primo modo aliquid dicitur
vtile quod propter se non est appetibile scilicet tamen propter
aliud quod tamen sine eo haberi potest ut portio
amara: et sic distinguitur contra bonum delectabile
et bonum necessarium. secundo modo aliquid dicitur
vtile quod de se non est appetibile appetit tamen
propter alterum quod sine illo haberi non potest et
distinguitur contra bonum honestum et bonum de-
lectabile. Tertio modo aliquid dicitur vtile quod est
appetibile propter se et etiam propter aliud quod sine

Logica per se non inuenitur

Quod dicitur de bono vtile quod appetit propter aliud
Dicitur quod dicitur vtile et vtile
Dicitur quod dicitur vtile quod appetit propter se
Dicitur quod dicitur vtile quod appetit propter aliud

Logica est p[ro]p[ri]a m[en]tis dicitur q[uod] est illud h[ab]ere quod
p[ro] se h[ab]et et est p[ro]p[ri]a d[ic]t[ur] q[uod] apperibile p[ro] logica
p[ro] se h[ab]et p[ro] aliud apperibile q[uod] logica p[ro] d[ic]t[ur]
a p[ro] quarta acceptio valis / conbar p[ro] d[ic]t[ur] p[ro]
p[ro] p[ro]fectio aie q[uod] apperibile p[ro] se p[ro] d[ic]t[ur]
fere q[uod] p[ro]fectio aie p[ro] d[ic]t[ur] logica p[ro] d[ic]t[ur]
p[ro]fectio aie q[uod] p[ro] d[ic]t[ur] q[uod] logica p[ro] d[ic]t[ur]
bilig p[ro] se p[ro] d[ic]t[ur] p[ro] m[en]tis p[ro] p[ro] d[ic]t[ur]
logice m[en]tis d[ic]t[ur] n[on] d[ic]t[ur]

Nulla p[ro]p[ri]a p[ro] arg[um]en[ti] sine logica p[ro] d[ic]t[ur] - Quia nulla p[ro]p[ri]a
p[ro] h[ab]et sine d[ic]t[ur] p[ro] d[ic]t[ur] p[ro] d[ic]t[ur] p[ro] d[ic]t[ur] d[ic]t[ur]
no[n] nulla p[ro]p[ri]a p[ro] p[ro]fectio p[ro] d[ic]t[ur] p[ro] p[ro] d[ic]t[ur] p[ro] p[ro] d[ic]t[ur]
a p[ro] p[ro] d[ic]t[ur] p[ro] p[ro] d[ic]t[ur] / p[ro] p[ro] p[ro] q[uod] m[en]tis p[ro] d[ic]t[ur]
dicit d[ic]t[ur] p[ro] d[ic]t[ur]

Vlago

Dal p[ro] d[ic]t[ur]

prima d[ic]t[ur]

or uelutur
logica

or d[ic]t[ur]

Dal logica
indio

d[ic]t[ur]

abano
ab abano

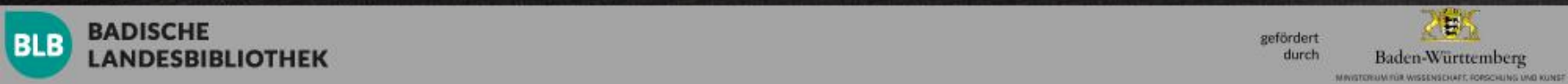
illo haberi p[ro] et sic distinguitur contra necessa-
rium. Quarto m[od]o aliquid dicitur vtile q[uod] est
appetibile p[ro]pter se et e[st] p[ro]pter aliud q[uod] sine
illo haberi no[n] potest: et sic vtile coincidit cum
bono honesto delectabili et necessario. Se-
cunda d[ist]inctio duplex est necessitas: q[uod]da[m] est
absoluta q[uod] scilicet res habz esse sic q[uod] nullo m[od]o
p[ro] haberi no[n] esse: et sic est in vniu[n]o necessarii in
vniu[er]so scilicet de. Alia est necessitas coditi-
onata q[uod] puenit rei no[n] absolute s[ed] ex aliq[ui] sup[er]
positio[n]e et conditio[n]e. Primi d[ic]t[ur] logica est
vtilis q[uod] patet q[uod] ipa est appetibilis p[ro]pter
se et p[ro]pter aliud. Eius em[er]unt multe vilita-
tes p[ro]pter q[uod] est appetibilis. p[ri]ma e[st] facilitas dis-
cernendi veru[m] a falso. na[m] p[er] ipam facilius iudi-
catur quid verum et quid falsum in omni ma-
teria. Secunda vilitas est p[ro]p[ri]etudo arguendi
et respondendi ad q[ui]libz p[ro]p[ri]etudo. p[er] logicam eni[m]
docetur quid est antecedens et quid p[er]eque[n]s
quid repugnans et impu[n]ctus et sic de alijs: q[uod]
p[ro]gnitis p[ro]p[ri]etudo et facilius coungit a guere et
ad argum[en]tato[n]es m[er]dere. Tercia est facilis so-
lutio omniu[m] palgismoz p[ro]p[ri]etudo in forma. et
in logica docetur omnis mod[us] silogisandi et
arguendi in formali c[on]sequen[tia]. valet etiam ad
soluend[um] palgismoz q[ui] in hac scia traditur
certe regule q[ui]bus p[ro]p[ri]etudo et facilius dissolui
possunt argum[en]tato[n]es s[er]p[ro]p[ri]etudo p[ro]p[ri]etudo
ex fallis sic ena[m] c[on]cludetes ex veris falsum q[uod]
tam[en] facile no[n] fieret. imo q[ui] impossib[ile] est
sine logica. p[ro]pter q[uod] sepe dicit aristoteles q[uod]
p[ro]p[ri]etudo causa error[um] antiq[ui] fuit ignorantia
logice. Quarta vilitas est p[ro]p[ri]etudo d[ist]in-
n[on] d[ic]t[ur] d[ic]t[ur] d[ic]t[ur] d[ic]t[ur] d[ic]t[ur] d[ic]t[ur] d[ic]t[ur]
argum[en]tato[n]es p[ro]p[ri]etudo. Secundu[m] d[ic]t[ur] d[ic]t[ur]
logica e[st] necessaria secundu[m] m[od]o accipiedo ne-
cessarium vt videlicet alie scientie per ip[s]am
acquirantur. Nulla enim scientia potest ac-
ri sine logica.

**Sciendu[m] tertio q[uod] pro decla-
ratione tertij termini mouetur talis difficultas
Utrum aliquis habitus scientific[us] possit ac-
quiri sine logica. Respondetur per duas dis-
tinctiones et tria dicta. p[ri]a d[ist]inctio duplex
est logica. q[uod]dam est logica naturalis q[uod] est na-
turalis potestas intellect[us] nostri q[uod] naturaliter
intellect[us] magis assentit vero q[uam] falso: ex quo
assensu p[ro]cedit de notitia noti ad notitiam ig-
noti. Alia est logica artificialis q[uod] e[st] quidam
habitu[m] intellect[us] acquisit[us] quo iudicamus de
rectitudine cuiuslibz ratiocinatio[n]is. Et sic disti-
ngitur a boetio. Logica est ratio discernendi veri
a falso. ab alberto sic distinguitur. Logica e[st] scia
q[uod] a falsis q[uod] videtur et non sunt aios liberat**

Abano h[ab]it[us] p[ro]p[ri]etudo d[ic]t[ur] q[uod] p[ro]p[ri]etudo p[ro]p[ri]etudo p[ro]p[ri]etudo
se ad p[ro]p[ri]etudo p[ro]p[ri]etudo p[ro]p[ri]etudo p[ro]p[ri]etudo
errores damnat. falsitates efficit. et in omni
opere cotemplatio[n]is lum[en] rectum p[ro]bet. A do-
ctore sancto sic d[ist]inctur. logica est scientia ra-
tionalis actiu[m] rationis directiu[m]. Secunda di-
stinctio logica artificialis e[st] duplex: que da[m] est
iudiciaria siue resolutoria q[uod] scilicet docet resol-
uere re[m] in sua p[ri]ncipiaz causas sic h[ab]it[us] dem[on]-
stratiu[m]. Alia est logica inu[en]taria q[uod] docet inue-
nire in m[en]ta media ad p[ro]bandu[m] aliqua[m] p[ro]clusionem
sic est habit[us] arguendi dialetice. Primi d[ic]t[ur] d[ic]t[ur]
logica naturalis siue v[er]balis no[n] fuit p[ri]mo in-
uenta p[ro] logica. p[ro]p[ri]etudo q[uod] logica naturalis no[n] est
scia s[ed] est q[uod]dam mod[us] sciendi q[uod]dam: do nobis
innat[ur] et a q[ui]busda[m] vocat[ur] naturalis industria
vel q[uod]dam ingeniositas q[uod] q[uod] facili[ter] potest as-
senare vero: ex quo potest aliud veru[m] inferri.
Secundu[m] d[ic]t[ur] d[ic]t[ur] logica artificialis p[ri]mo fuit in-
u[en]ta et acquisita p[ro] logica naturalis. pat[et] q[uod] p[ro] lo-
gica naturalis formam v[er]ba[m] p[ro]p[ri]etudo demon-
stratiu[m] q[uod] vocat[ur] dem[on]stratiu[m] naturalis: et illa
non scit nec p[ro]gnoscit nisi imp[er]fecte: et ex tali
notitia imp[er]fecta frequen[ter] it[er]ata generat h[ab]it[us]
logice artificialis. Nec est intelligendu[m] q[uod] natu-
ralis: et artificiale sint differ[en]te essentiales de-
m[on]strationis vel logice s[ed] solu[m] sunt differ[en]te
accid[en]tiales. cu[m] possunt puenire eidem demon-
stratiu[m]. Tertiu[m] d[ic]t[ur] d[ic]t[ur] et h[ab]it[us] possit acquiri q[uod]da[m] d[ic]t[ur]
fid[is] vel opinionis sine logica: no[n] potest t[ame]n
acquiri habit[us] scientific[us]. patet q[uod] logica e[st] h[ab]it[us]
discernens et iudicans de rectitudine argum[en]t[ation]is.
et cu[m] omnis scia p[ro] argum[en]tationem
acquirat sequit[ur] q[uod] no[n] habens logicam no[n] habet
rectu[m] iudiciu[m] de rectitudine sue argum[en]tato[n]is.
et p[ro]p[ri]etudo no[n] acquirat sciencia[m] licet sibi adge-
neret quandam credulitatem vel habitu[m] oppina-
tiu[m]. p[ro]pter q[uod] dicit albert[us] q[uod] habentes alias
sciencias sine logica sic se habet ad sui scire sic
ignis ad p[ro]burere. Na[m] sic ignis p[ro]burit et ne-
scit causam p[ro]bustionis sic et illi dicunt se scire
et tamen ratione[m] sui sciti ignorant.

**Conclusio responsalis logi-
ca artificialis est p[ro] philosophia generaliter
dicte vtilis et necessaria ad acquisitionem om[n]i[u]m sciaz.
p[ro]clusio satis patet ex notabilibus.**

**Dubatur primo vtrum lo-
gica insit nobis a natura. R[es]p[on]dit[ur] s[ed] m[en]s alberti q[uod]
ponit i[n]choatio[n]em formaz q[uod] q[ui]libz scia inest nob[is]
a natura i[n]choatio[n]is. sic q[ui] q[ui] h[ab]uit e[st] in gl[ori]a
de h[ab]itu[m] esse erat ip[s]e factu[m]: erat t[ame]n aliq[ui] arboris
in gl[ori]a: q[uod] alias no[n] p[ro] creuiss[et] q[ui] ex gl[ori]a
q[ui] pom[us]. Sic o[mn]es scie[n]te et virtutes s[un]t i[n]choatio[n]e in
aia n[ost]ra a p[ri]mo s[ue] creatio[n]is: alias ei aia n[ost]ra no[n]
p[ro] possit acquirere scias q[uod] aia q[ui]ni vel bouis**

Ysagoge

Lum B tamē stat q studio et exercitio indigeamus. per studium eni et exercitū pficitur z acquiritur in nobis scientia f^m esse pfectū: z B p demonstrationē vel p aliquē aliū modū nonificādi aliqđ ignotū. qz (vt dicit victorin^o) natura facit abile: ars facit: vsus vero potētē. Aliis respondetur p vnā distictōem z duo dicta. Distinctio est hec: du^a est logica scz naturalis et artificialis vt p^o dictū est. Primū dictū logica artificialis non inest nobis a natura: sed inest nobis per logicā naturalē siue usualem scz exercitādo nōs infrequentē demonstratiōnes varias eliciēdo. Logica vero natural^{is} inest nobis a natura ita q a natura inest anime qdam potentia naturalis per quā naturaliter possum^o faciliter magis assentire vero q̄ falso: z ex hoc psequēt^{ur} discurrere de nouitia notiti ad notitiā ignoti. Secundū dictū brutis nullo mō inest logica neqz artificialis neqz naturalis: licz eis inest quedaz potētia sensitua per quā pnt obiectū eis debite presentatū leuiter agnoscere: z ex vna sensitua agnitōne aliam quodammodo inferre vel elicere: ita videntur aliquo^o discurrere de vno in aliud. ppter qđ dicit aristoteles in p^ohemio methaphisice qz bruta pax experimenti participāt.

Dubitat^{ur} secundo vtrū lo.

gica sit de genere honesti. Et arguit^{ur} q nō qz bonū honestū videt^{ur} quietare et simpliciter satiare appetitū eius cui^o est scz logica nō est h^o modi g^o zē. Respondetur per duas distictōes et vnum dictū. Prima distictio ē hec triplex est bonū: quoddā est bonū vtile qđ de se nō appetitur scz ppter aliquē finē psequēdū sicut diuitie sunt bone ad subueniēdum necessitati humane. Aliud est bonū honestū: qđ sic a titulo dffinitur. Bonum honestū ē qđ sua vt nos trahit^{ur} sua dignitate nos allicit: sic beatitudo eterna. Aliud est bonū delectabile qđ causat delectationē in potētia et ipam quietat. Secūda distictio: du^a ē bonū honestū: quoddā est quod ppter se solū ē appetibile et nō ppter aliud bonum cōsequēdū: z sic sola beatitudo ē bonū honestū: qz solū ppter se ipsā appetit^{ur} nō ordinādo ipsā ad aliqđ aliud bonū. Aliud est bonum honestū quod est appetibile ppter se et etiam ppter aliud bonū cōsequēdū. de quo dicit tullius qz bonū honestū secum affert multas vtilitates. Dicitur est istud logica est de genere boni honesti secūdo mō accipiēdo honestum. patet qz ex quo est quoddā bonū et qdam pfectio anime ideo ē ppter se appetibilis. et multas hz vtilitates vt visum ē in z^o nota¹ g^o logica ē bonū honestū z^o acceptū

Dubitat^{ur} tertio quot sunt

pres philosophie rationalis siue f^motionalis. Rūdet p vnu dictū: qđ est tale: sic in philo^sphia reali sumitur diuersitas p^oium p^oie realis penes diuersum modū distictōis: vt visū ē: sic penes diuersum modū notificādi ignotū sumit^{ur} distictio p^oium philosophie rationalis. Nā quandoqz notificatur ignotum ex signis generatib^o p suasionē et sic est rethorica. aut ex aliquibus fictis causatib^o delectationē vt ab hominationē: et sic est poetica. vel pcedit ex p^oprietatib^o cuiuslibz sciētie applicabilib^o z sic ē dyaletica. vel procedit ex p^oprijs p^oicipijs vel causis alicui^o effectus et sic est sciētia demonstratiua. aut ex his que apparēt et non sunt: z sic est sophistica. vel pcedit ex aliquib^o q̄ respondentem prouocat vt dicat id quod sentit de re et sic est temptatiua. Ex quo patet qz secundū variationē ratiocinatōis z diuersum modū notificādi ignotū variant^{ur} sciētie ratiōales.

Ad rationes ante oppositū:

Ad primam dicitur qz maior est uera capiēdo philosophiā specialiter: non autem capiēdo philosophiā generaliter: cui^o logica ē pars. Ad secūda dicit^{ur} qz (sicut patuit in p^omo dubio) logica artificialis nō inest nob a natura. licet bñ nobis inest logica naturalis. Et ideo rustici et ideote non regulant discursus suos p logicā artificialē scz solummodo p logicā naturalem: dicitur insup qz tales experientie brutoz non fiunt per discursum logicum sed potius p quedam instinctum naturalē. Ad tertiam dicit^{ur} qz licet ipocras et alij philosophi non habuerint logicā artificialē. habuerunt tamen logicam naturalem p quā faciliter poterūt discurrere de notitia notū ad notitiā ignoti. dicitur ulterius qz iuriste z canoniste sine logica non acquirunt sciētiā licet bene acquirāt quidā credulitatē q̄ potest vocari fides l' opio.

Queritur tercia vtrū sillo.

gism^o s^o eius ratione vniuersali non p^oisa sit s^obiectum logice adequatum. Et arguitur p^omo qz non quia nichil idem est s^obiectum alicui^o totius sciētie et partis eius: sed sillogismus est s^obiectum in libris priorum ergo non est s^obiectum totius logice. Secundo sic logica est habitus realis cum sit quedaz qualitas intellectus ergo sillogism^o (cum sit ens ratiōis) non erit eius obiectum. consequentia patz qz effectus non est maioris entitatis sua causa. modo obiectus est causa habitus de ipso geniti ergo zē. Tertio sic obiectum cuiuslibz bñ sciētifici debz cōtinere vna^o oēs veri^{ca}

Bur. l. logica

Triplex p bonū
bonū vtile

Bonū honestū
bonū delectabile

Bonū honestū p^o se
bonū honestū p^o aliud

Logica p^o bonū honestū
m^o qz ē appetibile
p^o se z p^o aliud
qđ ē p^o se
neqz m^o p^o aliud
p^o aliud ad d^o m^o

non sicut vtrū
p^o philosophie
p^o notitia

Nota Subiecti attributae...
Primo dicitur a toto...
Subiectum est quod...
omni veritate...
Nota quod...
est contrarium

Essentia est quae...
Omnia est...
potentia...
essentia est...
Nota quod...
est contrarium

Dosphiri

alius habitus cuius est subiectum sed syllo...
no est hmoi g...
est subiectum logice...
tur esse nota ex dicendis...
fectius no p...
syllo...
In oppositu ar...
et qz est...
de ipso demonstrant...
determinat etia de suis...
uis et integralibz...
reductioez et attributioez...
ad ipm g est subiectum

no sunt distincte...
gnoscendas no...
et p consequens...
passiones de...
qz contineri...
tanqz in eo...
patet quia...
sare sua spem...
bz ppria rone...
cultate respondet...
mi subiecti...
liter continere...
subiectum patz...
quis habeat...
tautis linee...
de linea z...
ad istum sensum...
faciliter poterit...
z passiones...
tione probatur...
non contineret...
habitus cuius...
erit adequatum...
entia excederet...
primum quia...
Ueruntame no...
tinentia virtuali...
passiones z...
cto per propriam...
tur virtualiter...
et pprietates...
iecti que scz...
tionem illius...
um subiectuaz...
potentialiter...
ad oppositu...
plices sunt...
stie z de ill...
est forma...
tur in alia...
du tales...
scedi ita qz...
clis z expedite...
ritatu pteaz...
solutio videt...
tuali p...
Ideo alit r...
da de g...
ctis no at...
ab...
ct de se nat...
ctu ergo neqz...
cedes p...
fita g...
allud f...
nona g...
ed p...
ad...
f...
f...
f...

Sciendum primo qz pro de...
claratioe...
distinctiones...
Prima est h...
Obiectum capie octo...
dis vt pars in ill...
Obiectum vna z...
de octavo est...
triplex est subiectum...
scz p...
est illud qd...
verificat de...
omibz pn...
sideratis in...
scia cui...
est...
sbiectum vt ens...
ratis. Aliud est...
sbiectum spca...
le z illud vocat...
sbiectum attributis...
cuiusmo...
di est argumetatio...
in logica. Aliud...
est sbiectum...
specialissimu z...
illud est prin...
ps sbiectum...
tributis sicut...
syllo...
in logica. Tercia...
distinctio du...
est sbiectum...
prie: quoddam...
est p...
co...
munitate pdicatiois...
z est illud qd...
in recto...
verificat de...
omibz p...
sideratis in...
scia z sic ens...
ra...
tois est sbiectum...
logice. Aliud...
est sbiectum...
omne p...
munitate...
adequatois z...
sic argum...
tatio est...
sbiectum. Et ad...
ipsum tres...
p...
diones...
requirunt qz...
p...
tinent in...
ista...
distinctioe: sbiectum...
attributis est...
quid p...
munitate...
in scia...
p...
ncipi...
palis...
siderati no...
trafcedens...
metas...
illi...
sci...
entia...
verifica...
in recto...
vel in...
obliqz...
de...
omibz...
in...
illa scia...
pn...
sideratis...
z ad qd...
oia...
min...
pn...
siderata...
hnt...
ordine...
et...
attributoez...
Sed...
pres...
ter...
has...
tres...
distinctioes...
ponit...
vna...
alia...
distinctio...
syllo...
pr...
du...
siderari...
Uno...
quam...
ad...
ratioem...
sua...
general...
p...
cisam...
qz...
est...
vis...
illatua...
z sic...
est...
sbiectum...
libri...
p...
ioez...
Alio...
mo...
cofi...
derat...
syllo...
quam...
ad...
ratioez...
sua...
genera...
le...
no...
p...
cisam...
sed...
vt...
ambit...
o...
es...
roes...
speciales...
de...
quibz...
special...
tractat...
in...
libris...
p...
ialibz...
lo...
gice...
z sic...
est...
sbiectum...
toti...
logice.

Sciendum secundo qz pro ma...
iori declaratioe...
hui termini...
subiectum...
ponunt...
tres...
difficil...
quaz...
p...
ma...
est...
h...
Utrum...
obie...
ctum...
adequatum...
habitu...
scientifici...
necessario...
conineat...
oes...
veri...
ill...
bitus...
cui...
est...
subie...
ctum. Et...
videt...
qz...
no...
qz...
distincte...
quitti...
hnt...
distinctas...
roes...
cognoscendi...
sbiectum...
z pas...

Nota quod...
est contrarium...
essentia est...
potentia...
essentia est...
Nota quod...
est contrarium

Nota quod...
est contrarium...
essentia est...
potentia...
essentia est...
Nota quod...
est contrarium

Nota quod...
est contrarium...
essentia est...
potentia...
essentia est...
Nota quod...
est contrarium

Ylagoge

Dicit ultra qd intellectus a specie fundamēti vel amborum extremorum mouet ad cognitionem respectus causati inter illa duo extrema . mo omnis passio cui sit quedam aptitudo est qdā respectus aptitudinalis formalis vel fundamēntalis ideo nō habet propriam rationem cognoscēdi aliam a subiecto . Et si obijciat quia sic sequerē pari ratione qd subiectum contineret virtualiter omnes relationes per accidens verificabiles de ipso et per consequens essent scibiles de eodem quod est s' m . R'ndes qd d' e' relatio quedā est q̄ immediate fundat in ratione formali z quantitativa subiecti t'nc ois talis virtualiter continet in illo subiecto z necessario verificabilis e' de eodē z etiam scibilis cuiusmodi sunt passiones subiecti . Alie sunt relationes q̄ non fundat immediate in primo fundamēto neq; in rōe formali z quantitativa subiecti neq; in ratione formali z quantitativa suoz p se inferiorum t'nc nō continet virtualiter in subiecto n' sūt scibiles d' eo s; nō p accidēs sūt d' eo verificati

Dicit s' dicit

Sciendum tercio qd secūda

difficultas est hec . Utrū subiectū sciētiē sit oīno independēs . Et videt qd nō qd passioib' variatis subiecto manēte eodē diuersificant sciētiē ergo nō min' dependet sciētia a passione q̄ a subiecto z p consequens subiectū non est oīno independēs . Respōdet p tale dictū obiectum habet' scientifici est omnino independens . a quo tamē dependēt omnes veritates illi' habitus . ad istū sensum qd in tali habitu scientifici nichil continet p's notū quod sit causa notitiē subiecti . Sed ipsa notitia subiecti e' p's nota et causa notifiatiois cuiuscūq; veritatis illius habit' . p'bat sic . quia tale obiectū est p'm ergo est omnino independēs . tenz psequētia qd p'mū semp est independēs respectu posteriorū . Ad rationē factā in oppositū r'ndes qd peccat p fallaciā equocatiois . nō enim h' accipitur subiectum p subiecto materialit' s; p subiecto formali qd e' qdā ratō formalis sub qua p'siderat in sciētia tale subiectū . siue talis ratō sit passio siue aliquid h' modi . Et ideo licet respectu diuersarū passionū non subordinatarū maneat idem subiectū materialit' t' respectu cuiuslib; talis passionis diuersificat ratio formalis talis subiecti . Tertia difficultas Utrū obiectū hit' scientifici sit cā oim veritatis illius habit' . Et videt qd nō . qd imperfētū nō habet ratōne cause respectu pfectioris sed forma q̄ importat p passioēs est pfectior materia que importat p subiectū q̄ subiectū non est causa passionū verificabiliū de illo subiecto . R'ndes p vnā distinctionē et duo dicta . Distictio ē hec duplex est causa . quedā est pductia ipsius ef-

fectus q̄ntum ad esse verum quod est esse realis existētie . Alia est causa q̄ est pductia sui effect' q̄ntū ad esse cognitū quod ē esse dimitutum . Primū dictū nullū subiectū est causa p'mo mo suaz p se passionum . patet qd nichil idē realit' tribuit sibi ipse esse reale f' subiectū est idē realit' cum sua per se passione q̄ ipsum subiectū nō tribuit effectie esse reale sue passioni . Secundū dictū obiectum habet' scientifici est causa z' mo oim veritatis p'ctarū in illo habitu . patet quia obiectum est sufficientis motuum intellectus ad gignēdiu notitiā de suis passionibus inesse intellecto qd subiectum est causa notitiē suaz passionum d' ipso verificabiliū . Antecedēs patz exēplo qd linea est sufficientis motū intellect' ad causandū notitiā suarū passionum inesse intellecto . Ad rationem in oppositū factam respōdet p'mitēdo vnā suppositionē scz qd in artificialibus materia habet duplicē pditōnē . vna est esse obiecti circa quod fertur factio agētis Alia pditio ē esse susceptiuū factionis agētis per quam factionē educit forma de materia . Hoc supposito ad formam rationis dicit' negādo min' scz qd subiectū sit materia et passio forma eius . sed p'o tanto dicitur obiectū scie materia circa quā ppter similitudinē quā habet cum materia artificiali quo ad p'mam conditionem . Nam actus p'prius scientis nō videtur terminari ad spem intelligibilem nec ad aliquid qd sit formaliter in intellectu f' potius terminatur ad obiectum extra qd nō obiectiue est in intellectu . licet tamē actus scientis nō recipiatur in tali obiecto extra s; maneat in intellectu .

Conclusio responsalis . Syl:

logismus cōsideratur sub ratione vniuersali ei' nō precisa ē subiectū attribū logicē . patz quia sibi conueniunt tres conditiones subiecti attributionis posite in secūdo et tercio notabilibus quarum prima est qd subiectum cōtineat virtualiter omnes veritates illius habitus cuius est subiectum . Secunda est qd subiectum sit omnino independens . Tercia est qd sit causa omnium veritatum illi' habitus cuius est subiectum . et ille tres conditiones conueniūt syllogismo ergo syllogismus est subiectum in hac sciētia .

Dubitatur primo vtrū logi

ca per se consideret de scōis interōnibus . Respōdet p vnā distinctionē q̄ est h' qd interio est du' scz inten'pria et intentioz . Utrū pria intē' ē obiectū cognitū vel cognosci' sup quonata ē fundari z' inten' ut hō aial . t'nc de alijs

secunda Difficultas

duo dicit

Dicit s' dicit
 Dicit s' dicit
 Dicit s' dicit
 Dicit s' dicit
 Dicit s' dicit
 Dicit s' dicit
 Dicit s' dicit
 Dicit s' dicit
 Dicit s' dicit

Nota intentio est res pmo considerata & concepta: - Et intentio est res actus est que intellectus
ne fabricat unio obiectu cognito ad aliud obiectu cognito vel id ad se ipm :-

Remota est res ipa ut talis humanitas
Propinquus est res ipa cognita: Et duo obiecta cognita faciunt unam 2. intentio 2. gignit

Dorphy.

Intentio est quida respectus ratiois affective
causar ab actu pparatio intellectus in obiecto
cognito sibi existens ut cum intellectus
noiter pmo apprehendit humanitatem s^m eius
ppriam naturam et eam videt tamq^m comu-
nicabilem multis tunc ipam sic cognitam p
suum actum comparatum comperat ad mltas
differentias numero quib^{us} illa natura nata est
p^municari . et ex illa comperatione consurgit
et relinquit vna relatio rationis q^{ue} vocat^{ur} spes
Abstractie autem vocat^{ur} intentio speciei spe-
cialitas . Et talis relatio pfundamto prio ha-
bet humanitatem s^m eius esse cognitum . et
pro termino habet multa differentia numero
etiam cognita . Sed pro causa efficiente h^{ab}
intellectum et eius actum comperatiu^m . Ex q^{uo}
sequitur tria correlaria . Primu secunde inte-
ntiones quantum ad esse et conferuari dependet
ab intellectu . Secundu correlariu intentionu^m
non est in aliquo sibi existente s^{ed} solum habet esse
obiecte in intellectu . potest tam^{en} impprie dici
esse in obiecto cognito eo modo quo dicimus
modos significandi esse in voce sibi existente . Ter-
tium correlarium licet quandoq^{ue} extrema 2^a
intentionis sunt realia 2^a realiter distincta: n^{on} la-
tam^{en} secunda intentio est relatio realis ex quo
q^{ui}libet talis relatio cofurgit inter illa extrema
non ut realia sunt s^{ed} ut sunt entia rationis: ha-
bentia tam^{en} esse cognitum . Ex his patet re-
sponso ad dubium scilicet q^{uod} logica est s^{ed} de
secundis intentionib^{us} . patet p^{er} auicennam qui
dicit q^{uod} logica e de 2^{is} uerboib^{us} adiunctis p^{ri}mis .

Dubitatur secundo Vtrum

ratio formalis sibi existens logice sit ro deueni-
endi de not^{ia} noti ad not^{ia} ignoti . Respondet^{ur}
p^{er} vnam suppositionem et vnum dictum . Sup-
positio est hec secunde intentiones possunt t^{ri}
tripliciter distingui ex pte suar causar^{um} pba^{ta}
quia omnis intentio secunda causat ab intel-
lectu mediante actu eius s^{ed} tantu tres sunt actus
intellectus q^{ui} tantum tripliciter possunt inten-
tiones 2as distingui ex parte suarum causar^{um}
b^{ea} . pba^{ta} q^{uod} p^{ri}m^{us} actus e simplicium appheio
per quem causatur intentio secunda fundata
super unitate rerum incomplexaru . cuius-
modi est hec intentio genus speciei differentia
et huiusmodi de quibus determinat in libris
pdicamentorum cum libris sibi administrant^{ur}
Secundus actus intellectus est compositio et
diuisio quo scilicet apprehendimus complexa
ut deum esse deu : homine esse animal . afini
non esse bouem . et per illum actum causat intel-
lectus illas intentiones secundas complexa-
oru scilicet oratio . enuntiatio . propositio . et sic

de alijs de quibus determinat in libris pier-
meniarum . Tertius actus intellectus est ratio
vel discursus quo scilicet apprehendimus ratio-
cinatores et argumentationes et per istu acti
intellectus causantur iste intentiones secunde
inuentium . iudicarium . sillogismus conse-
quentia . argumentatio et similes de quib^{us} de-
terminatur in tora noua logica . Dicitur e isto
ratio formalis sibi existens logice est ratio deueni-
endi de not^{ia} noti ad not^{ia} ignoti . pba^{ta}
quia illud e ratio formalis sibi existens alicuius
scientia ad quod omnia in illa scientia princi-
paliter considerata habent attributionem . sed
ratio deueniendi de not^{ia} noti ad not^{ia} ignoti
ignoti est huiusmodi q^{uod} e ratio formalis sibi
existens logice b^{ea} . patet q^{uod} in tora logica p^{ri}-
cipaliter et adequate determinatur de his q^{ui}
causantur per tres actus intellect^{us} prius enu-
meratos s^{ed} omnia ista habent attributione ad
istam rationem formalem q^{ue} est ratio deueni-
endi 2^a . Potest eni intellect^{us} noster venire de
noticia noti ad noticia ignoti p^{er} quelibet illoz
actuu . Et pfirmatur quia logica dicit p^{ri}ncipa-
liter rationalis quia est directiua actuum ratio-
nis s^{ed} p^{er} quemlibet tale actum potest ratio siue
intellect^{us} deuenire de noticia noti ad noticia
ignoti q^{uod} logica erit quida h^{ab} doces o^{mn}es mo-
du deueniendi de noticia noti ad noticia igno-
ti . Et cu^m cuilibet hui^{us} corrideat p^{ri}mo sibi existens
sequit^{ur} q^{uod} sibi existens adequ^e logice erit aliqd cui
tanq^{uam} instru^{mentum} puenit iⁿ 2^a ratio for^{malis} q^{ue} est esse
roem pcededi de not^{ia} noti ad noticia ignoti
Et q^{uod} pat^{et} q^{uod} neq^{ue} ens reale neq^{ue} 2^a inte^{ntio} neq^{ue}
argumentato nec sylo^{gismus} est p^{ri}ntu et adequ^e sibi
existens noti logice . q^{uod} nulli illoz conuenit adequ^e
ratio for^{malis} sibi existens logice .

Dubitatur tercio Vtrum cu

p^{ri}m^{us} vel se pus posita possit stare sylo^{gismus} noⁿ ee
sibi existens logice . R^{espon}dit^{ur} p^{er} vna distincionez 2as duo oca
Distinctio est h^{ec} logica p^{ot} capi dup^{lex} . Uno ^{modo} p^{er}
ut e tradita a p^{ro} in libris logice 2^a sic t^{ri} p^{ro}-
derat de vno sciendi causato p^{er} 3os actus intelle-
ct^{us} . Noⁿ et det are^{ntem} i logica sua speale tracta-
tu aut libri de arte diffini^{endi} aut diuis^{endi} s^{ed} t^{ri} do-
cet mod^o arguendi . Alio ^{modo} p^{ot} capi logica vt p^{ro}cc^{ed}
et p^{ro}plete tradita e 2^a tal^{iter} p^{ro}derat p^{ri}m^{us} de oi mo-
sciendi q^{ui} t^{ri} e 2^a vt patuit in 2^{is} . nota^{re} p^{ri}m^{us} q^{uod} h^{ab}
onis . P^{ri}m^{us} dicit^{ur} sylo^{gismus} e sibi existens logice . p^{ro}
dicit^{ur} pat^{et} q^{uod} iⁿ e sibi existens logice de q^{uo} p^{ri}m^{us} deter-
minat in logica 2^a de q^{uo} et p^{ri}m^{us} demonstrat^{ur}
p^{ro}p^{ri}e^{re} p^{er} sua p^{ri}nci^{palia} 2^a ad q^{uod} omnia min^{us} p^{ri}nci-
palia h^{ab}it attributiones . s^{ed} sylo^{gismus} e huiusmodi .
Non enim consideratur in logica de alijs p^{ri}-
ncipalibus argumentationis nisi min^{us} p^{ri}ncipaliter et

[Marginal notes on the left side of the page, including references to other works and philosophical terms.]

[Marginal notes on the right side of the page, including references to other works and philosophical terms.]

ysagoge.

pro quāto habet attributōes ad sillogismū. Si enim pncipalit de hijs determinare in logica non videtur in quo libro logice nisi in libris forū et thoptozum s; hoc non qz si in illis libris determinare pncipaliter de illis speciēbus que sūt inductio entibimeuma et exēplū sequeret qz sillogism⁹ simplicif dicit nō esset sibiectum libri priorū s; argumētatio simplicif sequeret etiam qz sillogism⁹ dialepticus non esset sibiectum libri topicorū s; argumentatio dialeptica. Secūdu dicitū modus sciēdi est sibiectum logice secūdo mō dicte patz quia i⁹ ē primū et adequatū sibiectū logice cui pncipio et adequate conuenit ratio formalis sibiectiua logice s; mod⁹ sciēdi est huiusmodi qz mior patet qz ratio formalis sibiecti logice est ratio deueniendi zē mō talis ratio cōpetit cuilibet modo sciēdi et soli modo sciēdi ergo mod⁹ sciēdi est primū et adequatū sibiectū logice.

Ad rationes ante oppositum

Ad pncipā patuit quomodo sillogism⁹ simpliciter pnsideratus f^m eius rationē generalē pncipalē est sibiectū libri priorū. s; sillogismus simpliciter consideratus secūdu eius rationem formalē generalem nō pncipalē est sibiectū totū logice.

Ad secūda dicit qz obiectum ē causa equiuocaz pncipalē habitus ideo nō est inueniens obiectū esse minoris entitatis quā sciētiā genitā de ipso. Ad terciā dicit qz logicus nō cōsiderat entia realia neqz demonstrat passiones reales ut reales sūt s; vt habent esse pncipalē z p ut sunt fūdamēta secūda pncipalē intētiōm.

Queritur quarto utrum logica sit speculatiua vel pctica.

Et arguitur pmo qz sit pctica qz omnis sciētiā qz dirigit in praxi est pctica s; logica dirigit in praxim seu est directiua praxis qz est pctica. maior est nota quia ex eo dicitur aliq sciētiā pctica quia est directiua praxis. b^o patet quia logica est directiua opationis hominis f^m electionē ergo est directiua praxis tenet pncipalē qz f^m eustracū praxis est hominis secūdu electionē opatio.

Secūdo sic logica docet pponere suū sibiectū qz est pctica. tenet psequētia qz p b distinguitur sciētiā speculatiua a pctica qz speculatiua nō docet pponere suū sibiectū: pctica vero docet pponere suū sibiectum. Tercio sic omnis notitia directiua cōclusionis sillogismi pncipalē est pctica. logica est huiusmodi qz cōcludit. A^o videtur esse de intētiōe philosophi terciō ethicorū. B^o pbatur quia logica docet qz sic est diffiniendum. et sic diuidendum. et sic est argumentādum. mō iste cōclusiones sunt

cōclusiones sillogismi pncipalē qz cōcludit. In oppositum ar^o obiectum logice nec est praxis neqz pctica^{le} vt patuit in corpe questionis qz logica non est pctica.

Sciendum primo qz pro de:

claratione illius termini pncipalē a quo denoiat sciētiā pctica ponitur due distincōes. Pncipalē distincō est pncipalē pmo ethicorū. volētis qz praxis et energia sunt idem. Ideo praxis sicut energia potest capi qdrupliciter. Pncipalē capitur largē sic praxis siue energia est opatio cuiuscunqz virtutis siue libere siue naturalis. Secūdo mō capitur strictē sic dicitur praxis esse omnis opatio psequens pncipalē scētē inquantū pncipalē cognoscens est. et isto omnis pncipalē pncipalē z generalis ois act⁹ cuiuscunqz potentie z appetitū et etiā oēs passiones appetitū vt delectatōes z tristitie dicitur energie siue praxes. Tercio mō capitur energia siue praxis strictius ut est opatio existens in nra potestate quia omnis opatio qz potest esse virtuosa vt virtiosa isto mō dicitur esse praxis s; omnis act⁹ existēs in nostra potestate potest esse virtuosus vel vitiosus qz omnis talis est praxis. Quarto capitur praxis vel energia strictissime ut ē opatio ratio elicitā pncipalē dictam rationis relectōis voluntatis et semper sequit pncipalē intellectū pncipalē. Secūda distincō ad ueram praxi quinqz requiritur. Pncipalē requirit intellectū ostendens finem voluntati et ea que sunt ad finem. Secūdo post istam ostēsiōnē finis se^o volitio et consiliū de his que sunt ad finem. Tercio post consiliū vel inquisitionem se^o vel potest sequi sentētiā dictatiua de his que sunt ad finem. Quarto post sentētiā qua intellectus dicitur vnum esse eligendum z aliū fugiendum sequitur vel potest sequi electō qz intellectus pncipalē pncipalē vel pncipalē acceptat illud quod ē dictatum esse pncipalē eligendum. ei quod est sentētiatum non esse eligendum. Quinto post istā electōnem sequitur immediate illud quod sic est dictatū et sententiatum nisi aliozsum proueniat impedimētum. Exēplū vt in infirmo pncipalē pncipalē sanitas voluntati pncipalē intellectum ex qua pncipalē pncipalē capit intellectus pncipalē vnum principū respectu finis quo dicitur z sentētiat qz sanitas est acquirēda. Secūdo post illud dictatum sequitur volitio involuntate de pncipalē derante sanitate. licet forte non necessario sequatur talis volitio. Tercio post hanc volitio nem sequitur consiliū intellectus pncipalē vt inquisitio qua inquit per quid potest facili^o et meli^o attingere istā sanitate. vtu s; pncipalē abulatiōes. l^o pncipalē potōs. l^o pncipalē exercitiū aut pncipalē qm^oz aliāvia

Vi. qz sit actus pncipalē
Nalis qz sit actus alitius
qz quod vnde pncipalē
aliter i

Logica
qz sit actus
qz sit actus
qz sit actus
qz sit actus

Conclusio qz sit actus
aut artificialis aut naturalis
aut infirma. Pncipalē qz sit actus
qz sit actus

Pncipalē mō
pncipalē late

pncipalē pncipalē
pncipalē pncipalē
pncipalē pncipalē
pncipalē pncipalē

siue sit bona pncipalē
mala i

ad hoc pncipalē
qz sit actus

Quarto post illud p̄siliū sequitur sententia q̄
determinate sententiā intellectus p̄cticus q̄ sa-
nitas melius acgrif p̄ h̄ medium determinate
puta p̄ potione q̄ p̄ aliud medium z p̄ illud
dictamē intellectus sequitur electio illius mediū
determinati q̄ scilicet volūtas vult determinate
cape potione. **Quinto** post illā electōne seq̄
immediate sup̄io potōis nisi fiat impedimentū
Sciendum secūdo q̄ de hac
materia sūt diuerse opiniones oib̄ tñ alijs di-
missis recitabūf due opinioēs famosiores q̄z
p̄ma videt stare in q̄tuor difficultatib̄ due p̄-
se tenēt ex pte p̄ris. **Ma** in ip̄a p̄ri duo sūt p̄si-
deranda scilicet ip̄a vox f̄m̄ z res scata p̄ vocē
Ratione p̄mi dicitur talis difficultas quid f̄ h̄
nomē praxis. R̄ndet p̄ duas suppositiones et
duo dicta. **Pr̄ia** supposito ē hec omnis actus
liber existēs in nra p̄tate p̄t recte et non recte
fieri. **Secūda** supposito omnis potē q̄ potest
recte z non recte agere indigz aliq̄ regulante
ip̄am in opando si act⁹ eius sp̄ debeat esse r̄t⁹
Primū dictū ē illud p̄ris realis nichil aliud
est q̄z qdā act⁹ liber sequens naturalit̄ aliq̄
actu intellectus cui tāq̄z regule nar⁹ est p̄for-
mari talis actus liber ut sit rectus. **Secūdu**
dictum quod sequitur ex p̄mo est istud h̄ nome
praxis de sua materiali significatōe importat
p̄cise actū liberū f̄ de significatōe formali im-
prat p̄cise duplicē respectū aptitudinalē ip̄ius
actus liberi ad actū intellect⁹ q̄ est ei⁹ regula
Iste aut̄ duplex respectus aptitudinalis ē pos-
terioritas naturalis siue essentialis et p̄formitas
ip̄i⁹ actus liberi ad p̄dictum actū intellectus
Secūda difficultas q̄ sūit ex pte rei f̄ p̄
hanc vocē praxis est hec. **Utrū** aliquis actus
intellectus possit vere dici praxis. **Respondet**
p̄ q̄tuor dicta. **Primū** dictū est illud praxis ē
opatio alteri⁹ potētie q̄ intellectus patet du-
Primo q̄a nullus act⁹ alicui⁹ potētie dicit̄
extendi ad aliū actum eiusdē potētie f̄ solū
ad actū alterius potētie f̄ omnis praxis est
actus ad quē directiue extendit̄ aliq̄s actus in-
tellectus q̄ omnis p̄ris est alterius potētie q̄z
intellectus. **A^o** patet p̄ quid nominis huius
vocabuli extensio nam extensio dicitur quasi
extra se tensio b^o patet p̄ p̄cedētē difficultatē
Secūdo sic patet q̄a regule ad suū regulatū
necessario est ordo essentialis p̄ritatis f̄ omis
praxis necessario regulatur p̄ aliq̄ actum in-
tellectus q̄ ois praxis habet essentialē ordinē
posterioritatis ad aliq̄m actum intellectus
modo nullus actus intellectus ad aliū habet
essentialē ordinem quia quocumq̄z dato p̄t
ali⁹ eiusdem rationis p̄cedere q̄ nullus actus

intellect⁹ erit praxis f̄ erit necessario actus al-
terius potētie ab intellectu. **Secūdu** dictū
praxis est actus naturaliter posterior ip̄a intel-
lectione p̄ba^o sic q̄a actus pure naturales cu-
iusmodi sunt actus potētie vegetative appeti-
tue z sensitive pro q̄nto p̄cedunt intellectū z volū-
tatem nō dicunt̄ praxes. **Ipsi** vero sequentes
intellectionē z volūtōz p̄ quas moderant̄ z re-
gulantur p̄nt aliquo mō dici praxes q̄ nullus
actus p̄or intellectu z volūtate est praxis et p̄
p̄sequēs praxis erit actus naturalit̄ posterior
intellectione. **Ex** istis duob⁹ dicitur sequit̄ cor-
larie q̄ omnis praxis est actus elicitus vel im-
peratus a volūtate tñ p̄mo q̄a sol⁹ tal⁹ act⁹ h̄z
essentialē ordinē ad intellectū tñ secūdo q̄a
omnis praxis est actus siue opatio libera exis-
tens in nostra potēstare f̄ tñ actus elicitus vel
impari a volūtate sunt in nostra volūtate seu
potēstare q̄z solum actus elicitus vel impar⁹ a
volūtate est praxis. **A^o** patet p̄ philosophū
sexto ethicorū dicitur q̄ artifex indiget vir-
tute regulatiua vel moderatiua ad recte agendū
sed non indiget regula nisi respectu operati-
onis que est in sua potēstare cum q̄ praxis sit
operatio a nobis regulabilis sequit̄ q̄ erit in
nostra potēstare. **Tercium** dictum praxis est
actus natus elici conformiter dictamē seu sci-
entie vel iudicio recte rationis p̄bas sic omis
electio vel opatio necessario requirit rationē
rectam cui cōformetur p̄ philosophū sexto
ethicorū h̄ praxis est electio siue opatio nri
intellectus q̄ si debeat esse recta necesse est ut
cōformetur rationi recte. **Ex** quo sequit̄ q̄ ac-
tus elicitus voluntatis est primo praxis actus
vero impatus est praxis solum attributiue et
de p̄ accidens patet dupliciter p̄mo sic q̄a ois
praxis est nata p̄formari rationi recte f̄ actus
impatus a volūtate non est conformis ratioi
recte nisi quia est conformis actui elicito qui
actus elicitus immediate et p̄mo natus est cō-
formari rōni recte q̄ actus elicitus erit p̄ p̄ris.
Secūdo patet quia actus impatus non est
bonus vel malus moraliter nisi p̄ attributōz
ad actum elicitem qui immediate dicitur bon⁹
vel malus moraliter. **Quartum** dictum quod
sequitur ex p̄cedentibus est istud nullus actus
intellectus est vere praxis probatur quia sibi
non conuenit dissimilito praxis que potest ex
tribus dictis prius declaratis elici. **Est** enim
praxis operatio alterius potētie q̄z intelle-
ctus naturalit̄ posterior ip̄a intellectōe. **Na** ta
p̄formiter elici rationi recte ad hoc q̄ sit recta
Sciendum tertio q̄ alie due
difficultates se tenēt ex pte ip̄i⁹ notie p̄ctice

hic p̄ba^o z p̄ q̄nto ad praxim

hic p̄ba^o z p̄ q̄nto

Operatio p̄ctice op̄ ante in
intellectu ad n̄ actus de q̄nto
p̄p̄tationē finalit̄ ordinatā
p̄p̄tationē ad q̄nto p̄p̄tationē
intellectus
p̄p̄tationē ad q̄nto p̄p̄tationē
intellectus
p̄p̄tationē ad q̄nto p̄p̄tationē
intellectus

praxis sic dicitur p̄ q̄nto
operatio p̄ctice op̄ ante in
intellectu ad n̄ actus de q̄nto
p̄p̄tationē finalit̄ ordinatā
p̄p̄tationē ad q̄nto p̄p̄tationē
intellectus

praxis
operatio p̄ctice op̄ ante in
intellectu ad n̄ actus de q̄nto
p̄p̄tationē finalit̄ ordinatā
p̄p̄tationē ad q̄nto p̄p̄tationē
intellectus

Tertia diff. ...

Quid p' aliq' p'ia dici p'ia

Quarta diff. ...

Conclusio p'ia de p'ia ...

et est p'ia talis. Utrū eadē scia possit dici spe-
culatia z p'etica Respondeo p' vna suppositōez
z vna distinctōez Suppositō e' bec nulla conclusio
p'etica p' resolui in principia speculatia paret
ga alias d' eodē obiecto formali haberet scia
speculatia z p'etica Distinctio e' bec du' p' aliq'
scia dici p'etica vno' immediate et pmo quia scz
immediate nata e' extēdi ad praxim z sic nulla
eadē noticia sil' est p'etica z speculatia Alio mō
p' aliq' scia dici p'etica mediate q' licz nō fit im-
mediate nata extēdi ad praxim in se tamē vtu
alif' p'iet aliq' veritate q' immediate nata e' se
extēdere ad p'rim z talis licz fit p'etica simp' m'
f' quid p' dici speculatia sic noticia istū' p'po
sitōis de' e' tris' licz immediate nō inclinet ad
praxim: m' in se vna' includit vna' veritate q'
inclinat immediate ad diligendū deū sb' ratōe
trinitatis. z ideo h' noticia simp' est p'etica licz
secūdū aliquid sit speculatia Quarta difficultas
Utrū speculatiuū z p'eticū sint differē' p' se
scie in omni. R'ndet p' vna' suppositōez z vnu
dictū Suppositio est h' sic dictū e' de ista voce
praxis ita p'formis dicitū e' d' ista voce noticia
p'etica scz q' de significatōe materiali impo-
tat p'fise ipiū bitū vel actū intellect' z de signifi-
catōe formali impo'at du' resp'cū aptitudi-
nale scilicet resp'ctū p'ornatis et directiuitatis
seu p'ornitatis actie ipi' bitus vel act' intel-
lect' ad praxim Ex q' patz q' si domificator ha-
beret man' trūcatas sic q' nūq' oparet ad huc
m' possz h'c noticiā p'acticā de domo. Si: i'
vox scia speculatia de significatōe materiali im-
po'at p'fise bitū vel actū intellect' z de signifi-
catōe formali impo'at negatōez illi' duplicis re-
spect' ad praxim Dictū est istud speculatiuū p'
eticū sūt d're accū' scie patz q' rō formal' p'
eticū p'fistit in du' resp'cū aptitudinali z rō for-
malis speculati p'fistit in negatōe illi' duplicis
respect' mō n' ille du' resp'ct' nec ei' negat'
sūt de essen' non' e' sūt resp'ct' q' speculatiū z
p'eticū sūt d're accū' scie Venitū qdā posteri-
ores dixerūt q' p'eticū et speculatiū possūt vno'
capi p' du' resp'ctū vel ei' negatōe z sic sunt
d're accū'ales. Alio' possūt capi p' rōib' fūda-
mentalib' intrinsecis ipaz noticiay q' fūdāt tales
resp'ct' z sic sūt d're essentialis scie z illo' dicit
aristotile cepisse cū diuisit sciam p' speculatiay
et p'eticā. Sz alij sequētes dixerūt q' speculatiū
z p'eticū sūt resp'ct' fūdamētales l' aptitudinales
p'ueniētes non' tāq' p'ncipio distinctiuo et illo'
sūt d're p' se not' in omni licz nō essentialis
**Conclusio responsalis logi-
ca est simp' speculatia patz ga illa noticia est**

*Logica e' p'ia speculata p'ba q' dicitur in p'ia
z ad v' aliud e' q' dicitur in p'ia
p'ba q' dicitur in p'ia
p'ba q' dicitur in p'ia
p'ba q' dicitur in p'ia*

ylagoge.

simpliciter speculatia q' caret du' respectu aptitudinali ad praxi f' logica est bimōi g' mior patz q' logica solū e' directia actū intellect' f' null' act' intellect' est praxis vt patuit g' logica nō hz respectum p'ornitatis z p'ornitatis ad praxim et per cōsequens est scientia speculatiua.

Dubitatur Primo vtrum

ois praxis sit s'biectie in intellectu v' in volūtate Pro solutōe dubij supponit q' p'cedentē opioz est vna opinio e' rō intentio stat in quoz difficultatib' qz due p'me se tenēt ex pte ipi' praxis z est p' talis vtz omnis act' liber fit p'ctie' respondeo p' duas suppositōez vnu dictū p'ria suppositio e' h' intellect' p'ctie' differt ab intellectu p'filiatio eo q' intellect' p'ctie' est re-
sp'cū p'ncipioz p'ctioz z conclusioz p'ctioz. Sz intellect' p'filiatiū e' m' respectu p'ctioz p'ria ps patet z pmo q' intellect' p'ctie' est re-
sp'cū p'ncipioz ga intellect' p'ctie' dicitur et iudicat q' finis e' appetēd' z tale iudiciū siue di-
ctamē est iudiciū p'ctici vt vult aristoteles. 6°. ethicoz dices q' sic se habz finis in agibilibus sic p'ncipiū inspeculabilib' g' intellect' p'cticus est resp'cū p'ncipioz p'ctioz. Q' autem sit re-
spectu conclusioz patet q' omis noticia conclusioz p'ctice p'formis se habz appetitū recto g' talis noticia est p'ctica Secūda ps patet scilicet q' intel-
lect' p'filiatiū h' m' conclusioz p'ctioz ga p'f' sola ostēsiōe finis p' intellectū voluntas vult et appetit illū finē f' q' talis finis p' acgri per di-
uersa media ideo p'filiat intellect' p' qd' mediū p' facili' z meli' acgri p' hō mltā inuestigatō-
nē intellect' p'ctie' zcludit q' p' aliq' mediū de-
terminatū z sic resp'cū conclusioz d' intellect' p'filiatiuus. Secūda suppositio duplex e' praxis quedā e' vtuosa et illa est opatio exites in nra potestate nata conformit' elici rationi recte ad hoc q' sit recta. Alia est praxis viciosa existens in potestate voluntatis nata disformiter elici rationi recte vel p'formit' rationi erzonie. Dictū est illud omnis actus liber est vere praxis patz duplici. pmo sic q' omnis opatio q' est in nra potestate est praxis sz omnis actus liber est in nostra potestate g' maior patz p' diffinitōez p'xis. Secūdo sic omis opatio virtuosa vel viciosa est praxis f' omnis act' liber est vtuosus vel vitiuosus g' ois act' liber est praxis a^o patz ex secūda suppositōe mior declarat ga ois actus liber vel est cōformiter elicitus recte rationi et sic est vtuosus vel nō z sic est vitiuosus. Ex q' patet q' actus volitiui et act' sensitui pro qnto sequunt' actus voluntatis possunt dici vere praxes ga vt sic sūt in nostra potestate. Et si arguat q' omis

p'ctio logica

Porphyrii

habitus qui non solum habet pro fine actum
quē elicit imo etiam actum quem dirigit est
pure p̄ctice. Sed omnis habitus intellectualis po-
test directe extēdi ad actum qui ē in nostra po-
testate ḡ ois habitus intellectualis erit p̄ctice qd
est inueniēs. R̄ndet distinguēdo maiore
qz vel talis h̄t h̄z h̄mōi actū nedū p̄ fine s̄z
etiā p̄ obiecto: et sic p̄ceditur maior. vel habet
h̄mōi actū tanq̄ elicitū vel directū: nō autē
ut obiectum: et sic negat maior. nō enī glibz
habitus intellectualis natus ē inclinare ad actū
nostros v̄l ad opus nostrū tanq̄ ad obiectū.
**Secūda difficultas est illa q̄ mouebat in du-
bio. Ad quā r̄ndet p̄ distinctionē qz duplex est
praxis. quedā ē elicitā et illa ē s̄biectiue in vo-
luntate: cū sit actus elicitus ipsius voluntatis: alia est
praxis impata: et illa est duplex. Quedā est
q̄ est actus potentiaꝝ inferiorū ad intellectū et
voluntatē impatus s̄i a voluntate. et talis pra-
xis est s̄biectiue in ipsis potentiaꝝ inferioribz. alia
est praxis impata que est qdam actus intellectus
impatus etiam a voluntate. et illa est s̄biectiue in
intellectu. Et qz sit aliqua talis praxis pars tri-
plex. Primo sic qz alius actus speculandi
vel intelligēdi est in nostra potestate ḡ ē p̄ris.
**Secūdo sic. Omnis actus sequens intellectuē
et consiliū est praxis. s̄z alius actus intelligēdi
est h̄mōi. potest enī aliquis considerāre an
debeat studere: et quid q̄liter: quomodo: et quā
ergo studiū sequens h̄mōi consiliū erit praxis.
**Tertio sic. Omnis actus directus per actū intelle-
ctus mediāte actu voluntatis est praxis. s̄z alius
actus intellectus dirigit p̄ aliū mediāte actu vo-
luntatis ḡ ille actus directus est vere p̄ris et actus
dirigens erit praxis. Ad istas tres ratios s̄i
potest responderi sustinēdo p̄ma opinionē qz
non glibet actus impatus a voluntate est praxis. s̄z
solū ille qui ē alterius potētie ab intellectu. nec
etiā q̄libet extēsiō actus intellectus p̄ctici ē p̄ctice
s̄z solū illa q̄ est ad actū alterius potētie. Sed cōt̄
hāc solutionē replicat qz omnis actus qui est
terminus extensionis dicitur praxis s̄i p̄mam
opinionē. s̄z vna intellectio est terminus exten-
sionis alterius intellectus ḡ illa intellectio erit
praxis. Maior pars quia actus denominat bonū
vel malū moraliter p̄pter conformitatē eius ad
actū signatū terminatē extēsiōne illius actus. Sed
vna intellectio respectu alterius est h̄mōi ḡ zc.
R̄ndet qz extēsiōne intellectus duplex ē ter-
minus quidā est immediatus et intrinsecus et
sic vnus actus intellectus potest esse terminus alte-
rius. nec p̄pterea dicitur praxis s̄z magis obie-
ctū praxis vel p̄ctice eo qz sibi potest conformiter
elici alius actus alterius potentie qz vere dicitur******

praxis. Alius est terminus extrinsecus et vlti-
mus qui semp̄ ē extra potētiā cuius ē extēdi:
et talis terminus est vere praxis. Dicitur tamē
a quibusdā sequētibz p̄me opinionis qz aliquis
actus intellectus cū tamē sit impatus a voluntate
potest eō dici praxis sic etiā cuiuscūqz potētie
qz ad vnū actū intellectus p̄t alius directe extē-
dit hoc sufficit ad praxim. Nō enī extēdere ē
extra se tēdere: sed est actū cuiuscūqz potētie
directe attingere. Et iō s̄m illos logica dice-
retur esse practica quia dirigit et regular actus
discursiuos intellectus. ideo dicunt illi qz p̄-
ma opinio est solū p̄babilis.

Dubitatur secūdo vtrum ali-
qua conclusio simpliciter p̄ctice possit deduci
ex p̄ncipijs pure speculatis. Pro solutiōe sup-
ponit qz alie due difficultates se tenēt ex p̄te
notiē p̄ctice. quāz p̄tia talis est: p̄ qd distin-
guitur scia practica a speculatiua. R̄ndet p̄
tale dictū scia speculatiua et practica se ipsis
intrinsece et formaliter distinguunt. Extrinsece
vero et causaliter distinguunt per finē aut effi-
cientem: sed p̄ conclusiōes scitas distinguunt
tanq̄ p̄ p̄tia sibi. Istud dictū p̄batur p̄mo qz
ad p̄mam p̄m qz scia speculatiua et p̄ctica sūt
forme simplices ḡ seipsis formaliter et intrin-
sece distinguunt. Consequētia tenz quia forme
simplices se ipsis intrinsece et formaliter di-
stinguunt. Secūda pars patet qz vnūquodqz
capit esse causaliter et esse distinctū ab alio.
**Tertia pars patet qz necessario ē alia cōclusio
scita per notiā p̄cticā et alia scita per no-
tiā speculatiua ḡ scia speculatiua et practica
distinguunt p̄ conclusiōes scitas tanq̄ p̄ p̄tia
sibi. ancedēs pars quia in cōclusionē scita per
notiā speculatiua nichil comprehendit opabi-
le a nobis. cū notiā speculatiua nō sit de ope-
ribz nostris. In illa autē conclusiōe que scit
p̄ notiā p̄cticā ponitur aliqd operabile a
nobis. cū scia p̄ctica sit de opibz nostris. Secūda
difficultas fuit mota in dubio. Ad quā r̄ndet
per tale dictū conclusiōes simpliciter p̄ctice saltē
mediāte vel partiales deduci possunt ex p̄-
ncipijs vere speculatis. p̄bat ratione signo et
duobz exēplis. Ratio est ista quia circa entia
pure speculabilia possumus exercere aliquas
opationes a ratione recta dictatas. nam s̄m
varianonē entū pure speculabilū et suarum
conditiōnū diuersimode eliciuntur opationes
nre ḡ ex p̄ncipijs pure speculabilibz possunt
inferri cōclusiōes simpliciter p̄ctice. Signo
sic p̄ qz aliq̄ ē sciētia practica q̄ ē s̄balternata
sciētie speculatiue ḡ signū est qz conclusio sim-
pliciter p̄ctice potest deduci ex p̄ncipijs simpli-**

ysagoge.

De
Deo
Intellectus
actio
obiectum
aut de praticis
aut speculatis

eiter speculabilis. antecedens patet q: musica q est practica s baltornaf arismetrice q e pure speculativa. psequētia tenz q: pncipia scientie s baltornaf deducuntur ex pncipijs scie s baltornaf. Exemplo p^o sic. Quia ista ppositio tenz est dura est pure speculativa: et tamē ex eo qd ducuntur ples cōclusiones pttice. Nam ex eo qd ipsa est dura oportet qd frāgatur aliquo duro ad hoc qd sit apta ad actiones qd agricola circa eam habz exercere. Secūdu exemplum. quia ista ppositio homo est colericus vel talis aut talis pplexiōis est pure speculativa: z tamē ad eā sequit ista pclusio pttica qd ex eo qd homo e illis vl illis cōplexiōis oportz ad sui pseruatiōē talē vel talē ad bibere medicinā q zc. Tamē potest dici qd pncipia pure speculabilia sunt vtrualiter pttica qd nullū est pncipiū adeo speculabile qui aliquo mō habeat se ad praxim. Vtrūtamē sustinētes istā opiniōē possunt respōdere ad pfirmationes trūū dicitōz in secūdo nobili p prima opiniōe adductōz. Ad ratiōē pfirmatē pmtū dicitū p negari maior quia ad extēsiōē actus practici sufficit qd se extendat ad voluntatē et ad quēcnmz aliu actū tanqz ad obiectū mediātē actu voluntatis. mō vn^o actus intellectus potest esse obiectū alteri act^o intellect^o mediāte voluntate ideo vn^o act^o intellect^o ad aliu sufficiētē extēdi potest. Ad secūdā cōcedit pcessus ad illū sensū qd omnē praxim pcedit aliq intellectio sic omnē actū voluntatis pcedit aliq intellectō. Et sic dicitur ad pfirmatōēz secūdi dicit^o. Ad ratiōēz pfirmatē tertiū dicit^o qd qd formari dictam recto est pditio praxim bone quā vocat arestiles z^o tibi. z suis cōmētator eupraxim s; nō e pditio praxim in cōi.

Dubitatur tertio vtrum ac:
tus exteriores potētiā inferiorē ad intellectu et voluntatem sint vere et pmo praxim. Rñdet vna opiniō affirmatiue. qd declarat dupliciter. pmo ratiōe: p qua duo supponitur. pmo qd intellect^o pttice respicit cōingētia opabilia a nobis. Secūdo qd ratio praxim pmo sumit a fine nō autē ab obiecto. sic sic formatur ratio op^o qd intellect^o habz p fine necessario e circa cōingētia opabilia a nobis. s; tale opus est act^o exterior potētie inferioris qd talis act^o vere et pmo ē praxim. Secūdo p^o idē auctoritate gregorij sup ezechi ele dicens qd virtus operis est s; voluntate ptemplatiōis qd praxim e s; actu intellect^o et voluntatis. mō talis act^o est pttice act^o potētie inferioris qd talis e vere z p^o praxim. ymaginatur enim ista opiniō qd intellectus practicus qui versatur circa contingē

tia inquit quid sit prosequendum. et quid fugiendum. quid eligendum. z quid respicendum: Ex quo inquisito sequit electio voluntatis qua elegit bonum propositum z contrarium respicit. Post autē huiusmodi electionē imperat voluntas alijs virib^o inferioribus vt obediāz z consequantur illud quod est pre electum a voluntate. tale vero imperium voluntatis est actio transiens in vire inferiores: et talis actio virum inferiorum est formalis et primo praxim. Alia est opiniō qd respondz per talem distinctiōem notitia practica e duplex. Quedam est practica dicitaria: et est illa que determinate dicit et iudicat aliquid esse faciendū vel non faciendū. Et in isto sensu forsan processit prima opiniō adducta in primo notabili. Et isto mō rethorica logica grammatica non sunt practice neqz etiam quecūqz ars mechanica. quia nulla istarum dicit ali quid esse faciendū vl fugiendū. Alia est notitia practica ostensua que scilicet non dicit ali quid esse faciendū prosequendum vel fugiendū. sed tantū ostendit opus quomodo potest fieri. virtute cui^o notitie si intellect^o dicitur illud faciendū esse et voluntas venit statim perfecte potest operari. Sicut ars edificatiua dicit qd domus componitur ex lignis et lapidibus. et ex tali fundamento. ex parietibus talibus et tali tecto: Sed non dicitur in q tpe ipsa sit faciēda nec quādo. imō ad prudentiā spectat dicitare qd tali tempore vel tali est faciēda. Et sic logica z cetera artes mechanice sunt tantum ostensue et nō dicitarie. licz tamen sint directiue: frequenter habentes nō praxim sed obiectum praxim pro obiecto. Sic ars edificatiua habet domum pro obiecto non ipsam operationē qd e praxim. Et isto mō solū prudentia esset practica. eo qd solū prudentia habet dicitare. Et si arguatur. Si sola prudentia sit practica sequitur qd scientia libri ethicorum erit prudentia. consequens est falsum. quia scientia libri ethicorum est de vlibus. modo prudentia est de particularibus. Respondetur qd prudentia duplicem actum respicit. Vnum qui est cogitare qd sic e faciendū: et istum actum non regulat prudentia s; magis elicit. Sicut premisse applicate ad cōclusionem non regulant ipsam s; magis eliciunt. Et generaliter quicūqz habitus comperatus ad suum proprium actum magis est elicitius qd regulatiuus. quando vero habitus comperatur ad alium actum qd ad suum: est regulatiuus et respectu illius dicitur practice. Sed in proposito prudentia respicit

Dorpirij

*uno gualit qd or de quod pnt d plibz sine se
limitand sine ulimitand sine pt infonded sine
no r deq f ole
Alto spcalit quod pnt d plibz p q mod. atiq
vltimz mo dnt sic p vlt f p pnt de
plibz Et dicitur m qd vlt.*

alium actum scilicet exteriorem: et istum actum non elicit sed regulat. Et similiter dicitur de arte. quia ars actum interiozem elicit et non regulat. sed actum exteriore puta edificare regulat et non elicit. Causa autem quare prudentia et ars actum interiozem non regulant est hec. quod voluntas circa quantitatem et ydeas nunquam potest errare. cum circa eas non habeat actum liberum. Sed solum actum simplicis complacitiae. ideo nulla est notitia practica directia voluntatis circa huiusmodi quantitatem et ideam.

Ad rationes ad primam dicitur concedendo maiorem et negando minorem. **Ad probationem dicitur** quod ad hoc quod aliqua scientia sit practica non sufficit quod sit directia operationis hominis cuiuscumque. sed cum hoc requiritur quod talis operatio sit alterius potentie ab intellectu ut patuit in secundo notabili. **Ad secundam distinguitur** antecedens quia vel docet constituere suum subiectum per operationem intellectus practici et sic negatur antecedens: vel per operationem intellectus speculativi et sic conceditur antecedens. **Ad tertiam dicitur** quod non omnis scientia que docet quod sic est agendum est practica sed solum illa scientia que docet quod sic est agendum operatione alterius potentie que intellectus. modo diffinitur: dividere: discernere sunt operationes intellectus ergo non sunt practice: nec huiusmodi conclusiones sunt conclusiones sillogismi practici.

Queritur quinto utrum scientie libri predicabilium subiectum attributionis sit uniuersale: quod est genus ad quinque predicabilia. Et arguitur quod non. quia vel capitur uniuersale pro prima intentione vel secunda. non pro prima quia prima intentio est res ipsa cui accidentaliter inest uniuersalitas. Sed nichil est unum in re secundum quamcumque unitatem quod secundum illam precisam unitatem sit in potentia proxima ad plura: et ad predicari de pluribus: predicatione dicente hoc est hoc: ergo nulla prima intentio potest esse genus respectu quinque uniuersalium. nec etiam potest capi uniuersale pro secunda intentione quia secunda intentio videtur esse et prius conceptus rei: vel est quidam respectus rationis causatus ab obiecto cognito. Sed utroque modo secunda intentio est unum ens in numero quod non potest esse genus respectu quinque uniuersalium. **Secundo arguitur** uniuersale est genus ad quinque predicabilia ergo erunt sex predicabilia. patet consequentia quia sunt quinque

predicabilia: preter hec est uniuersale commune quod est predicabile de illis quinque generantur sex predicabilia. Tertio sic omne subiectum alicuius scientie debet habere passiones adequatas demonstrabiles de ipso subiecto. Sed uniuersale nulla habet passionem adequatam quod non est subiectum attributionis huius libri. Maior est nota per aristotelem primo posteriorum. Minor declaratur quod nullum inferius est passio adequata respectu sui superioris. Sed omnis passio continetur sub proprio quod est species ipsius velis generis non est assignata alicui passio adequata velis. In operis positum auctoritate omnium logicorum famosorum.

Sciendum primo pro declaratione terminorum ponuntur sex distinctiones. **Prima distinctio** istud nomen velis sicut quilibet aliud conceptum potest capi dupliciter uno modo pro suo significato materiali quod est ipsa prima intentio subtrahit secunde intentioni: et ab eadem denotata. Et talis prima intentio sicut res subiecta secunde intentioni (quod idem est) quandoque inuenitur in anima. sicut sunt puationes: negationes: figmenta: et generaliter omnia entia rationis. quinque inuenitur in rebus extra animam cuiusmodi sunt decem predicamenta. Alio modo potest capi uniuersale pro suo per se significato et formaliter: et illud est secunda intentio: a qua ipsa natura denominatur formaliter uniuersalis.

Secunda distinctio. Ad completam et perfectam rationem uniuersalis logici requiritur duplex respectus aptitudinalis: **Primus est comunicabilitas** sive aptitudo ad comunicari multis. et talis respectus est per se passio ipsius nature: de ipsa predicabilis in secundo modo dicendi per se ex natura rei preter quinque actum intellectus: **Alius actus est predicabilitas** sive aptitudo ad predicari de pluribus. et talis aptitudo per accidens conuenit nature: cum sibi conueniat per actum intellectus comperantis ipsam naturam ad ea de quibus nata est predicari. Et quia talis predicabilitas conuenit uniuersali logico per actum intellectus: **Inde est quod uniuersale logicum non habet ex natura rei esse completum:** sed tantum habet esse fundamentale ex natura rei: et esse completum ab intellectu. **Tertia distinctio.** **Predicabile potest capi dupliciter.** Uno modo communiter ut scilicet est secunda intentio peris omni illi quod est natum predicari: sive illud sit velis sive singularare: sive uniuocum: sive equocum: sive limitatum: sive illimitatum. et sic predictum non est passio velis cum sit in plus quam velis. Alio modo causa specialis et proprie scilicet peris uniuersalis fundata super natura limitata natura peris de pluribus uniuersalis. et peris cum velis tanquam

*Per copando quod predicabilia
ad qd tu vnu no pnt de
plibz qd aliquid: Sed quando
ita m rex se tu vnu pnt
d plibz p aliud.*

de dnt p qd libz ad d gace

*habet d pntes habet
quod vlt f logica
p d d d d d*

Porphiri

diuisio generis in spes vel differētiās: qdam autē sbiecti in accidētia vel ppria vel cōia: de quib' tractat ista scia. Quarto ē vtilis ad demonstratōes. qz est vtilis ad diffinitōes. s; dīo potissimū loci obinet in demonstratōe vt pars pmo p' terioz g' etiā valet ad demonstratōes. Tertia difficultas. Vtrū qstiones quas mouet porphiri' possint terminari p facultatē logice. Rndet' p duas suppositōes: duas distinctōes: et duo dicta. Prima suppositio ē bec. Porphiri' magis mouet illas qstōes de generib' et spēbus qz de alijs vlibus. qz gen' z speties habēt pfectiorē modū pdicādi: cū pdicent in quid: s; pdicari in quid: qui conuenit alijs pdicabilib' g' zc. Secūda suppositio facultas est facilis potestas q alijs p' aliqd facere ad nutum z b'iplacitū. S; difficultas est p'as difficultas aliqd agēdi v' acgrēdi cū studior labore magno. P'ia distinctio est bec. Iste qstōes possunt dupliciter intelligi moueri de vniuersali. Uno modo de vniuersali sumpto secūde intentionaliter. Alio mō de vniuersali sumpto p' me in rēntionaliter. Secūda distinctio pdicatas questiones posse terminari p facultatem logice dupliciter potest intelligi. Uno modo analitice. i. resolutorie siue de mōstratiue et a p'iozi p' propria p'ncipia logice. Alio modo thopice et probabiliter per thopicam v'ietem Tunc ponuntur duo dicta. Primū est illud. P'ediate qstiones intellecte de v'ī secūde intentionaliter sumpto sunt analitice terminabiles per facultatē logice. patet qz vt sic b'nt attributionē ad sbiectum logice: cum vniuersale fit pars sbiecti logice. Secūdū dictum P'ediate questiones intellecte de vniuersali p' me intentionaliter sumpto nō possunt p facultatem logice analitice terminari: licet bene thopice et p'ba'. Prima ps patz qz determinatō eaz depēdet ex ratōe entis: q ad methaphisicum p'inet. Secūda pars patet qz logica habet viam ad p'ncipia omniū methadorū Quarta difficultas, quid ē sb'istere: et qd intellexit porphiri'us per intellectū solū: purū: z nudum. Rndetur per vnam distinctionem et vnum dictum. Distinctio est bec. Subsistere capitur dupliciter. Uno modo vt idem est qd in se et per se esse: et sic tān' idiuuidis de pdicamento sbstantie compet' sb'istere. Alio mō capitur generalit' vt idē ē qd esse: et sic p'ueit omnib' de qbus vere enūtiatur hoc verbū est secūdo adiacens: z hoc mō cepit porphiri'us. Dictum est illud. Intellect' nud' est intellect' carens spēbus intellectualib': sicut intellectus

moster qui in pncipio sue creatōis est tanqz tabula nuda in qua nihil depictū est. S; intellectus pur' est ille q nō ē p'mix' alicui fantasie: sic intellect' angelic'. Intellect' autē solus ē intellect' diuin' qui vnic' est et solus. **Conclusio responsalis vniuersale** qd ē gen' ad quinqz pdicabilia: sumtum secunde intentionalit' est sbiectū attributōis h' scie. P'ia ps patet qz vniuersale pdicatur in quid de istis quinqz v'libus tanqz de pluribus spē distinctis: g' zc. Accidēs patz qz v'le sumptū f' eius ratiōe p'munē pdicatur noie et ratōe de istis vniuersalib': cui' per se d're sunt pdicari de plurib' in quid aut in qle per quas p'rabit' ratō vniuersalis ad ista quinqz pdicabilia g' est gen' vniuoce et in quid pdicabile de istis quinqz vniuersalib'. S; qz sint tantū quinqz vniuersalia p' qz omne v'le aut pdicatur in quid aut in qle. Si p'mū hoc ē dupliciter qz vel pdicat totā essentia et sic est spēs: vel p'iem essentie et sic ē gen'. Si in qle hoc est dupliciter vel pdicat aliquid p'tinens ad essentia sbiecti p modū denomiāntis et sic est ora: vel pdicat aliqd p'sequēs essentia sbiecti: et hoc dupliciter: vel pdicatur p'uertibiliter et sic est p'prium: v' nō p'uertibiliter et sic est accidens. Tertia ps patet qz sibi p'petunt tres p'ditōes p'us enumerate in 3^a qōe plogi.

Dubitatur primo vtrum secunde intentōes nate sunt denoiare p'mas. Et videtur q nō qz secūde intentōes sunt in intellectu sbiectie: nō autē in p'mis intentionib' g' nō sunt nate denoiare p'mas intentōes. Rndetur per quatuor distinctōes et tria dicta. Prima distinctio est bec. In q'libet re d'nt sunt p'sideranda. Primū est ipsa quinitas siue essentia rei: Scdm ē mod' essendi siue apperētia ip'si rei. Secūda distinctio. rei duplex ē pcept' quidā est essentialis: quo scilicet intellect' quinitatem rei p'mo intelligit. Alius est concept' accidentalit' quo scilicet intellect' intelligit aliqd supadditum essentie rei. verbi gratia in ista re q est homo p'mo p'siderāda ē quinitas siue essentia hominis ab solute: cui' essentie pcept' rep'sentatiu' dicitur pcept' essentialis. Secūda sunt considerādi modi essendi siue apperētie illius quinitatis: sicut sunt isti modi: non esse in alio: esse sbiectū trine dīmētionis: esse aia: tum: esse sensibile: esse rationale: et esse sb' h: et nunc: et in materia signata: et esse in pl'ib' vel in vno solo. Lōcept' autē quo intellect' intelligit essentia hoīs fitz humanitatē nō ab' f: vt est in plurib' numero distinctis aut vt est sb' b 5

Handwritten marginal notes on the left side of the page, including phrases like "Porphiri", "diuisio", and "facultas".

Handwritten marginal notes on the right side of the page, including phrases like "p'ncipio", "tabula nuda", and "intellectus".

Cylagoge.

Dicitur 3° by sub dicitur
 Dicitur 2° by sub dicitur
 Dicitur 1° by sub dicitur
 Dicitur 4° by sub dicitur
 Dicitur 5° by sub dicitur
 Dicitur 6° by sub dicitur
 Dicitur 7° by sub dicitur
 Dicitur 8° by sub dicitur
 Dicitur 9° by sub dicitur
 Dicitur 10° by sub dicitur
 Dicitur 11° by sub dicitur
 Dicitur 12° by sub dicitur
 Dicitur 13° by sub dicitur
 Dicitur 14° by sub dicitur
 Dicitur 15° by sub dicitur
 Dicitur 16° by sub dicitur
 Dicitur 17° by sub dicitur
 Dicitur 18° by sub dicitur
 Dicitur 19° by sub dicitur
 Dicitur 20° by sub dicitur
 Dicitur 21° by sub dicitur
 Dicitur 22° by sub dicitur
 Dicitur 23° by sub dicitur
 Dicitur 24° by sub dicitur
 Dicitur 25° by sub dicitur
 Dicitur 26° by sub dicitur
 Dicitur 27° by sub dicitur
 Dicitur 28° by sub dicitur
 Dicitur 29° by sub dicitur
 Dicitur 30° by sub dicitur
 Dicitur 31° by sub dicitur
 Dicitur 32° by sub dicitur
 Dicitur 33° by sub dicitur
 Dicitur 34° by sub dicitur
 Dicitur 35° by sub dicitur
 Dicitur 36° by sub dicitur
 Dicitur 37° by sub dicitur
 Dicitur 38° by sub dicitur
 Dicitur 39° by sub dicitur
 Dicitur 40° by sub dicitur
 Dicitur 41° by sub dicitur
 Dicitur 42° by sub dicitur
 Dicitur 43° by sub dicitur
 Dicitur 44° by sub dicitur
 Dicitur 45° by sub dicitur
 Dicitur 46° by sub dicitur
 Dicitur 47° by sub dicitur
 Dicitur 48° by sub dicitur
 Dicitur 49° by sub dicitur
 Dicitur 50° by sub dicitur

aliquo alio modo essendi vocatur conceptus acci-
 dentalis. Tertia distinctio tam prima intentio quam
 secunda possunt duos considerari. Uno modo in ab-
 stracto alio modo in concreto. Prima intentio in
 abstracto est primus conceptus et essentialis rei
 quo intellectus intelligit primam essentiam rei ab-
 stractam. Secunda intentio in abstracto est
 secundus conceptus et accidentalis rei: quod scilicet
 intellectus intelligit aliquid superadditum essentie
 rei: scilicet esse in pluribus: vel esse in uno solo: et sic de
 aliis. Secunda vero intentio in concreto est ipsa
 res sic concepta illo conceptu accidentali. Quarta
 distinctio. et intentiones prout duo considerari.
 Uno modo per respectum ad intellectum a quo effe-
 ctive causantur et in quo subiective existunt: et
 sic sunt vera entia realia: de quibus est vera scientia
 realis: puta philosophia naturalis. Alio modo possunt
 considerari per respectum ad obiecta cognita de
 nominata proprias: et sic habent modum entium
 rationis: cum sint entia diminuta: et sic de ipsis est
 scientia rationalis scilicet logica. Primum dicitur
 illud. tam primam intentio quam secunda in abstracto de-
 pendent in esse et conservari ab intellectu: in quo
 existit subiective: tanquam vera entia realia
 in predicamento reponibilia. partem que sunt quidam
 actus intelligendi ab intellectu causati. modo omnis
 actus intelligendi est realis de prima specie quantitas:
 in intellectu subiective existens. Secundum dicitur.
 Nec prima intentio nec secunda in concreto de pedet
 ab intellectu: sed per quemcumque actum intellectus
 habet verum esse in re: partem que intentiones in concreto
 sunt essentie vel modi rerum circumscribentes omne
 predicamentum: et habentes suum esse preter
 quemcumque actum intellectus. Tertium dicitur. Nec
 primam intentio nec secunda in abstracto predicatur
 vere et affirmative de se ipsis: licet etiam intentio
 in concreto de signata predicatur denominative
 de primam intentione significata per nomen con-
 cretum. Patet quia ista est vera predicatio denotativa
 homo est species. Ad rationem dubij respondetur
 quod duplex est denominatio: quidam est intrin-
 seca que sumitur a forma: subiective inherente ei
 quod denominat ut albedo existens in parte de-
 nominat intrinsece partem album. Alia est de-
 nominatio extrinseca que sumitur a forma subie-
 ctata in alio ab eo quod denotat sic locum denotat
 locatum in quo tamen non est subiective: sed in
 locante. Et tali denominatione extrinseca predi-
 catur denominative secunda intentio de prima.
Dubitat secundum Vtrum
 quantitas sub aliquo esse diminuto dicatur prima
 intentio. Respondetur ab aliquo per duas sup-
 positiones et quod dicitur. Prima suppositio est

hec. Iste conditiones que sunt existentie: duratio:
 necessitas: contingencia: esse in anima: et esse
 extra animam: et conformes: non sunt quantita-
 tes: sed sunt modi necessario partes quantitate:
 a quibus sed modis quantitas in esse quantitativo
 dicitur abstrahere. ideo dicuntur quod quantitas in
 esse quantitativo est quantitas in illo esse in quo
 abstrahitur ab omnibus conditionibus: sed enu-
 meratis. Secunda suppositio. Intentio in pro-
 pposito est illud per quod fit vel exercetur predicatio:
 quod sic declaratur quod una prima intentio de alia
 predicatur: sed cum hoc stat quod unus actus intel-
 ligendi aut volendi de alio non predicatur. sicut
 animal de homine predicatur: licet actus intelligendi
 animal non predicatur de actu intelligendi ho-
 minem. Primum dicitur est illud. Nec actus
 intelligendi nec species intelligibilis est prima in-
 tentio. Patet quia omnis actus intelligendi vel
 species intelligibilis est quantitas. Sed alique prime
 intentiones non sunt quantitates ergo non omnis
 actus intelligendi vel species intelligibilis est
 prima intentio. Nota est nota. Secunda declaratur quod
 homo et animal sunt prime intentiones: et tamen
 non sunt quantitates: immo substantie. Et confir-
 matur. quia unus actus intelligendi de alio non
 predicatur: cum sint duo individua diversarum specierum
 vel eiusdem speciei. Sed una prima intentio de
 alia predicatur: ut hec est vera homo est animal
 ergo actus intelligendi non est prima intentio
 Secundum dicitur. Primam intentionem non est quan-
 titas obiecti producti in esse cognito. Partem que
 vel talis quantitas est producta in tali esse cog-
 nito ab intellectu nostro: vel ab intellectu divi-
 no: Non ab intellectu nostro quod tale esse cognitum
 habuerunt quantitates ab intellectu nostro
 tempore et non ab eterno. modo stando in primis
 intentionibus hec fuit vera ab eterno: homo
 est animal. ergo esse primam intentionem quan-
 titari non convenit ab intellectu nostro. Nec etiam
 ab intellectu divino. quia homo vere fuit animal
 antequam in eo produceretur esse cognitum ergo
 esse productum in esse cognito non est causa
 quare quantitas sit prima intentio. Tertium di-
 ctum. Prima intentio non est quantitas in esse
 intelligibili: patet quia illud quod convenit quan-
 titari ex se: non competit sibi per respectum ad
 aliud: sed homini sumptum ut est prima intentio
 competit ex se et quantitatively quod sit animal ergo
 sibi non competit in quantum intelligibilis. quod
 esse intelligibile dicit respectum ad aliud scilicet
 ad intellectum. Quartum dicitur quantitas
 in esse quantitativo veraciter est prima intentio.
 Patet quia omnes demonstrationes procedunt
 ex quantitativis in esse quantitativo sed omnes

Coordinatio qd m...
ad r...
f...
p...
p...

Coordinatio sua...
ad r...
f...
p...
p...

fundamentum et...
ad r...
f...
p...
p...

Porphyrii

de monstraciones procedunt ex primis inten-
tionibus (salte in sciētijs realibus) q̄ p̄ma in-
tentio est quantitas in esse quantitativo. Et p̄fir-
matur p̄ viā diffinitōis. q̄ omnes diffinitōes
dantur de quantitativis in esse quantitativo: et t̄n-
dant de p̄mis intētiōib⁹ (et hoc in sciētijs
realib⁹) q̄ p̄ intētiōes sūt qui¹⁰⁰ i esse qui¹⁰⁰.
Dubitat̄ur tertio vtrum se-
cunde intētiōes nate sint p̄ se p̄dicari de p̄¹⁰.
R̄ndetur per duas distinctiōnes et duo dicta.
Pr̄ia distinctiō est hec. obiectū p̄gnitū siue illō
q̄ p̄gnoscitur habz duplex esse scilicet esse in-
tentionale et esse reale. Esse intētiōnale ē spēs
intelligibilis: vel id quo p̄gnitū f̄ōlī et ob-
iectiue est in p̄gnoscere. et tale esse intētiōnale
attribuit obiecto p̄ actū intellect⁹ p̄gnoscētis.
S̄z esse reale est illud quo formalit̄ et realiter
res existit in se p̄ter quēcumqz actū intellectus
Et illud esse reale habet obiectū p̄ actū realis
agens. Secūda distinctiō intellect⁹ du² ē
actus. quidā est simplex quo scilicet intellectus
app̄ndit obiectum simpliciter et absolute et
f̄^m eius p̄p̄iam naturā. Ali^o est act⁹ p̄p̄iatū^o
quo scilicet intellectus cognoscit obiectū nō in
se s̄z p̄ p̄p̄ationem ad aliud. Primū dictum
Pr̄ia intētiō est obiectū cognitū v̄l p̄gnoscē-
bile sup̄ quo nata est f̄udari intētiō secūda. s̄z
intentione secūda est relatiō ratiōis effectiue
causata ab actū p̄p̄atio intellect⁹: de relicta
in obiecto cognito et p̄p̄ato ad aliud: in tali
obiecto p̄gnito s̄biectiue existens. Et quo se p̄z
secundum dictū scilicet q̄ intētiō secūda nata
est p̄dicari nō per se s̄z tantū p̄ accidens de p̄¹⁰
intentione. patet q̄ secūda intētiō est respect⁹
rationis p̄ accidēs causat⁹ ab intellectu in ob-
iecto cognito q̄ est p̄ma intētiō q̄ r̄z Et hec
opp̄inio satis fuit declarata in 3^a q̄st̄iōe plo-
gi. Aliter respōdet opp̄inio recitata in secūdo
dubio p̄ duo dicta. Primū est. Intentiones
secūde nō sunt respect⁹ ratiōis ab intellectu
nō itō circa p̄mas intētiōes fabricati. patz qz
p̄ter quēcumqz actus intellect⁹ in rebus rep̄itū^o
intentione secūde. q̄ nō sunt respect⁹ ratiōis
ab intellectu fabricati. Antecedēs patz qz v̄l
est secūda intētiō s̄z p̄ter quēcumqz actū intel-
lect⁹ reperit̄ in re tota rō vniuersalis. Nā natu-
ra speciuoca habet de se naturalē h̄itudiez
ad cōmunicari plurib⁹ indiuiduis. modo nō
videtur aliud esse de ratiōe vniuersalis nisi
q̄ sit pluribus cōmunicabile q̄ r̄z. Secūdum
dictū. secūde intētiōes sunt aptitudines siue
respect⁹ f̄udamentales: pueniētes ex natura rei
quantitativ⁹ vel p̄mis intētiōnib⁹ in esse quit-
tativū. patet qz aptitudo ad p̄municari plu-

ribus indiuiduis adueniēs humanitati ē verā
ratio sp̄ciei. s̄z h̄^o modi aptitudo puenit quit-
tativū solum habēti esse quantitativū ergo eē
sp̄ciem puenit quantitativū hominis in esse quit-
tativū. modo esse sp̄ciem ē secūda intētiō
ergo r̄z. Et sic dictū est de sp̄e ita p̄portiona-
biliter dicendū esset de genere scz qz aptitudo
cōmunicabilitatis pluribus sp̄ciebus adue-
niēs animalitati est ratio generis. Sic etiā vis
constitutiva siue distinctiva ad veniēs vniuer-
sali dat sibi esse differentia et sic de singulis.
Et istis duobus dictis vna cum alijs in p̄ce-
denti dubio declaratis inferūt̄ tria correlaria
Pr̄imū est illud. nec p̄maintentio nec secūda
de pendēt ab intellectu inesse et p̄servari: nec
habent esse in intellectu s̄biectiue s̄z tantū h̄nt
esse obiectiui in intellectu. Pr̄ima pars patz
quia tam p̄maintentio q̄ secūda p̄cedunt fin
esse intellectum q̄ nullo modo habēt abintel-
lectu q̄ sint p̄maintentio vel secūda. Secūda
pars patet quia sunt obiecta nata terminare
actum intellectus ergo habent esse in intel-
lectu obiectiue. Nec est intelligendū q̄ homo
postqz est intellectus nō sit vere p̄ma intētiō
imo et ante intellectōez et post intellectōez sp̄
est p̄maintentio. s̄z illud esse intellectū nō dat sibi
esse p̄mā intētiōnem: sicut homo albus ē al-
et tam ē albedo nō dat homini esse animal.
Secundū correlariū. Intētiōes secūde sūt res-
pectus f̄udamentales p̄dicabiles p̄ se necessa-
rio et intrinsece de quantitativis q̄rū sunt: Nō
tamen in p̄cedunt essentialit̄ quantitativū s̄z
sunt p̄teriores ip̄a quantitativū. Ideo nō p̄dicat̄
accidētaliter: nec in p̄mo mō dicēdi p̄ se: s̄z nū
in secūdo mō de quantitativis vel p̄mis intē-
tiōibus. Tertū correlariū. Intētiōes secūde
sunt quedam entitates transcendētes: in nullo
genere p̄dicamentali p̄ se reponibiles. patz qz
secūde intētiōes pueniūt̄ quantitativū e^o libz ge-
neris q̄ circūit̄ omne genus: et p̄ cōsequens
sunt transcendētes. Potest tamē dici q̄ licet
realiter in nullo sint genere determinato: tamē
quantitativū possunt dici de genere relatiōis:
eo q̄ in suo conceptu sunt ad aliquid.
Ad rationes ante oppositūz
Ad p̄mam d̄: q̄ vniuersale capis p̄ secūda in-
tentione: et v̄lta d̄: q̄ licet secūda intētiō de-
relicta in obiecto cognito p̄ actū intellectus sit
vna in numero: tamē ab ea potest intellectus
abstrahere vniū conceptum p̄munē: puta cō-
ceptū v̄l̄is. Ad secūda d̄: q̄ licet v̄l̄e quantū
ad ei^o p̄ceptū p̄munē p̄scindat a quinqz v̄l̄ib⁹
ita q̄ formalit̄ nō sit aliq̄ illoz: t̄n realit̄ est
aliq̄ illoz quinqz. Ideo nō ponit̄ in numez
b 4

obiectū...
f̄udamentale...
p̄p̄iatū^o...

Nota r̄z...
f̄udamentale...
p̄p̄iatū^o...

Cylogoge.

*Quod quod sit p[ro]p[ri]e d[icitu]r
ad q[ue]s[ti]o[n]e[m] a[re]stotile[m]*

contra illa quib[us] sic animal de se nec e[st] homo
nec est brutu[m] formaliter: et tamen p[ro]pterea no[n]
sequitur q[uo]d sit aliq[ui]d animal q[uo]d neq[ue] sit homo neq[ue]
brutu[m]. Ad tertiam d[icitu]r q[uo]d p[ro]dicabile p[er] vno[m] mo[d]o
capi vt quid e[st] p[ro]p[ri]um vt mod[us]: et sic p[ro]dica
conuenit s[ibi] p[ro]p[ri]o. Alio mo[d]o potest capi p[ro]dica
bile vt modus: et sic no[n] p[ro]dicitur sub p[ro]p[ri]o. s[ed]
est passio p[ro]ueniens cu[m] v[er]i. Et hec de q[ue]stio[n]e.

Queritur sexto vtr[um] genus
dicatur equoce de suis trib[us] acceptio[n]ibus. Et
p[ri]mo ar[istote]l[is] contra suppositu[m]. q[uia] arestotiles s[ecun]d[um]
metaphisice enumerat quatuor modos g[en]eris
ergo no[n] sunt t[ri]a tres. Secundo ar[istote]l[is] q[uo]d dicitur
aliqui trahere gen[us] ab arte vel scia alicui[us]: vt
aliqui dicitur plat[on]ici a plat[one]: et alique are-
stotilici a scia vel a doctrina arestotiles: et tamen
ille modus no[n] e[st] aliq[ui]s illo[rum] t[ri]u[m] g[en]e[rum]. Tertio
ar[istote]l[is] contra q[ue]situm. due negat[i]o[n]es equipollent
vni affirmat[i]o[n]i. mo[d]o dicit text[us] videt aut[em] neq[ue]
genus neq[ue] species simpliciter dici: vbi in hoc
verbo videatur includitur negatio g[en]eris et
species dicitur sim[iliter] i. vniuoce. In oppositum
ar[istote]l[is] q[uo]d quoadmodu[m] aliq[ui]d conuenit vni p[er]
impositione[m] et alteri p[er] tr[an]sumptione[m] illud d[icitu]r equo-
uoce de illis p[er] secundu[m] modu[m] equocat[i]o[n]is: s[ed]
genus p[ro]uenit duob[us] p[ri]mis modis p[er] impositi-
onem: et tertio mo[d]o p[er] tr[an]sumptione[m] g[en]eris equo-
predicatur de illis.

Sciendum p[ri]mo q[uo]d p[ro] de
claratione terminor[um] ponit quatuor distinctio[n]es.
P[ri]ma distinctio est hec. **Acceptio capis du[er]sa**
vno mo[d]o p[ri]mo[rum] ad e[ss]e significatio termi-
ni: et sic omnis termin[us] habet plures acceptio[n]es
seu modos est equo[ui]s. Alio mo[d]o capis acceptio
seu modus p[er] supposito significati p[ri]mi: et sic
no[n] omne habens plures modos et acceptio[n]es
est equo[ui]s: s[ed] potest esse vniuocu[m]. sic dicit are-
stotiles q[uo]d qualitas est denumero[rum] eor[um] q[ui] multi-
pliciter dicitur. Secunda distinctio s[ecun]d[um] aresto-
tilem quito me[n]te generis quatuor sunt acceptio-
nes siue modi. P[ri]mo mo[d]o d[icitu]r: genus p[er]tinua
generatio alioru[m] eand[em] sp[eci]em habentiu[m]:
et iste coincidit cu[m] p[ri]mo mo[d]o porphiri. Secundo
d[icitu]r: g[en]e[rum] sup[er]fines figuraru[m] sup[er]ficialiu[m]. sic corp[us]
respectu solidor[um]. q[uia] est s[ub]iectu[m] differ[ent]is eoru[m].
et adhuc p[er]tinet ille modus s[ecun]d[um] mo[d]o
porphiri. Quarto d[icitu]r: gen[us] q[uo]d in distinctio[n]ib[us]
est p[ri]mu[m]: et p[ro]dicitur in eo q[uo]d quid est: cu[m] ornate
q[ui]tates dicitur. Et iste mod[us] coincidit cu[m] tertio
mo[d]o porphiri. Tertio distinctio. hoc v[er]bu[m] vi-
tripliciter potest capi. vno mo[d]o vt est exp[re]ssiuu[m]
veritatis apparens in: et sic includit negat[i]o[n]es: et
sic capis in p[ri]mo ele[me]ntor[um] cu[m] d[icitu]r: q[uo]d elenc[us] sophis-

ticus ex hijs q[ui] videtur et no[n] sunt e[st] apparens.
Secundo ca[us]a vt e[st] exp[re]ssiuu[m] veritatis p[ro]babilis.
et sic ca[us]a in p[ri]mo thopico[rum] cu[m] d[icitu]r: p[ro]babilia sunt
q[ui] videtur oib[us] aut pl[ur]ibus t[er]c[et]o. Tertio capis vt
est p[ro]p[ri]u[m] veritatis necessarie: et sic ca[us]a i. p[ro]p[ri]o
sito. Et istis duob[us] vltimis mo[d]is non in cludit
negat[i]o[n]es. Quarta distinctio. hec dicitio sim[iliter]
quib[us] mo[d]is p[er] capi. vno mo[d]o vt id[em] q[uo]d sine
addito. 2. vt id[em] est q[uo]d v[er]i. 3. vt id[em] est q[uo]d
in actu. 4. vt id[em] est q[uo]d in contracte. 5. vt
id[em] est q[uo]d vniuoce et sic capitur in p[ro]posito.

Sciendum secundo q[uo]d secun-
dus tractat in quo determinat porphirus de
quinque vniu[er]salib[us] in sp[eci]ali p[ro]inet quib[us] ca[us]a
pitula. In p[ri]mo determinat de p[ri]mo p[ro]dicabili
q[uo]d est gen[us]. Et continet duas p[ar]tes in q[ui] p[ro]
ponit acceptio[n]es generis. Et continet vna[m] con-
clusionem q[ui] est hec. v[er]i aut[em] neq[ue] g[en]us neq[ue]
species sum[unt] d[icitu]r: hoc est gen[us] et sp[eci]es dicitur
equo[ui]s et no[n] vniuoce. Secunda p[ar]tem p[ro]clusionis
scilicet q[uo]d sp[eci]es dicat equo[ui]s relinquit porphirus
p[ro]banda in ca[us]a sequenti. s[ed] p[ri]ma p[ar]tem scilicet
q[uo]d genus dicat equo[ui]s nunc p[ro]bat porphiri
Et intendit talem ratione[m]. Illud q[uo]d habet pla-
litate[m] significatoriu[m] d[icitu]r equo[ui]s. s[ed] gen[us] est hu-
iusmo[d]i g[en]e[rum]. Et hoc p[ro]bat enumerat[i]o tres
acceptio[n]es eius. Quare p[ri]ma est hec. Genus
in p[ri]ma e[st] significatio[n]e d[icitu]r collectio multor[um] ad
vnum p[ri]mu[m] et ad se inuicem. vt collectio roma-
noru[m] p[ro]pt[er] habitudie[m] affinitatis et p[ar]t[em]
uinitatis ad se inuicem: et ad vnum p[ri]mu[m]: per
q[uo]d talis collectio differit ab omni alio genere:
cuius quid e[st] p[ri]mu[m] e[st] romul[us]: d[icitu]r vnum genus.
Secunda acceptio generis est s[ecun]d[um] quam g[en]e[rum]
d[icitu]r p[ri]ncipiu[m] alicuius generato[n]is. et hoc du[er]sa
quavel huiusmodi p[ri]ncipiu[m] s[unt] a patre q[ui]
genuit: vel a loco in quo quis genuit. e[st] d[icitu]r v[er]o
q[ui] me[m]bro ponit porphiri duo ex[em]pla. vt ho-
restes habet gen[us] a tantalo q[ui] fuit pater hore-
stis. Sil[us] plus habuit gen[us] ab hercle qui fuit
pater ei[us]. Alia duo ex[em]pla sunt de patria. sic
plato fuit genere atheniens[is]: quia de athenis
natus est. et pyndar[us] fuit theban[us] genere: eo q[uo]d
fuit d[icitu]r thebis. Quare aut[em] patria vel loc[us] sit gen[us]
p[ro]bat porphirus. q[uia] p[ri]ma est p[ri]ncipiu[m] g[en]erato[n]is
que[m] admodu[m] et p[ro]bat. Et s[ecun]da q[uo]d secunda acceptio
generis est p[ri]ncipiu[m] et p[ro]fectior: et magis
visitata. p[er] du[er]sa. P[ro]bat sic quecu[m]q[ue] p[ro]p[ri]etas
conuenit cause et causato p[ro]fectu[m] p[ro]uenit cause
q[ui] causato. s[ed] esse gen[us] p[ro]uenit p[ri]ma acceptio[n]i
g[en]eris et etia[m] secunde q[ui] e[st] causa p[ri]me g[en]e[rum]. Adior[um]
declarat duob[us] ex[em]plis: q[uo]d romai denomiant[ur]
a romulo a quo descenderu[n]t. et athropide di-
citur g[en]e[rum] ex g[en]ere athropis descenderu[n]t. Secu[n]da

*quod si animal de se nec e[st] homo
nec e[st] brutu[m] formaliter: et tamen p[ro]pterea no[n]
sequitur q[uo]d sit aliq[ui]d animal q[uo]d neq[ue] sit homo neq[ue]
brutu[m]. Ad tertiam d[icitu]r q[uo]d p[ro]dicabile p[er] vno[m] mo[d]o
capi vt quid e[st] p[ro]p[ri]um vt mod[us]: et sic p[ro]dica
conuenit s[ibi] p[ro]p[ri]o. Alio mo[d]o potest capi p[ro]dica
bile vt modus: et sic no[n] p[ro]dicitur sub p[ro]p[ri]o. s[ed]
est passio p[ro]ueniens cu[m] v[er]i. Et hec de q[ue]stio[n]e.*

*Sciendum p[ri]mo q[uo]d p[ro] de
claratione terminor[um] ponit quatuor distinctio[n]es.
P[ri]ma distinctio est hec. Acceptio capis du[er]sa
vno mo[d]o p[ri]mo[rum] ad e[ss]e significatio termi-
ni: et sic omnis termin[us] habet plures acceptio[n]es
seu modos est equo[ui]s. Alio mo[d]o capis acceptio
seu modus p[er] supposito significati p[ri]mi: et sic
no[n] omne habens plures modos et acceptio[n]es
est equo[ui]s: s[ed] potest esse vniuocu[m]. sic dicit are-
stotiles q[uo]d qualitas est denumero[rum] eor[um] q[ui] multi-
pliciter dicitur. Secunda distinctio s[ecun]d[um] aresto-
tilem quito me[n]te generis quatuor sunt acceptio-
nes siue modi. P[ri]mo mo[d]o d[icitu]r: genus p[er]tinua
generatio alioru[m] eand[em] sp[eci]em habentiu[m]:
et iste coincidit cu[m] p[ri]mo mo[d]o porphiri. Secundo
d[icitu]r: g[en]e[rum] sup[er]fines figuraru[m] sup[er]ficialiu[m]. sic corp[us]
respectu solidor[um]. q[uia] est s[ub]iectu[m] differ[ent]is eoru[m].
et adhuc p[er]tinet ille modus s[ecun]d[um] mo[d]o
porphiri. Quarto d[icitu]r: gen[us] q[uo]d in distinctio[n]ib[us]
est p[ri]mu[m]: et p[ro]dicitur in eo q[uo]d quid est: cu[m] ornate
q[ui]tates dicitur. Et iste mod[us] coincidit cu[m] tertio
mo[d]o porphiri. Tertio distinctio. hoc v[er]bu[m] vi-
tripliciter potest capi. vno mo[d]o vt est exp[re]ssiuu[m]
veritatis apparens in: et sic includit negat[i]o[n]es: et
sic capis in p[ri]mo ele[me]ntor[um] cu[m] d[icitu]r: q[uo]d elenc[us] sophis-*

*Prima quod sit collectio multor[um]
ad vnum p[ri]mu[m] et ad se inuicem. vt collectio roma-
noru[m] p[ro]pt[er] habitudie[m] affinitatis et p[ar]t[em]
uinitatis ad se inuicem: et ad vnum p[ri]mu[m]: per
q[uo]d talis collectio differit ab omni alio genere:
cuius quid e[st] p[ri]mu[m] e[st] romul[us]: d[icitu]r vnum genus.
Secunda acceptio generis est s[ecun]d[um] quam g[en]e[rum]
d[icitu]r p[ri]ncipiu[m] alicuius generato[n]is. et hoc du[er]sa
quavel huiusmodi p[ri]ncipiu[m] s[unt] a patre q[ui]
genuit: vel a loco in quo quis genuit. e[st] d[icitu]r v[er]o
q[ui] me[m]bro ponit porphiri duo ex[em]pla. vt ho-
restes habet gen[us] a tantalo q[ui] fuit pater hore-
stis. Sil[us] plus habuit gen[us] ab hercle qui fuit
pater ei[us]. Alia duo ex[em]pla sunt de patria. sic
plato fuit genere atheniens[is]: quia de athenis
natus est. et pyndar[us] fuit theban[us] genere: eo q[uo]d
fuit d[icitu]r thebis. Quare aut[em] patria vel loc[us] sit gen[us]
p[ro]bat porphirus. q[uia] p[ri]ma est p[ri]ncipiu[m] g[en]erato[n]is
que[m] admodu[m] et p[ro]bat. Et s[ecun]da q[uo]d secunda acceptio
generis est p[ri]ncipiu[m] et p[ro]fectior: et magis
visitata. p[er] du[er]sa. P[ro]bat sic quecu[m]q[ue] p[ro]p[ri]etas
conuenit cause et causato p[ro]fectu[m] p[ro]uenit cause
q[ui] causato. s[ed] esse gen[us] p[ro]uenit p[ri]ma acceptio[n]i
g[en]eris et etia[m] secunde q[ui] e[st] causa p[ri]me g[en]e[rum]. Adior[um]
declarat duob[us] ex[em]plis: q[uo]d romai denomiant[ur]
a romulo a quo descenderu[n]t. et athropide di-
citur g[en]e[rum] ex g[en]ere athropis descenderu[n]t. Secu[n]da*

Primo quod sit ens incommensurabile
Secundo quod sit inopertabile
Tercio quod sit univocaliter

Porphiri

ratio. quod est prius tale: est magis tale: si esse
genus plus attributum est generi secundo modo quam
primo modo: est signum est quod genus secundo modo est
causa distinctiois generis primo modo. Namque di-
uidetes et ab alijs separates dicebamur ulam
collectioes esse romanorum genus. Tercia accep-
tio generis est ista. Genus est cui supponit spes.
Et ibidem inueniuntur et similitudine generis ultimo
sumpti quod est genus logicum cum duabus positi-
onibus. quod genus logicum est principium mul-
tarum specierum: sic genus secundo modo dictum est primum
multorum ab eo descendenti. Sic sic genus primo
modo dictum pertinet multitudinem collectorum: sic genus
tertio modo dictum pertinet multitudinem specierum.

**Sciendum tertio quod circa hunc
textum** incidunt due difficultates. Prima est hec
Que et quod requirunt ad hoc quod aliquid sit genus
primo modo dictum. Rursus dicitur quod tria: primum quod ibi
sit collectio multorum habitudinum ad unum
primum primum. ut romani ad romulum. Secundo
quod ad inuicem habeant habitudines sanguinitatis. tertium
quod in illis non differat ab alijs generibus. Secunda
difficultas quod differat genus logicum ab alijs
duabus acceptionibus. Respondetur quod (supposita co-
uenientia declarata in precedente notabili) sic
ad inuicem differunt. quia genus secundo modo
dictum est principium extrinsecum et effectuum.
Sed hoc logicum est principium intrinsecum et for-
male suarum specierum. Et genus primo modo
dictum habet modum tonus integralis. ideo
non predicatur in recto de illis quorum est genus.
Sed genus logicum est tonus uiuerialis respectu suarum
specierum de quibus in recto predicatur. Uterius est
supponendum quod ad hoc quod aliquid sit genus
secundo modo dictum non sufficit quod sit quicumque principium generis
sed requiritur quod sit principium effectuum. Et quod
inferuntur tria correlaria. primum est quod materia
et forma non sunt genus secundo modo dictum. quia
licet sint principium materiale vel formale: tamen
non sunt principium effectuum. Secundum correla-
rium mater non est genus secundo modo dictum. quia ma-
ter solum est principium passiuum multo trans mate-
riam ex qua generantur plures. Si vero dicatur mater
effectum percurrere ad generationem plis tunc mater
est genus secundo modo dictum: et pertinet sub pre-
terito Nam pater potest accipi uno modo proprie ut
includit sexum. Alio modo potest capi generaliter
ut prescindit et ab soluitur a sexu: et valet tantum
sicut parens: et sic debet capi in opposito. Ter-
tium correlarium. tempus non est genus secundo
modo dictum. quia ipsum est magis causa cor-
ruptionis quam generationis quod est.

Conclusio responsalis gen?

Equiuoce dicitur de tribus predicamentis accep-
tionibus. Prima pars patet videlicet quod dicitur equi-
uoce de illis per porphirium dicentem quod genus
non dicitur simpliciter: modo simpliciter tantum
valet sicut uniuoce. Dicitur ergo genus non uniu-
uoce sed equiuoce: Secunda pars patet quia
omne genus vel est dictum ad similitudinem
alterius vel non. Si primum sic est genus tertio modo
dictum. Si secundum hoc est dupliciter: vel
tale genus est aliquid unum et sic est genus tertio modo
dictum: vel non est aliquid unum: et sic est genus primo modo
dictum.

Dabitatur primo utrum diff-
finitio generis data in ratione predicabilis sit
sufficiens. Pro response supponitur quod porphiri-
us in secunda parte huius capituli intendit
duas particulas. In prima particula eligit vi-
tinam significationem generis et de ea pre-
sequitur. dicens licet genus dicatur tripliciter:
solum tamen de tertio est sermo apud philo-
sophos. Secunda particula tangit definitionem
generis in ratione predicabilis. et est hec. Si-
cut est quod de pluribus et differentiis specie in eo
quod quid sit predicatur: pro cuius probatione inte-
dit talem rationem. Ista definitio nihil super-
fluum continet neque diminutum ergo est bona.
Antecedens patet. quia predicari de pluribus fa-
cit differre genus ab indiuiduis quod de uno solo
predicatur: Et predicari de differentiis specie fa-
cit differre genus a specie et proprio. quia licet
species predicatur de pluribus: non tamen predicatur
de differentiis specie. ut homo cum sit species
predicatur de sorte et platonem: qui differunt nu-
mero solo. aial hoc cum sit genus predicatur de bo-
ue et homine: qui ad inuicem differunt specie et non
numero solo. Sic: proprio solum predicatur de vna
specie et dicitur indiuiduis quod sicut illa specie ut risi predicatur
solum de hoie et de particularibus hominibus.
genus vero predicatur de pluribus et differentiibus
specie: Sed predicari in eo quod quid facit differre genus
a differentia et ab accidente: quod non predicatur in
eo quod quid: sed in eo quod quod. Nam per differentiam
et accidens quenieter respondetur ad interro-
gationem factam per quod est si queratur quod est hoie
conuenieter respondet rationalis. Esti queratur quod est
est conuus: conuenieter respondetur est niger.
modo rationale est differentia: nigrum vero
est accidens. ergo differentia et accidens predi-
cantur in quale. Quod autem genus predicatur
in quid: probatur. quia per genus conuenieter
respondemus ad interrogationem factam per
quid. ut si queratur quid est homo: conueni-
entem respondet aial. modo aial est genus hominibus
quod predicatur in quid. Et quod claudit porphiri: nihil
ignem sicut neque mihi pertinet generis omnia descriptio.

Handwritten marginal notes in the left margin:
- Deinde dicitur quod...
- Nota me act...
- Nota et...
- Nota...
- Nota...

Handwritten marginal notes in the right margin:
- Nota fundamend illi...
- Nota...
- Nota...
- Nota...
- Nota...

Duplex p dicitur
p dicitur
format est qm pny de p dicitur p dicitur
dicitur hoc p dicitur et hoc q at leo fat
dicitur hoc p dicitur dicitur hoc p dicitur
in hoc p dicitur p dicitur p dicitur

Mlagoge

Dubatur secundo Vtrū di-
ca definitio generis sit data de secūda inten-
tione vel de pma. Et videtur q nō de secūda
quia secūda intentio generis solū pdicatur in
quid de hac intentōe et illa: q solū differunt
numero. g̃ definitō nō datur de secūda inten-
tione. p̃sequētia tenz qz qlibz pars definitōis
semp pdicari debz de definitōe. Secūdo sic qz
non datur de pma intentōe. qz ens pdicatur de
pluribz specie differētibz in eo qz quid: et tamē
non est gen^o qz zc. Rñdētur p tres distinctōes
et vnum dicitur. Pma distinctio. Gen^o p̃t capi
du^o. Uno mō p̃meintentionaliter p natura cō-
municabili pluribz sp̃ibus. Alio mō capitur
genus secūdeintentionalis scz p respectu pdi-
cabilitatis ip̃i nature cōmunis de multis sp̃e
differētibz. qui quidē respect^o in ab stracto
vocat^{ur} generitas: In cōcreto vō vocat^{ur} gen^o.
Secūda distinctio. du^o est actus. Quidā est
actus exercitus. ali^o est act^o significatus. Act^o
dicitur exercit^o quando fit vel est: sicut actus
mouendi exercetur quādo sortes mouet. S;
actus dē significatus quando p ppositionem
significat exerceri. vt bec ppō sortes mouet
significat sorte exercere actū mouendi. Siltz
iste actus qui est pdicari de differētibz sp̃e
exercetur in p̃mis intentionibus mediāte hoc
verbo est: vt dicēdo homo est animal: equus
est aial. S; ille idem act^o dē significari quādo
exp̃mis p secūdas intentōes mediāte hoc vbo
predicat. sic dicēdo gen^o pdicatur de differē-
tibz sp̃e. Ex quo elicitur regula qz ois pdica-
tio de actu significato p̃stina ex secūdis inten-
tionibus debet exerceri in p̃mis intentōibz
Ideo non sequit^{ur} gen^o pdicat de pluribz dif-
ferētibz specie g̃ species est gen^o: s; debz ex-
erceri in p̃mis intentionibz: dicēdo g̃ hō ē aial:
et equ^o est aial. Tertia distinctio definitum
capit du^o. Uno mō p illo qd definitur: siue
pro illo qd p definitōes explicat: et de quo
definitio quitratue pdicat: et sic secūda intē-
tio generis est definitū ni pdicta definitōe.
Alio mō capitur definitū p illo cui act^o dicit^{ur}
attribuit: siue p illo p qd possunt exerceri act^o
significari in tali definitōe: et sic definitū est
pma intentio. Dicit^{ur} est istud in pdicta acceptōe
generis logici: p̃siderati in ratione pdicabilis
definitur secūda intentio. patz duplicif.
P̃mo sic qz illud definit logic^o qd per se p̃siderat. S;
logicus per se cōsiderat intentōem secūdam et
non reyn sbiecta vel aggregatū ex re et inten-
tione g̃ definitur intentio secūda. Secūdo sic
quia talis definitio nō datur de pma intentōe
nec de aggregato ex pma intentōe et secūda

ergo solum intentio secūda definitur. P̃ma
pars antecedentis patet dupliciter. P̃mo qz
pma intentio generis ē res realis quā p se nō
considerat logic^o ergo neqz definit. Secūdo
sic quia pma intentioni accidit predicari de
pluribus differētibz specie ergo zc. Secūda
pars antecedētis patet quia aggregatum ex
prima intentione et secūda est verum ens p
accidens ergo non potest definiti. quia entis
per accidens non est definitio. Ad ratiōes
dubij dicitur qz licet intentio secūda generis
predicatōe exercita solum predicetur de hac
intentione vel illa: que solū numero differunt.
tamen in actu significato predicatur de pluri-
bus differētibz specie. Et vtra dicitur qz q̃
aliud est quod definitur et cui definitio attri-
bitur non oportet qz quelibet pars definiti-
onis predicetur de eo qd definitur. Ad secū-
dam dicitur qz ens p̃mo predicat de differē-
tibz genere et non specie. Secūdo dicit^{ur}
qz ens nō proprie predicatur i quid. quia ad
interrogatōem factam per quid non conue-
niente: respondeatur ens: eo qz questio quid
est presupponit questionem si est. modo respō-
sio de ente est responsio ad questionem si est.
Terno dicitur qz illa de quibus pdicatur ens
inquit possunt dupliciter considerari. Uno^o
per comperationem ad suum genus sub quo
continentur et sic differunt specie. Alio modo
per p̃p̃tōes ad ens z sic nō differunt sp̃e. eo qz
entis nō sunt ore per qz ratio entis possit
diuersificari in illis q̃ participant ens.

Dubatur tertio Vtrū gen^o
possit saluari in vnica eius specie. Rñdētur p
vnam distinctionem et tria dicta. Distinctio
est hec. In genere duo sunt considerāda. p̃
cōsideranda est ipsa quitratue vel essentia ip̃i
generis vt aiali. Secūdo p̃siderāda est po-
testas g̃neris q̃ ē qdā relatiō fūdamētalis vt ap-
titudinalis q̃ dē p̃municabi^o. hñs p fūdamētō
essentiā ip̃i g̃neris z p termino ad eq̃to hñs sp̃es
oppositas. Et talis ptas nō distinguit realif
ab ipsa essentia. eo qz ois respect^o fūdamētalis
formalis vel aptitudinalis realif idēp̃ficat cū
suo fūdamētō. P̃mū dictum est istud: tota
essentia g̃neris p̃t saluari in vnica sp̃e. patz qz es-
sentia g̃neris ē sum^o z indiuis^o g̃ vbi ē ibi tō ē
S; ē vnica sp̃e q̃ tō p̃t saluari in vnica sp̃e. Secū-
dū dicit^{ur} tō ptas g̃neris fūdamētalis z sbiectie
p̃t saluari in vnica sp̃e. patz qz tō essentia g̃neris
q̃ ē fūdamētū p̃tatis ei^o p̃t saluari in vnica sp̃e g̃
etiaz tō ptas. S; qz vbiqz ē fūdamētū alicui^o
relatiōis ibi p̃t repiri i^o relatiō. Tertū dicit^{ur} tō
ptas g̃neris p̃pletier f̃mianie n̄ p̃t saluari in vnica

Nota p̃ mlagoga dicitur
p̃ mlagoga dicitur
p̃ mlagoga dicitur

homo
alio

actus exercitus
actus significatus

regula

uno

alio

actus exercitus

Actus exercitus dicitur
Actus significatus dicitur
Actus exercitus dicitur
Actus significatus dicitur
Actus exercitus dicitur
Actus significatus dicitur
Actus exercitus dicitur
Actus significatus dicitur

Format est qm pny de p dicitur p dicitur
dicitur hoc p dicitur dicitur hoc p dicitur
in hoc p dicitur p dicitur p dicitur

Dubatur
p dicitur

De reals nihil aliud ē qm dicitur nā p̃t saluari
p̃t saluari in vnica sp̃e
p̃t saluari in vnica sp̃e
p̃t saluari in vnica sp̃e
p̃t saluari in vnica sp̃e
p̃t saluari in vnica sp̃e

Porphyrii

De grandis... Alio modo... 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

Spetie .pater quia potestas generis est quedā
relatō fūdāntal' vl' aptitudinal' ipi' ēēntie ter-
minata; ad spēs oppositas ḡ terminatiue et cō-
pletitiue non potest saluari nisi in spetieb' op-
positis. verum tamen si quis vellet capere po-
testatē p proprietariū potestatis: c' modi sūt
oue differentie opposite. tunc cūides ē q' po-
testas generis nōtio requir' diuersas speties.

Ad rationes ante oppositū
Ad p'mam patet solutio ex p'mo notabili. Ad
secundā dicit q' illi plures denomiati ab arte vel
scia alicui' nō dicuntur vnum gen': eo q' non
habēt ad inuicē cognatōes. Ad tertiā patuit
in p' nōbili q' b' vbi v' n' ca' p'uatē f' positie

Queritur sexto vtrum due
diffinitōes date de spē tam in ratione subici-
bilis q' in ratione p'dicabilis sint a porphyrio
sufficiens assignate. z Ar' p'mo contra p'mā
q' gen' p'us diffinitū est p' spetie ḡ nūc male
diffinitur speties per gen'. cōsequētia tenz
q' impossibile est circulo diffinire. sic impossi-
bile est circulo demōstrare: vt habet p'mo po-
steriorum. Secūdo ar' ḡ secūda diffinitōes
quia puenit cuiuslibz p'dicabili. nā q'libz p'dica-
bile ē spēs vniuersalis ḡ cuiuslibz p'petit p'dicari
de plurib' differētib' numero i quid. Tertio
Ar' sic hic diffinitur secūda intētio sic p'us di-
ctū ē de genere s'z nulla intētio secūda p'dicat
in quid de re: cū sit accidens rei ḡ spēs nō p'di-
cat in quid. In oppositū est porphyri' in textu.

Sciendum primo q' pro de-
claratione terminoz ponitur quāq' diffinitōes
Prima est hec: Speties capitur du' vno mō
p'me intēdōaliter p' natura cōmunicabili plu-
rib' numero differētib'. Alio mō capitur secū-
de intēdōaliter p' respectu p'dicabi' de
plurib' differētib' numero: p'crentē sigficato:
a quo q'dē respectu talis natura dicit formaliter
spēs. Secūda diffinitio du' ē spēs: Quedā
est speties sub alterna et talis facit p'dicabile
generis. Alia ē spēs m'a q' facit p' spē. Tertia
diffinitio: Hec intēdō genus p't dup' p' side-
rari. Vno mō vt est quid. i. vt est obiectū p' se
terminatiū act' intellect' .z sic gen' nō dicit res
spectū ad p'mā intēdōes: s'z solū dicit habitudiez
e' ad secūdas intēdōes inferiorēs ad hāc scōdaz
intēdōes gen': de quibus hec intēdō ḡ p'dicat
tanq' de differētib' numero in quid: cū ipa sit
spēs v'lis. Alio mō p't capi hec intēdō gen' vt
est mod' siue ratio intelligēdi p'mā intēdōes
et sic ipsa est accidēs: p'dicatōe exercita p'dica-
bilis de nomiātē de p'ma intēdōe. licz tamen
eadē intēdō p'dicatōe significata sit p'dicabil'

In quid de plurib' differētib' spetie. Quarta
diffinitio intēdō secūda ē liber p'dicabilis p't
Vno mō p'perari ad actū intellect' quē p' se ter-
minat. z isto mō est quid: nec sibi vt sic proprie
competit (vt volūt q'dā) p'dicatō significata: s'
tū p'dicatō exercita de intēdōib' secūdis infe-
rioribus ad ipsaz. Alio mō p't p'perari ad rem
subiectā siue ad p'mā intēdōes quā denomiāt:
et sic vocat mod'. Et etiā sibi vt sic puenit p're-
dicatōe exercita p'dicari p' accidens et de no-
minatōe de p'ma intēdōe: licz p'dicatōe sig-
nificata possit p'dicari p' se in quid. Quinta
diffinitio. Subicibile et p'dicabile capiuntur
dupliciter. Vno modo secūde intēdōaliter
et sic sunt opposita relatiue: et p'nt eide in eē
respectu diuersoz. Alio modo capiunt p'me
intēdōaliter: z sic non sunt opposita z bene
predicantur de se inuicem.

Sciendum secundo q' secun-
dum capitulum in quo determinat porphyrius
de p'dicabili spē diuidit in quatuor p'tes. p'ma
pars p'tinet quinqz p'icula: p'ma p'icula tan-
git duas acceptōes spēi. p'ia est hec: Spēs
est vniuersalius rei forma. i. pulchritudo vel
formositas. et p'm hāc acceptōes dicebatur q'
speties p'mi. i. pulchritudo digna ē imperio.
Secunda acceptio spetiei est hec: Speties est
quē ponitur sub assignato genere. p'bat per
tria exempla. Nam homo est speties aialis z
album. i. albedo est spēs coloris: Et similiter
triangulus est speties figure. Secūda p'icula
probat secūdam acceptōne spetiei esse suf-
ficientem. Et intendit talem rationem. quia in
diffinitione generis prius posita ponebatur
speties ergo genus debet poni in diffinitione
spēi. Patet consequētia q' in diffinitōe c'libz
relatiui debet poni suum correlatiuum: saltez
vbi terminus depēdentie relatiui est ignot'.
s'z genus et speties dicuntur relatiue ergo sic
genus p'us diffiniebat p' spetie: ita nunc b'fi
diffinitur p' genus. Tertia particula tāgit cō-
plēntum diffinitionis spetiei que prius da-
batur in secūda acceptōne spetiei et est hec.
Speties est que ponitur sub assignato gene-
re: et de q' gen' in co q' quid sit p'dicat'. Uerū
tamen dicunt aliqui q' in hoc tanguntur due
diffinitōes spetiei. Alij vero dicunt q' illa clau-
sula et de qua genus et cetera non est diffini-
tio spetiei sed est quedam declaratio prioris
diffinitionis. et dicunt q' hec cōiunctio copu-
latiua et non tenetur copulatiue. sed magis
expositiue: vt tātum valet sic id est vt sit sen'.
Spēs est qd ponit s' assignato genere z pro
id est de qua genus in eo qd quid sit p'dicat'

Handwritten marginal notes in Latin script, including phrases like "Sciendum primo", "Sciendum secundo", and various philosophical or logical observations.

Species est de... quod si...
Species est de... quod si...
Species est de... quod si...

Ylagoge

Deinde... quod...
Deinde... quod...
Deinde... quod...

Nota...
Nota...
Nota...

Nota...
Nota...
Nota...

Nota...
Nota...
Nota...

Nota...
Nota...
Nota...

Nota...
Nota...
Nota...

Nota...
Nota...
Nota...

Nota...
Nota...
Nota...

Quarta p[ar]ticula t[er]cit[er] dicitur d[omi]n[u]m sp[eci]i in r[ati]o[n]e p[re]dicabilis q[ui] est bec. Sp[eci]es e[st] q[uo]d de plurib[us] z de diffe[r]entib[us] numero in eo q[uo]d q[uo]d sit p[re]dicat. Quarta p[ar]ticula p[ar]t[er] t[er]tia dicitur d[omi]n[u]m sp[eci]i ad duas p[re]ced[en]tes. Et est bec. t[er]tia d[omi]n[u]m sp[eci]i sol[u]i p[ro]uenit sp[eci]i m[er]ito q[ui] sol[u]i est sp[eci]es z n[on] gen[us]: s[ed] alie due dices co[n]tinent et sp[eci]i s[ub]alterne et sp[eci]i sp[eci]alissime.

Sciend[u]m t[er]t[er]io q[uo]d in hac se/c[un]da p[ar]te in[ve]nit p[ro]p[ri]etate[m] declarare p[ri]mam dices sp[eci]i superi[or]i d[omi]n[u]m in q[ui] dicebat. Sp[eci]es e[st] q[ui] ponit s[ub] assignato genere. Et co[n]tinet duas p[ar]ticulas in q[ui] p[ri]ma t[er]cit[er] t[er]cit[er] d[omi]n[u]m p[re]dicat. P[ri]ma p[ar]ticula. (que est p[ri]m[us] i[n] s[er]ie p[re]dicat) est h[ec] p[re]dicat d[omi]n[u]m sp[eci]i videlicet p[ri]ma est p[ro]p[ri]etate[m] assignata. p[er] q[ui] in[ve]nit tal[em] r[ati]o[n]e q[uo]d p[re]dicat d[omi]n[u]m ad exp[re]ssu[m] bitudine[m] sp[eci]i ad g[en]u[m] s[ed] h[ic] d[omi]n[u]m sp[eci]i ad g[en]u[m] e[st] ip[s]a esse s[ub] genere. m[od]o ita est q[uo]d sp[eci]es est s[ub] genere q[ui] dicit d[omi]n[u]m q[ui] dicit sp[eci]e[m] esse s[ub] genere p[ro]uenit ex p[ar]te h[ic] ip[s]ius sp[eci]i ad g[en]u[m]: z p[er] p[ro]sequens est bona. Q[ui] aut[em] sp[eci]es sit s[ub] genere. p[er] h[ic] p[ro]p[ri]etate[m]: q[uo]d in vno quoq[ue] p[re]dicat[ur] est vnu[m] sup[er]iu[m] q[uo]d sic est g[en]u[s] q[uo]d non sp[eci]es: z s[un]t aliq[ui] in inferiora q[ui] sic s[un]t sp[eci]es q[uo]d non genera: z illa inferiora vocat[ur] sp[eci]es m[er]ito inf[er]ior sp[eci]alissima aut[em] z g[en]eralissima s[un]t aliq[ui] in media q[ui] p[er] bitudine[m] ad inferiora s[un]t g[en]era: z p[er] bitudine[m] ad superiora s[un]t sp[eci]es. g[en]u[s] eo d[omi]n[u]m gen[us] q[uo]d s[ub] se h[ic] sp[eci]es: et sp[eci]es eo d[omi]n[u]m sp[eci]es quia gen[us] h[ic] sup[er] se. z p[er] p[ro]sequens ita e[st] q[uo]d sp[eci]es est s[ub] genere. A[ut]e[m] h[ic] p[er] s[ub] declarat p[ro]p[ri]etate[m] p[er] ex[em]p[lu]m: N[on] in p[ri]m[us] s[ub] in sup[er]io[rum] situ ponit s[ub]stantia sub q[ui] po[ss]it corp[us]: sub corp[or]e po[ss]it corp[us] aiari: sub q[ui] po[ss]it aial: sub aiali po[ss]it aial r[ati]o le: sub q[ui] po[ss]it h[ic]o: sub h[ic]o po[ss]it i[n]dividua: sic fortes et plato et h[ic] s[un]t p[re]dicat[ur]e homines. Sec[un]da p[ar]ticula est bec. p[re]dicat[ur]e ex[em]plum t[er]cit[er] p[ro]uenit co[n]dicio[n]em p[re]dicat[ur]e. pat[et] q[uo]d in vno quoq[ue] p[re]dicat[ur]e seu co[n]dicio[n]e: p[re]dicat[ur]e ca[us]ali s[un]t g[en]eralissima: sp[eci]alissima: et intermedia. Ita aut[em] t[er]cit[er] t[er]cit[er] in p[re]dicat[ur]e ex[em]plo g[en]u[m] ipsum p[ro]uenit explicat co[n]dicio[n]e: p[re]dicat[ur]e talem. B[er]o pat[et] q[uo]d s[ub]stantia est g[en]u[s] g[en]eralissimu[m] cu[m] sol[u]i sit g[en]u[s] et non sp[eci]es. homo vero est sp[eci]alissimu[m]: cu[m] sol[u]i sit sp[eci]es et n[on] g[en]u[s]. S[ed] corp[us] respectu s[ub]stantie est sp[eci]es: respectu vero corp[or]is aiari est g[en]u[s]. Lop[us] h[ic]o aiatum e[st] sp[eci]es corp[or]is z g[en]u[s] aialis. Animal h[ic]o est sp[eci]es corp[or]is animati et g[en]u[s] aial[em] rationalis. z al[em] r[ati]onale est sp[eci]es aialis z g[en]u[s] hominis. H[ic]o h[ic]o est sp[eci]es aialis rationalis: non aut[em] genus p[re]dicat[ur]e hominu[m] ideo sol[u]i e[st] sp[eci]es. T[er]tia conclusio in p[re]dicat[ur]e co[n]dicio[n]e homo est sp[eci]es m[er]ito. patet quia s[ub]stantia eo q[uo]d sup[er] se nullu[m] habeat g[en]u[s] ideo vocat[ur] g[en]u[s] g[en]eralissimu[m]. h[ic]o

vero post se n[on] h[ic] ali[am] sp[eci]es inferior[em]: nec aliq[ui]d aliud co[n]e q[uo]d vlt[er]i[us] possit in d[omi]n[u]m d[omi]n[u]m s[ed] sol[u]i h[ic] i[n]dividua g[en]u[s] h[ic]o erit sp[eci]es sp[eci]alissima. ten[et] p[er] locu[m] a s[ub]stantie: q[uo]d sic s[ub]stantia d[omi]n[u]m g[en]u[s] g[en]eralissimu[m] p[ro]p[ter] negat[ur]e superior[em]: ita eti[am] h[ic]o debet dici sp[eci]es sp[eci]alissima p[ro]p[ter] negat[ur]e inferior[em]. Intermedia h[ic]o cu[m] habeat sup[er]iora et inferiora ideo dicitur g[en]u[s] et sp[eci]es. Et q[ui]bus infert duo correlaria. P[ri]mu[m] est cuiuscunq[ue] p[re]dicat[ur]e intermedia h[ic]o duas bitudines. s[ed] bitudine[m] q[ui] est ad sup[er]iora f[er]re qu[am] habitudinem dicit esse sp[eci]es illo[rum] sup[er]ior[um] h[ic]o eti[am] bitudine[m] ad inferiora s[ed] qu[am] dicitur esse genera ip[s]o[rum] inferior[um]. Sec[un]du[m] correlariu[m] extrema h[ic]o t[er]cit[er] vna bitudine[m] pat[et] q[uo]d g[en]eralissimu[m] h[ic]o bitudine[m] ad sua inferiora: cu[m] ip[s]u[m] sit g[en]u[s] o[mn]iu[m] n[on] aut[em] h[ic]o habitudine[m] ad sup[er]iora: cu[m] sit sup[er]iu[m] et p[ro]cipiu[m] o[mn]iu[m]. S[ed] sp[eci]alissimu[m] h[ic]o bitudine[m] ad sup[er]iora resp[ec]tu q[ui] e[st] sp[eci]a[m] f[er]re h[ic]o bitudine[m] ad inferiora. s[ed] d[omi]n[u]m sp[eci]es i[n]dividuo[rum] velut ea p[ro]tinent: dicitur eti[am] sp[eci]es sup[er]ior[um] q[uo]d ab eis p[ro]uenit. Quarta p[ar]te t[er]cit[er] t[er]cit[er] correlaria. q[uo]d p[ri]mu[m] co[n]tinet duas descriptio[n]es g[en]eralissimu[m]. P[ri]ma est g[en]eralissimu[m] est q[uo]d cu[m] sit g[en]u[s] n[on] est sp[eci]es. Sec[un]da descriptio: g[en]eralissimu[m] est sup[er] q[uo]d n[on] est aliud sup[er] veniens g[en]u[s]. Sec[un]du[m] correlariu[m] t[er]cit[er] tres descriptio[n]es sp[eci]alissimu[m]. P[ri]ma est sp[eci]alissimu[m] est q[uo]d cu[m] sit sp[eci]es n[on] est g[en]u[s]. Sec[un]da sp[eci]alissimu[m] est q[uo]d cu[m] sit sp[eci]es nunq[ui]d d[omi]n[u]m d[omi]n[u]m in sp[eci]es. T[er]tia sp[eci]alissimu[m] est q[uo]d de plurib[us] et d[omi]n[u]m numero in eo q[uo]d q[uo]d sit p[er] s[ed] sic p[er] q[uo]d de sp[eci]e quiq[ue] s[un]t dices: Quatuor due p[er] date v[er]o p[ro]cipiu[m] h[ic]o ca[us]a p[ro]uenit t[er]cit[er] sp[eci]e sp[eci]alissime q[ui] sub alterne: tres h[ic]o vlt[er]ime nup[er] date tantu[m] p[ro]uenit sp[eci]i sp[eci]alissime. T[er]tiu[m] correlariu[m] t[er]cit[er] vna descriptio[n]e intermedior[um]: Intermedia s[un]t g[en]era z sp[eci]es ad a[us]u[m] z ad a[us]u[m] supra. S[ed] dico subalterna[m] si sp[eci]a[m] m[er]ito

Conclusio responsalis diffinitio[n]es sp[eci]i date de sp[eci]e t[er]cit[er] in r[ati]o[n]e subicibilis q[ui] in r[ati]o[n]e p[ri]m[us] s[un]t a p[ro]p[ri]etate[m] sufficiter assignate. H[ic]o conclusio satis pat[et] ex dictis. Et licet subici[er]e et p[er] supra z h[ic]o in[ve]nit[ur]e relatiue opposit[ur]e ad in vic[em]: n[on] potentes verificari de eod[em] respectu eiusd[em]: possunt tam[en] verificari de eod[em] respectu d[omi]n[u]m fororum.

Dubitatur primo vtruz respectu d[omi]n[u]m co[n]dicio[n]e p[re]dicat[ur]e sit aliq[ui]d co[n]e g[en]u[s] d[omi]n[u]m ip[s]is i[n] q[uo]d dicit[ur]e. p[ro] dubio sup[er]ior[um] q[uo]d p[ro]p[ri]etate[m] in hac z p[re]dicat[ur]e declarat co[n]dicio[n]e: p[re]dicat[ur]e p[re]dicat[ur]e p[re]dicat[ur]e ad ordi[n]e[n]e n[on] al[em]. Et in[ve]nit[ur]e q[ui] tuor p[re]dicat[ur]e. q[uo]d p[ri]ma e[st] h[ic]o. p[re]dicat[ur]e co[n]dicio[n]e p[ri]m[us] i[n] q[ui] dicebat q[uo]d i[n] vno q[ui] p[ro]p[ri]etate[m] s[un]t aliq[ui] gene

Nota...
Nota...
Nota...

Nota...
Nota...
Nota...

Nota...
Nota...
Nota...

Nota...
Nota...
Nota...

Inferens est unius aliquid per se non potest per se de plura quibus generalissimum: vel de uno quod est in genere
De alio quod non est in genere per se non potest per se de plura: aliquid unum unum bene (Exemplum deus ut supra)
Dupliciter per se non potest de alio quod non est in genere ut de plura subiecto: et de alio quod non est in genere ut de deo: et
invenit et unius aliquid per se non potest per se de plura: aliquid unum unum bene (Exemplum deus ut supra)
invenit et unius aliquid per se non potest per se de plura: aliquid unum unum bene (Exemplum deus ut supra)

Cylogoge

ralissima: specialissima: et intermedia e conuenienter posita. p. quia sic est in coordinatibus civilibus ita est in logicis: s; in civilibus ut in linea consanguinitatis est aliquis qui tantum est pater ita q non filii sicut iupiter: et est aliquis qui tantum est filius et tamen non pater ut agamemnon: Alij autem sunt qui respectu diuersorum sunt patres: s; filij sicut atides: pelopides. et thalibalides. ergo a filij in coordinatone pnt aliqd ita erit gen^o q non spes: et aliqd ita spes q non gen^o: reliq erit genera et species respectu diuersorum. Secunda conclusio. Coordinatio in logica differt a coordinatone civili. patet q; in familijs. i. in coordinatone civili bus plures coordinatones reducuntur ad unu p^m principium: verbi gratia ad iouem. s; in generibus. i. in coordinatone pdicamentali plures coordinatones non pnt reduci ad unu p^m gen^o q adinuicem differunt. Secunda ps ascedens p^o tribus rationib^o. Quar^a p^oma est hec. Si decem pdicamenta reducerent ad aliqd commune gen^o illud maxie esset: ens: s; b non neq; eni ens est coe gen^o omniu: neq; omnia sunt e^o de generis f^o vnu sup^mu gn^o quodammodo dicuntur aristoteles. Secunda ratio nihil e pus p^o s; decem pdicamenta sunt posita qdammodo in pdicamentis decem p^oma genera q nihil est pus coe gn^o. Tertia ro omne gen^o de vniuoco de his respectu quoy est gen^o s; ens non de vniuoco s; equoco de decem pdicamentis g. p^o patz q; pdicari vni^o e pdicari noie. et ratione sed ens pdicaf de decem pdicamentis f^o nomē et non f^o rōes. Ma cū decem sint p^o p^o coia coe f^o nomē est soluz nō f^o rōes diffinitiois q f^o nomē est. Secunda ps minoris patz s; q; ens pdicaf equoco. q; si omnia qs entia vocz equoco inquit nūcupabit et nō vniuoco. Et ex h factis patet q; de infitōe porphirij fuit ponere ens equiuocum ad decem pdicamenta. Tertia conclusio tangit numerū generalissimoy: spēalissimoy: et indiuiduoy. et est hec. Decem sūt generalissima s; spēalissima sunt in numero quoda; scilicet certo f^o natura: p^o tamē finito. i. certo quo ad nos. Indiuidua autē q sunt post spēalissima sūt infinita. Quarta conclusio tangit duo correlaria. p^o est h^o cōcedere a gne gnaliisimo ad spēs spēalissimam iuz platogescere i spēalissimis. patz duab^o ratioib^o. p^oia e hec descē^o fit diuidēdo coe p d^oas speciūcas s; spēs^o nō h^o d^oas speciūcas i qs possit diuidi g in ea e stat^o. Secunda rō. p^ocess^o diuisiu^o est sciētific^o s; indiuidua reliquēda sūt ab arte n; ei hoz pt fieri dicit^o g cū sint infiuita nō cadit s; p^ocessu diuisiuo: et p^o h^o diuidēte itanō

est in spē^o. Secūdu correlariū. descēdētib^o a genera^o necesse est p^o mltitudiez ire ascēdētib^o hō a spē^o ad gene^o necesse e colligere mltitudiez. Istō correlariū nō valet ac. si diceret q ascē^o d; fieri p collectōez mltoy in vniū: et descē^o debz fieri p diuisiōez vniū in mltā. p^oia ps patz q; ascē^o fit a singlarib^o ad coe. s; omne coe e collectū g ascē^o fit p collectōez mltoy in vniū. h^o patz q; collectiuum multoy est spē^o in vna natura: et genus magis. i. pluriū est collectiuū q; spē^o. p^oia ps patz q; p^oicipatōe spēi p^oes homies sunt vniū homo. Secūda ps correlariū patz q; descē^o fit a coī ad singlaria et inferiora. mō singlaria semp sunt diuisiua illius qd est coe ergo descē^o fit p diuisiōez. Adior patz q; vniū homo s; coīs. i. hō p^oiderat in vnitare speciūca e plures. i. plurificat in p^oicularib^o. vniū ex ista pre text^o cōmunitur elinuntur sex p^oositiones. p^oia est q; species est collectia multoy in vna natura. Secūda q; gen^o est magis collectiuū q; species. Tertia p^oicularia et indiuidua sp in mltitudiez diuidūt illud qd est vnum. Quarta p^oicipatōe species p^oes hoies sunt vniū homo. Quia plurificatōe autē vniū et cōmunis homo est plures. Sexta p^oicularē et singlarē sp est diuisiuū: cōmune autē semp e collectiuū et adynatiūm.

Dubitatur secūdo vtrū species tān sit nata pdicari de indiuiduis. Pro solutōe suppoit q in 3^a pte h^o ca^o intendit porphirij dēclarare 2^a et 3^a dices spēi. Et intēdit tres conclusiōes. p^oia e epilogatiua pdicay et est hec. Assignatō. i. onis qd fit gen^o et qd spē^o: et q vniū est generalissimū: spē^o autē spēa^o mltē: eo q diuisio generis sp e ip^oes spē^o. nūc vidēdū est q^oit se h^o gn^o ad spē^o, et spē^o ad indiuidua. Secūda con^o. 2^a diffinitio spēi in q dicebat. spē^o est de q gen^o in eo q qd pdicaf e rōnalit pōita. patz q; gn^o i p^oerit pdicari de spē: nō autē e spē h^o pdicaf de genere g rō. ancedēs patz q; oē qd pdicaf de aliq aut e eqle aut superi^o respectu i^o de q pdicaf s; gn^o e superi^o ad spē^o g pdicabit d spē. spē^o autē n^o e eqlis n^o superior ad gn^o ideo nō pdicaf de gnere. A^o h^o p filli patz quia opozt eq de egs pdicari. i. puer^o de puer^o vt bini^o de eq. aut maiora de minorib^o. i. supiora de inferiorib^o vt aial de homie. miōra vō de maioribus minime. hoc est q inferiora nō pdicantur de superioribus. non enim aial dicit hoīem esse: quē admodū dicit hō al^o eē. Tertia conclusio: tertia diffinitio species in qua

De illa vniuocitate loquitur porphirij
vniū homo
vniū gen^o
vniū spē^o

Conclusio
vniū spē^o
vniū gen^o
vniū spē^o

p^oia
vniū spē^o
vniū gen^o
vniū spē^o

De illa mltitudie dicitur
vniū spē^o
vniū gen^o
vniū spē^o

Quia si plures pte p^oer de suo subio
bilij vt p^o g^o p^oer d^o spē^o et p^o d^o
vniuoco f^o d^o spē^o nō e^o p^o
reliq^o dicitur auctoritat: opt^o minorā v^o
e f^o du^o
Indiuidua q p^odicabile nō p^oer d^o suo subio
vt at f^o hō

De dicitur vbi p^oer su
parij quadraria d^o suo
inferiori nō ita linea
p^oiali

Inordinata q nō p^oer
nō ita linea p^oiali

Nota qd quicqz sub duobus divisionibus
Alia et separata se i. magis et minus

Nota qd quicqz sub duobus divisionibus
Alia et separata se i. magis et minus

Diphiri

Uno mo p quadam entitate actuali educibili
de potentia materie totius ppositi cuius talis
forma est pars . et sic differentia no est forma
speciei. Secundo mo capitur forma metha-
physicaliter p omni quantitate comunicabili: z
sic tam gen^o qz species et etiam differentia sut
forme. Tertio capit forma p quantitate com-
municabili de se ptracta alteri^o quantitatit ex
cuius ptractoe resultat tertia entitas ex natu-
ra rei distincta ab utraqz illaz quantitatibz: et sic
gen^o dicitur materia speciei: z differentia dicitur
eius forma. Quinta distinctio. Differentia
sumpta secunde intentionaliter potest capi du^o
Uno mo vt qd et sic est species vniuersalis: z
habz differentiam p qua distinguitur ab alijs: et
illa differentia vt pdicari in qle vt inferi^o par-
bit. Alio mo vt considerari vt mod^o: z sic diffe-
rentia no est species sz est pdicabile distinctu^o
a specie et sic no habz differentiam: nec p se-
quens diffinitioez quantitatua.

Sciendum secundo qz tertiu
capitulū in quo determinat de tertio pdicabili
qd e differentia pmet duas pres in pma ponit
diuersas acceptioes differentie. Et intedit decē
pclusiones. quaz pma tangit pnam diuisio-
nem differentie tunc tunc. Et est hec. differē-
tiarum alia est comuniter dicta: alia proprie
dicta: et tertia e magis pprie dicta. Secunda
cōclusio. Differentia comunis est qua alterum
differt ab altero alteritate qdam quocūqz mo
vt a se vt ab ab alio. Patz trib^o exēplis. Pri-
mum exemplū. sortes differt a platōe alteri-
tate quadā .i. aliq differentia. Secundū exem-
plum sortes puer differt a se ipso iā viro. Ter-
tium exēplum sortes qdēns differt a se ipso
faciente aliqō. Tertia cōclusio. Differentia
ppria est qua alterū differt ab altero insepa-
bili accidere. Patet tribus exēplis vt nasi cur-
uitas: cecitas oculoz: et cicatrix cum ex vul-
nere occaluerit. i. idurauerit. Quarta cōclu-
sio. Differentia magis ppria e qua alterū dif-
fert ab altero speciuoca differentia. que admō
homo differt ab eq differentia speciuoca puta
rationali qlitate. Et bis inferi vniū correlariū
scilicet qz omnis differentia vt^o cuiuslibz adueni-
ens facit alteratū. Lius ratio potest esse talis
extra textū qz omnis differentia facit differre
sed illud qd differt est alterū ab eo a quo dif-
fert ergo omnis differentia facit alteratū. licet
diuersimode qz differentia comunis et ppria
faciunt alteratū solū. Sed differentia magis
ppria cū hoc qz facit alteratū facit etiā aliud
Quia cōclusio tangit secūdā diuisionē differē-
tie q est hec. Differentiaz qdam faciunt altera-

tu. i. differre accidentaliter: alie do faciunt aliud
.i. differre essentialiter. Sexta pclusio tangit
duas differentias inter membra pdicte diuisionis.
Quaru pma est hec. differentie facientes aliud
vocaf speciuoce differentie vt rationale adue-
niens aialis facit aliud scilicet specie aialis. Sz
differentie facientes alteratū vocant ore simp^o
sic moueri z qescere faciunt alteratū solū. Sec-
cūda differentia qz e^m dras facientes aliud stūt
diuisiones geney in species z pponit diffini-
tiones speciez. Nā dio pponitur ex genere et
h^o moi differentijs. sz e^m differentias facientes
alteratū solū sola aleratio pstitit. i. distinctio ac-
cidentalit z aliquo mo se habēdi permutatio.
Septia pclusio tangit tertiā diuisionē differentie
q e secūda principalis. Et e h^o. Differentiaz qda
sūt inseparabiles vt sanū esse: egrū esse: moueri.
et qescere. alie sūt inseparabiles vt aquilū esse
simū esse. rationale esse et irrationale. Octaua cō-
clusio tangit qrtā diuisionē q est hec. Differentia
arū inseparaliū alie sunt p se vt rationale: mor-
tale: z esse pceptibile discipline sunt ore inse-
parabiles q p se insunt homini. alie sunt ore inse-
parabiles p accidēs vt aqlū esse: simū esse sūt
ore inseparabiles: q tantū insunt p accidēs et nō
p se. Nona cōclusio tangit duas drntias inf-
differentias p se z p accidēs. Quaz pma e hec.
quia ore p se ponit in diffinitioe essentiali rei
et faciunt differre essentialiter. Sz ore p acci-
dēs nō accipiūt in rōe sbe: n^o faciunt aliud sz
alteratū solū. Secūda dra quia ore per se nō
suscipiunt magis neqz min^o. Dre vero p acci-
dēs siue sint sepa^o siue insepa^o intensioez
et remissionē suscipiūt. Pna ps patz qz gen^o
et ore non pdicant f^o magis et min^o de his
de qbus pdicatur q nō suscipiūt magis neqz
min^o. ancedens patz quia ore p se sunt ille q
pplēt rōez vni^o cuiusqz speciei . mo esse vniū
cuiusqz speciei est vniū z idem neqz intensioez
neqz remissionē suscipiēs. Qz autē ore p ac-
cidēs suscipiāt magis z min^o p^o qz aqlū
esse vel simū vel coloratū aliquo mo inēdit
vel remittitū. Decima cōclusio tangit quitam
diuisionem ore. Et est hec. Dray p se alie sūt
secundū quas diuidim^o genera ispecies. alie
sunt secundum quas ea que diuisa sunt spe-
ciuocantur .i. differentiarum. alie sunt diuisi-
ue generum: alie autem constitutive speciez
sicut ille differentie q sunt animarum et sensibi-
le sunt diuisiue et pstitutie sbstantie .i. diōis
animalis. Est enim animal sbstantia aiata se-
fibilis: sz iste ore q sunt mortales z imortales ra-
tionale et irrationale sunt differentie diuisiue
aialis cū per eas diuidatur aial in suas spēs.

Handwritten marginal notes on the left side of the page, including various abbreviations and references to other parts of the text.

Handwritten marginal notes on the right side of the page, including various abbreviations and references to other parts of the text.

Ysagoge

Ex quo patet qd eodem differentie sunt diuisiue et constitutive na respectu generis q diuidit vocatur diuisiue: s; ille eede respectu specierum quas constituit vocatur constitutive. Ex qbus concludit porphirius q in isto capitulo maxime intendit de differentijs speciuocis qz (vt patuit in pphemia huius) iste liber ordinat maxime ad diuisiones et ad diffinitoes. S; differentijs speciuocis maxime opus e ad diuisiones generum et ad diffinitoes specierum: no autem opus est differentijs p accidens ergo in isto libro potissime intenditur de differentijs speciuocis.

Sciendum tercio qz circa hunc textum incidit tres difficultates. Prima vtrum idem possit dici differentia et accidens: cu tame sint pdicabilia distincta. Rndetur qz ide sb diuersis habitudib; potest dici accidens et differentia. Na idem considerati sb habitudie inhesionis ad sbiectu absolute dicitur accidens: ipsu vero considerati sb habitudie pncipij distinctiuu sbiecti in quo est ab alio dicitur differentia: Similiter differentia magis ppxia si consideretur vt est determinatiua et informatiua generis sic vocatur forma. Si vero consideret vt p talem determinationem constituitur aliquid in certo gradu sic vocat species: Ipsa autem considerata vt e pncipium distinctiuu talis constituitur ab alijs sic vocat differentia. Secunda difficultas quomodo prestare qz omis differentia faciat alterati et tame qz aliqz faciat aliud et no alterati sicut videtur dicere textus. Rndetur p vna distinctioe; alterati potest capi tripliciter. Uno modo comuniter vt scilicet dicit quacumq; diuersitate siue sbstantialem siue accidentalem et sic ois differentia facit alterati. Alio modo capit alterati vt dicit diuersitate accidentalem et sic est relatiu diuersitatis accidens distinctiuu contra hoc relatiu aliud qd est relatiu diuersitatis sbstantie et sic capit in secunda diuisione in qua dicitur. Differentia qda faciunt alterati, alie vero faciunt aliud. Tertio capitur magis ppxie p alteratione pblica et naturali q fit p transmutatione pblica sic albefactio et frige factio faciunt alterati: Et isto modo sola differentia communis sumpta ab aliqz qlitate de tertia specie qlitatis facit alterati. Tertia difficultas: Vtrum omnes dicitur p accidens suscipiat magis et minus. Rndetur fm albertum per duas distinctioes et duo dicta. Prima distinctio est hec. Duplex e forma qdam e forma sbstantialis de genere sbstantie, et differentia sumpta a tali forma no suscipit magis neq; minus quia esse sbstantiale in diuisibili consistit, eo qz immediate causat ab inuariabili et vniiformi

influxu dei creatantis. Alie sunt forme accidentales et illar esse non consistit in diuisibili. eo qz (cum non sint ex se ipsis complete et pfecte) terminari termino ppxio et intrinseco no potest: sed terminantur ad aliqz extrinsecu puta ad sbiectu: quo variato conngit in ipsis variatio. Et io i termino sue essentie intendunt tales forme et remittunt. eo qz immediate causantur a sbstantia creata q mutabilis est: et no sicut atq; in diuisibiliter pducit suos effectus. Secunda distinctio duplex est forma accidentalis qdam e qz habet contrariu cu quo est p miscibilis. Alie sunt qz no habet contrariu. Primi dictu est istud: forme accidentales habentes contrarium intenduntur p separatione a contrario remittunt. eo qz immediate causantur a sbstantia creata q mutabilis est. Remittuntur etiam ex pmiuione cu suo contrario: vt patet p philosophu in tertio. tho. dicentem qz albi e qd e nigro impmixtu. Secundum dictu qz in formis accidentibus non habent contrariu causa intensiois vel remissionis puenit ex pte habitudis vel dispositiois sbiecti recepti illi forme. vt ille homo est risibilior qui abilior est ad admirandiu: et qm est abilis ad admirandum minus est abilis ad ridendum. Aliter tamen rndetur in pdicamentis.

Conclusio responsalis differentia est pdicabile ab alijs distinctiu. patet qz habet ppxia subicibilia sic species quas constituit inferiora pnta sb illis speciebus de qbus ipsa differentia nata est pdicari: habet etiam vnu modu pdicandi distinctiu ab alijs pdicabilibus: qz est pdicari in quale essentiali.

Dubitat primo quot sunt diffinitioes dicitur. Pro solutione supponit qz porphiri in hac secunda pte prosequitur de acceptione differentie de qua pncipaliter intendit in hoc capitulo et intendit quinq; conclusiones qz. Prima tangit pma diffinitioe; differentie q est hec. Differentia est q abundat species a genere vt homo abundat ab aiali p illas duas differentias que sunt rationale et mortale. Animal et ipsum nichil horum est: hoc est aial siue genus in suo conceptu formali et quidditatio neutram differentiarum includit. Species vero semper in suo conceptu formali includit differentias. Contra hac diffinitioe; obijcit porphiri. na ex quo species abundat a genere p differentia: et nichil abundat illo qd no habet ideo ex pcedenti diffinitioe videtur sequi qz species habeat differentia. vel ergo habet illam a genere vel a nullo. non a nullo quia iam aliquid fieret de nichilo: Acc a genere quia si species habeat

prima difficultas

Secunda difficultas

Tertia difficultas

Nota

Nota Duo genera possunt esse in eod subto. qz esse remissiuum aut p

Primo intentionalis? p sbiecta ppxia qz ad ea
Secundo intentionalis? p sbiecta qz ad ea
Tercio intentionalis? p sbiecta qz ad ea

Primo dictu est

Secundo dictu qz

Prima tangit pma

Differentia est q

abundat species a

genere vt homo

abundat ab aiali

p illas duas

differentias que

sunt rationale et

mortale. Animal

et ipsum nichil

horum est: hoc est

aial siue genus

in suo conceptu

formali et quidditatio

Nota quod dicitur ad sui die...
Abundantia dicitur dicitur dicitur dicitur
... dicitur dicitur dicitur dicitur
... dicitur dicitur dicitur dicitur

... dicitur dicitur dicitur dicitur
... dicitur dicitur dicitur dicitur
... dicitur dicitur dicitur dicitur
... dicitur dicitur dicitur dicitur

Porphyrii

differentia a genere: sequitur quod genus plus habet
buit cam: et qua ratione una species habet
differentia a genere: pari ratione et spes op
posita habet oppositam differentiam a genere. et
sic opposita erit simul in eodem. Rursum por
phyrius quod species habet differentiam a genere:
quod quidem genus habet utraque differentiam po
testate solum: et nulla in actu. et hoc non est in
conueniens. Secunda conclusio tangit secundam
dicoes: et est hec: Dicitur quod de pluribus et diffe
rentibus specie in eo quod quale predicatur. vltima
particulam probat triplicem scilicet exemplo: signo
et a simili. exemplo sic: Rationale et mortale
sunt differentie et in predicantur de homine in quod
et non in quid ergo etc. Signo sic probatur: Illud
predicatur in quale quod conuenienter respondet
ad interrogatores facta per quale. scilicet differentia
est huiusmodi. Nam si queratur quis est homo conue
nienter respondendum est rationalis etc. Aliter
probatur sic: sic est in naturalibus ex materia forma
constituitur ita est in logicalibus. scilicet in rebus nat
uralibus illud quod habet modum forme predicatur
in quale et etiam in logicalibus dicitur quod est forma
vel habet modum forme predicatur in quale. Quod
autem differentia sit forma vel habeat modum forme
probat porphyrius. quia sic statim proponitur ex
ere tanquam ex materia: et ex figura tanquam ex forma:
ita et homo compositus est et specialis. scilicet spes
componitur ex genere tanquam ex materia: et dicitur
tanquam ex forma. Nam hoc totum animal rationale
mortale est homo: quoadmodum illic statim est. scilicet
compositum ex ere et figura. Tertia conclusio tan
git tertiam definitionem dicitur quod est hec. Dicitur
quod est aptum natum dividere genus et ea que sunt
sub genere. ut rationale et irrationale dividit
homines et equum. id est faciunt differre homines et equum
qui sunt sub hoc genere quod est animal. Quarta
conclusio tangit quartam dicoes differentie que est hec
Dicitur quod qua differunt a se singula. id est singule spes
sub eodem genere preterea. patet quod species non
differunt per genus: uno conveniunt in genere quod
species adinvicem differunt per proprias differen
tias constitutivas earum. Et confirmatur quia sumus
animalia nos et irrationalia sed rationale ad
ditum nobis separat nos ab illis. Similiter sumus
enim rationales nos et dicitur. scilicet mortale additum
nobis separat nos ab illis. Quinta conclusio
tangit complementum precedentis dicoes. tertia et
est hec. Non omne quod est aptum natum dividere
genus et ea que sunt sub genere est differentia spe
ciuoca: scilicet vltra hoc requiritur quod probat genus
ad essentiam speciei: cuius essentie sit pars. patet
quia illa passio que est esse aptum natum ad na
vigandum dividit animal. Dicitur enim animalium

aliqua sunt apta nata ad navigandum: alia vero
non. Etiam distinguit species animalis inter se et
non est differentia speciuoca. Cuius causa precisa
est: eo quod non ponitur in ditione alicuius speciei
animalis quod ista secunda particula convenienter ad
ditur precise definitioni. Ponitur tamen a quibus
dam quia dicitur differentie que sub hac forma assi
gnatur. Dicitur est quod dicitur genus ad esse speciei
et eius quod est esse rei pars est. Et sic in toto erit
quinque differentie differentie. Ex quibus inferuntur
vniuocorum scilicet quod dicitur speciuoce sunt
ille quinque faciunt alteras species et quinque
accipiuntur in eo quod quod. Postremo epilogat
dicens de differentie quidem istis sufficienter.
Dubitatur secundo utrum dif
finitio differentie in qua dicitur dicitur est quod predicatur
de pluribus differentibus specie in eo quod quale:
sit propria definitio differentie in ratione predica
bilis sumptis. Rursum per duas distinctioes et
quod dicitur. Prima distinctio est hec. duplex
est differentia. quodam est generalis siue gene
rica: et est illa que est constitutiva generis subalterni
sic sensibile. Alia est speciuoca que est constitutiva
speciei sicut rationale. Secunda distinctio dicitur
dicitur potest dici speciuoca. Uno modo quia est
constitutiva speciei: et sic omnis differentia es
sentialis est speciuoca. et hoc modo cepit porphy
rius cum dixit differentia magis propria est quod vniu
ocum differunt ab altero speciuoca differentia. Alio modo
dicitur aliquid differentia speciuoca quod est constitutiva
speciei tantum. cum ead conueniens. Primum dicitur
Dicitur dicitur tam generica quam speciuoca facit predi
cabile proprie dicitur. patet quia quibus talis predi
catur vniuocum de pluribus. Secundum dicitur
differentia generica non facit predicabile distin
ctum a differentia speciuoca: nec e contra. patet
quia predicabilia distinguuntur per diuersos modos
predicandi scilicet differentia generica et speciuoca
habent eundem modum predicandi: qui est predi
cari in quale essentialis est. Tertium dicitur predi
ca definitio non datur de dicitur in ratione predica
sumpta. patet quia talis definitio non conuenit
cum differentia ut est predicabile distinctum
ab aliis etc. Antecedens patet quod ex quo diffe
rentia generica et speciuoca non constituent di
uersa predicabilia scilicet sub eodem predicabili con
ueniunt sequitur quod continebuntur sub differentia ut
est predicabile ab aliis distinctum. modo predi
ca non conuenit differentie speciei etc. Quartum
dicitur propria et conueniens definitio differentie
in ratione predicabilis sumptis est hec. Dicitur est
quod predicatur de pluribus in eo quod quale. patet
quia ista definitio conuenit cuiuslibet contento sub
predicabili quod est differentia: et complectitur pro
()

... dicitur dicitur dicitur dicitur
... dicitur dicitur dicitur dicitur
... dicitur dicitur dicitur dicitur
... dicitur dicitur dicitur dicitur

... dicitur dicitur dicitur dicitur
... dicitur dicitur dicitur dicitur
... dicitur dicitur dicitur dicitur
... dicitur dicitur dicitur dicitur

... dicitur dicitur dicitur dicitur
... dicitur dicitur dicitur dicitur
... dicitur dicitur dicitur dicitur
... dicitur dicitur dicitur dicitur

Lyfagoge.

Handwritten marginal notes in red and black ink, including 'p' and 'q' symbols and various phrases.

primum modum pdicandi: qui est predicari in eo q quale: per que distinguitur ab omnib alijs predicabilib q zc. Et confirmatur. quia sicut porphiri dedit aliquas diffinitoes spei conuenientes tantu spei me. et aliquas puenientes tam spei me q s balterne: ita in pcedeti capitulo videtur porphirius posuisse vna diffinitione solum conueniente ore generice: e modi est illa diffinitio. Differentia est qd pdicatur de pluribus differetibus specie in eo q quale: et alias diffinitiones puenientes ta ore generice qz speciuoce: non explicates tamen proprium modu pdicadi illius pdicabilis qd est differentia. Ideo in fine capitulo posuit vna diffinitionem q posset dici sexta p qua voluit explicare pprium modu pdicandi differentie vt est pdicabile ab alijs distinctum. Et illa dicitur est hec. Differentia est qd pdicatur de plurib in eo q quale. sicut patuit in correlario posito in fine dubij pcedentis.

Dubitaturo tertio quot sunt actus differentie. Respondetur q sunt tres: Quoz primus est diuidere gen: a quo differentia dr formaliter diuisua generis. Secudus est constitutuere spetiem: a quo differentia dr formaliter constituta spetiei: Tertio est facere differere: a quo ora formaliter dr differentia. Et isti tres actus sunt pprietates ex natura rei puenientes differentie pmeintentionaliter supite: sup qua mediantib illis actib fundatur intentio scda differentie. Cui pprium modu pdicadi e pdicari de pluribus in eo q quale sicut pus dictu est. Et si obiciatur: pprium et accidens pdicaf de plurib in quale q ab eis non distinguitur differentia. Secudo sic si ora generica et speciuoca faciut vnum pdicabile ppter puenientia eorum in vno mo pdicandi: qui est pdicari in quale: ergo etiam genus et species fatiut vnu pdicabile: qz coueniunt in illo mo pdicandi comuni qui est predicari in quid: et soli ornt in hoc q genus pdicaf de plurib differetibus specie: et spes pdicatur de plurib differetibus numero. Ad prima dr q pdicari in quale equoce conuenit ore: pprio: et accideti. quia ora pdicaf in quale p modu denominatis essentialiter. S: ppriu pdicatur in quale per modum de nominatis accidentaliter pueruibiliter. S: accidens pdicatur in quale p modu denominatis accidentaliter non pueruibiliter. Et ideo ppter couenientia illoru pdicabiliu in vno modo pdicadi equoco no oportz concludere ipa facere pdicabile vnum. Ad scda dicitur q genus et species conueniunt in mo pdicandi in quid qsi in quoda equoco. sed

Handwritten marginal notes in red and black ink, including 'p' and 'q' symbols and various phrases.

differentia generica: speciuoca pueniut in mo pdicandi in quale tanqz in modo pdicadi vniuoco. Ideo differentia generica et speciuoca non fatiunt nisi vnum pdicabile: licet gen et species fatiat diuersa pdicabilia. Na genus pdicatur in quid p modu de terminabilis. et species pdicatur in quid p modum de terminatis. Ideo modu pdicandi in quid conuenit eis equiuoce. S: ora ta generica qz speciuoca pdicaf in qle p modu de terminatis essentialit. ideo ille modu pdicadi conuenit eis vni: et sic fatiunt vnu pdicabile.

Ad rationes ante oppositu
Ad pma dr q licet differentia in abstracto n dicat totum esse spetiei de qua pdicatur: in differentia sumpta in concreto ratione moi concreti significat totu esse spei. Ad secuda dicitur q licet differentia non pdicetur in abstracto de spe pdicatoe dicere hoc est hoc: tamen in concreto: vt hec est vera: homo e rationalis: licet ista non sit vera. homo est rationalitas. Ad tertia patz solutio ex pmo no.

Queritur nono veru proprium accidens sint pdicabilia distincta inter se. Et videtur q no. quia nulla secudaintentio pdicaf de primaintentione in abstracto s: pprium in abstracto pdicatur de primaintentoe vt dicendo risibile est pprietas q ppriu no est intentio secunda. et per consequens neqz pdicabile. Secudo sic. Nulla intentio secuda pdicatur essentialiter de pma s: accidens pdicaf essentialiter de primaintentione. vt hec est predicatio essentialis qualitas est accidens: quantitas est accidens. q accidens no est pdicabile. tenet consequentia q: omne pdicabile e secudaintentio. Tertio sic in dicit ppriu ponit accidens q ppriu et accidens no sunt pdicabilia distincta. anis patet q: ppriu a porphirio sic describitur. Est qd accidit oi solit sp. In oppositu e porphiri.

Sciendum primo q pro intellectu qntu ponitur quiqz distinctoes. Quaz prima est hec. ppriu potest capi du. vno mo pmeintentionaliter: et tuc e quoddam pcretu denominatiue dictu ab isto abstracto qd e pprietas. et in hoc sensu concedit ista va. risibile e pprietas. Alio mo potest capi ppriu secudaintentionaliter: et tuc est quoddam pcretu denominatiue a quadam intentione secuda: q e quida respectus rationis causatus in ipa pprietate p intellectum pparatem ipsam pprietate ad spetiem sua: et talis respectus rationis significat abstractie p totu intentio ppriu. Secuda distinctio Accidens potest capi du. Uno mo pmeintentionaliter: et tuc e quoddam pcretu denominatiue dictu ab isto abstracto qd e pprietas. et in hoc sensu concedit ista va. risibile e pprietas. Alio mo potest capi ppriu secudaintentionaliter: et tuc est quoddam pcretu denominatiue a quadam intentione secuda: q e quida respectus rationis causatus in ipa pprietate p intellectum pparatem ipsam pprietate ad spetiem sua: et talis respectus rationis significat abstractie p totu intentio ppriu.

Handwritten marginal notes in red and black ink, including 'p' and 'q' symbols and various phrases.

Primo in hac predicabit et sic de his dicitur quod est quod per se habet in se quod est de se
Primo in hac predicabit et sic de his dicitur quod est quod per se habet in se quod est de se

Primo in hac predicabit et sic de his dicitur quod est quod per se habet in se quod est de se
Primo in hac predicabit et sic de his dicitur quod est quod per se habet in se quod est de se

Porphyri

Primo in hac predicabit et sic de his dicitur quod est quod per se habet in se quod est de se
Secundo in hac predicabit et sic de his dicitur quod est quod per se habet in se quod est de se
Tercio in hac predicabit et sic de his dicitur quod est quod per se habet in se quod est de se
Quarto in hac predicabit et sic de his dicitur quod est quod per se habet in se quod est de se
Quinto in hac predicabit et sic de his dicitur quod est quod per se habet in se quod est de se
Sexto in hac predicabit et sic de his dicitur quod est quod per se habet in se quod est de se
Septimo in hac predicabit et sic de his dicitur quod est quod per se habet in se quod est de se
Octavo in hac predicabit et sic de his dicitur quod est quod per se habet in se quod est de se
Nonno in hac predicabit et sic de his dicitur quod est quod per se habet in se quod est de se
Decimo in hac predicabit et sic de his dicitur quod est quod per se habet in se quod est de se

Sciendum secundo quod quatuor capitula in quibus Porphyri determinat de predicabili proprii continet duas conclusiones. **Quarta** prima est hec: proprii dicitur quod dicitur. **Hec** conclusionem probat Porphyri enumerando quatuor modos proprii. **Primo** modo dicitur proprium quod accidit. **Secundo** dicitur proprium quod accidit omni individuo alicui speciei: ut hominibus esse medicum vel geometrem. **Secundo** dicitur proprium quod accidit omni soli et non semper ut homini conuenit canescere in senectute. **Quarto** dicitur proprium quod inest omni soli et semper dicitur duobus exemplis. **Primo** ex modo risibile est proprium hominis. **Et** homo non semper rideat: tunc est risibilis: cum sit semper aptus nati ad rideandum: eo quod talis aptitudo est sibi naturalis. **Secundo** ex modo ut biniabile est proprium equi. **Et** equus non semper tangit motum proprii de quo est ad proprium: et est ista: homo propria. **Et** solus noianse prope propria: quod conuenit cum illis quorum sunt propria. **quod** enim est equus est biniabile et e contra. **Consequenter** in quinto capitulo in quo determinat de predicabili accidentis ponit quinque conclusiones. **Quarta** prima tangit diffinitionem accidentis quod est hec. **Accidens** est quod adest et abest preter subiecti corruptionem. **Secunda** conclusio tangit unam diffinitionem accidentis: que est hec: **Accidentium** aliud sepabile. **Aliud** inseparabile. **ut** dormire est accidens sepabile: **Sed** nigrum est accidens inseparabile respectu corui et ethiopsis. **Tertia** conclusio remouet quoddam dubium. **Posset** enim aliquis dicere quod ista diffinitio repugnat diffinitioni nuper date: eo quod accidens inseparabile non adest et abest preter subiecti corruptionem. **Respondeo** de Porphyri quod ista conclusio inseparabile (pura nigredo) non possit per realem separationem a coruo separari: potest tamen corui subintelligi albus: et ethiops nitens candore: ad istum sensum quod corui potest intelligi sub opposito nigredinis sine repugnantia conceptuum. **eo** quod corui de natura sua non habet repugnantiam ad standum sub albedine. **Quarta** conclusio recitat duas diffinitiones accidentis datas ab Aristotele primo topicorum. **Prima** accidens est quod contingit eidem in esse et non inesse. **Secunda** accidens est quod neque est genus: neque species: neque oratio: neque proprium: semper autem est in subiecto extrinsecum. **Consequenter** epilogat sit tangendo ea de quibus inedit determinare in sequenti capitulo. **Et** dicit determinato de genere: et specie: oratio: proprium: et accidente: dicendum est quod eis propria sunt et contra. **id est** dicitur de quoniam et differentibus ipsorum.

Primo in hac predicabit et sic de his dicitur quod est quod per se habet in se quod est de se
Primo in hac predicabit et sic de his dicitur quod est quod per se habet in se quod est de se
Primo in hac predicabit et sic de his dicitur quod est quod per se habet in se quod est de se
Primo in hac predicabit et sic de his dicitur quod est quod per se habet in se quod est de se
Primo in hac predicabit et sic de his dicitur quod est quod per se habet in se quod est de se
Primo in hac predicabit et sic de his dicitur quod est quod per se habet in se quod est de se
Primo in hac predicabit et sic de his dicitur quod est quod per se habet in se quod est de se
Primo in hac predicabit et sic de his dicitur quod est quod per se habet in se quod est de se
Primo in hac predicabit et sic de his dicitur quod est quod per se habet in se quod est de se
Primo in hac predicabit et sic de his dicitur quod est quod per se habet in se quod est de se

Primo in hac predicabit et sic de his dicitur quod est quod per se habet in se quod est de se
Primo in hac predicabit et sic de his dicitur quod est quod per se habet in se quod est de se
Primo in hac predicabit et sic de his dicitur quod est quod per se habet in se quod est de se
Primo in hac predicabit et sic de his dicitur quod est quod per se habet in se quod est de se
Primo in hac predicabit et sic de his dicitur quod est quod per se habet in se quod est de se

Primo in hac predicabit et sic de his dicitur quod est quod per se habet in se quod est de se
Primo in hac predicabit et sic de his dicitur quod est quod per se habet in se quod est de se
Primo in hac predicabit et sic de his dicitur quod est quod per se habet in se quod est de se
Primo in hac predicabit et sic de his dicitur quod est quod per se habet in se quod est de se
Primo in hac predicabit et sic de his dicitur quod est quod per se habet in se quod est de se

... quod est in se...
... quod est in se...
... quod est in se...

... quod est in se...
... quod est in se...
... quod est in se...

... quod est in se...
... quod est in se...
... quod est in se...

... quod est in se...
... quod est in se...
... quod est in se...

... quod est in se...
... quod est in se...
... quod est in se...

Yfagoge

Sciendum tertio quod circa hunc
textum incidit tres difficultates. Prima est
hec. ut proprii et accidentis sit aliquid diffinitio
quintitativa a porphirio assignata. Respondet
per unam distinctionem et duo dicta. Distinctio
est h. Adesse et abesse potest d. Considerari. Uno
modo proprie intentionaliter: et sic adesse tantum
sicut alicui subiecto realiter inherere: et abesse
valere tantum sicut alicui subiecto realiter non in-
herere. Alio modo potest capi z. et tunc tantum va-
lent sicut affirmative vel negative de aliquo
subiecto predicari: extra cuius essentiam ponunt
vel sunt alteri generis a subiecto. et sic capi-
untur in prima diffinitione accitius. Primum dictum
diffinitio proprii 4. sumptum est quintitativa. Pars
quod dicitur per proprium genus et per proprias dicitur
ergo z. Ans patet quod per illud relatum quod
intelligitur proprium genus quod est patet. et per
ista particula accidit intelligitur eius modus pre-
dicandi essentialis quod est predicari in quale ac-
cidentaliter. et per istas particulas o. soli: et tempus:
et proprie: modus predicandi ipsi proprii
quod est predicari convertibiliter. Et per illas duas
difficultates dicitur illud genus quod est v. l. vel
p. ad propriam in quod sit sensus diffinitio: pro-
prii est v. l. quod predicat in quale accidentale
convertibiliter. Secunda dicitur. Prima diffinitio
accitius a porphirio data est quintitativa. Patet
sicut procedens. Nam per illud relatum quod intel-
ligitur genus quod est v. l. vel predicabile: et per istam
particulam adesse intelligitur modus predicandi
eius. s. p. in quale accidentale: et per istam parti-
culam abesse intelligitur modus predicandi non con-
vertibiliter. Et per illas duas difficultates per se
parabit v. l. ad accitius ut sit sensus diffinitio
accidentis: Accitius est v. l. quod predicat de pluri-
bus in quale accidentale non convertibiliter. Secunda
difficultas. Utz inherencia sit de essentia cui-
libet accitius in ab. quod respectum. Respon-
det per tres distinctiones et tria dicta. Prima
distinctio est h. Dicitur inherencia: quedam est
actualis quod est actualis unio accitius ad subie-
ctum. Alia est aptitudinalis quod est aptitudinalis
unio accitius ad subiectum. Secunda distinctio
Aliquid potest dici respectum tribus modis. Uno
modo effectivum tunc: quod dependet ab alio tanquam a causa
efficiente: et sic omne ens creatum est respectum.
Alio modo subiectivum: quod dependet ab alio in quod
est subiectivum: et sic omne accitius est respectum.
Tertio modo terminativum: quod habet terminum ad quem
refertur s. mutua dependentia: et sic ad aliquid
et per ista tria predicamenta sunt entia respectiva
Tertia distinctio: Aliquid potest dici absolute
tribus modis. Uno a causa efficiente quod s. a nul-

... quod est in se...
... quod est in se...
... quod est in se...

lo effectivum habet esse per se sed a se. sicut deus.
Alio modo dicitur aliquid absolute a subiecto licet
non a causa. sicut substantia que habet esse per se licet
non a se. Tertio dicitur aliquid absolute a termino
licet non a subiecto. sicut quantitas et qualitas que nec a
se nec per se habet esse sed in alio. Accidens vero
respectum tertio modo nec habet esse a se nec per se
sed in alio et ad aliud. Primum dicitur: Nulla
inherencia est de essentia accitius. Pars quod nul-
lus respectus est de essentia sui fundamenti sed
ois inherencia est respectus fundatus in accide-
te quod est. Secunda dicitur: Inherencia actualis
per accidens verificat de eo cuius est. Patet
quod inherencia actualis est separabilis ab accitio:
cuius accitius non univocaliter semper suo subiecto. Et in
est quod talis inherencia realiter distinguitur ab ac-
cidere: cum possit ab eodem separari. Tertium dicitur:
Inherencia aptitudinalis est propria passio
accitius. ideo accitius non potest esse sine inherencia
aptitudinali sicut subiectum non potest esse sine sua
passione.

Conclusio responsalis pro-
prii et accitius sunt duo proprie ab invicem specie
distincta. Conclusio satis patet ex dictis.

Dubitatur primo utrum de
structis oibus speciebus et differentis alicuius ge-
neris possit manere genus. Pro dubio suppo-
nitur quod tertius tractatus in quo determinat por-
phirius de convenientis et differentis predicabilium
inter se primum duodecim capitula. In quorum primo
determinat de convenientis omnium predicabilium
ad invicem. Dico tamen conclusionem: Locum est oibus
predicabilibus predicari de pluribus. i. de multis.
Patet inductive quod genus predicat de speciebus et
individuis. ut animal predicat de equis bobus et
canibus que sunt species: et tamen de hoc equo et de
hoc boue que sunt individua. Sed de his predi-
cat de speciebus et individuis. ut homo predicatur
de equis et bobus que differentis species: et de parti-
cularibus equis et bobus que differentis numero. Species
vero predicat de his individuis que sunt sub ea.
ut homo solum predicatur de particularibus homi-
nibus. Proprium autem predicat de una sola specie
et de individuis illius species. ut rationale de homine et
de particularibus hominibus. Sed accitius predicat
de speciebus et de individuis. ut nigrum predicatur
de specie conorum et de particularibus conis. Sic
accitius separabile sicut movetur predicat de homine
et de equo et de individuis. licet primum predicatur
de individuis et de speciebus. Consequenter in
z. capitulo tangit duas partes: In prima
ponit tres convenientias generis et dicit. Prima
est hec. quod genus quod differentia conuenit sub se

... quod est in se...
... quod est in se...
... quod est in se...

Porphiri

plures spēs: h̄ differētia nō tot p̄tineat q̄t ge-
nus. ut rōnale: h̄ nō p̄tineat sub se aialia irra-
tionalia sicut aial: t̄m̄ p̄tinet deū z hōiem que
sunt spēs aialis. Et ibi capit differētia p̄ dif-
ferētia generica. Loquit etiā s̄m̄ opinionem
stoyoz q̄ p̄ob̄at plures deos z illos eē aia-
lia rōnalia. Secda quēntia ē hec: Sicut quic-
quid p̄dicat̄ de genere ut genus est. p̄dica-
tur de sp̄ebus illi⁹ generis: sic etiā quicq̄ p̄-
dicat̄ de differētia ut differētia ē: etiāz p̄dica-
tur de sp̄eb⁹. ut sicut de aiali s̄m̄ q̄ aial p̄e-
dicant̄ ista duo p̄dicata que sunt s̄bit̄tia z
aialia: ita etiā p̄dicant̄ de oibus sp̄ebus aialis
z de oib⁹ individuis ei⁹. Sil r̄ sic de rōnali s̄m̄
q̄ est differētia. p̄dicatur h̄ p̄dicatū qd̄ ē uti
rōne: ita etiā p̄dicatur de sp̄eb⁹ p̄tensio sub
rōnali. Tertia quēntia sicut destructo ge-
nere destruitur oia q̄ sunt s̄b ipso: sic destru-
cta differētia destruitur oia q̄ sunt s̄b ipsa. ut
si destruat̄ aial: ampli⁹ non est equ⁹ neq; hō:
ita si nō ē rōnale nullū erit aial qd̄ utat̄ rōne.
In 2a particula tangit sex differēntias gene-
ris z differētie. Quaz p̄ma est hec: Gen⁹ p̄e-
dicatur de plurib⁹ q̄ alia 4. p̄dicabilia: p̄t̄
q̄ aial p̄dicatur de hōie. e.g. cane. z serpēte. s̄
hō qui ē spēs ei⁹ p̄dicatur de suis individuis:
q̄drupes hō cū sit differētia p̄dicatur de solis
habētib⁹ q̄uo: pedes: z h̄m̄ibile qd̄ ē pro-
p̄riū solū p̄dicatur de eā z de individuis ei⁹:
z sil r̄ accidēs p̄dicat̄ de pauciorib⁹ q̄ genus:
Et addit q̄ in p̄posito loquit̄ de differētia dis-
tinctiva generis s̄b alteri. Secda differētia q̄ ge-
nus p̄tinet p̄tate suas differēntias: sed nō eōn-
tra. sicut aial p̄tinet p̄tate rōnale z irrōnale s̄
nō eōntra. Tertia differētia genera sūt p̄io-
ra differēntis q̄ sunt s̄b eo: iō destructo gene-
re destruitur oēs ore ei⁹ z nō eōntra. ut s̄b la-
to aiali auferat̄ rōnale z irrōnale z nō eōntra.
Na r̄si oēs ore aialis iterimentē adhuc pōt
t̄m̄ intelligi s̄bit̄tia aialia sensibilis q̄ est aial.
Quarta ora: q̄ gen⁹ p̄dicat̄ in qd̄ sed ora
p̄dicatur in q̄le. ut pat̄t̄ p̄ ca. 10 de genere.
Quinta ora. q̄ unū sp̄ei unū est gen⁹: sed
vnus sp̄ei multe sunt ore. ut illi⁹ sp̄ei que est
hō. vnici⁹ ē gen⁹ qd̄ ē aial: sed ipsi⁹ hōis sunt
plures ore quibus ab alijs differt. ut rōnale
mortale. z etiā discipline susceptibile. Sexta
ora gen⁹ h̄z modū materie: ora hō h̄z modū
forme. Et subdit q̄ generis z ore multa sunt
alia p̄pria z cōia: ista t̄m̄ p̄nunc suffitunt.
Tūc respōdetur ad dubium q̄ gen⁹ manere
destructis suis sp̄ebus z differēntis potest
dupliciter intelligi. Uno mō sic q̄ maneat q̄

itas generis: habens v̄z esse quiritariū v̄l
essentie. z sic nō manet: q̄ nulla quiritas ha-
bet aliquod verū esse nisi v̄t est p̄ducta extra
suam causam: z v̄t habet esse in suis singula-
ribus. Alio mō potest intelligi sic q̄ illis spe-
ciebus z differēntis destructis: maneat quiri-
tas generis: habēs esse diminuti: sub q̄ esse
ista quiritas nata est terminare actū intel-
ctus nostri. z sic pōt manere. sicut videt̄ dice-
re textus.
Dubitat̄ur secundo v̄trū ge-
nus sit naturaliter prius suis sp̄ebus. Et videt̄
q̄ nō: q̄ omne prius naturaliter pōt absolutū
a suo posteriori: sed gen⁹ est prius naturali-
ter suis sp̄cieb⁹: q̄ potest absolutū a suis sp̄e-
ciebus. z per p̄sequēs pōt genus habere v̄z
esse reale z existentie p̄ter suas sp̄cies. cōse-
quens est inconueniens: q̄ illud ex quo seq̄-
tur. In oppositū est porphiriū. Pro solutioe
supponitur q̄ tertiū capitulum continet duas
partes. In p̄ma ponit tres cōitates siue cōue-
nientias inter gen⁹ z sp̄ciem. Quaz p̄ma est
hec: Genus z spēs quēntiunt in hoc q̄ p̄dica-
tur de pluribus. Secda cōueniunt in hoc q̄ ge-
nus z spēs sunt p̄ioza h̄is de quib⁹ p̄dica-
tur. Tertiū quēntiunt in h̄ q̄ genus z spēs sūt
quoddā totū respectu suoz subicibiliū. In 2a
parte ponit septē proprietates siue differen-
tias inter genus z sp̄ciem. Quaz p̄ma est hec:
Genus z spēs differūt abinuicē: eo q̄ genus
continet sub se spēs: sed spēs cōtinent z non
continet genera. Quis rō est: q̄ illud qd̄ est
in plus z magis cōe continet minus cōe. sed
genus ē in plus q̄ spēs q̄ r̄. Secda differunt:
q̄ genus naturaliter est p̄ri⁹ suis sp̄ebus. q̄
illud ex q̄ aliud cōpletur est p̄ri⁹ illo alio. S̄
genus cū ora complet̄ diffinitionē sp̄ciei: er-
go genus ē p̄ri⁹ sp̄ebus. Tertiū differūt: q̄
genere interempto interimuntur spēs sed nō
eōntra. Quarto differūt: q̄ sp̄e posita neces-
sario ponitur gen⁹ sed genere posito nō ne-
cessario ponitur sp̄cies. Hoc est dictū. A spe-
cie ad genus bene valet loc⁹ affirmatiue: sed
eōntra a genere ad sp̄ciem non valet loc⁹ af-
firmatiue. Quinto differūt: q̄ genera p̄dica-
ntur v̄niūoce de sp̄cieb⁹: Sp̄cies hō mi-
nime p̄dicantur de generibus. Sexto dif-
ferunt: q̄ genera abundāt a sp̄ciebus p̄ p̄t-
inentiā omniū illarū sp̄ciez que sub se sunt:
Sp̄cies hō abundat a generibus proprijs
differēntis. i. per cōtinentiā actualē proprie-
differētie constitutiue ipsius sp̄ciei. Septi-
mo differunt: q̄ genus potest esse generalis-
simū: nō aut̄ sp̄cies. Similiter spēs potest eē

Handwritten marginal notes in red ink, including phrases like "Genus magis est", "Secda cōueniunt", and "In p̄ma parte".

Handwritten marginal notes at the top of the page, including "De illa p̄dicat̄" and "De differētia".

De differētia

De differētia

De differētia

Handwritten marginal notes at the bottom of the page, including "V. ita p̄t̄ q̄ modū" and "De differētia".

Handwritten notes at the top of the page, including the title 'Ylagoge' and various marginalia.

Ylagoge

Left column of handwritten notes, containing various philosophical and logical arguments.

Specialissima: no autem genus. Tunc respon-
detur ad dubium qd genus prius est naturaliter
qualiter suarum specieru. Patet: qd illud est
naturaliter prius a quo no conuertitur substi-
tendi consequentia. sed a specie ad genus no
conuertitur consequentia substentendi qd r. A^o
est phi in postpredicamentis caplo de prio-
ri. B^o est pozbiri in textu presentis dicentis
et species quide cu sit est gen^o. Genus vo cu
sit non omnino erit species. Ad rationem
facta i oppositu (de cui^o efficacia maiori lat^o
patebit in questione sequenti) Pro nuc dicitur
qd generi repugnare esse sine suis specie-
bus pot dupliciter intelligi. Uno modo sic qd
illa repugnantia fundetur in conceptu forma-
li z quantitate generis: z sic no est vez qd ge-
neri repugnet ee sine suis speciebus. Alio mo-
do pot intelligi sic: qd talis repugnantia fun-
detur in aliquo modo intrinseco ipsi^o quanti-
tatis generice: qui quide modus intrinsecus
e realitas sine ydeinitas rea is quantitatis ge-
nerice cu natura specifica. z sic generi repu-
gnat esse sine suis speciebus.

lo predicatur couersim. vt non sequitur: Si aial
est ho est: nec etiam si aial est risibile est. Sed
bn sequitur Si ho est risibile est. z e contra. si
risibile est homo est. Quarto differunt: qd p^o
prium conuenit vni soli speciei z omni indi-
uiduo illius z semper: Genus vo inest omni-
bus indiuiduis: z semper: no autem soli spe-
ciei. Quinto differunt: qd species^o interemptis
no simul interimuntur sua genera s; proprio
interempto simul interimuntur species quaz
sunt propria. z hys speciebus interemptis si-
mul interimuntur propria. Consequenter in
quinto capitulo tagit duas partes. In prima
ponit vnam comunitatem inter genus z acci-
dens. Est hec: Comune est generi z accide-
ti tam separabili qd inseparabili predicari de
pluribus. sicut moueri quod est accidens sepa-
rabile predicatur de pluribus: et nigrum qd
est accidens inseparabile predicatur de cor-
uis z omnibus ethiopiis: z quibusdam in-
animatis. In secunda parte ponit quoz dif-
ferentias inter genus z accidens. Quaz pri-
ma est hec: qd gen^o est ante species: acciden-
tia vo sunt posteriora speciebus. Et subdit: qd
licet sit aliquod accidens inseparabile: m p^o
est illud cui accidit. Secundo differunt: quia
genus participatur equaliter: sed no accides:
qd intensionem z remissionez suscipit accide-
tum participatio: generum vo minime. Ter-
tio differunt: qd genera sunt poza indiuiduis:
accidentia autem sunt eis posteriora. Uel sic
potest poni ista differentia: qd accidentia per
prius dicuntur de indiuiduis qd de generib^o
vel speciebus: genera autem per prius dicitur
de speciebus qd de indiuiduis. Et vterq; mo-
dus videtur esse consonus textui. Per hoc eni
qd dicit qd accidentia in indiuiduis principa-
liter subsistunt: Intendit qd per prius di. tur
de indiuiduis qd de speciebus. cu; autem di-
cit genera vo z species naturaliter priora sut
indiuiduis: intendit qd in hoc differunt ab ac-
cidentibus: quia illa accidentia sunt postero-
ra ipsis indiuiduis. Et s^o hoc poss: ibi signa-
ri duplex proprietates seu differentia. Quarto
differunt: qd genus predicatur in quid: Acci-
dens vo in quale. Quod patet: qd si quis in-
terroget qualis est ethiops: conuenienter re-
spodetur qd est niger. Similiter si quis inter-
roget quo modo se habet sores: conuenien-
ter respondetur qd sedet vel ambulat. Tunc re-
spondetur ad dubium qd speciebus interep-
tis interimuntur sua propria. Patet: qd species

Continuation of handwritten notes on the left side, including a section titled 'Dubitatur tertio'.

Dubitatur tertio Vtru spe-
ciebus interemptis simul interiment sua pro-
pria z e contra. Et videtur qd non. qd postero-
re interempto: no oportet prius interimi. sed
proprium est posterius sua specie. ergo pprio
interempto no est necesse speciem interimi.
Ad oppositu est pozbiri. Pro solutioe sup
ponitur qd 4° capituli continet duas partes
In prima ponit tres comunitates inter gen^o
z proprium. Quarum prima e hec: Gen^o z pro-
prium in hoc conueniunt qd semper sequunt ad
ea de quibus predicantur. vt bn sequitur si ho
est aial est: z eni si ho est q risibile est. Secun-
do conueniunt: qd sicut gen^o predicatur equali-
ter de suis speciebus: ita proprium predicat eq-
litter de indiuiduis contentis sub spe cui^o est
proprium. vt ho z bos dicunt equaliter aialia:
sic etiā plato z cicero dicunt equaliter risibi-
les. Tertio conueniunt: qd predicant vniuoce de
suis subicibilib^o. In 2^a parte ponit quq; pro-
prietates. Quaz prima est hec. Quia gen^o est
prius pprio. oportet enim aial prius esse: de
hinc diuidi discretus z proprius. Secdo diffe-
runt: qd genus predicatur de plurib^o speciebus:
Proprium vo predicat de sola spe cui^o est p-
prium. Tertio differunt: qd pprium predicat quere-
sim de eo cui^o est proprium. Genus vo de nule

Continuation of the main text on the right side, discussing the relationship between genus and species.

Bottom left section of handwritten notes, containing further philosophical arguments.

Bottom middle section of handwritten notes, continuing the logical discourse.

Bottom right section of handwritten notes, including a section titled 'Dubitatur tertio'.

Porphyri

et proprium sunt adinuicem conuertibilia et adequata: ergo vno destructo destruitur reliqui et contra. Et ad rationem factam in oppositum dicitur ut prius quod licet speciei ex suo conceptu formali non repugnet esse sine sua passione: sibi tamen repugnat propter reales ydempnitatem eorum adinuicem. Rationes ante oppositum soluentur ex primo notabili.

Queritur decimo vtrum omnine naturaliter prius possit realiter existere sine suo posteriori.

Et videtur quod sic: quia nihil quod omnino ab aliquo est independens habet repugnantiam ad esse sine illo. Sed omne naturaliter prius ut sic est omnino independens a suo posteriori: ergo non habet repugnantiam ad esse sine suo posteriori: et per consequens potest realiter existere sine suo posteriori. Secundo sic: Omnis respectus fundatus in rationibus formalibus quantitatum semper inuenitur in quibuscumque reperitur iste generis. Sed ordo prioritatis naturalis est respectus fundatus in rationibus formalibus quantitatum: ergo in quocumque inuenitur ille generis: ibi inuenitur et iste ordo. Modo quantitatem fundantes ordinem prioritatis et posterioritatis naturalis inueniuntur in actuali existentia: ergo et ille ordo inuenitur in existentia illarum quantitatum: et per consequens vna illarum quantitatum naturaliter prius existit in quo priori nondum existit quantitas posterior. Tertio sic: Si naturaliter priori repugnet existere sine suo posteriori: maxime haec esset propter ydempnitatem realem prioris et posterioris: sicut interdum genus et species sunt idem realiter: similiter subiectum et sua passio. sed talis ydempnitas realis non prohibet tale ordinem ergo etc. Minor patet: quia nihil quod inest per se alicui quantitati tollitur per aliud quod sibi inuenit per accidens. Sed naturalitas prioris aut posterioris per se conuenit quantitativibus: cum fundetur talis ordo in rationibus formalibus quantitativum: ydempnitas autem realis conuenit quantitativibus per accidens: quia per aliquid quod est extra rationem formalem quantitativum: ergo stante ydempnitate reali adhuc manebit ordo prioris et posterioris inter illas quantitates. et sic (ut prius) vna poterit existere prius quam alia. Et confirmatur per Porphyrium in tertio tractatu capitulo 2o dicentem. Differentie autem non auferunt genus. Et in

eodem capitulo 3o dicit: Genus vero cum sit non omnino erit species. Et capitulo 4o dicit sic: Ita; neque si animal est homo est. Et capitulo decimo: et species quidem ante subsistit quam proprium: proprium vero postea in specie fit: Et declarat: oportet autem hominem esse ut sit risibile. Et quibus omnibus videtur esse de intentione Porphyri quod genus potest esse prius quam sua species: et species potest esse priusquam sua passio.

In oppositum arguitur: quatenus sic se habet quod vnum potest sine altero realiter existere: illa distinguuntur realiter: ergo si omne prius naturaliter potest sine suo posteriori realiter existere: tunc omne naturaliter prius realiter distingueretur a suo posteriori: quod est falsum. Non enim semper genus et differentia distinguuntur realiter a specie: nec species a proprio et a suis individuis.

Sciendum primo quod pro declaratione terminorum quesi ponitur vna suppositio et sex distinctiones: cum duobus dictis.

Suppositio est haec: In proposito non capitur prius aut posterius pro ipso respectu prioritatis aut posterioritatis sed pro denominationis ab huiusmodi respectibus. Prima distinctio est haec: Duplex est prius naturaliter: quodam est quod realiter distinguitur a suo posteriori: sicut substantia est prior accidente. et de illo patebit infra in quodam dubio. Aliud est prius quod realiter ydempnicatur cum suo posteriori: sicut subiectum quod naturaliter est prius passionem: ydempnicatur realiter cum sua passione. et de illo principaliter est questio mota. Ideo de tali solum dicitur in presenti notabili. Secunda distinctio: Aliquod prius naturaliter esse sine suo posteriori potest dupliciter intelligi. Uno modo sine suo posteriori particulariter sumpto. et sic in proposito non intelligitur. Alio modo sine suo posteriori vniuersaliter sumpto. et de illo principaliter hic intenditur: quia primo modo intelligendo non est difficultas. Animal enim realiter potest existere sine equo: quia nullo equo existente poterit animal realiter existere in homine. Sed vtrum nulla specie animalis existente possit animal realiter existere: de hoc est difficultas presens. Tertia distinctio: Duplex est ordo:

Quod prius et posterius sunt respectu prioris et posterioris: et quod prius et posterius sunt respectu prioris et posterioris.

Quod prius et posterius sunt respectu prioris et posterioris: et quod prius et posterius sunt respectu prioris et posterioris.

Quod prius et posterius sunt respectu prioris et posterioris. Et quod prius et posterius sunt respectu prioris et posterioris. Et quod prius et posterius sunt respectu prioris et posterioris. Et quod prius et posterius sunt respectu prioris et posterioris.

Quod prius et posterius sunt respectu prioris et posterioris. Et quod prius et posterius sunt respectu prioris et posterioris. Et quod prius et posterius sunt respectu prioris et posterioris. Et quod prius et posterius sunt respectu prioris et posterioris.

Secundo dicitur de illis quibus dicitur quod sunt in se...

Dorphyri

Consequenter in 7mo capitulo agit duas partes. In prima ponit duas ueniencias inter differentia et spem. Quare prima est hec. qz dicitur et spes equaliter pncipat a suis subicibilibus. ut pticulares hoies equaliter pncipat hoiem: et etia illa dicitur q est ronale. Secda ueniencia. qz differentia et spes semp pdicant de suis p se subicibilibus. Semper eni socrates est ronalis: et semper socrates e ho. Qualiter aut fit intelligendu q iste ppositiones socrates e ho: socrates e ronalis et siles semper sui he patebit in predicamentis. et signanter in caplo de oppositione pdictoria. In 2^a parte ponit quatuor dicitas. Prima est h: Propriu e differentie pdicari in eo q quale. Spes ho pdicatur in quid. Et h differentia pdicet in quale: no e in simpliciter et essentialiter qlitas sic albedo: sed pro tato dicit qlitas: qz differentia aduenies generi dicit ipsum ostuendo spem. Secdo differunt qz dicitur (sicut generica) pdicatur de pluribus spibus: Spes ho de solis in diuiduis pdicatur. sicut qdrupes pdicatur de pluribus solibus spe differentibus: sed homo cu fit spes sola pdicatur de indiuiduis que sunt sub vna spe. Tertio differunt qz dicitur est pntio spe. Na ablato ronalis fit intermixt ho: sed ho intermixt no aufert ronale: cuz maneat deus. Quarto differunt qz vna dicitur coponit cu alia ad pstitutione spei: sicut ronale et mortale coponit diffinitione hois: Spes ho cuz alia spe n coponit vt generet aliqua alia spe. Licz eni quedam equa pmisceat cuidaz azino ad generatione cuiusda multi. in equa simpliciter. i. f. spem iuncta cu azino niqz perfruet multum.

Sciendum tertio: qz octauu capitulu pntet duas partes. In prima ponit duas coueniencias inter differentia et proprium. Quare prima est hec. Differentia et proprium pdicant de suis subicibilibus equaliter. qz quecunqz sunt ronalia equaliter sunt ronalia: et quecunqz sunt risibilia equaliter sunt risibilia. Secdo conueniunt qz differentia et proprium semper pdicant de oibus suis subicibilibus. Et subdit q ridere actu no est propriu hois: sed esse aptu natu ad ridendu. Sicut nec esse bipede est dicitur essentialis hois: sed aptitudo ad esse bipede e differentia hois. qz si curtes pes: adhuc manet substantia siue naturalis aptitudo ad esse bipede. In 2^a parte ponit duas dicitas. Quarum prima est h: qz differentia sepe pdicatur de pluribus spibus. vt ronalia de hoie et de deo: hz proprium pdicatur de vna sola spe cui est propriu. Secdo differunt qz differentia non semper

predicat uerum de spibus de quibus predicatur: proprium uero semper predicat couersim. Consequenter in nono capitulo agit duas partes. Prima pntet duas ueniencias inter differentia et accns. Quare prima est h: Loe est dicitur et accidit pdicari de pluribus. Secdo conueniunt hoc qz dicitur et accidens inseparabile pdicant semper de oibus suis subicibilibus. sicut bipes pdicatur de oibus hoibus: et esse nigrum semper pdicatur de oibus coruis. In 2^a parte ponit tres differentias. Quare prima est hec. qz dicitur continet plures spes et non pntet ad eis: hz accidens quodammodo continet sua subiecta: eo q sunt in pluribus qz sua subiecta: et quodammodo pntet a suis subiectis: cu sbstantia no fit susceptibilis vni accidentis tui sed plurimorum. Secdo dicitur qz dicitur non suscipit magis neqz minus: Accidens uero suscipit magis et minus. Tertio dicitur qz due differentie pntet sumi ipermixte et no permixte vni tertio: sed accidens dicitur sunt permixta. sicut forsan caliditas et frigiditas in tepido. vel didunt permixti eo q successiue pntet esse in eodem subiecto: qd no contingit in differentijs dicitis. Consequenter recapitulat dices q dicitur sunt conitates et proprietates dicitis ad alia predicabilia: et etia spei ad gen^{us} vel ad differentia. In quatuor dicitur est quo differunt gen^{us} et dicitur a spe. ideo nunc restat dicere de dicitur spei ad proprium et ad accidens etc.

Conclusio responsalis: licet esse prius naturaliter: ydempnificatu realiter eius suo posteriori: qntu e de aptu natu fit esse sine suo posteriori: tui repugit sibi accns realiter esse sine suo posteriori. qz nisi sic sequeretur qz ides perfecta ydempnitate fit realiter existeret et non existeret: qd implicat pdictione. pntet pars superpositis duobus. Primo qz spes q naturaliter e prior: sua passione fit eade realiter sibi. Secdo qz spes existat realiter sua passione no exite. Lic enim signet illud idem quod naturaliter est spes et sua passio sibi realiter eadem et arguat sic expositioe B demonstrato illud ides existit realiter: et B eodem tempore demonstrato no existit realiter qd existit realiter no existit realiter. Prima pars assus patet qz pca sum spes existit realiter: et illud demonstratum est spes: qz illud demonstratum realiter existit. Secda pars patet qz passio no existit. sed illud demonstratu est ipsa passio qz illud demonstratu non existit.

Dubitatur primo vtrum sit necesse proprium semp actu predicari de spe et

Ponit duas dicitas...

Prima dicitur

Quare v. illa qz...

Regula...

Quare...

Handwritten marginal notes on the left side of the page.

Handwritten marginal notes at the bottom of the page, including the phrase 'Et est de opinio constanti'.

Vlagoge

nie cuius est propriū. Pro solutione supponitur q̄ decimū capitulū continet duas ptes. In prima ponit duas cōitates inter spētē z propriū. Quaz prima est. q̄ species z propriū conueniunt in eo q̄ conuertibiliter predicantur de seinuicē. vt sicut oīs hō est risibile ita omne risibile est homo. Secundo cōueniunt eo q̄ species z propriū equaliter predicantur de suis subicibilib⁹. In 2^a parte ponit 4os proprietates siue differentias inter species et propriū. Quaz prima est hec. Species. s. subalterna potest esse gen⁹ respectu aliarū spētū: sed propriū vnus spētē non potest esse propriū respectu alterius spētē. Secundo differunt qz spēs subsistit anteq̄ propriū sed propriū postea suscipit in spētē. Nam oportet prius hominē esse vt sit risibile. Tertio differūt qz quoz termini. i. diffinitōes sunt differentes z ipsa sūt diuina: sed spētē z propriū diffinitōes sunt differentes ḡ zc. 8os ptes qz diffinitio spētē est semp esse sub genere z predicari de pluribus z differentī numero in eo q̄ quid. s. diffinitio propriū est adesse soli: oī: z semper. Quarto differūt qz spēs semp actu adest sbiecto. i. species semper predicat in actu de suis subicibilib⁹. sed propriū non semper adest in actu subiecto sed solū aliqui: licz semp in se f^m potestare. vt fortis semper est actu homo: m̄ non semper actu rider: q̄ nūc semper ap^o natus sit esse risibilis. Consequenter in yndecio capitulo t̄git duas partes. In prima ostendit vna conuenientia: inter spētē z accidēs: que est hec. Spētē et accidētis cōmune est predicari de pluribus. Et subdit q̄ raro sunt alie cōmunitates: propterea quoniam plurimū distant ad se accidētis z subiectū cui accidit. In 2^a parte ponit quattuor proprietates. Quaz prima ē. Spēs predicat in quid: z accidēs in quale. Secundo differūt: qz vna substantia individualis non participat nisi vnam spētē: sed vnu indiuiduū participat plura accidētia: siue sint separabilia siue inseparabilia. Tertio differunt quia species p̄intelligit accidētis: etiā si sit inseparabile. Nā oportet pri^o esse subiectū vt illi aliquid accidat. Accidētia vō sunt de genere posteriori z aduētine nature. Quarto differunt qz species equaliter participat a suis subicibilib⁹. Sed accidēs siue separabile siue inseparabile p̄icipat in equaliter a suis subiectis: sicut vnu ethiops habet colorē nigrū magis intensum vel remissum q̄ ali^o ethiops. Et subdit epilogando qz nūc restat determinare de propriō z accidente. qz quo propriū differt

a spētē: a differentia: z a genere dictū est in illoz differentijs ad propriū. Tūc respondetur ad dubiū qz propriū potest capi dupliciter. Uno modo p̄ respectu fūdamentali aptitudinali ipsi^o nature ad actū terminatē huiusmodi aptitudinē: z sic propriū semper natum est actu p̄dicari de eo cui^o est propriū: cū ab eodem sit inseparabile propter ydeinitatē realē eius ad suū subiectum. Alio modo capis propriū p̄ actu ad quez terminatur aptitudo illi^o nature: z sic p̄p̄riū nō semper natū est p̄dicari actu de eo cui^o est propriū: eo qz talis actū nō semp uenit suo subiecto. z de propriō sic sumpto loquebas porphiri^o in 4^a d^{na} ipsi^o ad spētē.

Dubitatur secundo vtrum accidens inseparabile in se semp z vtr̄ cuiuslibet indiuiduo spētē respectu cuius est actūs. Pro dubio supponit qz in duodecimo ca^o (q̄ cōtinet duas ptes) comparat porphiri^o p̄p̄riū ad accidētis. In p̄ma pte ponit duas conuenientias. Quaz prima est hec: qz p̄ter propriū et accidētis inseparabile nūq̄ subsistit sua subiecta. vt quēdammodū hō nō subsistit p̄ter risibile: ita ethiops nō subsistit p̄ter nigredinē. Secundo p̄ueniūt qz sicut p̄p̄riū adest sp̄ z oī indiuiduo illi^o spētē cui^o ē p̄p̄riū: sic z actūs inseparabile adest sp̄ z oī. In scōda pte ponit tres dīstīas. Quaz prima ē hec. Qz p̄p̄riū adest vni soli spētē: sicut risibile inest soli hōi: s. accidēs inseparabile nō inest soli spētē: sicut nigrū nō inest soli ethiopi: sed inest coruo carboniz bebeno: q̄d est lignū nigrū siue quercus nig. Secundo differūt qz p̄p̄riū p̄dicat p̄crisim: non autē actūs inseparabile. Tertio differūt qz propriū p̄cipat equaliter a suis subicibilib⁹: Actūs vō p̄cipat f^m magis z min⁹. Et subdit qz p̄ter cōitates z p̄p̄rietas iā dictas sūt alie ip̄ozū vniuer salū: sed hec q̄ dicte sunt sufficiūt ad discretionē. i. distinctionē eoz p̄dicabilitū. i. ad traditionē cōi^o i. p̄ueniēte ip̄ozū. Tūc r̄ndet ad dubiū qz du^x est actūs inseparabile. quod dā ē q̄d p̄sequit sbiectū hō p̄ rōnē indiuiduū: sed rōnē spētē vel generis. sicut colorati z figurati vident eē actūs inseparabilia respectu hoīs z aialis. z tale uest sp̄ z oī. Aliud ē actūs inseparabile q̄d inest sbiecto per p̄n^o cōplexionā ipsi^o indiuiduū. z tale inest sp̄: s. non oī. Et p̄t addi 3° mod⁹. Nā quod dā ē actūs inseparabile q̄d inest sbiecto ex aliq̄ cā extrin^{ca} in eodē sbiecto diu ualescēte: sic cicatrix proueniens ex vulnere. z tale actūs nec inest oī nec sp̄: s. postq̄ semel in seuit semp in se eadē: posita p̄stantia sbiecti.

Porphyrii

Dubatur tertio Vtrū om-
ne naturaliter pri^o realit^r distinctum a suo po-
steriori possit fieri sine suo p^o et non econ-
uerso. Unde q^o nō: q^o oēs pres fil^r sumpt^r sūt
naturaliter p^oes toto a q^o realiter distinguit^r
et in absurdū videt^r dicere: oēs pres fil^r esse
vnitas: toto nō exite. Secūdo arguit^r q^o scōas
p^otem: q^o accis est naturaliter posteri^o substa-
tia: a q^o realiter distinguit^r: et in potest esse sine
substantia: vt p^o in sacramento altaris: q^o natu-
raliter posteri^o pōt esse sine priori ab eod^o rea-
liter distincto. Tertio sic: Si oē naturaliter
pri^o possit esse sine suo posteriori a q^o realiter
distinguit^r: sequeret^r q^o sores ess^r p^o plato-
nis: et in sores nō haberet paternitatē. q^o p^o
bas: q^o si sic tūc de^o poss^r influere ad p^oductōez
sores: et platonis sine hoc q^o influeret ad p^odu-
ctionem paternitatis: ex q^o ipsa est essentialiter
posterior illis duob^o extremis: q^o dato sores
erit p^o platonis: ex q^o ipsum genuit: et in eo
nō erit paternitas. Ad oppositū arguit^r:
p^o regulā generalē scoti: q^o q^osi cūq^o aliq^o sunt
essentialiter ordinata et realiter distincta: pōt
de^o facere prius sine posteriori: sed ordo na-
ture est ordo essentialis vt patuit in p^omo nō-
bili: q^o oē naturaliter pri^o realiter distinctum a
suo posteriori potest fieri sine suo posteriori.
Ad dubiū respōdet^r per vnā distinctionem et
vniū dictū. Distinctio est hec: Duplex est ordo
essentialis. Quidā est necessarius necessitate
sim^r dicta: et iste p^o nullā potētā q^omutari pōt.
sicut ordo relatiōis ad fundamentū. nō enim
posset de^o relationē producere sine suo fun-
damento: s^o bene ecōtra. Ali^o est ordo essen-
tialis: qui est necessari^o necessitate nō simpli-
citer: sed f^o q^o: et talis ordo s^o a natura q^omu-
tari nō possit: in posset de^o talem ordinem cō-
mutare: et talis est ordo substantie ad accis.
Nā s^o natura nō posset accis producere sine
subiecto: hoc tūc posset de^o. Et de vtroq^o pos-
set assignari tale ex^o. Nam ordo qui est act^o
fantasandi ad actū intelligendi est essentialis
et necessari^o solū f^o q^o: q^o solū est necessa-
rius p^o isto statu. Posset emi deus facere so-
rē intelligere sine quocūq^o actu p^ouio fanta-
sie. Sed act^o intelligendi ad actū volendi est
ordo essentialis et sim^r necessarius. Nam im-
possibile est actū diligendi vel volendi esse si-
ne actu intelligēdi p^ouo. Dictū ē istud: Omne
naturaliter pri^o: realiter distinctū a suo poste-
riori: pōt p^o diuinā potētā fieri sine postero-
ri. Patet: q^o oē agens q^o q^ontū est ex se contin-
genter agit: nec in agendo pōt ab aliquo ne-
cessitari: si habeat virtutē p^oductiua duoz rea-

liter distinctorum vno illoz productio pōt ces-
sare a productione scōi: quo dato erit pri^o po-
steriori nondum productio: sed de^o est huius-
modi q^o et. Ad rōes factas in oppositū. Ad p^o
mā d^o: q^o nō est inconueniens oēs pres simul vni-
ri: q^o in p^opositū nō resultabit. Nā sicut angel^o
potest vni^o corpori sic motor mobili: et in ex
corporez angelo nō resultat vniū totū cōposi-
tū. Sic et posset aia coniūgi corpori: nō quidē
p^o modū informāis corp^o: sed solū sicut mo-
tor mobili: et tūc ex corporez aia non resulta-
bit vniū totū. Ad scōam dicit^r q^o accidentis ad
subiectū nō ē essentialis ordo necessari^o sim-
pliciter: ideo pōt de^o conseruare accidentia in
sacramento altaris sine subiecto. Uel posset
dicit^r q^o ordo essentialis inter accis et subiectū
debet attendi ex parte inherētie aptitudi-
nalis: nō autē ex pte inherētie actualis: q^o ac-
cidentis p^osiderati q^ontū: ad actualē inherētiā
ad subiectū est ordo f^o q^o: ideo pōt talis or-
do cōmutari. Ad 3° dicit^r: q^o nō est inconue-
niens deū influere in fundamentū relatiōis:
nō influendo in ipsam relatiōē: si fundamē-
tū sit realiter distinctū a relatione: et sic poterit
de^o facere q^o sores et plato sint: et in sores
nō erit paternitas: nec in platone filiatio: fal-
tē actualis et formalis: s^o nū fundamentalis:
que nō realiter distinguit^r a suo fundamēto.
Rationes ante oppositū sol-
uuntur ex primo notabili. Et hec de questio-
ne et p^o consequens de toto libro predicabiliū
porphyrii et.

re dicit^r est in
respondetur
capitulum
apud
per nam est
et ad co-
munitate reali
ad caput
apud illi
mi est p^odu-
q^o talis act^o
ne p^oduo sic
q^o dona ip^o

Vtrum
vir culibet
accis. p^o
a^o q^o cō-
p^o ad
coacmēto
p^o p^o et
sua subie-
reac r^o
redime.
et in in-
ccis in
uit tres
in ad est
s^o acci-
migras
arbone
reus nū.
lum non
in q^o p^o
b^o. Accis
in q^o p^o
alle ap^ou
afficiat ad
p^ou. i. ad
sic r^o d^o
le. quod
indimū
ocant et fi-
a respectu
ad c^o accis
cupatio.
s^o non oē
accis se-
ctum in
aric p^ouo
inest oī nec
in d^o: p^o

...no illa qd vide p suppono q deo pnt p alio q tenore pnt ...
...liber ...

...nonali accepit ut aliquid pnt
...nonali accepit ut aliquid pnt
...nonali accepit ut aliquid pnt

Intra initium libri predicamen

torum aristotelis queritur primo Utrum decem
predicamentis sit aliqd comune vniuocū intētiō-
nale: qd sit sibiectum in libro predicamentoz. Et
videtur q non. quia nihil est prius primo sed
decem predicamenta dicitur decē prima pncipia
ergo ipsis nihil est comune vniuocū p. Secūdo
arguitur contra secundā prem. quia sibi-
iectū debet virtualitē pntere oēs veritates seu
passiones demonstrabiles in illa scientia. s; in
libro predicamentoz ostenduntur multe passi-
ones reales de predicamentis: q passiones nō
possunt contineri virtualiter in aliqua secūda
intentione q nulla intentione secūda potest esse
sibiectum in libro predicamentoz. B^o patz qz
nullū pfectius continetur virtualitē in imper-
fectiore: cū continētia virtualis sit continētia
causalitatis. modo ens reale ē perfecti^o ente
rationis ergo nulla ppietas realis continet
virtualiter in aliqua secūda intentione q est
ens rationis. Tercio arguitur q aliqua vox
sit sibiectum. quia scientia capit de nomiatioēz
a suo sibiecto sed ista scientia de nomiatioēz
nominalis ergo cōsiderat de sermone siue de
voce significatiua: et non nisi tanqz de sibiecto
ergo aliqua vox significatiua erit sibiectū. In
oppositum arguit q: scientia capit denomi-
ationem obiectiuam a suo sibiecto s; ista scientia
denomiatur obiectie rationalis ergo eius ob-
iectum est aliquod ens rationis.

Sciendum primo qz pro de-
claratione terminorū premititur due distin-
ctiones. Prima qz predicamentum seu gen^o
generalissimū potest capi duplicit^r. Uno mō
pro supmo genere alicuius coordinatōis. Se-
cundo modo potest capi pro ipsa tota coordi-
natione. vnde porphirius capitulo de specie
in illa parte planū est autem tē dicit q in aliq

genere predicamentali extrema habent vna
habitudinem tantū: vt puta supremū genus
habz tantum habitudinem ad inferiora. et in-
fima species habet tantum habitudinem ad
superiora. Inter media vero habent vtraqz
habitudines. huiusmodi autem habitudines
sunt sumptē dicuntur facere vnam coordina-
tionem: ita qz in pposito per coordinationē de-
bemus intelligere istas habitūqz simul sū-
ptas. Secūda distinctio qz decē pdicamē-
ta possunt tripliciter considerari. Uno modo
fm suas precisas quititates: z tunc per se cō-
siderantur a methaphisico: per accidens vero
a logico tanqz existentia fundamenta remo-
ta intentionis secūda. Secūdo considerāf
inquantū habent esse obiectim in intellectu:
et sic considerantur a logico tanqz existentia
fundamenta ppinqua z p se secūdarum in-
tentionū. Tercio possunt capi prout ipsis co-
gnitis attribuuntur qdam pproprietates inten-
tionales ab intellectu: et sic cadunt sub pⁿ
consideratione logice.

Sciendum secundo qz istius
scientie quidam dicunt ens dicibile icōplexū
ordicabile in grāe f^m s; et sup esse sibiectū. S;
hec opinio videtur minus sufficiens. quare
sic potest improbari. quia tunc sequeretur qz
ista scientia esset alicuius entis p accidens. v^t
qz illud sibiectum esset nugatorium. psequētia
pro prima parte patet: quia f^m sic opinātes
dicibile capitur in pposito put tantum valz
sicut per vocem significabile: s; accidit sibiecto
huius scientie significari p vocem ergo de sibi-
iecto huius scientie habebitur scientia sub ra-
tione accidentali eius. B^o patet quia (vt la-
tius patebit) ista scientia est rationalis cuius
p^mum sibiectum formale erit aliqd ens rati-
onis p^mune vniuocum decē pdicaments: cui
accidit significari per vocem ergo z. Secūdo
probatu consequētia pro secūda pte. quia si
capitur dicibile pro predicabili tunc ē nuga-
tio sibi addendo illud tonū scilicet incomplexū
ordinabile in genere fm sub z supra. quia oē
predicabili est quid incomplexum habēs de
sua ratione ordinē supioris et inferioris qz zc.

Sciendū tertio qz aliter po-
test assignari sibiectum huius scientie ponēdo
qz aliqd intentionale comune vniuocū decem
predicamentis: ab intellectu pperate causati:
qd potest nominari hoc nomine generalissimū
vel pdicamentū sit sibiectū. Nec obstat qz quidā
dicit vniuersale sub ratione ordinabilis esse
sibiectū. qz vel tale accipitur pro aggregato

...ordo vniuersalis dicitur ...
...ordo vniuersalis dicitur ...

...ordo vniuersalis dicitur ...
...ordo vniuersalis dicitur ...

...ordo vniuersalis dicitur ...
...ordo vniuersalis dicitur ...

Predicamentorum.

ex vniuersali z ordinabilitate: z tuc est ens p
accns: z per pns non pot esse subiectu alicui
scie. **Uel** capis pro ipso vlt contracto per ra
tionē ordinabilitatis: z sic habet propositu: qz
ipsa ordinabilitas nō est aliud q̄ quedā ordi
natio que expressi significat per h̄ nomē ge
neralissimū vel predicamētū q̄ per h̄ aggre
gatū vlt ordinabile vel sub rōne ordinabili
tatis. Et si obstat qz nullū accidētale denoia
tiū dicit vniuoce de his respectu quoz ē ac
cidētale: sed oīs intentio z concretue desi
gnata est accidētalē denoatiua respectu pri
me intentionis: q̄ nulla intētio z est cōis vni
uoca respectu primarū intentionū. z per pns
decē predicamētis nō est aliquod intētionale
cōe vniuoctū. **Respondet** qz licet illud inten
tionale cōe nō sit vniuoctū sed denoatiū res
pectu decē pdicamētōz pmo mō aut z^o cō
sideratoz: capiēdo tñ z^o (puta z^o z forma
liter) eis est aliquod cōe vniuoctū z vniuoce
dictū. **Quod** parz: qz substantia est generaliss
mū: z quātitas est generalissimū z sic de alijs
pdicamentis. z q̄libet h̄z spēs sub se: et non
aliud gen^o superueniēs q̄ genis generaliss
mū dicitur de decē pdicamentis p^o idē nomen
z eandem rōnez q̄ vniuoce. **Aliter** pot dicit qz
aliud ē dicere aliqd vniuoctū pdicari de mul
tis: z esse vniuoctū predicatū. i. vniuoce pdica
ri de multis. qz denoatiū vputa albu qd in
se est vniuoctū pdicaf de multis: nō tñ vniuo
ce sed denoatiue. **Ita** in pposito aliqd est in
tentionale qd in se est vniuoctū decē predica
mentis: z pdicaf de ipsis: non quidē vniuoce:
sed denoatiue.

Conclusio responsalis: de
cē pdicamentis est aliqd cōe intētionale vni
uoctū: qd est subiectū hui^o libri. Et pot vocari
hoc noie pdicamentū vel generalissimū: **Dec**
conclusio pbaf: qz p rōnem formale genera
lissimū vel pdicamentū demonstrantur passio
nes cōes p se de pdicamentis q̄ ipsum est sb
iectū. **Ans** pater: qz illa passio que est pdicari
vniuoce de suis inferiorib^o: z sicut iste pas
siones q̄ sunt diuidi in spēs vltius diuisibi
les in alias: z etiam nihil habere supra se qd
ad ipsum dēscēdat p diuisionē: demonstrant
de decē pdicamentis p rōne generalissimū vlt
pdicamētū q̄ zc.

Dubitatur primo Vtrum sci
entia libri predicamentoz sit fermotionalis.
Et videtur qz sic: qz illa scia est fermotionalis
que considerat de vocibus z terminis. scia li
bri predicamentoz ē huiusmodi q̄ zc. **B^o** p

Arestotilis.

Primo opinio est... **Secunda opinio** est...
banit autoritatib^o z rōne. **Prima** autoritas ē
damasceni in sua logica ca^o vicesimosecūdo
Oportet inquit cogiscere qz decē sunt oia pre
dicamēta. i. generalissima sub quib^o refertur
ois vox simpliciter dicta. est autē substantia. vt
lapis hō zc. **Secda** est boetij sic dicitis: Liber
pdicamentoz est de decē vocibus decē reruz
genera significatibus. **Tertia** est arestotilis:
In pncipio scōi tractatus huius libri q̄ sic in
quit. **Ex** que p^o nullā complexione dicuntur
singlm aut p^o substantiā aut qualitatē aut qn
tatem zc. **Sed** significare est passio vocis vt
volunt gma^o. relinquunt q̄ q̄ ista scia est de
voci^o z terminis. **Secdo** pbatur dicta minor
rōe sic: qz liber pdicamentoz cu^o libris sibi admi
niculantib^o considerat de mō sciendi diffini
tūo z diuisiūo. nō qz doceat formā diffinien
di aut diuidendi: sed qz docz materialia dif
finitionis z diuisiōis: q̄ sunt termini simpli
ces: vputa gen^o. spēs. z differētia z huiusmo
di: ex quib^o cōstitunt diffinitiones z diuisio
nes q̄ ista scia est de terminis simplicib^o. **In**
oppositum ē auctēna volens logica: eē de se
cundis intētionib^o adiunctis primis. **Itēz** rō
ne sic. subiectū hui^o scientie est per se ps inte
gralis subiecti libri ppar^o. sicut subiectū libri
ppar^o est p se pars subiecti libri ppar^o: qd est
syllogism^o. sed passioes per se syllogismi cō
ueniunt syl^o nulla voce existēte: p̄similiter z
passiones per se enūtiatiōis cōueniūt enūtiati
tioni in illa prioritate q̄ enūtiatio prior ē voce
q̄ etiā passiones p se subiecti huius scie vere
poterūt demonstrari d illo sbiecto in illa posi
tate q̄ p̄cindit a voce: z per pns subiectū hui^o
libri erit p^o natura^o voce significatiua. **Pro**
soluōe istī autoritatū p̄mittit^o due distinctiōes.
Prima est qz du^o ē significatio. **Queda** est q̄
attribuitur signo p^o ab institutione voluntaria
z talis significatio pmo puenit voci^o: z p vo
ces puenit scripturis: cōceptibus tō minime.
Alia est significatio attributa signo represen
tatiūo nō per quācunq; impositionē factā cir
ca illud signū: sed qz ipsum est naturaliter re
presentatiūo z sig^o naturale sui p^o: z huius
modi significatio pmo puenit cōceptib^o z pas
sionib^o aie: naturaliter res ipsas representan
tibus: in habitudine ad q̄s cōceptus voces z
scripture imponunt ad significandū. **Se**
cunda distinctio est boetij in cōmento sup li
bri predicamentozū: qz voces significatiue p̄nt
dupliciter cōst^o. **Uno** modo vt sunt impositē
ad significandū. z sic cōsiderantur a logico: q
p rebus voci^o vtitur: vt vult arestotiles pmo
elencoz: qui dicit. **Nam** qm nō est p ipas res

[Marginal notes on the left side of the page, including 'Primo opinio', 'Secunda opinio', and other handwritten annotations.]

[Marginal notes on the right side of the page, including 'Primo opinio', 'Secunda opinio', and other handwritten annotations.]

Handwritten marginal notes at the top of the page, including the word "Liber" and various philosophical or logical terms.

Liber.

disputare feretes eas ad disputationes: s; no minib; pro rebus utimur nons. z qd accidit i noib; in reb; quoq; arbitramur accidere: ve lud in copositis rocinantibus. Alio mo pside rant voces significatie vt ipsis significanb; insit pprietates causate ab intellectu: cuius modi sunt modi fmo: z de hijs vt sic confides rat gmatic. Et p hoc piz quid sit dicendus ad rones an oppositi factas: Na logicus pside rat vocē significatiā a solū vt est representati ua rei. Vel pōt dici q; autotitates date p verū bñ actiū debēt exponi per verbū passiū. Et si dicat q; inter voces nō ē ordo prioris z po sterioris essentialiter. Dicit q; licet ipsarū vo cū absolute sumptarū nō sit ordo pōris z po sterioris: ipsarū tñ pside: ararū p habituine; ad res q; representant: est ptilis ordo sicut in reb; representatis: ita q; ordo in vocibus: si quē ponerem; debet poni rōne rerū significatarū in quib; veraciter talis ordo reperit.

Dubitatur secundo Vtrū sci entia libri pdicamentoz sit realis vel rōnalis. Et videt q; sit realis: q; in b libro demonstra tur passionē de pdicamentis fmo sūi esse rea le ergo ista scia erit de rebus. In oppositiū arguit: q; sicut est aliq; scia que cōsiderat p se de reb; cuiusmodi ē metha;: z alie scie rea les: z est aliq; scia que per se pside: rat de voci bus sicut gmatica z rethorica. Ita opoz; esse aliquā sciam que per se cōsiderat de cōceptu medio inter rē z vocē z illa est logica g logi ca nō cōsiderat de rebus. Esti queritur quid d; hic intelligi p cōceptus. Respondet q; hic nō capis cōceptus p spē intellectuali vel actu intelligēdi: sed capis p eo qd formaliter ter minat actū compatiūū intellect;: p quē actum causat ille cōceptus in obiecto cognito. Et p intellectu rōnis adducte i oppositiū: est aduer tendū q; ex q; logic; pside: rat p se intentiones scōas: nō abstractie: sed pcretiue b est in ha bitudine ad res subiectas: d; ex cōsequenti et per accēs logic; cōsiderat res ipsas. Qd piz p per arestouilē in pmo phicoz vbi vult q; q; cuiq; habet pside: rare sanitarē in vrina habet etiā pside: rare vrinā vt est subiectus sanitatis. Itē idem arestouiles z phicoz dicit q; quicū q; h; pside: rare formas habet cōsiderare ma teriā vsq; ad quid est. si g logic; cōsiderat in tentiones scōas in concreto significatas: z vt venoiant res: sequit etiā q; cōsiderat res. Et fmo hoc pōt responderi ad rōnē factā in oppo sitiū. q; licet in b libro enumerent aliq; pas siones reales: nō tñ enumerant vt per se pu nentes ad hāc sciam: sed tñ per accēs. vt scilz

fundamēta valentia ad notificationes quarū dā passionū intentionalū: de quib; pncipali ter cōsiderat in hac scia.

Dubitatur tertio Vtrū scien tia libri pdicamentoz sit subalterna respecta scie libri pdicabiliū. Et videt q; sic: q; subie ctū hui; libri cōtrahit subiectū libri pdicabi liū. g ista scia subalterna scie libri pdicabiliū. An tecedēs piz: q; subiectū pdicabi liū ē vniversa le: z subiectū hui; libri est vltē ordinabile siue pdicamentū qd idē est g zē. Ad dubiū respon detur negatiue. Et ad rōnē dicitur q; ad sub alternatioē; nō sufficit subiectū hui; ad subie ctū alteri;: sed requirit q; subiectum subalter nantis pshatur per oram accitalem: hoc autē nō ē b. Esti dicat ordiabilitas est passio vni uersalis: z extra conceptū formale ei;: g ordi nabilitas est orā accidentalē respectu ipsius vltis: z p pns ista scia ē subalterna scie pdica biliū. Respondetur q; ordiabilitas est quidaz respect; fundamētalis. mō respect; funda mentales nō dicitur aliquā rōnē formalem ex tra rōnē sui fundamēti.

Ad rationes ante oppositiū.

Ad primā dicitur q; pdicamēta prime; sup ta bñ habent aliqd prius. ideo nō dicunt sim pliciter prima sed pma genera. de q; alias. In pñenti aut dicitur q; h; pdicamenta zē supra fmo se nō habeat aliqd pri; eis: tñ si pside: rat p habituines ad passionē intentionales demōstrabiles de ipsis habēt aliqd inten tiōale p; eis: vt p; a ptebit. Ad z am parit qd sit dicendū in z; dubio. vel pōt dici q; huius modi passionē seu pprietates reales debēt exponi zē. Ad tertiā parz solutio ex pmo du bio. vltra tñ dicit q; est logica aliq; mō sit sci entia sermo;: vt videtur ex interpretatōe nois: q; dicit logica a logos qd ē sermo. hoc tñ so lū est ppter puenientiā quas habet cōceptus de q; est logica cū sermone. Na cōceptus est immediatū significatū p vocē. Similiter passio nes cōceptus cuiusmodi sunt cōplexio: in cō plexio: significare vtz: signifi care saluum: con ueniūt etiā voci significatiue.

Queritur scūdo Vtrum de cē pdicamentoz sint tñ tres modi pdicā di simplices. Et arguitur q; sint pauiores. q; inter cōtradictoria nō est dare me dius. s; vni uocū z equiuocū stant sub extremis pdictiōis g inter ea nō est medius: z p pns tñ erūt duo modi pdicandi simplices. s. modus pdicandi equiuoc;: z modus pdicandi vniuoc;. A; re linquit nota ex arestouile in isto libro caplo

... de predicamentorum ...

... equoquod equoquod ...

Predicamentorum

Aristotelis

de oppositis. Et in primo posteriorum ubi dicitur quod contradictio est oppositio cuius ...

quod cum nomine appredicamenta dicuntur. Et iste tractatus continet tria capitula. In quorum primo dicitur de quibusdam animabus cognitionis predicamentorum...

Intellectus distinctio equoquod equoquod ...

Sciendum primo quod pro declaratione

terminorum premitur due suppositiones. Prima quod in quolibet predicamento tria sunt principaliter consideranda scilicet modus predicandi...

Sciendum tertio quod iuxta hunc

textum incidunt tres difficultates. Prima est quid est equoquod. Ad quam respondetur premitendo unam distinctionem que est hec. Significatio est duplex...

De equoquod quod equoquod ...

Provia generabilis dicitur quod quod ...

equoquod sic dicitur ...

Sciendum secundo quod iste est

liber predicamentorum in quo Aristoteles intendit principaliter determinare de predicamentis.

Quedam sunt generabilia et dicitur quod ...

Quedam sunt dicitur quod quod ...

... utriusque ...

... quod quod ...

... oppositum ...

... quod quod ...

... quod quod ...

... quod quod ...

... quod quod ...

... quod quod ...

ad qua rñdet q sic : Data tñ p additamentu.
 Quod pñz qz diffinitio respectu data p fun-
 dametum et terminu est qñtativa p addita-
 mentum. ista e h^o modi zc. B^o pñz qz in dioe
 equocoz ponit ista dictio dicitur vt tantu var-
 sic pñpñt vel sñt pcepta : p qd dat intelligi
 fundamētum equocatois passiuē : q fundatur
 in ipsis equocans cōceptis. Scdo ponitur in
 dioe solū nomē est cōmune : p qd dat intelli-
 gi termin^o illi^o relatiōis. Ex quo patet q dio
 equocoz sic debet intelligi. Equoca dicitur .i.
 sñt pcepta : qrum cōceptoz sola vox est cōis ;
 et cōcept^o essentialis illoz cōceptoz acceptus
 f^m illam vocē est diuers^o. Et cōsimiliter possz
 exponi dio vniucoz. Tertia difficultas. quid
 est pñdicatio dentia. Ad qz respōdet pñmittēdo
 duas distinctiōes. Prima est. Qz duplex est
 pñdicatio scz essentialis : e^o pñdicati e tota eēna
 subiecti : vel ps essentie. Alia est pñdicatio ac-
 cidentalit^o : pñdicati est extra cōceptū essen-
 tialit^o subiecti. Secūda distinctio. Pñdicatio
 essentialis est duplex. qdam est e^o extrema sñt
 abstracta vltimata abstractiōe : cuiusmodi est
 abstractiō nature a supōit^o. vt est ista egnitas
 est equinitas. et ista tenet pñmū gradū pñdica-
 tionis qñtatiue. Alia est pñdicatio essentialis
 cuius extrema sñt aliqñliter concreta : cōcretiōe
 scilz ad suppositū : cuiusmōi est ista : hō est al.
 Tūc dñr qz pñdicatō dentia est pñdicatō accidē-
 talit^o alicuius cōcreti vel adiecti deo respectu
 cuius adiacēter significat. vt est ista hō e alb^o.
 Et fm hoc potest sic intelligi dio dentioz. De
 nomiatua dicitur esse noia concreta q a suis
 abstractis differūt in solo mō significadi : qui
 est significare p modū adiacētis : et fm illud
 nomē adiectiuū hñt virtutē denomiandi seu
 dentie pñdicadi de subiecto.

Conclusio responsalis : et si
 oē pñdicatum sit equocū vl vniucū : tres sñt
 tamē mōi pñdicadi essentialit^o abinuitē distincti
 Prima ps patuit in pmo argumēto ante op-
 positū. z^o ps pbat. qz omne pñdicatū vel baz
 eandē rōnem respectu eoz de qbus pñdicat vl
 nō : Si secūdu sic est mod^o pñdicadi equocus :
 Si pñmū hoc est du^o : qz vel illa rō est essenti-
 alit^o subiecto : et sic est mod^o pñdicadi vniuc^o :
 vel est extranea et accidētalis subiecto : et sic e
 modus pñdicadi denomiatiuus.

Dubitatur primo Vtrum in
 aliquo sensu possit ista pcedi equocū est vni-
 uocū vel econtra. Pro solutiōe pñmittuntur due
 distinctiōes. Prima est qz duplex est equocū
 quoddā est equocū equocans aliud est equocū
 equocatum. Secūda distinctio. tam equocū
 equocans qz equocū equocatum pñt du^o capi.
 Uno mō pñmeintētiōnalit^o. Alio mō z^o. et hoc
 mō aduc du^o. qz vel pñt capi vt qd vl vt mō^o.
 B supposito rñdet p tres ppositiōes. Pñia est
 Equoca equocata pñmeintētiōnalit^o sumpta sñt
 vni^o vni^o p^o sumpta. patet qz pñcis mari-
 mus : sidus celeste : et canis latrabilis sñt e^o
 equocata respectu h^o nois canis^o et sñt etiā
 vniucata vniucata respectu h^o gñis corp^o vel
 substantia. z^o ppositio equocata scōmēntiō-
 nalit^o sumpta : sñt vni^o vni^o scōmēntiō-
 nalit^o sumpta : et hoc capiēdo equoca vt quid
 er vni^o vt mod^o. patet qz equoca equocata
 vniucatur in hoc noie cōi equoca equocata
 Tertia ppositio capiēdo vni^o e^o scōmēntiō-
 nali^o sumpta : vt quid vel vni^o vt mō^o
 hec est falsa : equoca e^o sñt vni^o vniucata
 pñz qz equoca vni^o sñt due intentiōes spe-
 cialit^o distincte q neutra pñ verificari de alia.
 Et pformit^o pñt formari tres ppositiōes de
 equocis equocatis sic formate sñt de equi-
 uocis equocatis.

Dubitatur secundo Vtrū ali
 qua pñdicatio dentia sit vni^o. Rñdet p vnam
 distinctiōem et quāz ppositiōes. Distinctio e h^o
 qz pñdicatio dentia est tri^o. vna est q sumitur a
 postēriori essentialit^o : vtputa ab accētie : et h^o
 mō ista est dentia hō est iust^o. Alia e pñdicatio
 dentia q sumit^o ab aliquo pōri eēna^o : qd tamē
 nō est de cōceptū formali p^oterioris. et hoc
 gen^o pñdicat dentie de ora. Et hñt scōm fran-
 ciscū de maronis ens pñdicat dentie de decez
 gñibus et de per se cōrentis in illis. z^o e pñdica-
 tō dentia q accipit^o ab aliq^o pōri eēnalit^o : qd
 tamē est ps pcept^o formalit^o sui in feriois. et
 B mō gen^o z ora pñdicatur dentie de spē quā
 pñtūit. Prima ppositio sit hec. Nulla pñdica-
 tio eēnalis e^o extrema sñt abstracta vltimata
 abstractiōe est aliq^o mō dentia. pñ^o qz ad oēz
 pñdicatōez dentiam requit^o pñdicatū significare
 cū qdā pcretiōe ad subiectū : sicut dat^o intelli-
 gi per istā pñcūā appellatōes. mō in tali pñdica-
 tōe nulla est pcretiō q zc. z^o ppositio. nulla
 talis pñdicatō vltimate abstractoz i creatis est
 ba p ydēpñtate : s3 omnis talis e formalit^o. pñz
 quia in omni tali pñdicatione denotant extrēa
 esse oimode eadem : et nullo mō distincta. In
 diuinis vero tales pñdicatōes pñt esse vere p
 ydēpñtate : licz nō sñt formales : et hoc e pñp
 infinitatē per quā oia attributa in deo realiter
 ydēpñtatur cū deo. Ex quo elicitur talis re-
 gula scōmēntica. ois ppositio vltimate abstractoz

Dubitatur primo Vtrum in
 aliquo sensu possit ista pcedi equocū est vni-
 uocū vel econtra. Pro solutiōe pñmittuntur due
 distinctiōes. Prima est qz duplex est equocū
 quoddā est equocū equocans aliud est equocū
 equocatum. Secūda distinctio. tam equocū
 equocans qz equocū equocatum pñt du^o capi.
 Uno mō pñmeintētiōnalit^o. Alio mō z^o. et hoc
 mō aduc du^o. qz vel pñt capi vt qd vl vt mō^o.
 B supposito rñdet p tres ppositiōes. Pñia est
 Equoca equocata pñmeintētiōnalit^o sumpta sñt
 vni^o vni^o p^o sumpta. patet qz pñcis mari-
 mus : sidus celeste : et canis latrabilis sñt e^o
 equocata respectu h^o nois canis^o et sñt etiā
 vniucata vniucata respectu h^o gñis corp^o vel
 substantia. z^o ppositio equocata scōmēntiō-
 nalit^o sumpta : sñt vni^o vni^o scōmēntiō-
 nalit^o sumpta : et hoc capiēdo equoca vt quid
 er vni^o vt mod^o. patet qz equoca equocata
 vniucatur in hoc noie cōi equoca equocata
 Tertia ppositio capiēdo vni^o e^o scōmēntiō-
 nali^o sumpta : vt quid vel vni^o vt mō^o
 hec est falsa : equoca e^o sñt vni^o vniucata
 pñz qz equoca vni^o sñt due intentiōes spe-
 cialit^o distincte q neutra pñ verificari de alia.
 Et pformit^o pñt formari tres ppositiōes de
 equocis equocatis sic formate sñt de equi-
 uocis equocatis.

Handwritten notes at the top of the page, including 'Libet.' and various scribbles.

Handwritten notes on the left margin, including 'Intellectus hōis equocoz' and 'Essentia diffinitio'.

Handwritten notes on the left margin, including 'Pñdicatio dentia' and 'Vna est q sumitur a postēriori essentialit'.

Handwritten notes on the left margin, including 'Dubitatur primo Vtrum in aliquo sensu possit ista pcedi equocū est vni'.

Handwritten notes at the bottom right of the page, including 'Dubitatur primo Vtrum in aliquo sensu possit ista pcedi equocū est vni'.

cuius ambo extrema sunt infinita: vel alteru
tantu est infinitu: licet non sit formalis: est tñ
vera p ydeptitate. vey tamē quidā dicit qz liz
in pdicamētis nulla talis pdicatio repiat vera
nisi formalit: tamē in transcēditib⁹ ppter am
bitu sue punitatis tales pdicatioēs de vltiate
abstractis facte possunt esse vere per ydepti
tatem. patet qz ratio entis vltiate abstractioē
abstracta: vides posse dici de oibus rōnibus
quittitatis: eo qz omnes rōnes qritatis sunt
qdam entitates: nisi fiat abstractio p scōasin
tentōes. vt cū dicitur quittitas bois est qritas
entis: vel ratio formalis huaitatis ē ratio for
malis entitatis. tales eni ppositōes sunt false

Tertia propositio ois pdicatio essentialis in q
scilicet pdicatio est ps entie subiecti est dentia
5°. patet qz omnis pars cū non sit oide ead
cū suo toto pdicaf dentie et ptertie de illo. id
generaliter qdcunqz sup⁹ essentialē et quiti
tatiuū: cum sit pars cōcept⁹ formalis sui infer
rioris pdicaf de illo dentie 4^a propositio.
ppositōes dentie 2° et tertio mōis sunt vni
uocē. Prima ps patet qz in talib⁹ pdicaturz est
essentialit⁹ pus z vniuocū respectu subiecti. za
pars pz qz in talibus ratio pdicatio includitur
in rōe subiecti. et ideo pdicatioēs dentie tertio
cū hoc qz sūt vniuocē et essentialē: sunt etiā
quittitatis: s; pdicatioēs dentie 2°: licet sim
eēnales: non tamē quittitatis: cū quittas pdicatio
nō pūneaf in quittate subiecti. Quia propositio
nulla pdicatio dentia pmo mō ē vniuoca:
patet qz in tali pdicatioē pdicatio ē quod 1^a
accūs posteri⁹ subiecto. ideo nulla talis ē eēn
tialis: et per psequēs nec vniuoca.

Dubitatur tertio. Vtrū ter
minus equoc⁹ significet sua significata copu
laritue v⁹ distiūctiue. Ad qd mō dicitur fm egidū
de roma in pmento sup pmo elencorū qz ter
min⁹ equoc⁹ potest dupliciter pparari ad sua
significata: vno mō vt per impositōes ea im
portat. et sic significat ea copulatiue. Nō qz in
sua significatōe copulatiue importet. s; ppe
sititudinē quā habet ad copulatiōes. Alio mō
potest pparari ad sua significata vt per intel
lectū ad ipsa refert. z sic significat ea distiūctiue
nō etiā qz in sua significatōe distiūctiue impor
tet: s; propter similitudines quā hz cū distiūctiue

Ad rationes ante oppositū.
Ad pma dicitur qz bene cōcludit pro pma pre
clulsionis respōsalis: scilicet qz omne pdicatio
est vel equocū vel vniuocū: cū hoc tamen stat
qz tres sunt modi pdicatioē eēnaliter distiūcti vt
patuit. Ad scōaz concedit qz in spēali plures

sunt modi pdicatioē trib⁹: Isti tamē omnes cō
tinēf sub predictis tribus.

Queritur tertio Vtrum due
diuisiones: et due regule ante predicamētales
sint in textu sufficiēs assignate. Et arguit pmo
contra pma diuisionē. qz corp⁹ aiati nec dicit
cū pplexiōe nec sine pplexiōe. qz diuisio est in
sufficiēs. Assis patz pro pma pre qz corp⁹ aiati
tum ponit in recta linea pdicamētales. mō nullū
plexū ponit in predicamēto vt inferi⁹ pate
bit qz zc. za pars patet qz pūnet plures voces
significatiuas qz nō est vox inplexa. Secūdo
arguit cōtra secūda diuisionē qz dicit de sub
iecto est predicari noie et ratio: et esse in sbie
cto ē pdicari noie: vt postea patebit. s; impos
sibile est aliqō idē pdicari noie et ratio: et tñ
nō predicari noie. qz male dicit alia quidē de sb
iecto dicitur: in sbiecto vero nullo sūt. Tertio
arguit cōtra pma regulā qz nō se² pfocheles
est triāgul⁹: et triāgul⁹ pmo hz tres qz pfoche
les pmo habet tres. qz due pte sunt vere: et
pclusio est falsa: et tamē arguit pprima regu
lā qz zc. Quarto ar² p scōaz regulā: qz si²
est spēs quittitatis: et etiā est spēs qritatis. qz re
gula est in sufficiēs. In oppositū est aristotili
les in textu.

Sciendū primo qz prima di
uisio valz ad pgnoscēdū pditōne eoz qz per se
reponitur in predicamēto: qz quidem cōdino
est incōplexio. oportet eniz qzlibet per se re
ponibile in pdicamēto esse inplexū. z^o dicit
qz secūda diuisio valet ad pgnoscēdūz sbstan
tiam seu ppriam entitatē: vel quittitates repo
nibilium in predicamēto. oportet enim qd cū
qz in predicamēto reponibile: entitatē eē sb
stantiam vel accūs: vniuersale vel particulare
qz quoz circūloquuntur per suas passiones in
secūda diuisione qdrimēbri. Nam per esse i
qz est proprietas accūs circūloquit accidens.
et per non esse in circūloquit sbstantia: per
dici de vniuersale: z per nō dici de singulare.
Tertio dicitur qz prima regula valz ad cogno
scēdū ordinē eoz qz ponitur in recta linea ei⁹
dem kathegorie. Est enim talis ordo qz quit
quid est pri⁹ priore: est pri⁹ posteriore: z quic
quid est superius superiore: est superi⁹ infe
riore. et talis ordo pūse significat per pma
regulā. Quarto dicit qz secūda regula v⁹ ad
cognoscēdūz ordinem eoz qz ponitur in di
uersis kathegorijs. Est enim talis habitudo qz
nihil vnius kathegorie est superius essentialē
ad alia alterius kathegorie.

[Handwritten marginal notes in Latin, including phrases like 'Et arguit pmo', 'Secundo arguit', 'Sciendum primo', and 'Sciendum secundo'.]

Predicamentorū.

Aristotilis

tricubicū: q̄litas vt albu: ad aliqd vt mai^o du-
plū: Ubi ō vt i lo^o: q̄n ō vt heri: fitū eēt se-
d; iac; hīe vt calciat^o armat^o: facē ō vt secar
vrere: pati vt secari vii. Cōsequēter in z^a p
ticula intendit talē cōclutionē. s. q̄ nullū pre-
dicamentoz f^r affirmatiue vel negatiue. quam
cōclutionē pbat duabus rōnibus. Quaz pri-
ma est hec: Nullū dicibile ex cui^o cōplexione
cū aliq̄ resultat affirmatiue vel negatiue signifi-
cat affirmatiue vel negatiue. sed singl'm pre-
dicamentoz est tale q̄ nullū eoz significat af-
firmatiue vel negatiue. Nec per p̄ns aliquod
eoz est cōplexū. qz solū complexus significat
affirmatiue vel negatiue. Secda ratio est ista:
Dis affirmatiue vel negatiue f^r vez vel falsum
sed nullū predicamentoz f^r vez vel falsum q̄
nullū pdicamentoz f^r affirmatiue vel negatiue.

Dubitatur secūdo vtrū pre-
dicamenta p̄ distinguantur cōuenienter per
suos modos pdicandi. Et videt qz sic q̄ illud
quod diuidit imediate in decē predicamen-
ta est ens: cui^o nō sunt differentie: q̄ decē predi-
camenta nō possunt distingui p̄ differentias:
relinquit ergo qz distinguant p̄ modos pre-
dicandi. Antecedēs p̄ p̄ma parte est de se no-
tū. sed pro secūda declaraf. qz differentia sem-
per est extra rōnē eius q̄ diuidit: ergo si ens
haberet differentias ille esset non ens. Ad
do nullum nō ens est cōstitutū alicuius pos-
sitūi entis. ergo predicamenta nō possunt cō-
stitui sub ente per differentias eius. In op-
positum arguitur. qz modus pdicandi inse-
quitur modum essendi ergo distinctio p̄ mo-
dos pdicandi posterior est distinctione mo-
dorum essendi: z per consequens non ē pri-
ma. Ad dubium respondetur qz predicamen-
ta possunt dupliciter considerari. Vno modo
p̄meintentionaliter z methaphisicaliter. z sic
dicuntur duo. Primum qz sicut ens prima
sui diuisione diuiditur per finitum z infinitum
creatum vel increatum: ita ens creatum z fini-
tum imediate diuiditur in decem predicame-
ta: ita qz nulla sit prima diuisiō bimembris.
Secundum dictum ens finitum prima z ime-
diata sui diuisione descendit in decem predi-
camenta: non quidem per modos pdicandi
distintos: sed per quosdā modos essendi p̄-
prios: distintos ex natura rei: quoz quilibet
habet rationē contracti respectu entis: z con-
stitutū alicuius predicamenti. Alio modo capi-
untur predicamenta secundemintentionaliter et
logice. z sic etiā dicunt duo. Primum dicitur
Decē predicamenta sumpta secundemintentionaliter
sunt decē intentiones scōe adiuuicē numera-

liter distincte: ita qz hec intentio cōmunis ge-
nera^m vel predicamentū variatur in istis decē
ē predicamentis tū numeraliter. cum hoc in-
stat qz quilibet hāz intentionū singulariū est
pdicabil^o de plurib^o differētū spē predicatiōe
significata: s; non exercita. Scdm dicitū: Ex
quo intentiones scōe causant per actū compa-
tiūū intellectus: iō decem predicamēta q̄ sunt
decē intentiones scōe causant per actū compa-
tiūū intellect^o: componentis quantitates principa-
les cognitās ad primam substantiam quam
diuersimode hñt denotare. Et q̄ videt sequi
qz prima distinctio predicamentoz logice cō-
sideratoz sumitur p̄ diuersos mōs pdicandi: sic
distict^o respectuū sumit^o ex distinctōe terminoz.

Dubitatur tertio. vtrū de^o
fit in pdicamento. Ad quod breuiter respōdet
per tria dicta. Primum dictū est: De reponi-
bile per se z directe in pdicamento necesse ē
habere ordinē in se superioris vel inferioris.
qz hoc videt significari p̄ hoc nomē pdicame-
tū: quod in sua significatiōe quādā cordina-
tionē iporat. Scdm dictū superi^o essentia-
le z quidditātū est ps sui inferioris. qz in p̄cep-
tu formali inferioris includit superius. z cū
hoc aliqd aliud q̄ est cōtractiū et denotati-
uū superioris q̄ superius ē eius ps. Tertium
dictū deo repugnat habere partē. Probatur
qz deo repugnat q̄m qz imperfectio sed ps via-
det de se importare quādā imperfectiōe: ex
q̄ pars semp caret perfectione totū. Ex quib^o
videt sequi qz de^o nō est in pdicamento.

Ad rationes ante oppositū
Ad p^{am} dicit qz lz corp^o aiatū f^m vocē fit cōplexū:
sibi tū cōrēspōdet i mente cōcept^o incōplex^o:
z apte rei sibi cōrēspōdet quitas sim^o. iō talis cō-
plexio vocalis nō phibet simplicitatē regitaz
ad h^o qz aliqd fit in pdicamento. Ad z^{am} dicit qz
p^r vno noie pōt capi du^o. Vno^o p̄cise: vt tāū
vz sic p^r fm no^o z non fm rōnē: z p^r noie z
rōe nō inclu^o p^r noie: s; ex op^o distinguūf.
Alio^o ca^o p̄missiue vt. s. secus p̄mit^o rōnē p^r
p^r o s̄cto. z cōe id q̄ p^r noie z rōe: p^r etiā
noie. Ad 3^{am} dicit qz nō debite ar^o. eo qz h^o
nō ē vlis. si aut b^o fuerit vlis tūc bñ se: s; sic
p^r ē s̄ta ita etiā b^o. Di^o p̄trea fm frā^o qz ista
re^o z vtrū i terminis p^r c^o: s; q̄n fit varia^o p̄ rōs
z p̄ rōs. p̄na nō r̄. sic aut arguebat i p̄po^o ex p̄-
te b^o. Ad 4^{am} dicit qz fig^o pōt du^o p̄sidera-
ri. Vno^o mātr: vt. s. ē q̄n^o trāta trō vel tris: z
ē in gñe q̄n^o. Alio^o mō capitur formaliter. s.
p̄ clausiōe seu terminatione linearum insu-
p̄tite. z sic ē de gñe q̄litas. Ad 6° nō ē incō^o

*Ad mōe qd vni oppositor. quoz mag^o dicitur. Ad
secunda illig^o auuicēte. Equiva^o
P̄na quod opponat aliqd nō oppositū p̄na
p̄na q̄n h^o aut gñe aut p̄tione rōe q̄
nō p̄na z aut nō p̄p̄tū*

*Ad mōe qd vni oppositor. quoz mag^o dicitur. Ad
secunda illig^o auuicēte. Equiva^o
P̄na quod opponat aliqd nō oppositū p̄na
p̄na q̄n h^o aut gñe aut p̄tione rōe q̄
nō p̄na z aut nō p̄p̄tū*

*Bia mōe et p̄tione
Bia firma et p̄
qualitas
In p̄p̄tū aduicēte et sic
ad aliqd
P̄na z p̄tū
P̄na q̄n h^o aut gñe aut p̄tione rōe q̄
nō p̄na z aut nō p̄p̄tū
P̄na q̄n h^o aut gñe aut p̄tione rōe q̄
nō p̄na z aut nō p̄p̄tū*

*Primo quod fit in p̄p̄tū
nō equiva^o nō p̄na p̄p̄tū
et p̄p̄tū et hec ē
illa d̄p̄tū ubi dicitur
P̄na magis p̄p̄tū
qz p̄na nulla p̄p̄tū
Secundo quod fit in p̄p̄tū
nō equiva^o nō p̄na p̄p̄tū
et p̄p̄tū et hec ē
illa d̄p̄tū ubi dicitur
P̄na magis p̄p̄tū
qz p̄na nulla p̄p̄tū*

*Ad rationes ante oppositū
Ad p^{am} dicit qz lz corp^o aiatū f^m vocē fit cōplexū:
sibi tū cōrēspōdet i mente cōcept^o incōplex^o:
z apte rei sibi cōrēspōdet quitas sim^o. iō talis cō-
plexio vocalis nō phibet simplicitatē regitaz
ad h^o qz aliqd fit in pdicamento. Ad z^{am} dicit qz
p^r vno noie pōt capi du^o. Vno^o p̄cise: vt tāū
vz sic p^r fm no^o z non fm rōnē: z p^r noie z
rōe nō inclu^o p^r noie: s; ex op^o distinguūf.
Alio^o ca^o p̄missiue vt. s. secus p̄mit^o rōnē p^r
p^r o s̄cto. z cōe id q̄ p^r noie z rōe: p^r etiā
noie. Ad 3^{am} dicit qz nō debite ar^o. eo qz h^o
nō ē vlis. si aut b^o fuerit vlis tūc bñ se: s; sic
p̄ ē s̄ta ita etiā b^o. Di^o p̄trea fm frā^o qz ista
re^o z vtrū i terminis p̄ c^o: s; q̄n fit varia^o p̄ rōs
z p̄ rōs. p̄na nō r̄. sic aut arguebat i p̄po^o ex p̄-
te b^o. Ad 4^{am} dicit qz fig^o pōt du^o p̄sidera-
ri. Vno^o mātr: vt. s. ē q̄n^o trāta trō vel tris: z
ē in gñe q̄n^o. Alio^o mō capitur formaliter. s.
p̄ clausiōe seu terminatione linearum insu-
p̄tite. z sic ē de gñe q̄litas. Ad 6° nō ē incō^o*

*Ad mōe qd vni oppositor. quoz mag^o dicitur. Ad
secunda illig^o auuicēte. Equiva^o
P̄na quod opponat aliqd nō oppositū p̄na
p̄na q̄n h^o aut gñe aut p̄tione rōe q̄
nō p̄na z aut nō p̄p̄tū*

*Ad mōe qd vni oppositor. quoz mag^o dicitur. Ad
secunda illig^o auuicēte. Equiva^o
P̄na quod opponat aliqd nō oppositū p̄na
p̄na q̄n h^o aut gñe aut p̄tione rōe q̄
nō p̄na z aut nō p̄p̄tū*

Noni impio nil aliud q̄ q̄ de notari ab aliq̄ a m̄tione vt
p̄cipi sub aliq̄ a m̄tione p̄nciali
Queritur v̄. red t̄ t̄raj potat d̄p̄tio

Quo p̄p̄ie a p̄ncipali d̄ t̄os p̄o d̄p̄tio
Ab q̄d̄ p̄o m̄ impio d̄ hoc d̄uē
p̄ncio intelligit
Quo m̄p̄ie t̄raj p̄ncio d̄ t̄os
p̄ncio d̄p̄tio

Quo p̄p̄ie t̄raj p̄ncio d̄ t̄os p̄o d̄p̄tio
Ab q̄d̄ p̄o m̄ impio d̄ hoc d̄uē
p̄ncio intelligit
Quo m̄p̄ie t̄raj p̄ncio d̄ t̄os
p̄ncio d̄p̄tio

Liber

Quo v̄ d̄ a se t̄p̄se d̄ plus d̄aj q̄ p̄ba
Ab q̄d̄ p̄o m̄ impio d̄ hoc d̄uē
p̄ncio intelligit
Quo m̄p̄ie t̄raj p̄ncio d̄ t̄os
p̄ncio d̄p̄tio

Queritur quarto: Vtrū sub-

stantia prima fit magis substantia q̄ sc̄da. Et
arguitur q̄ non autoritatibus z rōne. Prima
autoritas est arestonis in 8 libro: volentis q̄
substantia nō suscipit magis neqz min⁹. Se-
cunda ē porphirij in caplo de differentia: vbi
vult q̄ esse substantiale vniuscuiusq̄ est vni⁹ z
idē: neqz intensiōe neqz remissionē suscipi-
ens. Præterea arguit rōne. Nulla forma que
non est p̄bilit̄ acq̄sibilis per motū suscipit
magis z minus. sed substantia nō est forma p̄-
bilit̄ acq̄sibilis per motū: vt videtur sentire
arestoniles q̄nto z septimo p̄bicoz: q̄ vna sub-
stantia nō est magis substantia q̄ alia: Nec va-
let dicere q̄ hic capitur substantia z^o. q̄ talis
z^o intentio nō acquiritur per motū: cui⁹ null⁹
motus sit termin⁹ formalis q̄ capiēdo substā-
tiam z^o vna nō est magis substantia q̄ alia.
In oppositum est arestoniles in p̄ncio capitulo.

Sciendum primo q̄ pro de-

claratione terminoz premittuntur due distin-
ctiones. Prima est. Substantia pōt capi du-
pliciter. Uno mō fundamentaliter z pro deno-
minato. i. pro ipsa entitate substantie denotata
ab actu substādi. Alio mō pōt capi substan-
tia formaliter. scz pro ipso actu substādi.
Secūda distinctio est hec. Actus substādi po-
test capi dupliciter. Uno mō p̄meintentionali-
ter. z^o modo itez capitur dupliciter. Uno mō
p̄ ipso actu substādi in actu: z sic ē actus cō-
tingenter adueniens substantie. Sc̄do mō ca-
pit p̄ ipso actu substādi in aptitudine: z tūc
est quidā respect⁹ aptitudinalis fundatus in
substantia. z terminat⁹ ad actū substādi in actu
z illo mō puenit substantie in z^o mō dicēdi
p̄ se tāq̄ passio: p̄portionabiliter sicut aptitu-
dinalis inherētia puenit accitū. Sed alio mō
pōt capi act⁹ substādi z^o: z tūc est quidā res-
pect⁹ rōnis aptitudinalis. q̄ est ad posse sbici
in p̄dicatione essentiali vel denotatiua.

Sciendum secūdo: q̄ in hoc

z^o capitulo determinat arestoniles de p̄dica-
mento substantie. Et p̄tinet duas pres principa-
les. In quaz p̄ma determinat de substantia dis-
finitie z diuisione. Et ista ps adhuc p̄tinet duo
p̄ucta. In p̄ ponit diones p̄me substantie z z^o.
Et presupponēdo q̄ndā diuisionem substantie
in primā z sc̄dam dicit q̄ p̄ma substantia est
que p̄p̄ie z principaliter z maxime substare
dicit. z q̄ neqz de subiecto dicit neqz in sub-
iecto est. vt aliqz hō: aliqz bos. Sed sc̄de sub-

medij p̄nci
Essentia ḡlib
p̄nci

Quod p̄nci d̄p̄ctū ab
alijs quod p̄nci d̄p̄ctū
p̄nci d̄p̄ctū ab alijs
p̄nci d̄p̄ctū ab alijs
p̄nci d̄p̄ctū ab alijs
p̄nci d̄p̄ctū ab alijs
p̄nci d̄p̄ctū ab alijs
p̄nci d̄p̄ctū ab alijs
p̄nci d̄p̄ctū ab alijs

Substā p̄nci d̄p̄ctū
Substā p̄nci d̄p̄ctū

Substā p̄nci d̄p̄ctū
Substā p̄nci d̄p̄ctū

Substā p̄nci d̄p̄ctū
Substā p̄nci d̄p̄ctū
Substā p̄nci d̄p̄ctū
Substā p̄nci d̄p̄ctū
Substā p̄nci d̄p̄ctū
Substā p̄nci d̄p̄ctū
Substā p̄nci d̄p̄ctū
Substā p̄nci d̄p̄ctū

Nota. Quod quia ista p̄nci d̄p̄ctū
z m̄tra d̄p̄ctū am̄p̄ctū z m̄tra d̄p̄ctū
z m̄tra d̄p̄ctū am̄p̄ctū z m̄tra d̄p̄ctū
z m̄tra d̄p̄ctū am̄p̄ctū z m̄tra d̄p̄ctū
z m̄tra d̄p̄ctū am̄p̄ctū z m̄tra d̄p̄ctū
z m̄tra d̄p̄ctū am̄p̄ctū z m̄tra d̄p̄ctū
z m̄tra d̄p̄ctū am̄p̄ctū z m̄tra d̄p̄ctū
z m̄tra d̄p̄ctū am̄p̄ctū z m̄tra d̄p̄ctū

stantie sunt spēs in quib⁹ sunt prime q̄ dicun-
tur p̄ncipales substantie: z harū sp̄erū genera.
vt aliquis hō est in boie. i. sub boie tanq̄ sub
sp̄e: z aial est gen⁹ illius sp̄ci. Consequen-
ter in sc̄do p̄ucto declarat dicitas descriptōes.
z cōtinet duas particulas. In quaz p̄ma de-
clarat descriptionē prime substantie. z intendit
4° p̄clusiōes. Prima q̄ eoz q̄ de subiecto
dicunt⁹ necesse est nomē z rōnem de subiecto
p̄dicari. Quā cōclusiōez relinquit notā ex p̄-
dictis: videlz ex dione vniucōz: z ex p̄ma re-
gula antep̄dicamētali. Declarat t̄i ea per ex-
emplū. q̄ hō dicit de subiecto z t̄i p̄dicat no-
mine z rōne de eo. vt quidam hō est hō: z est
aial rōnale mortale. Posset etiā extra textum
ass̄gri talis rō. q̄ (vt p̄i) patuit in sc̄da diui-
sione antep̄dicamētali) esse in subiecto z dici
de subiecto capiunt ibi sc̄deintentionaliter: vi-
delz esse in subiecto p̄dicari accidentaliter z
dentie: z dici de subiecto capiunt p̄dicatiōe
essentiali. mō cōstat q̄ in p̄dicatione essentiali
nō solū nomē sed etiā rō p̄dicari p̄dicat de
subiecto. etiā quecūqz dicunt⁹ de subiecto p̄di-
cantur noie z rōne de eo. Secūda cōclusiō
eoz q̄ sunt in subiecto. i. que dentie p̄dicant
tur de subiecto vel fm se vel fm concreta: in
plurib⁹ neqz nomē neqz rō p̄dicat de subie-
cto. vt actiā in abstracto designat: Sed in aliq̄-
bus nihil quidē p̄hibet nomen p̄dicari aliq̄-
de subiecto: rōnem vō impossibile ē p̄dicari.
vt albū cū sit in corpore vt i subiecto p̄dicat
de eo fm nomē z dentie: vt h̄ est denotatiua:
corp⁹ est albū. sed rō albi nō p̄dicat de cor-
pore. Tertia cōclusiō. Omnia alia a primis
substantijs aut dicuntur de substantijs princi-
palibus vt de subiectis. i. p̄dicantur de pri-
mis substantijs tāq̄ de suis inferioribus: aut
sunt in eis vt in subiectis. i. p̄dicant de ipsis
denominatiue. Hanc cōclusionem pro vtraqz
parte declarat arestoniles per duas cōsequē-
tias. Quaz prima est hec. q̄ bene sequitur: aial
p̄dicatur de homine q̄ animal p̄dicat de
aliquo homine. Cōsequētia tenet q̄ ex oppo-
sito consequētis inferit oppositum ant̄is. q̄ si
animal de nullo homine p̄dicatur: nec oino
de homie p̄dicatur. Secūda consequētia
est hec. q̄ bene sequitur: color est i corpore q̄
color ē in aliq̄ corpore. tenet p̄ma sicut p̄i. q̄ ex
opposito consequētis inferit oppositū ante-
cedentis. q̄ si color non est in aliquo singula-
riū corporū: nec oino erit in corpore. Et sic ex
duab⁹ consequētis iā dictis p̄cludit are^{lco} q̄
oia alia a p̄mis sbstantijs aut dicūt de sbstantijs
principalib⁹ vt de subiecto: aut sunt in ipsis vt

Intellect⁹ d̄p̄ctū d̄p̄ctū
Substā p̄nci d̄p̄ctū
Substā p̄nci d̄p̄ctū
Substā p̄nci d̄p̄ctū
Substā p̄nci d̄p̄ctū
Substā p̄nci d̄p̄ctū
Substā p̄nci d̄p̄ctū
Substā p̄nci d̄p̄ctū

Predicamentorum.

Aristotelis

in subiectis. Et quod tribus conclusionibus vult esse habere ostensum quod per substantie dicitur maxime et principalissime substantie: eo quod omnibus subiectis siue in predicationibus essentialibus siue de ipsis. Consequenter per modum correlarij infertur 4^{am} conclusionem. quod est hec. quod non existentibus primis substantiis impossibile est aliquod aliorum esse. quod ut patuit ex conclusione 3^a omnia alia a primis substantiis aut dicuntur de primis ut de subiectis: aut sunt in eis ut in subiectis quod est 2°.

Sciendum tertio quod circa hunc textum oriuntur tres difficultates. Prima est videlicet aliquis habet et aliquis bos dicantur prime substantie. Ad quam respondet per duas distinctiones. Prima est. Individuum capitur dupliciter (ut in proposito sufficit). Uno modo per aggregatum ex unitate et ora individuali precise. Alio modo capitur per aggregatum ex unitate: ora individui duali: et extra cum oibus accidentibus circumstantionantibus. que quidem actio circumstantionantia sunt septem contenta in hoc versu. Forma: figura: locus: stirps: nomen: patria: tempus. Individuum primo modo vocatur in diuiduum vagum. Sed in diuiduum secundo modo vocatur in diuiduum circumstantionatum. Secunda distinctio. aliquis habet potest capi dupliciter. Uno modo materialiter per aggregatum ex termino communi et signo communi: et sic non est prima substantia: sed potest diceretur ens per accidens: Alio modo potest capi personaliter per illo quod representat id quod est in diuiduum primo modo sumptum. Individuum vagum: et sic est prima substantia. Secunda difficultas. que a philosopho prime substantie vocantur in textu principales substantie. Dicitur quod ideo fit. quod principaliter substantie. ut patet per sua dictione. In qua ponitur proprie ad excludendum accidentia: que proprie non dicuntur substantie: quod in primo posteriorum dicitur quod ista est per se ligni est albi: sed ista est per accidens: albi est ligni. eo quod subiectum non subicitur finem: sed ratione sui materialis: quod est subiectum albedinis. Secundo ponit principaliter ad excludendum secundas substantias: que est substantie in propositionibus: adhuc tamen principaliter substantie proprie. sicut deducebat aristoteles in duabus predictis primis. Ponitur tertio maxime ad excludendum tamen actio que substantias secundas: vel ad excludendum omni species: que est magis substantie quam genus: non tamen maxime. Tertia difficultas. videlicet sit possibile aliquod predicatum predicari de subiecto finem nomine: et tamen non predicari finem ratione: cum tamen de quocumque quod predicat diffinitum et entia sua diffinito. Respondetur quod predicatum predicari finem rationem de subiecto potest intelligi dupliciter. Uno modo tamen quod ratio subiecti. et sic in predicationibus per accidens

ens predicat nomen predicati et non ratio. Alio modo potest intelligi ratione predicari de subiecto: non quidem ut ratio subiecti: sed ut quodcumque predicatum. et sic in propositionibus de ipsis sicut nomen predicati predicat de subiecto: ita etiam ratio illi predicati predicatur denominatione de illo subiecto.

Conclusio responsalis: prima substantia est magis substantia quam secunda. Patet. quod illa substantia est magis substantia que pluribus substantiis in predicatione essentiali quam accidentali. sed prima substantia est huiusmodi. ut patuit in 2° notabili quod est 2°.

Dubitatur primo. Vtrum cuiuslibet predicamenti individua sint prime substantie: et genera et species sint secunde substantie. Pro cuius resolutione est advertendum quod in hoc 2° puncto declarat aristoteles descriptiones secundarum substantiarum. Et intendit tres conclusiones. Prima est hec. De numero secundarum substantiarum species est magis substantia quam genus. Quia conclusionem probat aristoteles duabus rationibus. Prima ratio est ista. quod illud quod est propinquius prime substantie est magis substantia. sed species est propinquior prime substantie quam genus quod est 2°. Secunda probat sic. quod illud est propinquius prime substantie per quod venientius et manifestius assignat quid de prima substantia. sed per species convenientius assignatur quod de prima substantia quam per genus quod est 2°. Minor est syllogismus declaratur per exemplum. quod si quis diffinitur quem dicitur hominem manifestius assignabit hominem quam animal. quod illud venientius assignat in diffinitione alicuius quod est magis propinquius. sed homo est magis propinquus respectu alicuius hominis quam animal quod est commune diffiniendo quemdam hominem convenientius quis diffinit per hominem quam per animal. Similiter si quis velit diffinire quandam arborum convenientius in sua dictione assignabit arborum quam plantam. Secunda ratio quod sicut se habent prime substantie ad omnia alia: ita se habent species ad genera. sed prime substantie ex eo dicuntur maxime et principales substantie. quia omnibus alijs substantiis et non e contra. ergo cuius species substantie ipsi generi et non e contra: sequitur quod species erit magis substantia quam genus. Ex quo concludit aristoteles quod de numero secundarum substantiarum species est magis substantia quam genus. Secunda conclusio est ista. De numero specierum specialissimarum que sunt secundae substantie una non est magis quam alia. probat quod assignando quod de aliquo prima substantia non convenientius nec manifestius assignat una species

una gto

2a gto

3a gto

4a gto

5a gto

6a gto

7a gto

8a gto

una gto
2a gto
3a gto
4a gto
5a gto
6a gto
7a gto
8a gto

q̄ alia. vt si quis q̄rat quid est fortes: nō fami-
liari r̄nderur q̄ est hō: q̄ si queratur quid est
morellus: r̄nderur q̄ ē equ⁹. Et subiūgit in-
cidentaliter q̄ de nūero p̄may s̄bstantiarū vna
nō ē magis s̄bstantia q̄ alia. vt aliqs homo nō
est magis s̄bstantia q̄ aliqs bos. Tertia cō-
clusio. Nihil est z̄ s̄bstantia nisi genera r̄ spe-
cies de genere s̄bstantie p̄bat. duab⁹ rōnib⁹
quay p̄ma est hec: Ille dicunt sc̄de s̄bstantie
q̄ indicat quid de p̄ma s̄bstantia. sed t̄n gene-
ra r̄ spēs de p̄dicamēto s̄bstantie sunt h̄mōi.
ḡ zc. h̄mōi p̄t: q̄ illa solū indicat quid de p̄ma
s̄bstantia q̄ p̄dicant in qd de p̄ma s̄bstantia.
sed soluz genera r̄ spēs de p̄dicamēto s̄b-
stantie p̄dicant in quid. vt si qs querat de ali
q̄ hoie puta de forte qd est fortes: p̄ueniēter
respōdet q̄ est hō: z̄ q̄ est aial: z̄ (vt patuit)
familiari⁹ assignat q̄ est hō q̄ est aial. Si
qs hō respōderit q̄ fortes sit alb⁹: vel q̄ cur-
rit: vel quodlibet taliū accidentiū: nō assigna-
bit qd: sed assignabit extranea q̄ sunt extra q̄tri-
tatē. Sc̄da rō sicut se h̄nt prime s̄bstantie
ad oia alia: ita se habēt secunde s̄bstantie ad
accidentia. sed p̄me s̄bstantie se habēt ad oia
alia sic q̄ dicūt p̄ncipales s̄bstantie: eo q̄ ois
bus alijs subiciunt: vel s̄m p̄dicacionez essen-
tiale: vel s̄m p̄dicacionē denoiatiua. ḡ gene-
ra r̄ spēs de p̄dicamēto s̄bstantie: cū post illas
subiciunt accidentib⁹: merito debēt dici sc̄de
s̄bstantie. h̄mōi declaraf. q̄ cū aliquem hoiem
dicis eē ḡmaticū: z̄ hoiem r̄ aial dicis eē gra-
maticū. s̄lter autē z̄ in alijs.

Dubatur secundo. Vtrum
due p̄ne q̄s adducit aristoteles ad pbanduz
z̄m̄ conclusionē sint sufficitēs. Et videt q̄ nō
q̄ in ipsis cōmittit fallacia p̄nis: arguēdo af-
firmatiue a supiori nō distributo ad inferi⁹. Sic
dicis q̄ p̄dicte p̄ne sunt sufficitēs. Propte-
rea q̄ loc⁹ a supiori ad inferi⁹ affirmatiue b̄n
valet in p̄dicacionib⁹ eēntialib⁹: h̄ nō in p̄di-
cationib⁹ accidentalib⁹. Quod patet p̄mo p̄ por-
phiriū in de cōtanib⁹ generis r̄ drē: vbi vult
q̄ quicqd̄ verificat de genere in q̄ntū gen⁹ ē:
z̄ oīa i q̄ntū oīa est: etiā verificatur de q̄libet
cōtento sub ipsis. Sc̄do patet idē per aristoti-
lem z̄ thopicoz vbi docēs determinare pro-
pleumata de spē dicit q̄ p̄ asspitendū est vtz
insit generi: z̄ si sic: p̄pleumata est constrūcū.
Et q̄ clare p̄t q̄ loc⁹ ad supiori a inferi⁹ q̄ntq̄
tenet affirmatiue: z̄ h̄ in p̄dicacionib⁹ essen-
tialibus. Et q̄uis istud sit vez: videt t̄n insuffi-
cienter dicit. q̄ in p̄dictis p̄sequētijs arguit i
p̄dicatis accidentalib⁹ z̄ denoiatis: sicut etiā
in p̄dicatis essentialibus vt patet in z̄ con-

sequētia: cū dicis si color est in corpore ḡ z̄ in
aliq̄ corpore. Ideo aliter respōdēdū est ad
dubiū p̄mittendo vnā distinctionē. s. q̄ tripli-
citer p̄tingit arguere a supiori ad inferi⁹ affir-
matiue z̄ sine distributione. Vno mō disticti-
ue sicut q̄nt terminus cōis supponit determi-
nate tūc sub ipso h̄ descēdere ad sua inferio-
ra distictiue. Sc̄do mō cōtingit arguere a su-
periori ad inferi⁹ distictim: sicut q̄nt terminus
cōis supponit p̄fuse t̄n. Tertio mō copulatiue
z̄ a q̄libet suoz inferiorū seorsū. z̄ isto mō non
cōtingit descēdere sub supiore nisi ipsū sit di-
stributū. Tūc dicis ad dubiū. q̄ h̄ a supio-
ri ad inferi⁹ nō semper teneat p̄na tertio mō.
t̄n formaliter tenet p̄na a supiori ad sua in-
feriora p̄ vel sc̄do mō: in q̄ sensu fecit aristot-
eles p̄dictas p̄nas: ad cui⁹ denoiationem ar-
guebat aristoteles a supiori ad inferius.

Dubatur tertio. Vtrum hoc
sit vez q̄ nō existentib⁹ primis s̄bstantijs im-
possibile est aliqd̄ alioz eē. Et videt q̄ non. p̄
porphiriū in de cōtanibus generis r̄ drē: vbi
vult q̄ sublato genere auferunt differētie s̄
nō econtra. q̄ si oēs differētie aialis interime-
rentur: adhuc subintelligi pōt s̄bstantia aiana
sensibilis. Ex quo videt inferre q̄ ex destru-
ctione posterioris nō sequit destructio supio-
ris. Itē aristoteles z̄ thopicoz vult q̄ loc⁹ ad
inferiori ad supius nō tenet negatiue. Ad
dubiū respōdet dupliciter. Vno mō metha-
p̄bi. z̄ tūc dicitur duo. Primum q̄ primis
s̄bstantijs nō existentib⁹: impossibile est aliqd̄
alioz manere in actuali existētia. De sc̄dis s̄b-
stantijs p̄t: q̄ actualis existētia ē quidā mo-
dus q̄ntatis: qui sequit hecētatē. modo des-
tructo p̄iori destruit posteri⁹ ḡ destructis p̄-
mis s̄bstantijs: cū destruit hecētatē quāntita-
tis vel z̄ s̄bstantie: destruit etiā actualis ex-
istētia q̄ sequit hecētatē. Sc̄do p̄t de acci-
dentib⁹: q̄ accidentia accipiūt sua existētiā
in suis subiectis: s̄ inter oia accētia esse actua-
lis existētie est p̄ri⁹ ḡ remoto vel destructo eē
existētie a subiecto: remouet etiā ab acciden-
tibus: q̄ nō existūt p̄ter subiectū: saltē natu-
raliter. Sc̄dm̄ dicitū primis s̄bstantijs nō exi-
stentib⁹ in actuali exētia: possibile ē z̄ manere
in esse obiectiuo vel quāntitatiuo. Qd̄ p̄t. q̄
nullo singulari exētie: adhuc pōt quāntas intel-
ligi: z̄ terminare actū intellect⁹. sicut p̄t de ro-
sa in byeme. Aliter pōt solui logice. pro quo
p̄mittitur vnū dicūm. s. q̄ a logico confide-
ratur p̄ma s̄bstantia: secunda: z̄ accētia vt su-
per eis fundat relatio rōis que dicitur z̄ in-
tentio. sicut p̄ma s̄bstantia considerat s̄b rōē

Handwritten marginal notes in the left margin, including the word 'sc̄da' and various lines of text.

Handwritten marginal notes in the top right margin.

Handwritten marginal notes in the middle right margin.

Handwritten marginal notes in the bottom right margin.

subicibilitatis: et z^a substantia considerat sibi rone predicabilis essentialis: et accis sibi rone p^litaco accidentalis. Et b^o dictu paruit p^litaco in z^a diuisione an predicamentali: et in z^o dubio predictis qois. Tunc dicit ad dubiu q^o destructis primis substantiis impossibile est aliq^o alioy esse. Pars qz relatiua posita se ponit et percepta se p^limunt. sed p^lima substantia dicitur relatiue ad z^{am} et ad accis vt patet g^o zc. Si ho intelligatur de destructione logica q^o exercet p^l predicacione negatiua: tuc erit sensus q^o q^{uic}q^u aliquid pdicatu vere negat de oibus p^lmis s^lstantiis: im^o possibile e idem predicatu affirmari de sc^ois. Ad autoritate porphirij dicit q^o porphiri in^o tellexit q^o destructo postteroz vel inferiori pot manere p^l i ce^o q^uitatio. Et ad autoritate aristotelis resp^odet q^o voluit q^o ab vno inferiori ad superi^o no valet loc^o negatiue: b^o t^o valet arguendo ab inferiorib^o sil^o sumptis.

Ad rationem ante oppositu

Ad primam autoritate pceditur de substantia p^lmo: sed negatur de substantia sc^oo mo. Similiter dicit ad z^{am} autoritate. Ad rone dicitur sicut p^litaco q^o hic capitur substantia z^{ca}. Et ad replica dicitur q^o suscipe magis z min^o pot dupliciter p^liderari. Uno mo p^lmeintentionaliter vt t^o valz sicut forma aliqua habere latitudine graduu: et sic no uenit substantie z^{ca} sup^lre. Alio mo pot capi sc^odeintentionaliter vt tantu valet sicut subici vl^o pdicari de aliq^o cu hoc ad uerbo magis vel min^o: et sic substantia sc^odeintentionaliter sumpta b^o suscipit magis z minus. Et si vlt^o dicatur q^o mod^o pdicadi supponit modu essendi. Resp^odetur vt sepi^o dictu est q^o sicut mod^o predicandi de actu significato fit in sc^ois intencionib^o: Ita similiter modus essendi sup quo fundat mod^o subicibilitatis vel pdicabilitatis debet fieri in p^lmis intencionib^o: videlicet in substantia sc^oo modo dicta.

Queritur quinto. Vtru due

due p^lme pprietates substantie sint suffitieres. Et arguitur p^ltra prima. qz vel esse in subiecto capitur p^lmeintentionaliter vel sc^odeintentionaliter. no p^lmo mo: qz logic^o no per se considerat res vel p^lmas intenciones. No etiam sc^oo mo. qz tuc no coueniret oi. nec ueniret p^lmis substantiis: quod pbaf. qz no esse in subiecto sc^odeintentionaliter tantu valet sicut pdicari de aliq^o et no denoiatiue sed a p^lma substantia nulla erit predicatio g^o zc. Secudo sic. qz uenit kymere z entibus fictis: cu no sint in sub

iecto. Tertio sic arguit s^o secunda. Dis diffinitio p^lstituitur ex genere z differentia. sed differentie no est ora g^o differentia essentialis non b^oz diffinitione: et per p^lis non predicatur vni uoce. In oppositu est aristoteles.

Sciendum primo q^o pro de

claratione terminoz ponitur due distinctio nes z duo dicta. P^lma distinctio est h^o. Substantia pot capi dupliciter. Uno mo p^lmeintentionaliter. Alio mo z^{ca}. Sc^oda distinctio. esse in subiecto ca^o dupliciter. Uno mo p^lmeintentionaliter: et sic diffinitio b^o ab aristotele q^o est ee in aliq^o no sicut quedaz ps ci^o sed impossibile e esse sine eo in q^o est. Alio mo ca^o sc^odeintentionaliter vt tantu valet sicut pdicari dentie. Ideo p^lmo h^o pot p^lma pprietates dupliciter exponi. Uno mo p^lmeintentionaliter: et tunc e sensus: coc est oi s^lstantie h^o esse: et illud ee habere p^l se: et no in aliq^o rone in subiecto. Sc^odo pot exponi z^{ca} intencionaliter: et tuc e sensus: coc est oi s^lstantie pdicari de aliq^o vere et affirmatiue z de nullo dentie. P^lmiu dictu fit istud. s^o substantia sc^odeintentionaliter sumpta fit in subiecto de q^o pdicaf^o dentie pdicacione exercita: pdicacione t^o pdicaf^o essentialiter z no dentie. Vt t^o talis pdicatio essentialis oz exerceri in p^lmis intencionib^o. Sc^odoz dictu. Pdicari vni^o est pdicari noie z rone sic q^o ro p^l fit essentialis subiecto.

Sciendum secundo q^o in se

cuda pre hui^o ca^o: que b^oz sex p^lriculas: determinat are^o de coitatis z p^loperatis substantie: q^o sunt numero sex. quarum p^lma est. Loe est oi s^lstantie in subiecto no esse. Probaf sic inductiue. qz p^lma substantia no e in subiecto: et z^a substantia no est in subiecto: et no sunt plures substantie. g^o coc est oi s^lstantie in subiecto no esse. A^o p^ltra p^ltra patet. qz p^lma substantia nec e in subiecto: nec oz de subiecto vt p^ltra p^ltra dicitur ei^o. Sc^oda ps p^ltra duplicif. P^lmo inductiue sic: ho no est in subiecto: neqz aial e in subiecto neqz dicitur de subiecto. et sic de alijs: g^o nulla z^a substantia est in subiecto. Sc^odo pbaf ide^o rone. qz nihil eoz q^o pdicantur noie z rone e in subiecto. sed ois z^a substantia pdicatur noie z rone g^o zc. B^o probaf: qz ho pdicatur p^lmo no^o z p^lmo rone de aliq^o hoie: et sil^oter aial fm nome^o z fm rone pdicatur de hoie: g^o ois z^a substantia pdicaf^o noie z rone. Vt t^o ista pprietates no uenit soli substantie sed etia couenit differentie essentiali. quia nihil quod pdicatur nomine z ratione est i subiecto sed ora essentialis no est in subiecto.

Handwritten marginal notes in Latin script, including phrases like 'Sciendum primo', 'Sciendum secundo', and various logical arguments and references to Aristotle's works.

Predicamentoz.

Aristotelis.

placiter q̄le quid sicut albi. q̄ albi nihil signi-
ficat nisi qualitatem. sed gen^o z spes circa sub-
stantiam q̄litate determinant: hoc ē significant
aliquam substantiam q̄lificabilem z determinabilem.
z adhuc in genere plus. i. ampli^o fit determi-
natio q̄ in spē. q̄ dicitur aial plus cōplectitur
q̄ dicitur hō. iō per plures differentias essentia-
les pōt gen^o determinari q̄ species.

Dubitat^{ur} secundo. Vtrum
abstractum z cōcretu idē significant. Pro cu-
ius solutioe p̄mittende sunt due difficultates.
Prima vix substantia prima z scda sunt voces
vel termini. Et videt^{ur} q̄ sic. Nam vocis z termi-
ni est significare. sed p̄ma substantia significat
B aliquid: z scda significat q̄le quid z videtur
q̄ p̄ma substantia z scda sunt voces z termini
Ad quā r̄ides per duo dicta. Primū dictum
q̄ significare B aliquid est significare quantitatem
vltimate determinatā p̄ differentia individua-
le: Sed significare q̄le quid est significare q̄-
titate vltim^o qualificabile seu determinabilem
per differentia formale vel individualem.

Secūm dictū. Ita p̄prietates debet expōi logi-
caliter t̄m: z terminis supponit^{ur} materialiter:
vt sit sensus: Prima substantia significat B
aliquid. i. termini singulares significates p̄-
ma substantia significant B aliquid. Sed ista
p̄positio scda substantia significat q̄le quid sic
exponit. termini cōes significates scdas sub-
stantia significat quale quid. Scda difficul-
tas. vix albi significet solā qualitatem fm q̄ di-
citur in textu. Et videt^{ur} q̄ nō per aristotelē ter-
tio thopicoz vbi vult q̄ albi z cetera cōcreta
nō sūt in predicamēto propter duplex signifi-
care. Respōdet per vnā distinctionē q̄ albus
pōt dupliciter cōsiderari. Uno mō vt ē nomē
adiectiuū adiectiue tenet: z sic significat solā
qualitatem: z non differit a suo abstracto nisi in
mō significandi grammatiali. Alio mō pōt ca-
pi vt est nomē adiectiuū substantiuū. z B du-
pliciter. Uno mō vt habet suppositioez simpli-
cē: z sic significat quoddā aggregatū ex sub-
iecto z albedine. Alio mō pōt capi vt h̄z sup-
positionē personale: z sic pōt dici q̄ significat
q̄litate: z consignificat seu conno. at subiectū
p̄ quo supponit.

Dubitat^{ur} tertio. Vtrū par-
tes substantie sint substantie. Et videt^{ur} q̄ non. q̄
vel ps esset spes eius cui^o est pars: vel nō. Nō
primū q̄ tunc ps nō distinguere a toto cui^o
ē pars. Nec scdō q̄ tunc totū z ps distingues-
rent ess: ntialiter. In oppositū arguit q̄ p̄mo
p̄bicoz dicitur. ex nō substantijs nō fit substā

ntia sed ex partib^{us} substantie fit substantia q̄ par-
tes substantie sunt substantie. Ad dubiū respō-
detur per duas distinctiones. Prima ē aut-
cenne in sua metha^o dicitur q̄ substantia pōt
capi dupliciter. Uno mō vt ē genus analogū
z sic diffinit substantia: ē ens non in subiecto
z isto mō deus: materia: forma: z generaliter
partes substantie sūt substantie. Alio mō capi-
t substantia vt est gen^o vniocū. z tūc sic diffinit
substantia: ē ens per se habēs q̄litate substā-
tialem p̄ se existentē z nō in subiecto. z sic ne-
gat^{ur} de deo: de materia: z forma: z etiā ipa vt
sic est gen^o m̄ z nō primo mō. Scda disti-
ctio. partes substantie sunt in triplici differentia
quedā sunt partes q̄litative: cuiusmodi sunt
gen^o z differentia. z de talibus nō est incōueni-
ens q̄ sint per se substantie. Alie sūt partes es-
sentialiter cuiusmodi sūt materia z forma que
essentialiter totū cōpositū constituūt. Alie sūt
pres q̄litative q̄. s. non cōueniūt substantie in-
quantū substantia est sed inquantū ē quanta
z extensa. Et istis duob^{us} vltimis modis pres
substantie h̄z sūt reductie in codē predicamē-
to cū suo toto: nō t̄m per se. eo q̄ nō sunt entia
apta nata p̄ se existere: sed solum in toto cui^o
sunt partes. Possit it̄m probabiliter dici q̄ sint
per se substantie capiēdo substantia pro oi qd
essentialiter est in predicamēto substantie

Ad rationes ante oppositū.
Ad primā p̄z solutio in tertia difficultate ter-
tij notabilis. Ad 2^{am} dicitur. q̄ ista p̄prie-
tas nō est mere negatiua: sed p̄supponit vnā
affirmationē. s. esse: vt patuit in prima difficul-
tate tertij notabilis. mō kymere z entib^{us} fictis
nō cōuenit esse: iō neq̄ ducit eis illa p̄prie-
tas. Ad tertiā patet solutio in 2^a difficultate
tertij notabilis.

Queritur sexto Vtrum tres
vltime p̄prietates substantie sint in textu suf-
ficienter assignate. Et arguit p̄mo cōtra p̄m. i.
q̄ ois forma q̄ potest esse termin^o motus ha-
bet cōtrariū: cū ois mutatio vel mot^{us} sit de cō-
trario in t̄m per p̄m quinto p̄bicoz: sed for-
ma substantialis pōt esse termin^o motus q̄ for-
ma substantialis h̄z cōtrariū: z per p̄m sub-
stantia habebit cōtrariū. H^{oc} patet. q̄ ois for-
ma habens latitudinē graduū infra eandem
sp̄tē potest esse terminus motus. sed forma
substantialis ē huiusmodi vt patebit infra. er-
go pōt esse termin^o motus. Scdō sic cōtra se-
cundā. Omnis forma habēs gradus eius de-
rationis sūt cōpossibiles in eadem parte sub-

Suba p̄ capi du^o
p̄mo
alio
p̄mo
alio
p̄mo
alio
p̄mo
alio

no habent rōnes
babet in rōnem.
z essentialit^{er}
de p̄m. Ter-
tias comen-
t. q̄ vt dicit in
cōcretu p̄m
arguit: q̄ a p̄m
mō vt habet in
det. q̄ ista p̄p-
m̄aliter dicit
soli cōcretu s.
substantijs nō
habētis dicit q̄
emper comen-
m̄m̄ in oppo-
tama m̄la est
expōit^{ur} z p̄
m̄m̄ p̄dici
ma substantia nō
seu de p̄-
z essentialit^{er} de
c̄is ipsa con-
m̄m̄ dicitur
B: DUC
fines:
habētibus.
rū mal
in spē. p̄o
ū q̄ arethou
nā p̄prietatē
B alioz figm̄
p̄prietatē vix
quib^{us} dā s̄
m̄alē z vix
de quib^{us} dā
s̄ substantijs
sub appella-
tione appella-
tō scdō: sub-
pellata sed m̄
ficant q̄le qd
alioz substantijs
substantia h̄z
sequenter ut
a. p̄as: ex h̄z
significat quale
alioz: qd m̄ nō
significat h̄z

uno quod ad eam subiectam
ab actu primo physico ubi dicitur motus et forma
mutuo se repellentem ab eodem subiecto

uno quod ad eam subiectam
ab actu primo physico ubi dicitur motus et forma
mutuo se repellentem ab eodem subiecto

Nota hoc dicitur per hoc
tate morali no acti actiua
passiva et sic loquitur

actuatus
duo quod dicitur

actuatus

actuatus

actuatus

actuatus

actuatus

actuatus

actuatus

Liberi

secunde substantie nihil est contrarium: qz hoi
nihil est contrarium: nec etiam aiali. veritatem
hec proprietates non quernit cu substantia. sed
covenit plurib' alijs: vtputa qntitati. bicubico
enim nihil est contrarium: nec etiā decem: nec
alicui talium qntitatu est aliqd contrariu. Circa
hoc tamē obicit. quia aliquis forte poterit di
cere. multa et pauci adinuicē contrariari: et silz
magnum et paruum: et tamē sunt qntitates ergo
qntitati aliquid est contrariu. Hanc obiectionē
soluit aristoteles p intercedem. dicens q nul
lum determinator. i. pdictor est alteri contrariu.
Et rationē hui' assignat in pdicamento qntitatis
Loseqnt in quita p¹ ponit quita p² p³ p⁴ p⁵ p⁶ p⁷ p⁸ p⁹ p¹⁰ p¹¹ p¹² p¹³ p¹⁴ p¹⁵ p¹⁶ p¹⁷ p¹⁸ p¹⁹ p²⁰ p²¹ p²² p²³ p²⁴ p²⁵ p²⁶ p²⁷ p²⁸ p²⁹ p³⁰ p³¹ p³² p³³ p³⁴ p³⁵ p³⁶ p³⁷ p³⁸ p³⁹ p⁴⁰ p⁴¹ p⁴² p⁴³ p⁴⁴ p⁴⁵ p⁴⁶ p⁴⁷ p⁴⁸ p⁴⁹ p⁵⁰ p⁵¹ p⁵² p⁵³ p⁵⁴ p⁵⁵ p⁵⁶ p⁵⁷ p⁵⁸ p⁵⁹ p⁶⁰ p⁶¹ p⁶² p⁶³ p⁶⁴ p⁶⁵ p⁶⁶ p⁶⁷ p⁶⁸ p⁶⁹ p⁷⁰ p⁷¹ p⁷² p⁷³ p⁷⁴ p⁷⁵ p⁷⁶ p⁷⁷ p⁷⁸ p⁷⁹ p⁸⁰ p⁸¹ p⁸² p⁸³ p⁸⁴ p⁸⁵ p⁸⁶ p⁸⁷ p⁸⁸ p⁸⁹ p⁹⁰ p⁹¹ p⁹² p⁹³ p⁹⁴ p⁹⁵ p⁹⁶ p⁹⁷ p⁹⁸ p⁹⁹ p¹⁰⁰

actuatus

actuatus

actuatus

putat: sed eo surgente falsum oppinat. Has
 duas abiectioes simul soluit aristoteles du
 'Primo per distinctioes. quia aliquid duplicif
 potest intelligi recipere contraria. Uno mo
 do fm sui mutatione sicut. albu mutatus fit ni
 grum: et frigidum p sui mutatione fit calidu:
 et etiam ex prauo studiosum. et sic oratio et
 oppinio non recipiunt contraria. Alio modo
 aliquid dicitur recipere contraria per mutatio
 nem alterius. et sic oratio et oppinio recipiunt
 contraria. Nam oratione vel oppinioe no mu
 tata ipsa fit vera vel falsa per mutatione rei.
 Secundo soluit pdictas obiectioes p inter
 nptione: dicens q oratio et oppinio no reci
 piunt cotraria. Et hui^o ratione assignat. quia
 illud qd recipit contraria mutatur et patit ab
 eis. sed nec oratio nec oppio ex eo q vera vl
 falsa est mutatur: nec aliquid patit: sed pas
 sio fit circa rem de qua est oratio vel oppinio
 quia ab qd eo res e vel non est oratio vera vel
 falsa dicit: et no in eo q susceptibilis. i. recep
 tibilis est cotrariozum. ^{o^oem} declarat aristo
 teles. quia substantia suscipit languore: et sani
 tatem: et candorem: et nigredine per sui mu
 tationem: ideo proprium erit substantie cu fit
 vna z eadem numero fm sui mutatoez suscep
 tibile esse cotrarioz. Postea in sic recapitulat
 vt patet in textu.

Sciendū tertio q circa hunc
 textum incidunt tres difficultates: Prima e.
 Utrum veritas sit ens absolutus vl respectiuū
 Ad quam respondef p tres distinctioes. Quaz
 prima est. q duplex est veritas. qdaz e in re
 bus: et alia e in intellectu. Secunda distinctio
 Veritas in rebus du^o sumit. Uno modo ab
 solute. Alio mo copatiue: per coparatione
 rei ad itellctū cognoscentem. Veritas in re ab
 solute sumpta e pformitas seu similitudo f^m
 limitationem vel adequatione rei pducte ad
 producentem. dicitur fm limitationem ppter
 veritatem rerum creaturarum: q ymitantur ex
 plar diuini vel creati: a quo produciuntur:
 et cui aliquo mo assimilatur. dicitur scdo vel
 adequationem: propter veritatem q inuenit
 in filio dei: qui est veritas in qua est summa et
 adaequata similitudo ad pimum producēs. Sz
 veritas in rebus per coparatione ad intel
 lectum cognoscentem est propria rei entitas: p
 quanto e de se manifestatiua sui cuiusqz in
 tellectui potenti ipsam cognoscere: z p qnto
 est sibi assimilatiua intellectus: mediante scz
 actu vel spetie intelligibili. mediante qua assi
 milatione res est in intellectu sicut cognituz in
 cognoscente. Tertia distinctio. Veritas in

intellectu est duplex: fm q duplex est opera
 ratio intellectus. Una est veritas simplex cor
 respondens actui simplici intellectus. Alia est
 veritas complexa correspondens actui com
 plexo intellectus. Veritas simplex et icoplexa
 est conformitas actus simplicis ad obiectum
 intelligibile simplex. et huic veritati non op
 ponitur falsitas: sed tantum ignorantia. quia
 simplex actus intellectus nunqz est formalitez
 falsus: fm q videtur sentire philosophus 5°
 de anima: dicens q intellectus circa suū qd
 quid est semper est verus. Sed veritas com
 plexa e conformitas seu habitudo conformi
 tatis actus compositi intellectus ad obiectum
 complexum. cui veritati priuatiue opponitur
 ignorantia: et cotrarie opponitur falsitas. Ex
 quo patet q entitatiue veritas e respect^o. Et si
 queratur. Utrum sit realis vel rationis. Res
 pondeatur q veritas q est in rebus e respectus
 realis: veritas autem q est in intellectu ex pre
 sui fundamenti est realis: et ex parte termini
 est respectus rationis. Primum patet. quia
 veritas fundatur in actu intellectus: qui est q
 dam qualitas realis absoluta: sed eius termi
 nus est obiectum cognitum: qd vt sic habet ee
 non reale: sed diminutum. Secunda dif
 ficultas: in quo subiectiue est veritas. Ad illā
 iam patuit solutio. quia veritas fundamētalīs
 et realis est in rebus subiectiue. Sed veritas
 intellectus et formalis e subiectiue in actu sim
 plici vel complexo intellectus. Et si dicatur q
 in sola compositione et diuisione est veritas z
 falsitas fm aristotelem primo periarmentias
 Pro nunc respondeatur q in sola compositione
 et diuisione intellectus est veritas vel falsitas
 non quidem subiectiue: sed obiectiue: Nam
 intellectus aliquando reflectitur supra suam
 actum comparado ipsum ad obiectū suū: vtrū
 scilicet sit sibi similis et conformis vel non: et
 in illa comparatione intelligit ipsam confor
 mitatem: q est formaliter ipsa veritas. talis at
 reflexio non est sine compositione et diuisione
 quare in sola compositione et diuisione intel
 lectus est veritas obiectiue. Tertia difficul
 tas. Utrum eadem oratio mentalis in nume
 ro fm sui mutationem recipiat contraria. Ad
 quam respondeatur per tria dicta. Primum.
 Impossibile est duo predicata contraria for
 maliter et in trinsce successiue denominare
 idez subiectum sine mutatione illius subiecti.
 Secundū dictū. veritas et falsitas contrariāf
 respectu orationis mentalis. quia (vt patuit)
 veritas orationis mentalis est conformitas
 ipsius orationis ad obiectum vel significatum

Sm^o 2° 1° 2° 3° 4° 5°

Secunda distinctio

Veritas orationis mentalis

eius: et falsitas est ipsius difformitas. Tertium dicitur: mutatione facta circa terminum alicuius respectus: variatur et ille respectus. Ideo re mutata corrumpitur conformitas orationis ad rem: et ex consequenti corrumpitur veritas orationis. Quartum dicitur. quod sequitur ex precedentibus. oratio una et eadem numero manens est susceptiva contrariorum. patet quia est susceptiva veritatis et falsitatis quae contrariantur. Et si queritur. Quid ergo dicendum est ad aristotelem qui dicit quod oratio dicitur vera vel falsa non per mutationem sui: sed per mutationem rei. Secundo dicit quod oratio non suscipit contraria. Ad primum dicitur aristoteles de per unam distinctionem quod duplex est mutatio: quedam est mutatio ad se: quando scilicet aliquod subiectum mutatur secundum aliquod absolute: et de tali loquitur aristoteles: quia uult la tali mutatione facta in oratione: sed tantum in re dicitur oratio vera vel falsa. Alia est mutatio quae est ad aliud: quando scilicet aliquid mutatur secundum aliquod respectum. et sic oratio bene mutatur. Ad secundum patuit quid sit dicendum ex primo notabili. Oratio enim habet suscipit contraria denominationis: licet non actiuitatis.

Conclusio responsalis. tres ultime proprietates substantie sunt in textu sufficienter assignate conclusio patet per declarationem factam in 2° notabili.

Dubitatur primo utrum substantia in sua entitate habeat gradus secundum quos ipsa suscipiat magis et minus. Respondetur ab aliquibus negative. quorum rationes facte sunt ante oppositum: preter quas adducit alia ratio: quia omnis gradus forme adueniens rei constituit in esse essentiali est accidens eius: sed si forma substantialis haberet gradus: tunc ultimus gradus ad ueniret substantie constituit in esse suo essentiali. ergo iste gradus erit accidens ipsius substantie: et per consequens substantia in sua natura non suscipiet magis et minus: sed solum accidentaliter. Alij respondent per unam distinctionem. scilicet quod substantia potest dupliciter considerari. Uno modo secundum suam essentiam et rationem quantitativam precisam: et sic non suscipit magis neque minus. Alio modo consideratur quantum ad suam naturam siue quantum ad suam quantitatem non precisam: sed ut communicabilis est pluribus suis indiuiduis: et sic suscipit magis et minus. Alij ponunt aliam distinctionem. pro qua premititur una alia distinctio trimembris de quorum quolibet membro ponuntur aliqua dicta. Distinctio est hec. Substantie triplex est modus quorum nullus est essentialis sibi. Primus est modus substantie per se et propter oibus accidentibus. Et de hoc primo membro ponuntur quatuor dicta. Primum est istud. modus substantie est proprius substantie. patet quia ab illo modo substantie imponitur substantie nomen. Quod secundum substantiam dicitur a substantando: et sic loquitur aristoteles cum dicitur quod deus proprie non debet dici substantia. Unde dicit in de trinitate capitulo secundo: manifestum est deum abusive substantiam vocari. Secundum dicitur modus substantie est accidentaliter substantie. patet quia substantiare est quidam ordo seu respectus substantie ad aliud. Iste autem ordo non est de intrinseca ratione substantie: sed est sibi accidentaliter. Tertium dicitur: modus substantie in est substantie in ordine ad posterius. patet quia modus substantie est quidam ordo conueniens substantie in ordine ad accidentia modo accidens est posterius substantie substantie. Quartum dicitur modus substantie est positivus. quia (ut iam patuit) iste modus est quidam respectus: cuius utrumque extremum est positivus ergo et ipse respectus est positivus. antecedit patet quia ille respectus qui est substantiare fundatur in substantia substantive: et terminatur ad accidens cui substantia substantiare. modo si substantia quae accidens sunt entia positiva sunt. Secundus modus substantie est esse per se: et non esse in alio subiective. Et de hoc modo ponuntur tria dicta. Primum est: quod esse per se siue non esse in alio subiective: quod idem est: conuenit substantie in ordine ad prius. patet quia esse per se est quidam ordo ipsius substantie ad aliquod prius subiectum in quo non habet esse subiective. Secundum dicitur: esse per se est modus formaliter negatiuus. patet quia (ut patuit) esse per se est ordo substantie terminatus ad extremum formaliter negatiuum ergo iste ordo siue respectus erit formaliter negatiuus antecedit patet. quia iste ordo siue respectus qui est esse per se fundatur in substantia: et terminatur ad non ens. quia illud in quo ponitur substantia non esse sicut in subiecto. est nihil. Tertium dicitur. Esse per se est modus accidentaliter respectu substantie: tum primo quia negatio est extra rationem formalem sui positivum. tum secundo quia negatio reducitur ad genus siue affirmationis oppositae: sed affirmatio siue modus positivus cui opponitur iste modus negatiuus qui est esse per se et non esse in alio est de genere accidentis ergo etc. Tertius modus substantie est esse per se stare siue esse

tinctio est hec. Substantie triplex est modus quorum nullus est essentialis sibi. Primus est modus substantie per se et propter oibus accidentibus. Et de hoc primo membro ponuntur quatuor dicta. Primum est istud. modus substantie est proprius substantie. patet quia ab illo modo substantie imponitur substantie nomen. Quod secundum substantiam dicitur a substantando: et sic loquitur aristoteles cum dicitur quod deus proprie non debet dici substantia. Unde dicit in de trinitate capitulo secundo: manifestum est deum abusive substantiam vocari. Secundum dicitur modus substantie est accidentaliter substantie. patet quia substantiare est quidam ordo seu respectus substantie ad aliud. Iste autem ordo non est de intrinseca ratione substantie: sed est sibi accidentaliter. Tertium dicitur: modus substantie in est substantie in ordine ad posterius. patet quia modus substantie est quidam ordo conueniens substantie in ordine ad accidentia modo accidens est posterius substantie substantie. Quartum dicitur modus substantie est positivus. quia (ut iam patuit) iste modus est quidam respectus: cuius utrumque extremum est positivus ergo et ipse respectus est positivus. antecedit patet quia ille respectus qui est substantiare fundatur in substantia substantive: et terminatur ad accidens cui substantia substantiare. modo si substantia quae accidens sunt entia positiva sunt. Secundus modus substantie est esse per se: et non esse in alio subiective. Et de hoc modo ponuntur tria dicta. Primum est: quod esse per se siue non esse in alio subiective: quod idem est: conuenit substantie in ordine ad prius. patet quia esse per se est quidam ordo ipsius substantie ad aliquod prius subiectum in quo non habet esse subiective. Secundum dicitur: esse per se est modus formaliter negatiuus. patet quia (ut patuit) esse per se est ordo substantie terminatus ad extremum formaliter negatiuum ergo iste ordo siue respectus erit formaliter negatiuus antecedit patet. quia iste ordo siue respectus qui est esse per se fundatur in substantia: et terminatur ad non ens. quia illud in quo ponitur substantia non esse sicut in subiecto. est nihil. Tertium dicitur. Esse per se est modus accidentaliter respectu substantie: tum primo quia negatio est extra rationem formalem sui positivum. tum secundo quia negatio reducitur ad genus siue affirmationis oppositae: sed affirmatio siue modus positivus cui opponitur iste modus negatiuus qui est esse per se et non esse in alio est de genere accidentis ergo etc. Tertius modus substantie est esse per se stare siue esse

Nota quod magis sube... quod quod quorum sube in ordine ad prius... sube in ordine ad prius... sube ad aliud prius sube... in quod non habet esse subiective

Dubium mutatio
Dicitur
ordo in suscipit sua spe
ctia: si no gra spectia
ut in tactare dicitur
Dicitur suscipit magis et minus
motus a suo gero suscipit
sed suba no habet gero
suba no suscipit magis
et minus
Causa suscipit magis et minus
gradus
suba per se suum gradum
suba

ens per se. Et de isto modo ponuntur tria dicta. Quorum primum est: modus subsistendi in se: conuenit substantie in ordine ad se. Secundum dicitur: modus subsistendi in se est accidentalis. Ista duo dicta patebunt in declaratione tertij dicti. Tertium ergo dictum est istud: qd modus subsistendi in se vel per se est modus essendi negatiuus s^m rem: licet fm rationem sit positiuus. primum patz quia iste modus essendi resoluitur in duplicem modum essendi priorum: videlicet in modum essendi per se et non in alio subiectiue: et ille est conceptus negatiuus accidentalis. ergo z modus subsistendi per se vel essendi per se est modus negatiuus: vel resoluitur in modum essendi qui est esse in se subiectiue. modo eē in se subiectiue nihil aliud est qm non habere aliquid pro suo subiecto: sed talis modus est subiectiuus. ergo et precedens. Sed qd iste modus sit positiuus fm rationem: pater: quia subsistere per se vel esse per se non e aliud qm esse in se: modo esse in se formaliter positue dicit relationem rationis eiusdem ad se ipsum et non relationem realem. quia nihil realiter et positue est subiectum sui ipsius: quia tunc idem esset subiectum et accidens. ergo nihil refertur ad se ipsum tanqz ad subiectum realiter et positue: sed tantum fm rationem: et per consequens modus subsistendi per se: qui tantum valet sicut esse in se ipso subiectiue: erit modus positiuus fm rationem. Secundo sic eadem subsistētia qua substantia s^b stat accidentibus subsistit in se. sed substantia subsistere accidentibus est terminare dependentiam accidentium ad ipsam. ergo subsistere in se est terminare dependentiam sui ad seipm que dependentia est relatio ranois: ergo modus subsistendi per se licet realiter sit negatiuus: tamen fm rationem erit modus positiuus. Hoc supposito ab eisdem ponitur talis distinctio: qd substantia potest capi dupliciter. Uno modo quantum ad eius proprium modum essendi: qui est esse per se et non in alio subiectiue: z qui e quida; modus negatiu⁹ (vt patuit) et sic substantia non suscipit magis neqz minus. nec infra eandem speciem: nec in diuersis habet latitudinem graduum. et sic intelligitur dictum aristotilis in presenti: cui; dicit substantiam non suscipere magis neqz minus. et generaliter omnes auctoritates videntes hoc idem sonare: debent intelligi capiēdo substantiam isto modo: quantum scilicet ad modum essendi per se. Alio modo potest capi substantia quantum ad entitatem substra-

tam huic modo essendi. z sic infra eandem speciem habet latitudinem graduum fm quos suscipit magis et minus. Quod probant primo p articulum parisiensem in quo habetur quicunqz dixerit animam cristi non esse perfectiorem et nobiliozem anima iude in puris naturalibus est error. Secundo ratione sic. pro qua supponitur qd sint duo corpora naturalia eiusdem speciei z eisdem dispositionis quantum ad omnia: excepta sola raritate et densitate: qrum vnum sit duorum pedum: et aliud sit vnius pedis: et corpus duorum pedum condensetur quantum ad dimensiones eius: quousqz veniat ad quantitatem vnius pedis: hoc totum est possibile. quo supposito arguitur sic. omne corpus fm substantiam excedens aliud corpus manente eius tota substantia vt tota: semper excedit illud. sed corpus duorum pedum fm substantiam excedit corpus vnius pedis: z ipso condensato remanet tota substantia eius ergo postquam erit condensatum et reductum ad quantitatem vnius pedis excedit aliud corpus vnius pedis et erit maius eo: sed nō maius extensiuē. cum sint eiusdem quantitatis: qd est necessario maius intensiuē: et p cōsequens vna substantia erit magis substantia qz alia eiusdem speciei: et hoc intensiuē. ergo substantia suscipit magis et minus. Item omne qd mutatur formaliter et terminatiue partim est in termino a quo et prim in termino ad quem ex sexto phisicorum. et dicit comentator hoc habere veritatem in quatuor generib⁹: scilicet in substantia quantitate qualitate et vbi. ergo substantia in sua entitate et natura habet partem et partem: et non quantitatiuam: qd gradualem: Et ad rationem prime opinionis respōdetur qd dupliciter intelligitur aliquid eē accidens. Uno modo quia est alterius generis ab eo cui aduenit: non fatiens vnum p se numero. et sic secundus gradus forme substantialis adueniens primo gradui vel ipi forme non est accidens: ex eo qd facit vni per se cum primo gradu: et cum prima forma. Alio modo capitur accidens pro omni eo sine quores potest esse. et sic secundus gradus forme est accidens respectu primi. quia primus potest esse sine secundo.

Dubitatur secundo. quid est gradus formaliter et entitatiue. Respondet premitendo duas distinctiones. Priz distinctio quida; sunt gradus essentialis siue essentialium et isti gradus dicuntur esse vltime perfectiones essentialium: fm quas qlibet essentia est limitata ad certum genus et ad certam speciem

articulus parisiensem

quod est vni p se gradus

uno
alio

plex est modus
fieri. Primus est
modus accidentis.
Secundus est
modus substantie
quia ad illam
ne nomen qd sit
et sic loquuntur
as qd non
dicit in de
istum est
secundum
alis substantie
in eodem
iste autem eodem
substantie qd est
modus sub
ne ad post
est quidam eodem
ad accidens
substantia qd
stanti est
le mod⁹ e qd
mi e positiuus
anecdotes
substantie fun
terminat ad
modo si sub
ina qd
le per se
de mo po
esse per se
idem est
peius. potest
plius substa
in quo nos by
ctum esse per
ius. pater qd
terminat ad
ergo iste et
negatiuus an
sue rei peius
substantia: et
in quo ponit
iecto. est nihil
modus acci
um primo qua
malem sui poi
no reducitur ad
obis: qd affirm
opponit iste no
er se et non esse
is ergo et. Lat
le stare huc esse

Et ex his gradibus constituitur ordo vniuersi
 Alij sunt gradus perfectionū vniue
 tarum in eadem essentia. et isto modo est ser
 mo hic de gradibus. Secunda distinctio.
 Alicuius forme speciuoqe qdruplices possunt
 assignari partes. Quaedam sunt partes essen
 tiales: sicut materia et forma. Alie sunt par
 tes quantitatie: sicut genus et differentia: alie
 sunt partes perfectionales: fm quas compe
 tit sibi totalitas seu quantitas perfectionalis.
 Et alie due sunt partes materiales: cuiusmodi
 sunt partes subiectiue. Tunc respondet ad
 dubium: q gradus forme est quedam por
 tio perfectionalis forme speciuoqe: extra eius
 conceptum quantitatum: ipsam tamen for
 mam speciuoqam infra conceptum in
 cludens: coincidens cum ea in idem essentia
 liter: et inclusa realiter intra conceptum indi
 uidui vagi vage: et determinati determinate
 Et in ista descriptione tanguntur sex conditio
 nes gradus forme: Prima conditio est q
 gradus est quedam portio perfectionalis for
 me speciuoqe. quia forma speciuoqa de se est
 illimitata: habens quandam totalitatem siue
 quantitatem: et illius totalitatis gradus e ps
 siue portio. Secunda est q sit extra concep
 tum quantitatum et speciuoqam forme: quia
 nisi sic sequeretur q vbicumq; reperiret for
 ma speciuoqa ibi essent omnes isti gradus: et
 sic tata esset perfectio in vno indiuiduo: quan
 ta esset in omnibus simul sumptis. Tertia co
 ditio est q gradus includat formas in suo co
 ceptu quantitatum. quia in quolibet gradu sal
 uatur ratio forme speciuoqe: qd non esset nisi
 includeretur quantitatie in ipso gradu. Quarta
 conditio q gradus est idem essentialit cu
 forma speciuoqa. quia gradus additus forme
 sic contrahit formam: q facit vnum essentia
 liter cum ea. Quinta conditio q gradus in
 cludatur realiter in conceptu indiuidui: q licet for
 ma speciuoqa quantitatie sumpta abstrahat r
 precipitatur a gradu: tamen vt existens est ne
 cessario concernit aliquē istorum graduum. mo
 forma speciuoqa non existit nisi in suo indiui
 duo. Ideo gradus forme realiter includitur
 in conceptu indiuidui. Sexta conditio q gra
 dus vage includatur in conceptu indiuidui va
 gi: et determinate in conceptu indiuidui det
 minati. Nam sicut est duplex indiuidu scz va
 gum et signatum: sic etiam dicendus e de gradu.
Dubitatut tertio vtrius gra
us forme sint realiter distincti. Respondet
 ab aliquibus q no: sed omnes cadut in vnaz
 realitatem actualem. quia ex distinctis in actu

no potest fieri vnu: nisi alteru sit in potentia ad
 aliud. ergo si illi gradus essent actu realiter di
 stincti: non possent actu constituere vnaz rea
 litatem actualem. Aliter responderetur per sex
 dicta. **Primum est sic partes in linea con**
stitunt vnaz lineam totalem et quantam qua
ntitate extensiuaz: sicut et plures gradus forme
constituunt vnaz formam totalem et quantā
quantitate intensiuaz. Secundum dictum
 sicut partes in linea quam constituunt habent
 in diuisionem et vnitatem: ita gradus forme
 habent in forma quam constituunt vnitatem
 et indiuisiōnem. **Tertium dictum.** sicut par
 tes vt sunt vnitē in linea sunt linee: non tota
 les et simpliciter: sed partiales et fm quid: ita
 gradus vt sunt vnitē in forma sunt forme nō
 totales et simpliciter: sed partiales et fm qd.
Quartum dictum. sicut partes vt sunt vnitē in
 linea sunt in actu existendi tantum: licet vt ac
 tu sunt diuise sint in actu subsistendi: ita grad
 us vt sunt vnitē in forma habent esse in actu exist
 endi: licet vt sunt actu diuisi habeant esse in
 actu subsistendi. **Quintum dictum.** sicut p
 tes linee siue vt actu diuise siue vt actu con
 te distinguuntur realiter: sic et gradus forme
 siue sint actu diuisi a se inuicem: siue actu vni
 ti: ad se inuicem realiter distinguuntur. q dis
 tinguuntur realiter quando sunt actu diu
 si: ita est manifestum. quia qcumq; separati
 existere possunt illa distinguuntur realiter. sz
 partes linee actu diuise: et etiam gradus fore
 actu diuisi a se inuicem: existunt separati. sz
 distinguuntur realiter. Sed q distinguuntur
 realiter quādo sunt actu vnitē in forma proba
 tur. pro cuius probatiōe premituntur due sup
 positiones. **Prima.** respectus realis actua
 lis presupponit extrema realia in actu. **Sec**
cunda suppositio: Respectus realis qui requi
 rit distinctionem extremorum non potest esse
 realiter i actu nisi extrema sint realiter actu dis
 tincta. Tunc formatur sic ratio. Vnio partiu
 linee in tota linea vel etiam vnitē gradui for
 me in forma est respectus: qui nō potest esse
 nisi inter extrema distincta. quia idēz vnitē sibi
 ipsi includit contradictiones. sed tota linea vl
 etiam tota forma existente in actu: vnitē suaz
 partium vel graduum e realiter in actu: ergo
 ille partes erunt distincte realiter et actualiter
 et consimiliter illi gradus erunt ad inuicē dis
 tincti realiter actualiter. **Sexto dictum.** sicut p
 tes linee ante diuisionem non dicuntur multe
 linee simpliciter: sed multe linee fm qd et par
 tiales ad inuicē. tamē distinctis ab inuicē realit
 et actualiter existentes: r post diuisionē partiu

Alie forme speciuoqe qdruplices possunt assignari partes
 Gradus forme est
 Prima
 Secunda
 Tertia
 Quarta
 Quinta
 Sexta
 Sicut partes in linea
 Sicut partes in linea
 Sicut partes in linea
 Sicut partes in linea
 Sicut partes in linea
 Sicut partes in linea

actu factam dicuntur multe linee simpliciter : et plures et subsistentes. ita gradus ut sunt in ti in forma: non dicuntur plures forme simplici- ter: sed plures forme fm quid et partiales : ab inuicem tamen realiter distincte: et actua- liter existentes: et post diuisionem forme in par- tes graduales illi gradus plures dicuntur plu- res forme simpliciter: et multe et subsistentes.

Ad rationes ante opposituz

Ad maior^o ome responderetur per distinctione quia contrarium potest capi dupliciter. Uno modo communi^o scilicet pro priuatione: vlt^o p q^ocuq; icopossibili. et sic conceditur maior. Alio^o proprie: et sic negatur. quia ad quanti- tatem et vbi est proprie motus. que tamen no habent contrarium: proprie capiendo contra- rium. Et ad minor^o em conceditur q^o forma sb- stantialis potest esse terminus motus. Lon- tra forma substantialis est terminus genera- tionis ergo si ipsa sit terminus mot^o: sequitur q^o generatio erit motus: q^o est contra aresto- tilem quinto phisicorum: Responderetur nega- do consequentiam: quia licet forma substan- tialis sit terminus generationis: tamen grad^o sequens illam formam q^o intenditur no intro- ducitur per generationem: sed per moduz in- tensionis: Ad secundam patuit solutio in p^o dubio. Ad tertiam dicitur q^o alicui^o potest ee mutatio du^o. Uno modo formaliter et ter- minatiue. et sic generatio dicitur esse mutatio substantie. Alio modo subiectiue et materia- liter: et sic alieratio et quicunq; alius motus vel mutatio potest esse ipsius substantie tan- qua subiecti.)

Queritur septimo Vtrum

q^ontitas sit gen^o generalissimum ab alijs disti- ctum. Et arguitur q^o non. quia nullum gen^o predicatur denomiatiue de suis speciebus. sed qu. itas pdicat de suis speciebus^o dentic. hec ei conceditur vera: species est quanta: ergo qua- titas non est gen^o. 2° Omne gen^o bz vna^o rationem primam equaliter participatam ab omnibus illius generis. sed quantitas no bz vna^o rationem talem. ergo. mio^o patet. q^o talis ratio vel esset ratio mensure: vel ratio diuisi- bilitatis. Non primu^o q^o. ratio mensure prius conuenit quantitati discrete q^o continue. Na^o vlt^o ne non conuenit mensurare nisi fm q^o in se ipsa replicatur. ergo. Nec secundum. quia ro diuisibilitatis prius conuenit continuo q^o dis- creto. Numerus enim causatur ex diuisione

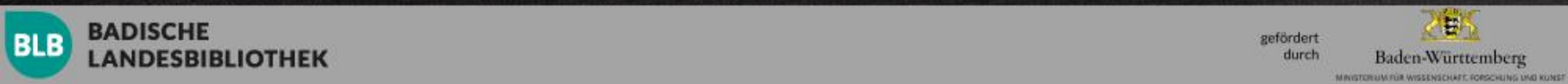
continui tertio phisicorum. ergo cum quanti- tas non habeat vnam rationem equaliter par- cipabilem: sequitur q^o non erit genus. In o^o positum arguitur per aristotilem ponentem quantitatem esse vnum de dec^o predicamentis

Sciendum primo q^o pro in/

tellectu questionis mote ponitur vna difficul- tas. Vtrum scilicet ratio mensure sit propria ratio quantitatis. Ad quam respondet ali^o qui affirmatiue. Lius rationem assignant. quia in isto libro aristotiles probat orationem esse quantitatem: per hoc q^o conuenit sibi ratio me- sure. ergo ratio mensure est propria ratio qn- titatis. Secundo sic: aristotiles distinguit spe- ties quantitatis per rationem mensure sic sup- fices et locus ponuntur esse species distinte quia licet non distinguantur in ratione diui- sibilitatis: distinguuntur tamen in ratione me- sure: ex quo concludit ipsas esse species dis- tinctas. Sed contra hoc obicitur. quia ratio generis eq^o primo in e suis spenibus sed ratio mensure prius conuenit quantitati discrete q^o continue vt patuit per secundum argumentu ante oppositum ergo. Ideo ad rationes hoc proban^o potest faciliter responderi: dicendo q^o aristotiles probat orationem esse quantita- tem per rationem mensure: et similiter disti- guit species quantitatis etiam per rationem mensure: non quidem tanq^o per rationem es- sentialem et primam: sed tanq^o per vnam eius propriam passionem. ita q^o mesurare no est propria ratio quantitatis: sed e passio con- sequens propriam rationem eius.

Sciendum secundo. q^o in hoc:

tertio capitulo determinat aristotiles de qua- titate. Et continet duas partes principales. In quarum prima determinat de quantitate qn- tum ad eius essentiam. Et ista pars continet duas particulas. In quarum prima determi- nat de quantitatibus per se. et cotinuz duo pun- cta. In quorum primo determinat de quanti- tatibus discretis. et interdit quatuor conclusi- ones. In quarum prima ponit duas diuisi- ones quantitatis. quaruz prima e hec. Quan- titatis aliud continuum aliud discretum. Et si est vis si non dicatur alia. quia adiectiuum sb- stantiuati in neutro genere potest vere dici de masculino feminino et neutro. vt vir e ali- quid mulier est aliquid: et vir e aliud a muli- ere: et mulier est aliud a viro. vel posset sic ex- poni quantitatis. i. predicamenti quantitatis aliud genus scz subalternum est continuum

Quantitas discreta est q. p. no. copulata ad aliquo. temp. g. q. si
 p. r. p. u. m. i. g. t. p. r. m. d. a. l. t. e. r. i. g. d. t. n. u. i. t. r. a. u.
 Continua g. r. u. a. e. s. t. q. p. i. c. a. n. o. c. o. p. u. l. a. t. a. p. a. d. a. l. i. q. u. o. t. e. m. p. g. r. a. d. i. b.
 p. r. e. c. i. p. u. o. v. n. i. g. t. p. i. n. o. a. l. t. e. r. i. g. d. t. l. i. n. e. a. s. u. p. f. i. c. i. e. s. c. o. r. p. u. s. u. t.
 p. r. o. p. r. i. e. t. a. t. i. o. n. e. s.
 p. a. r. t. i. c. i. p. i. a. t. i. o. n. e. s.
 C. o. n. t. i. n. u. a. t. i. o. n. e. s.

Quantitas
 Continua
 Discreta
 Continua
 Discreta
 Continua
 Discreta

Libri

Quantitas discreta est q. p. no. copulata ad aliquo. temp. g. q. si
 Continua g. r. u. a. e. s. t. q. p. i. c. a. n. o. c. o. p. u. l. a. t. a. p. a. d. a. l. i. q. u. o. t. e. m. p. g. r. a. d. i. b.
 p. r. e. c. i. p. u. o. v. n. i. g. t. p. i. n. o. a. l. t. e. r. i. g. d. t. l. i. n. e. a. s. u. p. f. i. c. i. e. s. c. o. r. p. u. s. u. t.

et aliud discretum. Secunda diuisio quantita-
 tis quedam constat ex partibus habentibus
 positionem ad muticem. Alie vero constant ex
 non habentibus positionem. Secunda co-
 clusio tangit declarationem generalem et ex-
 plicitem prime diuisionis, dicens q. quantitas
 discreta est vt numerus et oratio. Sed quan-
 titas continua est vt linea superficies corpus:
 Amplius autem preter hec tempus et locus:
 Et iste due vltime species scilicet tempus et lo-
 cus enumerantur cum quadam interruptioe
 ad denotanduz forsan q. habent alium modum
 mensurandi qua tres priores, eo q. mensura
 nt extrinsece: tres vero prime mensurant in-
 trinsece. Et hoc fit ad denotandum q. sunt
 quantitates per accidens, vt videtur inuere a-
 ristotiles in quinto methaphisice: vbi dicit q.
 tempus et motus sunt quantitates per acci-
 dens.

Sciendum tertio q. circa huc:
 textum mouetur vna difficultas: videlicet q. fit
 propria ratio quantitatis per quam essentialif
 distinguuntur eius species. Ad q. respondet
 per duas propositiones: Prima propositio e
 diuisibilitas in partes eiusdem rationis non
 est ratio essentialis quantitatis, patet quia nul-
 lus respectus formaliter est propria ratio ali-
 cuius absoluti, sed diuisibilitas est respectus
 formaliter: quia dicit quandam habitudinem
 ad diuisionem, ergo ratio diuisibilitatis non
 est propria ratio essentialis quantitatis: Secun-
 do sic potentia et actus diuidunt omne ens, s.
 actus diuidendi non in est essentialif quanti-
 tati: quia tunc quantitas esset semper actu di-
 uisa, ergo nec potentia ad diuidi est essentialis
 quantitatis. Ex quo sequitur q. talis propo-
 sitio quantitas est diuisibilis in partes eiusde
 rationis: et similiter ista, quantitas est men-
 suratiua substantie: no. sunt p. se in primo modo
 sed in secundo modo, quia ibi predicat pas-
 sio de suo subiecto. Secunda propositio ha-
 bere partes eiusdem rationis est propria ra-
 tio quantitatis, quia diuisibilitas in partes e-
 iusdem rationis est propria passio quantitatis
 consequens per se rationem eius, quia conse-
 quitur hoc qd est habere partes eiusdem ra-
 tionis: ergo illud est propria ratio quantitatis
 Quam tamen aristotiles circumloquitur per
 diuisibilitatem tanq. per propriam passionem
 eius. Unde ex diuersis passionibus eliciuntur
 a philosopho quatuor passionibus quantitatis:
 sic se habens per ordinem, q. prima passio e

diuisibilitas in partes eiusdem rationis. Se-
 cunda est esse finitum et infinitum. Tercia est
 equale vel in equale, et quarta est ratio men-
 sure. Nam omnis mensura per se intelligitur
 esse equalis vel in equalis mensurato, q. em
 mensuratum est equale vel in equale: ideo z
 mensura.

Conclusio responsalis. quan-
 titas est genus generalissimum ab aliis distin-
 cum, quia habet vnum modum essendi siue
 vnam rationem essentialem distincta a ratioe
 cuiuslibet alterius predicamenti: participabi-
 le: essentialiter ab omnibus illius predicame-
 ti vt est diuisibilitas in plura vltierus formalif
 diuisibilia: vt patuit in tertio notabili: nec h.
 aliquid genus supra se quod contrabit, ergo
 est genus generalissimum.

Dubitarur primo. Vtruz nu-
 merus et oratio sint species quantitatis discre-
 te. Pro quo supponendum est q. aristotiles
 in hac parte probat istam conclusionem q. est
 tercia: scilicet q. numerus sit quantitas discre-
 ta, quia illud e quantitas discreta cuius par-
 tes ad nullum terminum comunem copulantur
 sed partes numeri sunt huiusmodi, ergo, mi-
 nor patet primo in paribus aliquottis, q. qui
 q. z quiq. sunt pres aliq. denarij: et no. coniu-
 guntur ad aliquem terminum comunem: s.
 semper vna pars manet discreta et separata
 ab alia ergo zc. Secundo probatur idem in
 paribus non aliquottis, quia tria et septē sunt
 partes non aliquote denarij: et tamen ad nul-
 lum terminum coniunguntur: sed semper vna
 pars est discreta et separata ab alia: Quar-
 ta conclusio est hec. Oratio est quantitas dis-
 creta, quia sibi competit mensurare, nam per
 orationem mensuratur sillaba breuis z longa
 Et hoc intelligitur de oratione vocali et non
 de mentali, quia de oratione vocali dicimus
 q. sillabaram alie sunt longe et debet profer-
 ri tempore longiori, alie autem breues. Sed
 q. sit discreta patet, quia ad nullum terminum
 comunem particule eius copulantur, non
 enim est aliquis terminus communis ad que
 sillabe vocis copulerentur: sed vna queq. sil-
 laba est diuisa ab alia.

Dubitarur secundo. Vtru in
 oratione sint alique partes aliquotte et non a-
 liquotte. Responsio patebit ex solutione dua-
 rum paruorum difficultatum. Prima diffi-
 cultas est q. oratio sit quantitas discreta
 et non continua. Responsio est q. oratio sit
 quantitas discreta et non continua, quia oratio
 est quantitas discreta et non continua, quia
 oratio est quantitas discreta et non continua,
 quia oratio est quantitas discreta et non continua.

cultas est. Quid sit pars aliquotta et quid nō aliquotta. Respondetur q̄ pars aliquotta est que aliquotiens sumpta reddit totum adequate. ut quinqz est pars aliquotta denarij. Nā si quinqz bis accipiantur: reddit numerus denarij adequate. Sed pars nō aliquotta est q̄ quantumcunqz resumpta nunq̄ potest reddere suum totum adequate: sed plus vel minus ut tria et septem sunt partes non aliquotte denarij. Nam tria non possunt aliquotiens accipi: ut reddat denarium adequate: sed semper plus vel minus. et similiter septem. Secunda difficultas. utrum oratio sit quantitas: cum non enumeretur ab aristotile in quinto metaphisice inter species quantitatis. Dicitur q̄ sic: eo q̄ sibi competit ratio mensure. Et distinguitur sic oratio est quedam forma numeri: ad herens discretis partibus vocis: in prolatione continua sibiinuite subsequentiibus. Aliter respondetur ad difficultates negatue. q̄ sicut dicitur comētor quinto metaphisice Aristoteles in predicamentis multa locutus est non sūm veritatem: sed sūm q̄ consuetum erat loqui cōmuniter. et maxime quantum ad illa quorū specialis determinatio veritatis spectabat ad alias partes speciales philosophie: scilicet naturalis vel metaphisice. et q̄ tempore suo consuetum erat dicere q̄ oratio est quantitas: idē hic posuit orationem tanq̄ sp̄ciem quantitatis. cum tamen hoc non videatur esse verum: ideo nec ipse in quinto metaphisice enumerat orationem inter species quantitatis.

Dubitat̄ tertio. Utrum numerus sit species quantitatis. Et videtur q̄ nō. q̄ omnis species est vna. sed partes numeri semper sunt separate abinuicem. Nec videtur qualiter possint facere vnum. ergo numerus non est species quantitatis. Ad dubiū respondetur q̄ numerus est species quantitatis discrete. Et dicitur vltra q̄ numerus est vnus formaliter ab vltima vnitate: nō absolute sumpta: sed ad priores vnitates cōparata: tanq̄ sc̄ terminus aggregationis ordinate. Sed contra hoc obicitur. q̄ nullus respectus formaliter est forma essentialis alicuius absoluti: nec facit aliquid esse formam substantialem alicuius absoluti. sed comparatio vltime vnitatis ad priores est formaliter respectus. ergo non est forma essentialis numeri: nec facit illam vnitatem esse formam essentialē ei⁹. Ideo aliter respondetur ad dubiū. q̄ numerus est

vna species quantitatis: et est vnus formaliter a sua forma specifica: que est propria discretio: existens in quinqz vnitatibus vel tribus. si sit numerus quinaris vel ternarius: tanq̄ in vna materia: ita q̄ quinqz vnitates sint materia quinaris: et propria discretio existens in illis quinqz vnitatibus est forma specifica ipsi quinaris. Uerū tamen huiusmodi forma non ē nobis nota. Potest t̄m dici q̄ rō per quā cōuenit quinario diuisibilitas ē propria forma quinaris. Et si arguatur: Omne accidēs habet vnum subiectum. sed numerus nō habet vni subiectum. ergo non est vnus accidēs: et per consequens non est vna species quantitatis. Ad id: patet. q̄ numerus est in diuersis subiectis: puta in diuersis vnitatibus materialibus. Respondetur q̄ aliquid esse in diuersis subiectis potest dupliciter intelligi. Vno modo sic q̄ sūm se totum sit in vtroqz subiectorum: et sic est impossibile vnum accidēs numero esse in diuersis subiectis. Alio modo potest intelligi idem accidēs numero esse in diuersis subiectis ratione suarum partium: sūm q̄ vna est in vno subiecto: et alia pars in alio: et sic idem accidēs numero potest esse in diuersis subiectis. Et si dicatur q̄ ex illis vnitatibus non fiat aliquid vnum per se: sicut neqz ex subiectis illarum fit vnum per se. Respondetur q̄ ex illis vnitatibus fit vnum discretum per se: et tamē ex subiectis illarum non fit vnum per se. Unde nihil prohibet esse maiorem vnitatem in accidentibus q̄ in subiectis. Et si iterum obicitur. quod accidēs capit vnitatem suam a subiecto in quo est. Respondetur q̄ accidēs capit vnitatem materialem a subiecto: uon autē formalem. idē non est inconueniens accidēs habere maiorem vnitatem formalem q̄ suū subiectum.

Ad rationes ante oppositas
Ad primam dicitur. q̄ ista propositio linea ē quanta et consimiles sunt distinguende. quia vel ista dicitio quantum valet tantum. sicut habens quantitatem tanq̄ formam sibi inherētes: et tunc conceditur q̄ quantum predicatur denominatiue de eo de quo predicatur: et tūc iste sunt false: Linea est quanta: superficies ē quanta. Alio modo capitur quantum vt tantū valet sicut habens partes eiusdem rationis. et sic hec est vera: Linea est quanta. Nec proprie est denominatiua: licet possit dici denominatiua large. Ad secundam patet.

plana est superficies alij rorpe plane
 (Convexa est superficies exterior)
 (Concava est superficies interior)

quid sit dicendum ex dictis: qz nec ratio mensure nec ratio divisibilitatis est propria ratio essentialis quantitatis: sed sunt passioncs ei.
 sed propria z essentialis quantitatis est habere partes eiusdem ronis:

Queritur octavo. Vtru sunt

in quatuor species quantitatis habentes positionem in continuo: scilicet linea superficies corpus z locus. Et videtur qz no. qz positio est in habentium locum. sed linea z superficies no habent locum. qz soli corpori debetur loc^o ergo zc. Secundo sic. Loci no est locus: qz al^o esset processus in infinitum. ergo locus no h^o positionem in suis partibus. Tertio sic. Numerus habet ordinem z permanentiam in suis partibus ergo z positionem. z per consequens non in quatuor sunt species in suis partibus positionem habentes. In oppositum e are^o.

Sciendum primo qz pro de
 claratione terminorum z inferius dicendorum ponuntur quatuor dicta. Primum e. qz linea superficies z corpus dicuntur mensure intrinsece: eo qz non sunt subiective in suis mensuratis. Secundum dictum. In linea tria pos sunt signari puncta: scilicet punctum initians: de quo dicitur qz fluxu suo ymaginario causas lineam. Aliud est punctum terminans: z aliud est punctum initians z terminans simul. Terminans quidem respectu prime partis linee: z initians respectu partis posterioris: z ratione huius habz copulare z unire partes linee ad invicem. Tertium dictum. In tres sunt dimensiones: scilicet longitudo latitudo z profunditas. qz in tres sunt linee possibili se intersectare orthogonaliter in puncto. i. ad angulos rectos. Quartum dictum. Ad habere positionem in suis partibus tria requiruntur. Primum qz partes sint in suo toto ita ordinate: qz possit signari in quo loco sita est quelibet. Secundum qz partes sint copulate ad aliquem terminum comunem. z tertio qz habeat permanentiam.

Sciendum secundo. qz in hoc
 secundo puncto determinat areffortiles de pri bus quantitatis continue. Et interdit nove conclusiones. Quarum prima est. Linea superficies z corpus sunt species quantitatis continue. De linea patet. qz linea habet unum terminum comunem ad quem parti^o eius copulantur scz

Libet

ad punctum. z eadem ratione patet de superficie qz sit quantitas continua: qz particule eius copulantur ad aliquem terminum comunem scilicet ad lineam. Similiter etiam corpus habet unum terminum comunem scilicet superficiem ad quem eius particule terminantur. ergo linea superficies z corpus sunt quantitates continue
Secunda conclusio. Tempus z locus sunt quantitates continue. De tempore patet. qz particule tempore copulantur ad aliquem terminum comunem scilicet ad presens. Ideo est dicendum qz ista pars tertus i qua dicitur: Presens enim tempus copulatur ad preteritum z ad futurum est intelligenda convertendo passivum in activum ita qz sit sensus: presens tempus copulatur preteritum z futurum. Sed qz locus sit quantitas continua patet. qz partes corporis copulantur ad aliquem terminum comunem: ergo z parti^o loci. nec consequentia. Nam partes loci continent singulos pres corporis. sicut enim totus locus continet totum corpus: ita partes loci continent partes corporis. ergo partes loci terminantur ad eundem terminum comunem: ad quem copulantur particule corporis. **Tertia conclusio** resumit secundam divisionem prout factam ut ipam declarat: et est hec: Quantitatis alia constat ex partibus habentibus positionem in suo toto. Alia autem ex non habentibus positionem. **Quarta conclusio.** Linea superficies corpus z locus habent positionem in suis partibus. De linea patet primo qz illud cuius partes habent ordinem in toto: z de quibus potest ostendi vbi quelibet sita est: z sunt copulate ad terminum comunem: z habent permanentiam: habent positionem in suis partibus sed linea e huiusmodi ergo zc. Similiter probatur de superficie corpore z loco. **Quinta conclusio.** Numerus no h^o positionem in suis partibus. qz illud non habet positionem in suis partibus cuius partes non habent situs: neqz copulantur ad aliquem terminum comunem sed numerus est huiusmodi. In numero enim non poterit quisqz perspicere tanqz particule eius positionem aliquam ad se invicem habent: ut sint site alicubi: et alique particule ad se invicem connectantur. **Sexta conclusio.** Tempus non habet positionem in suis partibus. Probatur. qz illud non h^o positionem in suis partibus cuius partes non simul permanent. sed partes tempore sunt huiusmodi ergo zc. **Septima conclusio** remouet unum dubium. qz ex qz partes ipsas no h^o positionem: videretur alicui qz neqz habeant ordinem. Hoc dubium remouet

Manuscript notes in the left margin:
 uno an qz...
 abare...
 motus...
 p...
 m...
 p...
 m...

Manuscript notes in the left margin:
 Octogon...
 quod...
 ductio...
 p...
 t...
 e...

Manuscript notes in the left margin:
 uno...
 om...
 p...
 p...
 t...

mobili realiter z subiective exis. Alio est mo-
 tus spalis: cuius moi sui motus particulari mobili
 generabili z corruptibili. Secunda distin-
 ctio duplex e tempus. Quoddam e tempus coe z
 generale: qd per reale inherencia puenit mo-
 tu pmi mobilis: z nulli alteri motu. Aliud est
 tempus spale: qd p reale inherencia puenit pti-
 laribus motibus mobiliu particulariu. Tertia
 distinctio: Locus pot capi du. Uno mo mate-
 rialiter seu fundametaliter: z sic e supfines co-
 caua corporis puenit. Alio mo capis forma-
 liter: z sic e respectu extrinsec adueniens: fun-
 dat in supfines pcaua corporis puenit: z ter-
 minatus ad supfines cohera corporis conteti:
 q qde respectu vocat locatio actiua vel locati-
 uitas. Lic ponunt 4° dicta. Primum est.
 compando tempus coe ad motum coem: z tem-
 pus spale ad motu spale tempus est mesura i-
 trinseca. p^o qz (vt patuit) e realiter z subiecti-
 in motu que mesurat g. Scdm dictum com-
 pando tempus coe ad motus spales: tunc tempus est
 mesura extrinseca. Pater: qz no e in eo quod
 mesurat subiectiue. mensurat eni motus pti-
 cularis: in quibus no e subiectiue: sed in motu
 coi. Tertiu dictu. Locus materialiter capis re-
 spectu corporis puenit e mesura intrinseca:
 z respectu puenit est mesura extrinseca. Prima
 ps patz. qz locus materialiter sumptus e supfines
 q subiectiue e in corpore puenit. g est eius
 mesura intrinseca. Secda ps patz. qz sepatur sub-
 iectiue a corpore puenit. g no est ei mesura in-
 trinseca: sed extrinseca. Quarta dictu. Locus
 formaliter sumptus nullus est mesura. p^o qz
 soli quantitati copent ro mesure. sed locus forma-
 liter captus no e quantitas: sed e respectu extrin-
 secus adueniens de genere vbi. g sibi no cope-
 tit mesurare.

Dubatur tertio. ex quo par-
 tes temporis nunq sunt fil: sed semp vna e p-
 terita z alia futura: quod tempus pot ee quan-
 titas continua: Ad dubiu rident per duo dicta.
 Primum. Aliud requit ad exstia entiu perman-
 entium: z aliud ad exstia entiu successiuoz.
 qz ad exstia entiu permanentiu requit qz ocs
 partes fil actu existat: sed ad exstia entiu suc-
 cessiuoz sufficit qz pres sint copulate ad vnuz
 indiuisibile qd est pnuatiu partiu entis suc-
 cessiu. Scdm dictu. Licet instas no sit tem-
 pus nec ps ipis: tñ propter sui exstia dicit to-
 tum tempus existere: z generaliter vnuquodqz
 successiuu dicit existere si indiuisibile cotinu-
 atiuu partiu ei subsistat. Qd patz a fil. qz licet
 nasus bois no sit ho: tñ propter limitate nasi

totus ho dicit sumus: eo qz finitas no est nata
 couenire toti ho nisi per nasu. Silt qz exste-
 tia no est nata puenire enti successiuo: nisi per
 indiuisibile cotinuatiu partiu ei: io ppter
 exstia ipsius indiuisibilis: totu ens successiuu
 dicit existere. Et si qraf ex q continuitas couenit
 motui sicut tempori: qre aristoteles no posuit
 motum inter spes qntitatis sicut tempus. Respon-
 det per vna distinctione qz motus pot tripli-
 citer pferari. Uno mo materialiter. f. p ipsa
 forma fluete. z sic e in eode genere cu tuo ter-
 mino adque. Secdo pot capi p respectu mobi-
 lis trasmutati ad moues trasmutas: q quide
 respectus est extrinsec adueniens de genere
 passiois. Tertio capis motus pro fluxu forme: q
 no est nisi quedam successio partiu eius fm pri-
 z posterius. z sic isto mo puenit motui pnu-
 itas alia formaliter a cotinuitate magnitudis
 z ipis. Quod patz: qz horu pncipia cotinuatiua
 sunt alia formaliter g z ipse cotinuitates sunt
 alie formaliter. Unde pncipiu pnuatiui mo-
 tus: qd est momentu vel mutatu esse: est aliud
 formaliter a pncipio pnuatiuo ipis: qd e in-
 stans: z est aliud a pncipio cotinuatiuo mag-
 nitudinis: qd est punctus. g cotinuitas motus e
 alia formaliter a cotinuitate ipis ei magnitudi-
 dinis. Ex B ad dubiu dicit qz forte are 1° motu
 comprehendit sub rpe. Quod videt inuere p il-
 lud qd dicit in textu: Actio enim dicit longa: eo
 qz tempus sit longu: z motus multus. Vel pot di-
 ci qz io are 1° no enumerauit motum: qz for-
 san qntitas sua no distinguit a rpe: eo qz illa
 successio fm pri- z posterius in motu e tempus
 qz pri- z posterius in motu est tempus fm are-
 stotile 4° phicoz. Et hoc oia pbabiliter z bre-
 uiter sunt dicta: qz amplioz determinatio ma-
 gis spectat ad phm reale qz ad logicum.

Ad rationes ante oppositu
 Ad pma dicit qz positio pot capi dupliciter
 Uno mo p respectu priu permanentiu ad to-
 tu in q habent unione z copulatione: z sic posi-
 tio bñ couenit linee supfines z loco. Alio mo-
 do capis positio p ordine vel respectu partiu
 ad totum z ad locu: z sic tñ copoz conuenit.
 Ad scdam responderetur per ide. Ad tertiaz
 dicitur qz hoc no sufficit: sed cu hoc requiritur
 qz partes sint copulate ad aliquo terminu co-
 mune: non aut sic est de numero.

Queritur nono. Vtru quan-
 titas habeat contrarium. Et arguitur qz sic. qz
 omnis motus est de contrario in contrarium.

Handwritten marginal notes on the left side of the page, including phrases like "Secunda distinctio", "Locus", and "Primum est".

Handwritten marginal notes on the right side of the page, including a small diagram and some text.

Liber

Præterea scilicet de tota diuinitate est eadem et magis et minus
et eadem et in eadem sub forma differentie. Præterea scilicet de
simo ut dicitur in causa formale. Et in quibusdam
diuinitate est eadem et magis et minus
ut dicitur in causa materiali. Et in quibusdam
diuinitate est in eadem et magis et minus

Etiam quædam sunt
nam id est de diuinitate
in forma. Etiale et de se
diuinitate. Et pter id
sed de se diuinitate

gis vel min^{us}: nec temp^{orale} alio rpe magis vel mi-
nus. q^{ui}ntitas nõ suscipit magis z min^{us}. Lon-
sequenter in tertia pñcula ponit^{ur} p^{ro}prietatē
dicens. Propriū autē maxie q^{ui}ntitas ē fm eā
eāle vel inēqle dici. q^{uo}d patz inductiue. qz cora-
pus equale z inēqle dicitur: z nūer^{us} equalis z inē-
qlis: sit z temp^{orale} equale z inēqle dicitur: z sic
de alijs spēbus q^{ui}ntitatis. z qz i nullo alio iue-
nit q^{ui}ntitate: vt affectio. i. dispositio nõ di-
citur equale vel inēqlis: sed sūt: similiter album
nõ dicitur multū eāle vel inēqle: sed sit. qz p^{ro}-
priū ē quantitatis equale z inēqle dicitur. Et ad
rōnē rñdes qz q^{ui}ntitas bñ suscipit maius z mi-
nus: sed nõ magis z minus.

Dubitatur secundo. quō dif-
ferūt z pueniūt magis z min^{us} z mai^{or} z min^{or}.
Rñdes qz duplt̄ cōueniūt. P^{ri}o qz vtrōbiqz
est qdā compatio. Scdō qz vtrōbiqz cōmpa-
tio disquipantie: qz orit̄ ex disquipantia z dif-
formitate terminōz. Sed differūt qnqz modis:
p^{ri}mo qz mai^{or} z minus ipoztāt compatiōē
vnius ad vñū precise in se z sine tertio: Sed
magis z minus ipoztāt compatiōē vnius ad
vñū nõ precise sed in compatiōe alicui^{us} ter-
tij qd participat: vtputa alicuius forme: Scdō
differūt. qz magis z minus sūt aduerbia: z iō
distinguit sicut modi. z p^{ri}mō nõ formas s; mo-
dū forme. Sed mai^{or} z minus sūt noia. iō acci-
piunt nõ modaliter sed notaliter: z significāt
formas: nõ autē modū forme. Tertio differūt.
qz magis z min^{us} nõ dicunt̄ de forma p^{ri}cipa-
ta: sed de ipsis p^{ri}cipantibus. sed mai^{or} z minus
ecouertō. Quarto differūt. qz magis z minus
sumunt̄ penes intēsiōē forme: sed maius et
minus penes extēsiōē subiecti. Quinto diffe-
rūt. qz magis semp̄ p^{re}supponit in forma ma-
ius: z nõ ecouertō.

Dubitatur tertio. Vtrū ma-
gnū z parū multuz z paucū sint q^{ui}ntitates.
P^{ro} cui^{us} solutiōe ponunt̄ tres distinctiones.
P^{ri}ma est: Multitudo z magnitudo pñt̄ dupli-
citer capi. Vno mō p̄ fundamētis excessus: et
sic sunt q^{ui}ntitates. Alio mō p^{ro} ipsis excessib^{us}
z sic sunt relatiōes. Scdā distinctio. Magnū
z multū pñt̄ capi duplicif. Vno mō vt sūt de-
ntia magnitudinis z multitudinis p̄ mō: et sic
sunt q^{ui}ntitates. qz magnū idem est qd q^{ui}ntitas.
magna: z multū idē ē qd q^{ui}ntitas multa. Alio
mō pñt̄ capi vt sunt dentia magⁿ z multū
dis scdō mō: z sic sūt reltia. Tercia distinc^{io}.
magnū z parū pñt̄ ad huc capi du^o. Vno^o p^{ro}-
ueniōtis: z sic oia corpora siue substantie siue
accñta pñt̄ dici magna vel paucā multa vel pau-

magnū magis forme
parū magis forme

magnū z multū
parū magis forme

magnū z parū
parū magis forme

ca. Alio mō p^{ro} significatis. s. p^{ro} multitudine
z magnitudine: z sic pñt̄ dici vel q^{ui}ntitates vel
relatiōes. Ratiōes autē oppositum soluuntur
ex dictis.

Queritur decimo Vtrum es-
se ad sit propri^{us} modus cēndi: p^{ro}acti^{us} essen-
tialiter entis ad tertiu^m p^{re}dicamētū. qz dicit ad
aliq^{uid}: super qd fundat̄ modus p^{re}dicadⁱ. hui^{us}
p^{re}dicamētū Arguitur p^{ro} esse ad non sit mod^{us}
essendi hui^{us} p^{re}dicamētū qz esse in nulli^{us} p^{re}dica-
mētū est p^{ro}pri^{us} mod^{us}. sed ē aliq^{uid} alia res cui^{us}
ius ēē in ē modus qd a sit. esse ad nulli^{us} p^{re}dica-
mētū erit modus s; ē aliq^{uid} alia res cui cōuenit
talis modus. Scdō sic arguit^{ur}. qz ille mod^{us} nõ
p^{ro}bat ens cēntialiter. qz p^{ro}ceptus absolut^{us} non
p^{ro}bat in cludit in p^{ro}ceptu respectiuo. sed p^{ro}ceptus
entis ē absolutus qz nõ includit in p^{ro}ceptu re-
latiōis: z p^{ro} p^{ro}bat essentialiter ad B
p^{re}dicamētū. Vnoqz p^{ro}. qz ens p^{ro}bat cōcipi nul-
lo alio intellectu qz cōceptus ei^{us} est absolutus
Tertio arguit^{ur} ad idē. Rō formalis relatiōis
est ad aliud: sed rō formalis entis non est ad
aliud: qz rō formalis relatiōis nõ includit ens.
Quarto sic. qz iste modus esse ad nõ cōstituit
B p^{re}dicamētū ad aliq^{uid}. qz qua rōne cōcurrit il-
le modus qz est ēē ad. ad p^{ro}stitutiōē istius p^{re}dica-
mētū: eadē rōne videt̄ cōcurrere ille modus
qz est esse in: sed ex his duob^{us} modis. s. esse in
z ēē ad nõ videtur posse p^{ro}stitui vna tertia q^{ui}-
tas p^{re}dicamētalis. Tū p^{ro} isti duo modi videt̄
ēē oino diuersaz rōnū: z nõ respicere se in ra-
tione potētie z actus. Tū scdō. qz tūc tale p^{re}dica-
mētū nõ ēē simplex: ex qz cōponeret̄ ex il-
lis duobus modis: qz sunt esse in z esse ad. In
oppositi arguitur. qz esse ad includitur in rōe
formali relatiōis z nõ tanqz cōius z p^{ro}hibile:
qz includitur tanqz modus p^{ro}terius cōioris qd
est ens.

Sciendum primo qz p^{ro} de-
claratiōe terminōz ponunt̄ due difficultates
P^{ri}ma ē quid ē esse in: z qd est esse ad. Di-
citur p^{ro} qz ēē in tantū valet sicut inherētia apti-
tudinalis. z est quidaz respect^{us} fundamētalis
fundatus in natura cuiuslibet nouē p^{re}dicamē-
toz accñtaliū: z terminat^{ur} ad subiectū: qz quidē
respectus y demp^{ro}fatur realiter cum funda-
mento: Et inde est qz non potest constituere p^{ro}-
dicamentum distinctum a suo fundamento.
Scdō dicit qz ēē ad: ē quidaz respectus actualis
z formalis inter duo extrema: a quib^{us} realiter
distinguitur: secluso quocunqz actu intellectu.
Scdā difficultas. Quid significat B non ēē ad

Secundo arguitur contra secundam partem, quia si genus generalissimum huius predicamenti sit principium referendi: sequitur ut prout erunt duo genera in illo predicamento, consequentia tenent. quod si genus generalissimum sit principium referendi aliquo extrema sunt illa extrema b et c. Tunc arguitur sic. Alia est relatio ipsius b ad c: et est alia relatio mutua ipsius c ad b: sed illa extrema sunt eadem communita et eadem prima quod ille due relationes quod illa extrema referuntur mutuo: erunt eadem prout et per consequens erunt duo genera generalissima. Ad difficultatem respondetur quod genus generalissimum huius predicamenti quod est relatio non referatur: sed principium referendi in. Ad rationes contra facta: dicitur quod hoc esse generalissimum relatio est principium referendi: non diversa extrema ad invicem: sed idem ad se ipsum: puta hoc commune relatum ad se ipsum. nam dicitur relatum relati relatum. et ideo sicut extrema illius relationis sunt eadem: ita et ille relationes mutue sunt eadem omnino. Et si arguatur, quia relatio in genere generalissimo sumpta debet esse realis: sicut et quodlibet predicamentum est reale. sed relatio eiusdem ad se ipsum non est realis: ergo relatio in genere generalissimo sumpta non est principium referendi idem ad se ipsum. Respondetur quod licet relatio una in numero quod est principium referendi eiusdem in numero ad se ipsum sit rationis et non realis: tamen relatio una in specie vel in genere: quod est principium referendi eiusdem in specie vel in genere ad se ipsum bene est realis: sicut est in opposito. Et si ulterius dicatur. Inter quosque duo relata est habitudo aliqua una in numero: dicitur quod unum numero potest dupliciter capi. Uno modo ut distinguitur contra unum specie vel genere: et sic negat consequentia. Alio modo capitur unum numero pro omni: eo quod cum alio potest constituisse binarium. et sic conceditur antecedentes consequens.

Conclusio responsalis: esse.

ad eam modum etiam: contractivum etiam relatis ad relationem: super quo modo fundatur modus predicandi istius predicamenti. Conclusio propria et secunda parte patet per argumentum factum in oppositum: pro ultima parte patet quod relatio, denominat substantiam in eo quod est ad aliud se habere sed ille modus denominandi fundatur super isto modo essendi qui est esse ad. relinquatur ergo conclusio vera.

Dubitatur primo utrum relatio sit realiter distincta a suo fundamento. Et arguitur quod non. quia si sic sequeretur quod quandoque erit similitudo: et non erit quod super qua fundatur.

consequentia tenet, quia omnem rem ab alia distinctam realiter potest deus facere sine illa re: quod si similitudo realiter distinguatur a qualitate: poterit deus facere similitudinem sine qualitate: quod quia si sic sequeretur quod ignis existens prius et ibi calefaciens aliquid calefactibile: necessario calefaceret aliud calefactibile rome: et in quocumque alio loco quocumque distante a pisce. consequentia tenet, quia calefactio pisces aliquid calefactibile fiet nova similitudo in calido existente rome: si calefaciens non agit nisi calefaciendo. si ignis existens pisces calefaciet aliquid calefactibile rome: et etiam spatium quod est a parisiis versus ad romam: eo quod agens naturale prius agit in propinquum quam in distans. Tertio sic, quia si sic sequeretur quod sortes posset esse pater platonis quem nunquam genuit. et quod sortes non esset pater ciceronis quem tamen genuit. Primum inconveniens probatur, quod quocumque res existit in parte platonis potest deus omnino eadem causare in sorte: sed paternitas est quedam res qua pater platonis dicitur formaliter pater ipsius platonis distincta etiam realiter a parte quod illam eandem paternitatem potest deus de novo creare in sorte: et sic sortes erit pater platonis quem tamen nunquam genuit. Secundum inconveniens probatur quia si paternitas sortis sit realiter distincta a sorte et a cicerone filio suo: poterit deus realiter destruere illam paternitatem: remanentibus sorte et cicerone: et tunc sortes non erit pater ciceronis quem tamen genuit. In oppositum arguitur, quia impossibile est eandem formam filii et semel intendi et remitti. sed relatio intenditur quando suum fundamentum remittitur: et eodem modo quando fundamentum intenditur relatio remittitur ergo relatio et suum fundamentum non sunt una forma realiter. Ad id patet, quia intendi et remitti sunt motus contrarii: modo impossibile est simul idem moveri motibus contrariis: hoc probatur quod supposito quod sortes sit magis albus quam plato: si remittatur albedo sortis sortes fiet magis similis plato. Si vero albedo sortis intendatur tunc fiet minus similis plato: eo quod continuo albedo sortis recedit a gradu albedinis platonis. Secundo sic, nulla eadem res limitata potest continere formaliter opposita: sed in eodem fundamento successive fundantur opposite relationes formaliter. ergo qua ratione contineret unam per ydemittat: pari ratione contineret et aliam relationem. Tertio sic frivolum videtur esse: personas in divinis scripturis formaliter existentibus rationis: cum sint realiter distincte: sed persone divine formaliter constituent ex re

relatio fm esse: Et per hoc excluduntur rela-
tiua fm dici. 2° q^o sit realis: et per hoc exclu-
duntur scde intendes. Tertio q^o sit actualis:
et per hoc excluduntur relationes fundamenta-
les et aptitudinales q^o sunt eiusde pdicamenti
cu suis fundamentis: Quarto q^o sit intrinsecus
adueniens: et per hoc excluduntur sex vltima
pdicamenta q^o sunt qdam respectus extrinse-
cus aduenientes.

Dubitat^{ur} tertio. Vtrū om-
nis relatio contineat formaliter sub aliquo p-
dicamento. Ad dubiu^m respondet per duas disti-
ctioes et vnum dictu^m. Prima distinctio: Ad
relatione^m reale^m et actuali^m intrinsec^o aduenie-
tem quor^o coditiones requiritur. Prima codi-
tio q^o extrema sint realia: sic q^o in ratione fun-
dandi vel terminandi non dependeat ab intel-
lectu. Secunda coditio est q^o sint realit^{er} distincta
Tertia coditio est q^o oriat^{ur} ex natura extremor^{um}
et non p^{ro}surget in esse per actu^m coparatiui in-
tellectus. Quarta pditio q^o inf^{er} extrema sit ha-
bitudo mutua: ita q^o habeant adinuicem mu-
tuam dependetiam. Secunda distinctio. qda
sunt relationes q^o fundant^{ur} sup^{er} re alicui^{us} pdi-
camenti: et isti dicunt^{ur} pdicamentales. Alie
sunt relationes q^o non fundant^{ur} sup^{er} re alicui^{us}
pdicamenti. et isti dicunt^{ur} relationes transcende^{ntes}
Quar^o sunt quatuor genera. Primu^m genus est
relatiouum q^o conueniunt^{ur} eni in quantum ens
vt scilicet abstrahit a pdicamenti^s et eor^{um} passio-
nibus: et huiusmodi sunt habitudines ordinis
et distinctioes q^o sunt inter ens et passiones ei^{us}
q^o quide^m passiones sunt. vnum: veru^m: bonu^m:
aliqd: et res. Secundu^m gen^{us} est r^{ati}oniu^m yde
p^{ro}ptatis et diuersitatis. idem enim et diuersu^m
diuidunt ens. Tertiu^m genus sicut superius z
inferius: gen^{us} et species. et cōsimiles: q^o sunt
relationes ratiois cuiuslibet generi p^{ro}uenientes. s^{ed}
si q^orat^{ur}. Utrūq^{ue} relatio superioris et inferioris:
generis et sp^{eci}i sit realis. Respondet q^o tales
p^{oss}unt duplicif^{er} p^{ro}siderari. Uno modo formaliter
vt scilicet sunt respect^{us} derelicti in obiecto per
actu^m copariuum intellect^{us}. et sic sūt respect^{us}
rationis. Alio modo p^{oss}unt capi fundametaliter:
scilicet p^{ro} aptitudibus super qbus intellect^{us}
fundat istos respectus rationis: et sic sunt re-
spectus reales transcendentis: de qbus in p-
posito est sermo. Quarum genus est relatio-
num q^o sunt in deo: cuiusmodi sunt relationes
originis: et etia relationes cōmunes. et de om-
nibus his relationibus transcendentibus datur
a quibusdam talis regula. Omnis relatio q^o
non est realiter distincta a suo fundamēto: est
ex se transcendens: quia omnis relatio q^o est

directe in genere relationis vel in aliquo alio
rum sex pdicamentorum vltiorum est accidēs
realiter distinctum a suo fundamēto. Rela-
tio autem q^o est eadem cum suo fundamēto nō
est accidēs sibi. ergo talis relatio nō erit pdi-
camentalis. quare relinquif^{er} q^o erit transcendēs
posset tamen forsan dici q^o huiusmodi relati-
ones transcendentis quiritatiue sunt de gene-
re relationis: licet denominatiue reperiantur
in quolibet genere. Dictum est illud. Omnis
relatio realis et actualis non transcendens ē
aut in illo predicamento aut in aliquo sex vl-
timor^{um} pdicamentorum. quia omnis talis vel
est intrinsecus adueniens et sic est de genere
relationis. vt est extrinsec^o adueniens et repo-
nitur in aliquo vltimorum sex pdicamentor^{um}.

Ad rationes ante oppositu^m
Ad p^{ri}ma^m dicitur q^o non est simile de eē in z
de eē ad. quia eē in est quidam respectus ap-
titudinalis vel fundamentalis non distinctus
a suo fundamēto: Ideo non facit aliqd^o spe-
ciale genus pdicamentale vt patuit in vltimo
dubio. sed eē ad est qda^m respect^{us} formalis ac-
tualis: distinctus realiter a suo fundamēto.
et licet relationi conueniat eē in et eē ad: non
tamen eodem modo: quia eē ad est de forma-
li et quiritatiue ratione eius. sed eē in conse-
quitur eam per modum cuiusdā proprietatis
et ideo relatio quiritatiue nō p^{ro}ponitur ex eē in
et eē ad. quia eē in nullius absoluti aut re-
spectiui conceptu^m formalis ponitur. Ad secū-
dam dicitur. q^o conceptus entis nec est abso-
lutus nec respectiu^s: sed abstrahit ab vtroq^{ue}
sicut diuisum a suo conceptu^m formalis abstra-
bit a suis diuidentibus et cu^m pbatur q^o ens
potest intelligi nullo alio conceptu^m: Dicit^{ur} q^o
illud non solum conuenit absoluto qd^o ex op-
posito diuiditur contra respectum. sed etiam
compent in differenti siue eni cōmuni diuiso
qd^o fm suam rationem formalem nec est ad se
nec ad aliud. Ad tertiaz dicitur q^o sicut hō
ex sua ratione sp^{eci}uoca est homo formaliter
et non per alia p^{ri}oria contenta in sua quiritate:
sic relatio per suam ratione^m sp^{eci}uocam est
ad aliud: licet non omnia sua p^{ri}oria intrinseca
sint formalit^{er} ad aliud. Et si obiciatur q^o relatio
non dicit^{ur} p^{ro} se vnum cōceptu^m: q^o cōpositu^m ex
absoluto respectiuo non est p^{ro} se vnu^m. Rōdet^{ur}
q^o ex potētia eēnali et actu p^{ri}orio fit p^{ro} se vnus
modo ens qd^o includit^{ur} quiritatiue in relatione
sicut et in alijs generibus: dicit^{ur} entitatē potē-
tionalem respectu relationis cōrabentis et de
terminatis ipsum ens ad certū genus: Ideo
ex ente et p^{ri}oria ratione relationis bene fit vn^{us}

Handwritten marginal notes on the left side of the page, including:
- Top left: 'relatio fm esse' and other fragments.
- Middle left: 'Prima distinctio' with a tree diagram showing 'relatio realis' and 'relatio actualis' branching into 'intrinsecus' and 'extrinsecus'.
- Bottom left: 'Quarta pditio' with a tree diagram showing 'habitudines ordinis' and 'distinctioes' branching into 'inter ens et passiones' and 'inter ens et ens'.
- Far left: 'ab' and other vertical fragments.

Predicamentoz.

Aristotilis.

per se conceptus relationis. Ad quartam pa-
tuit ex prima solutione. qz relatio quantitatis non
componitur ex eadem in et eadem ad. sed eadem ad est de
conceptu formali relationis: et esse in eadem quod pas-
sio superaddita quantitati.)

Queritur Undecimo Vtrū
omnia relata dicantur ad ueritatem. Et ar-
guitur non. quia dici ad conuertentiam est esse simul
natura. sed non omnia relata sunt simul na-
tura. et non omnia dicuntur ad ueritatem. Sicut
propter duobus rationibus aristotiles. Prima quia
scibile et scia sunt relata: et tamen non sunt sim-
il natura. et non omnia relata sunt sim-
il natura. minor probatur aristotiles quod scibile est prius scia quam
scibile et scia non sunt simul natura. Antecedens
probat aristotiles tribus rationibus: prima quod in pluri-
bus res existunt antequam de ipsis accipiamus sci-
entiam: ymo in paucis videmus scias et scibile sim-
il accipi. Secunda ratio scibili destructo destruitur sci-
entia scilicet scia destructa non destruitur sci-
entia scilicet scibile est prius scia. Aliis per vitiaque patet. quod si
scibile non sit: scia non est: si scia non sit non
oportet scibile non esse. Nam est quadratura circuli
sit scibilis: nunquam tamen est eius scientia. Tertia ratio
aiali sublato non est scientia: et tamen contingit plura
esse scibilia quam scibile prius est scientia. et probatur
dicta minor scilicet quod non omnia relata sunt sim-
il natura. quia sensus et scibile non sunt simul
natura: et tamen sunt relata. et non omnia re-
lata sunt simul natura. Antecedens patet quia sensi-
bile prius est sensu quam scibile et sensus non sunt
simul natura. Antecedens patet duobus rationibus: prima
quod destructo scibili destruitur sensus. scilicet destru-
cto sensu non destruitur scibile. scilicet scibile prius
est sensu. Antecedens per prima parte patet. quod de-
structo scibili destruitur corpus. et destructo scibi-
bili destruitur sensus. tenet consequentia quod sen-
sus est circa corpus vel in corpore. Antecedens
patet quod omne corpus est scibile. Secunda
parte patet. quod destructo aiali destruitur sensus: et
tamen non destruitur scibile. et destructo sensu
non destruitur scibile. Sicut patet quia de-
structo aiali adhuc remanet corpus calidum: et
amarum: et dulce: et sic de alijs. Secunda ratio.
sensu simul fit cum sensato: scilicet scibile prius est
sensato quam scibile prius est sensu. Maior parte
patet quod ignis et aqua et alia ex quibus constat
ipsum aial prius sunt quam animal. In oppositum
est aristotiles.

Sciendum primo quod pro de-
claratione terminorum questionis ponitur due dif-

ficulitates. Prima est. Quid sit dici ad uer-
tatem Ad quam dicitur quod relata dici ad uer-
tatem est ipsa sic se habere aduicem: quod sicut
vnum refertur ad aliud: ita aliud refertur ad ip-
sum. Ideo ueritatem est passio terminorum ha-
bentium ad se inuicem mutuam dependentiam. Secun-
da difficultas quod regunt ad hoc quod aliqua ad
inuicem referant. Dicitur quod quinquaginta requiruntur
scilicet subiectum relationis: fundamentum: terminus
a quo: terminus ad quem: et ipsa relatio. Unde
de subiectum relationis est illud quod refertur per ip-
sam relationem. Sed fundamentum est ratio que
ipsa relatio est in subiecto. Sed terminus a quo
est relatiuum. Sed terminus ad quem est correlatiuum
Relatio vero est habitudo media inter duos
terminos. verbi gratia pater refertur ad filium per
paternitatem que est quedam habitudo media inter
patrem et filium. scilicet subiectum paternitatis est
animal quod genuit. fundamentum vero est pote-
tia actus patris: Et terminus a quo est hoc re-
latiuum pater. et terminus ad quem est hoc cor-
relatiuum filius. Verum tamen adhuc est diffe-
rentia inter terminum et correlatiuum. quia ter-
minus est illud quod est fundamentum relationis
opposite: sicut terminus paternitatis est potentia
passiva filii super qua fundatur filiatio.

Sciendum secundo quod in hac
secunda parte determinat aristotiles de pro-
prietatibus relationum. Et continet quatuor puncta
In quorum primo ponit prima proprietatem relatiuum
que est hec: quod contrarietas inest in relatione. id est in re-
lationibus. ut virtus contrarietas vitio: et disciplina
riatur ignorantie: et tamen ipsa sunt ad aliud
Verum tamen ista proprietatem non uenit omnibus
relationibus. quod scilicet non uenit omnibus relatis
sine esse ut duplo nihil est prius: neque triplo: neque
alicui tali. In secundo puncto ponit secundam proprie-
tatem: que est hec. Relatiua videtur suscipere ma-
gis terminum patet quod simile dicitur magis et mi-
nus: sicut et in eadem dicitur magis et minus in eadem:
et tamen utriusque est relatiuum. quia simile dicitur
alicui simile: et inaequale alicui inaequale. Et
sic procedens proprietatem non conuenit omnibus
relationibus: ita nec ista. quia duplum non dicitur
magis et minus duplum. In tertio puncto po-
nit tertiam proprietatem que est hec. Omnia re-
latiua dicuntur ad ueritatem. quam probatur du-
o modo sic in his que referuntur ad inuicem sub ha-
bitudine eiusdem casus: et hoc tribus exem-
plis. Primus est quia seruus dicitur domini
seruus: et dominus serui dominus. Secundu-
m exemplum. Duplum dicitur dimidium duplum
et dimidium dupli dimidium. Tertium exem-

Relata. dicit ad ueritatem
Alia quod si illud ad quod
foculit aliud. sicut ad
aliud ad se per ad aliud
qui ponit autem quod dicitur ad inuicem
Et postea dicitur ad inuicem
Nulla generis nulla in parte
Quia quod non ponit sibi in se
Sciendum primo quod pro de-
claratione terminorum questionis ponitur due dif-
ficulitates. Prima est. Quid sit dici ad uer-
tatem Ad quam dicitur quod relata dici ad uer-
tatem est ipsa sic se habere aduicem: quod sicut
vnum refertur ad aliud: ita aliud refertur ad ip-
sum. Ideo ueritatem est passio terminorum ha-
bentium ad se inuicem mutuam dependentiam. Secun-
da difficultas quod regunt ad hoc quod aliqua ad
inuicem referant. Dicitur quod quinquaginta requiruntur
scilicet subiectum relationis: fundamentum: terminus
a quo: terminus ad quem: et ipsa relatio. Unde
de subiectum relationis est illud quod refertur per ip-
sam relationem. Sed fundamentum est ratio que
ipsa relatio est in subiecto. Sed terminus a quo
est relatiuum. Sed terminus ad quem est correlatiuum
Relatio vero est habitudo media inter duos
terminos. verbi gratia pater refertur ad filium per
paternitatem que est quedam habitudo media inter
patrem et filium. scilicet subiectum paternitatis est
animal quod genuit. fundamentum vero est pote-
tia actus patris: Et terminus a quo est hoc re-
latiuum pater. et terminus ad quem est hoc cor-
relatiuum filius. Verum tamen adhuc est diffe-
rentia inter terminum et correlatiuum. quia ter-
minus est illud quod est fundamentum relationis
opposite: sicut terminus paternitatis est potentia
passiva filii super qua fundatur filiatio.
Sciendum secundo quod in hac
secunda parte determinat aristotiles de pro-
prietatibus relationum. Et continet quatuor puncta
In quorum primo ponit prima proprietatem relatiuum
que est hec: quod contrarietas inest in relatione. id est in re-
lationibus. ut virtus contrarietas vitio: et disciplina
riatur ignorantie: et tamen ipsa sunt ad aliud
Verum tamen ista proprietatem non uenit omnibus
relationibus. quod scilicet non uenit omnibus relatis
sine esse ut duplo nihil est prius: neque triplo: neque
alicui tali. In secundo puncto ponit secundam proprie-
tatem: que est hec. Relatiua videtur suscipere ma-
gis terminum patet quod simile dicitur magis et mi-
nus: sicut et in eadem dicitur magis et minus in eadem:
et tamen utriusque est relatiuum. quia simile dicitur
alicui simile: et inaequale alicui inaequale. Et
sic procedens proprietatem non conuenit omnibus
relationibus: ita nec ista. quia duplum non dicitur
magis et minus duplum. In tertio puncto po-
nit tertiam proprietatem que est hec. Omnia re-
latiua dicuntur ad ueritatem. quam probatur du-
o modo sic in his que referuntur ad inuicem sub ha-
bitudine eiusdem casus: et hoc tribus exem-
plis. Primus est quia seruus dicitur domini
seruus: et dominus serui dominus. Secundu-
m exemplum. Duplum dicitur dimidium duplum
et dimidium dupli dimidium. Tertium exem-

plum ut maius dicitur minore maius: et mino-
 ratore minus. Secundo probat duobus exem-
 plis in his q̄ referuntur ad inuicem sub habi-
 tudine duorum casuum. Primum exemplum est
 ut disciplina dicitur disciplinanti disciplina: et
 disciplinanti disciplina disciplinanti. Secundu-
 exemplum ut sensus dicitur sensati sensus: et se-
 nsatum sensu sensatum. Consequenter ponit
 unum impedimentum propter qd̄ nō p̄tingit re-
 lativa dici ad conuertentia. et est istud. quando
 nō sit pueniens assignatio relatiui ad correlati-
 uum: tunc relatiua non dicitur ad puertertia.
 Unde talis inconueniens assignatio potest con-
 tingere duobus modis. Uno modo quādo
 correlatiuo non est nomē impositus. ut si ala
 assignetur ad auem: tunc nō dicitur ad puerter-
 tiam. quia ala nō dicitur auis in eo q̄ auis: s; in
 eo q̄ alata: quia multa sunt alata q̄ tamen
 non sunt aues. Si tamē fieret assignatio con-
 ueniens tunc bene diceret ad conuertentiam. ut
 ala dicitur alati ala: et alatum dicitur ala alatum.
 Ideo cōtra istud impedimentum ponit aresto-
 tiles unū documētum: scilicet q̄ quādo correlatio
 alicuius relatiui non est nomē impositū: tunc
 necesse est fingere nomē correlati a nomine
 relatiui. et hoc declarat tribus exemplis. Quorū
 primū est de ala de q̄ iam dictum est. Secun-
 dum est si rem⁹ assignet relatiue ad nauē: non
 erit pueniens assignatio. quia rem⁹ nō refertur
 ad nauem in eo q̄ nauis. quia multe sunt na-
 ues quāz remi non sunt. ideo si correlatiuum
 remi fingat sibi denotatōez a remo: tunc ibi cō-
 ueniens est assignatio: et dicitur ad puertertia
 quia rem⁹ dicitur rei remite. rem⁹: et remitiū
 de remo remitur. Tertiuū exemplum est de capi-
 te. qd̄ si assignet relatiue ad animal tunc non
 est pueniens assignatio. caput ei nō refertur ad
 animal in eo q̄ animal: Multa enī sūt animalia
 non habentia capita. ideo oportet correlatiuum
 fingere sibi denotatōez factā ab hoc nomine
 caput: et tunc erit conueniens assignatio. et di-
 centur ad puertertia. ut caput dicitur capitati
 caput: et capitati capite capitati. Ex istis con-
 cludit suum documētum. Dicens q̄ quoties
 cumq; correlatiuo nō erit nomē impositū: tunc
 nomē correlati fingat a nomine relati. ut ab ala
 fingat alatum: et a remo remitur: et tunc si
 fiat conueniens assignatio: dicentur omnia re-
 lativa ad puertertia. Secundo potest contingere
 inconueniens assignatio quādo relatiuo et
 correlatiuo est nomē impositū: et tamē relati-
 uum non assignat ad suū p̄prium correlati-
 uum: sed ad aliqd̄ accidēs sui correlati. tunc
 enim nō erit pueniens assignatio: ut si seru⁹

assignet non ad dominū: sed ad hominē: aut
 ad bipedem: tunc inconueniens erit assignatio.
 et hic capis accidēs pro omni eo qd̄ est extra
 essentiam alicuius.

Sciendum tertio q̄ circa:
 hunc textum. incidit vna difficultas. Ex quo
 contingit inconueniens assignare relatiuum ad
 suū correlatiuum: quomodo poterit sciri qd̄
 erit pueniens assignatio et qd̄ non. Ad quam
 dubitationē. Respondet arestoteles p̄ vnā regulā
 q̄ stat in duabus puenitijs. Quāz prima est.
 Si circumscriptis quibuscuq; accidentibus que
 accidunt ipsi correlatio: relicto solo illo correla-
 tiuo ad qd̄ relatiuum est assignatus: si adhuc
 dicatur illud relatiuum ad correlatiuum assigna-
 tum: pueniens erit assignatio: et dicentur ad
 conuertentia. Hanc p̄sequentia declarat are-
 stoteles per exemplum qd̄ si a domino p̄ intelle-
 ctum p̄scindatur quicunq; q̄ sibi accidunt in q̄ntū
 dominus. v̄puta esse bipedem: vel esse p̄cep-
 tibilem scientie: et esse hominē: remanete so-
 la illa ratioe q̄ est esse dominū: adhuc seruus
 dicitur ad dominū: dicitur enim seru⁹ domini
 seruus. ideo est pueniens assignatio seruī ad
 dominū: et ad inuicē dicuntur ad conuertentiam
 ut seru⁹ domini seru⁹: et domin⁹ seruī domi-
 nus. Secunda consequentia est hec. si circū-
 scriptis omnibus alijs q̄ accidunt correlatio in-
 quantum correlatiuum. relicto solo ipso core-
 latiuo ad qd̄ tale relatiuum est assignatus: et si
 non dicatur ipsum relatiuum ad correlatiuum: erit
 inconueniens assignatio. Hanc consequen-
 tiam p̄bat arestoteles p̄ duo exempla. Primū
 exemplū est. si seru⁹ assignet ad hominē tā-
 q; ad correlatiuum: et per intellectū p̄scindat
 ab homine quicunq; sibi accidunt in eo qd̄ homo
 v̄terius refertur seruus ad hominē. ideo
 non erit inconueniens assignatio: Nec dicet
 ad puertertia. qd̄ et si seruus dicat seru⁹: nō
 tamen econtra dicitur homo seruī hō. secūdu
 exemplum est ala. q̄ si referatur ad auem. in-
 conueniens erit assignatio. quia si ab aue ad-
 ematur et remoueat esse alati: tunc ala non
 erit amplius ad aliquid. quia cum nō sit alati
 non erit ala alicuius.

Conclusio responsalis. si fue-
 rit conueniens assignatio relatiui ad suū cor-
 relatiuum: omnia relatiua dicuntur ad con-
 uertentia. Conclusio satis patet ex secundo et ter-
 tio notabilibus.

Dubitaturo primo vtrū rela-
 tiua dicantur simul natura. Ad qd̄ dubium in
 quarto puncto respondet arestoteles. Dicens

subiectorum: Et arguitur pmo contra primas partem. quia quorundam relationum fundamenta genere distinguuntur et tamen oēs relationes sunt eiusdem generis q̄ distinctio relationum non potest sumi ex distinctione fundamentorum. Antecedens patet de paternitate q̄ fundat super generatione actiua et filiatō su per generatione passiua. Secundo sic cuiuslibet rei distinctio specifica cum sit essentialis sumitur ab aliquo q̄ est de essentia illius. s; nec fundamentū nec terminus sunt de essentia relationū q̄ ipsarum distinctio specifica nō sumitur a fundamento vel termino. Tertio sic contra scōdas ptem q̄ sitū. qz sic sequetur qz similitudo et dissimilitudo solum micro differenz. cōsequens est falsum. qz specie distinguunt q̄ nō solum numero. patet tamē psequētia qz similitudo et dissimilitudo possunt esse in eodē subiecto numero. In oppositū arguitur auctoritate aristotiles et omnium logicorum.

Sciendum primo qz pro de claratione terminorum ponunt quatuor distinctiones. Prima. Relationū triplex est ydēptitas scz generica specifica et numeralis. Un relationes ille dicitur eedē genere q̄cuqz sūt eiusdem pdicamenti. et ille dicitur eiusdem spē quarum fundamenta et termini sunt eiusdem spē. sicut omnes similitudines fundare supra albedine. et omnes paternitates fundare supra potentia actiuam. S; ydēptitas numeralis relationū sumitur ex ydēptitate numerali subiectorum et fundamentorum. Secunda distinctio. Relationū triplex est distinctio scz generica specifica et numeralis. Unde ille relationes dicitur distinguunt genere q̄cuqz sub diuersis generibus p̄tinet. intelligendo de generibus subalternis. vt qz fundamenta paternitatis et filiatō omis distinguunt ḡne. s; et iste relationes q̄ sunt paternitas et filiatō distinguunt ḡne non qdem ḡna. s; subalternis. S; ille dicitur specie distinguunt a fundamento alteri. vel terminus vnus specie distinguunt a termino alterius: Ex quo sequitur qz ad distinctionē specificam relationis sufficit alterum illoz distinctiue scilicet qz fundamenta distinguunt specie vel qz termini specie distinguunt: Ille vero relationes dicitur distinguunt numero quarum fundamenta distinguunt numero. Ex ista distinctōe inferunt duo correlaria. primum qz nō omnes similitudines sunt eiusdem specie. saltē spē me. Patet de similitudine fundata super nigredine et alia similitudine fundata super albedine. Secundum correlarium. qz nō omnes dissimili-

tudines sunt eiusdem spē me. patet sicut prius de dissimilitudine fundata super albedine et alia dissimilitudine fundata super nigredine. Tertia distinctio: Relationū distinctio numeralis est duplex: q̄dā est materialis seu subiectiua et sic oia accidentia existētia in eodē subiecto numero sunt eadē in numero. et ḡnraliter q̄cuqz accidentia sunt in eadem materia in qua. Alia est distinctio numeralis formalis. et sic illa accidentia dicuntur distinguunt numero q̄ distinguunt realit: c̄mōi sunt relationes fundata super fundamentis realit distinctis. Quarta distinctio. Relatōm duplex est distinctio. Quedā ē intrinseca et eēnalit: et talis sit p̄ differentias intrinsecam et essentialē: vt puta distinctio specifica: per propriam differentiam specificam: et distinctio numeralis p̄ ppriā beccētatē seu p̄ oīas numeralē. Alia ē distinctio relationū ex trinseca q̄ sūt ex pte distinctōis fundamentorum vel terminorum et i b̄ sensu p̄cesserit: p̄ores distinctōs.

Sciendum secundo qz in hac secunda pte p̄ncipali remouet aristotiles vna dubitationē. et p̄inet octo p̄clusiones. In p̄ma p̄clusiōe t̄git illas dubitationes. Utrū scilicet ipsa substantia sit ad aliqd. Secunda p̄clusio. Nulla p̄ma substantia ē ad aliqd. patet quia p̄ma substantie nec fm se totas nec fm pres sūt ad aliqd q̄ nulla p̄ma substantia est ad aliqd. p̄mā pte antecedētis p̄bat duobus exēplis. qz aliqz hō nō ē: alicuius aliqz hō: nō aliqz bos ē: alicuius aliqz bos. Secunda pte antecedētis p̄bat similitudine duobus exēplis. quia qdam man nō ē: alicuius qdam manus: nec qdam caput alicuius qdam caput: licz dicat alicuius caput: vel alicuius man. Tertia p̄clusio. Scdē substantie fm se totas nō sūt ad aliqd. p̄bat tribus exēplis qz hō nō ē: alicuius hō nec bos alicuius bos: nec lignū alicuius lignū: s; alicuius possessio. Quarta p̄clusio. Scdē substantie fm suas pres videtur ēē ad aliqd p̄ duobus exēplis. qz caput ē: alicuius man: s; man sūt pres scōdarū substantiarū q̄ scdē substantie videt ēē ad aliqd. Quinta p̄clusio dicitur veritate q̄stōis p̄cedētis. et b̄ p̄ditōalē p̄ duas p̄ditionales. qz p̄ma est hec. Si p̄cedēs dō eorū q̄ sūt ad aliqd sit sufficiens: tūc nimis difficile aut impossibile ē saluare qui aliq̄ substantia sit ad aliqd. Sexta p̄clusio t̄git scōdas p̄ditōalē. Et est hec. Si p̄us assignata dō ad aliqd nō sit sufficiens: s; def alia dō r̄tis: qz ad aliqd sūt q̄bus b̄ ipm ēē ē ad aliqd q̄dāmo se h̄re: tūc fortassis nullā substantia erit ad aliqd. Septima p̄clusio t̄git differentiam inter istas duas p̄ditiones quia p̄ma dō p̄uenit oibus relationis: scz tam

Relationū triplex est ydēptitas

Relationū triplex est distinctio

Primum qz nō omnes similitudines sunt eiusdem specie. saltē spē me. Patet de similitudine fundata super nigredine et alia similitudine fundata super albedine. Secundum correlarium. qz nō omnes dissimili-

Sciendum primo qz pro de claratione terminorum ponunt quatuor distinctiones. Prima. Relationū triplex est ydēptitas scz generica specifica et numeralis. Un relationes ille dicitur eedē genere q̄cuqz sūt eiusdem pdicamenti. et ille dicitur eiusdem spē quarum fundamenta et termini sunt eiusdem spē. sicut omnes similitudines fundare supra albedine. et omnes paternitates fundare supra potentia actiuam. S; ydēptitas numeralis relationū sumitur ex ydēptitate numerali subiectorum et fundamentorum. Secunda distinctio. Relationū triplex est distinctio scz generica specifica et numeralis. Unde ille relationes dicitur distinguunt genere q̄cuqz sub diuersis generibus p̄tinet. intelligendo de generibus subalternis. vt qz fundamenta paternitatis et filiatō omis distinguunt ḡne. s; et iste relationes q̄ sunt paternitas et filiatō distinguunt ḡne non qdem ḡna. s; subalternis. S; ille dicitur specie distinguunt a fundamento alteri. vel terminus vnus specie distinguunt a termino alterius: Ex quo sequitur qz ad distinctionē specificam relationis sufficit alterum illoz distinctiue scilicet qz fundamenta distinguunt specie vel qz termini specie distinguunt: Ille vero relationes dicitur distinguunt numero quarum fundamenta distinguunt numero. Ex ista distinctōe inferunt duo correlaria. primum qz nō omnes similitudines sunt eiusdem specie. saltē spē me. Patet de similitudine fundata super nigredine et alia similitudine fundata super albedine. Secundum correlarium. qz nō omnes dissimili-

Relationes sunt eiusdem generis
distinctio relationum non potest sumi ex distinctione fundamentorum

Sciendum primo qz pro de claratione terminorum ponunt quatuor distinctiones. Prima. Relationū triplex est ydēptitas scz generica specifica et numeralis. Un relationes ille dicitur eedē genere q̄cuqz sūt eiusdem pdicamenti. et ille dicitur eiusdem spē quarum fundamenta et termini sunt eiusdem spē. sicut omnes similitudines fundare supra albedine. et omnes paternitates fundare supra potentia actiuam. S; ydēptitas numeralis relationū sumitur ex ydēptitate numerali subiectorum et fundamentorum. Secunda distinctio. Relationū triplex est distinctio scz generica specifica et numeralis. Unde ille relationes dicitur distinguunt genere q̄cuqz sub diuersis generibus p̄tinet. intelligendo de generibus subalternis. vt qz fundamenta paternitatis et filiatō omis distinguunt ḡne. s; et iste relationes q̄ sunt paternitas et filiatō distinguunt ḡne non qdem ḡna. s; subalternis. S; ille dicitur specie distinguunt a fundamento alteri. vel terminus vnus specie distinguunt a termino alterius: Ex quo sequitur qz ad distinctionē specificam relationis sufficit alterum illoz distinctiue scilicet qz fundamenta distinguunt specie vel qz termini specie distinguunt: Ille vero relationes dicitur distinguunt numero quarum fundamenta distinguunt numero. Ex ista distinctōe inferunt duo correlaria. primum qz nō omnes similitudines sunt eiusdem specie. saltē spē me. Patet de similitudine fundata super nigredine et alia similitudine fundata super albedine. Secundum correlarium. qz nō omnes dissimili-

Sciendum secundo qz in hac secunda pte p̄ncipali remouet aristotiles vna dubitationē. et p̄inet octo p̄clusiones. In p̄ma p̄clusiōe t̄git illas dubitationes. Utrū scilicet ipsa substantia sit ad aliqd. Secunda p̄clusio. Nulla p̄ma substantia ē ad aliqd. patet quia p̄ma substantie nec fm se totas nec fm pres sūt ad aliqd q̄ nulla p̄ma substantia est ad aliqd. p̄mā pte antecedētis p̄bat duobus exēplis. qz aliqz hō nō ē: alicuius aliqz hō: nō aliqz bos ē: alicuius aliqz bos. Secunda pte antecedētis p̄bat similitudine duobus exēplis. quia qdam man nō ē: alicuius qdam manus: nec qdam caput alicuius qdam caput: licz dicat alicuius caput: vel alicuius man. Tertia p̄clusio. Scdē substantie fm se totas nō sūt ad aliqd. p̄bat tribus exēplis qz hō nō ē: alicuius hō nec bos alicuius bos: nec lignū alicuius lignū: s; alicuius possessio. Quarta p̄clusio. Scdē substantie fm suas pres videtur ēē ad aliqd p̄ duobus exēplis. qz caput ē: alicuius man: s; man sūt pres scōdarū substantiarū q̄ scdē substantie videt ēē ad aliqd. Quinta p̄clusio dicitur veritate q̄stōis p̄cedētis. et b̄ p̄ditōalē p̄ duas p̄ditionales. qz p̄ma est hec. Si p̄cedēs dō eorū q̄ sūt ad aliqd sit sufficiens: tūc nimis difficile aut impossibile ē saluare qui aliq̄ substantia sit ad aliqd. Sexta p̄clusio t̄git scōdas p̄ditōalē. Et est hec. Si p̄us assignata dō ad aliqd nō sit sufficiens: s; def alia dō r̄tis: qz ad aliqd sūt q̄bus b̄ ipm ēē ē ad aliqd q̄dāmo se h̄re: tūc fortassis nullā substantia erit ad aliqd. Septima p̄clusio t̄git differentiam inter istas duas p̄ditiones quia p̄ma dō p̄uenit oibus relationis: scz tam

fm esse qm fm dici. Sed ista secunda solum conuenit relatiuis fm esse: quoz scilicet totu e est ad aliud. Octaua coclusio respodet ka tbe ad pdicta questione tacta in 4a pclone. z est bec. Partes scdarum substantiarum no sunt ad aliqd. Prs. qz si quis diffinite nouerit vni relatiui: diffinite nouit z aliud: sed aliquis potest diffinite cognoscere partes scdarum substantiaru: no cognoscendo illa quozuz sunt partes. ergo partes scdarum substantiaru no sunt ad aliqd. 2o em probat duob exm plis. Quoz primi e. Si qs diffinite nouit dupli: mox diffinite nouit cui e est duplum. Scduu exempli. Si qs diffinite nouit qd aliqd est meli: statim diffinite nouit q meli e. sed ista sunt relata. ergo si qs diffinite nouit vni relatiuoz: diffinite nouit z reliqui. 3o ronis principalis pbat. qz si quis diffinite nouit qd est caput: vel quid est man: no est necessariu scire cui e est manus: vel cui e caput. z m manus z caput sunt ptes scdarum substantiaru. ergo ptes scdaru substantiaru no sunt ad aliqd: neqz per ptes: aliqua substantia est ad aliqd. Consequenter vltio se excusat de dictis in hoc capitulo: dices q foraste e difficile cofidenter declarare aliqd de istis: nisi sepe sint pertractata z disputata. Ideo dubitare de singulis no est inutile. Dubitare quidez p rones probabiles ad vnaqz parte. qz tales inducunt ad inquisitione veritatis demonstratiue.

Sciendum tertio: q iuxta huc textu mouet due difficultates. quaz p e. Videt q ptes substantie sunt ad aliqd: qz pars relatiue dicit ad totum q zc. Ad difficultates respodet per vna distinctionem: que talis est Totu z ps possit dupliciter capi. Uno modo pro significatis: scz pro ipsa totalitate vel partialitate. z sic sunt vera relatiua fm esse. Alio mo possunt capi pro denoiatis: scz pro reb q denoiant esse partes vel totum. vtruta p manu vel pede. z sic sunt relata fm dici. Nec sut essentialiter ad aliud: sed tm accidentaliter et denoiatiue. Scda difficultas Super quibz z quot predicamentis pot fundari relatio. Ad qua respondet q super duob predicamentis scz qualitate z quantitate. Quod ptes. qz oia relatiua cotinent sub trib modis relatiuozu qz enumerat aristoteles qnto methodifice. sed oia relatiua illozum triu modoz fundant sup qualitate z qntitate q zc. 3o patet. qz relatiua primi modi sunt illa que referunt mo numeru z vnus. vt dupli dimidium: simile distimile: equale z inaequale. sed vnitas z numeru sut de genere quantitatis distincte. ergo relatiua

primi modi fundantur super quantitate discreta. Relatiua vo secundi modi sunt illa que referuntur modo potetie: z fundantur super naturali potentia actiua vel passiu. sed talis potentia naturalis reponitur in scda specie qualitatis: ergo relatiua secundi modi fundantur super qualitate. Sed relatiua tertij modi sunt illa que referuntur modo mensura. Non quidem intelligendo de mensura quantitatiua: sed de mensura entitatiua. sicut scientia referatur ad scibile tanq mensuratum ad suam mensuram: similiter etiam sensus z sensibile. z ista fundatur super prima specie qualitatis. ergo relatiua tertij modi fundantur super qualitate z quantitate. Et si dicatur q pater fundatur super generatione actiua: z filius super generatione passiu. ergo aliqua relatio fundatur super actione z passione. Respondetur q que dicitur sunt relatiua que requirunt duplex fundamentum: vnum scilicet qntum ad suum fieri z aliud qntum ad suum esse z pmanere. Uterbi gratia paternitas qntum ad suum fieri fundatur super actione patris: quia dicitur pater ille qui genuit: scz qntum ad suum esse z permanere fundatur super naturali potentia actiua patris. z similiter filiatio qntum ad suum fieri fundatur super passione filij: licet qntu ad suu esse z permanere fundetur super naturali potentia passiu ipsius filij. Ex quo patet. q licet aliqua relatiua qntum ad suu fieri possint fundari super actione z passione: Omnia tamen qntum ad suum esse z permanere tm, fundantur super qualitate z quantitate.

Conclusio responsalis: Distinctio specifica relationum sumitur a distinctione specifica fundamentoz vel terminoz: ita q istud difunctuz distinctio specifica fundamentozum vel terminoz est sufficiens causa ad concludendum distinctionem specificam relationu. Probatuz qz distinctio specifica cuiuslibet sumitur a paribus diffinitois. sed relatio diffinitur per suum fundamentum z terminu ergo qz ac potest sumi distinctio specifica ex parte earund. Sed distinctio numeralis relationum sumitur a distinctioe numerali fundamentoz z subiectozuz. Patet qz accidens capit vnitate numerali ab vnitate subiecti. Cum hoc tm stat qz intrinsece z essentialiter distinguant specie vel numero a proprijs differentijs sui generis: quia tamen propter suam minimam entitatem latet nos huiusmodi differentie: z nobis innotescunt per fundamenta terminos tanq p nobis notioza: Ideo specificam distinctioez vel naturalis relationis

Handwritten marginal notes in Latin script, including phrases like 'Dico quod...', 'Et si dicatur...', and 'Respondetur...'. Some notes are written in a different ink or color, possibly indicating corrections or additional commentary.

attestatur ex specifica distinctione vel numerali fundamentorum vel terminorum.

Dubatur primo. Vtrum in substantia vel relatione possit immediate fundari relatio. Et videtur quod non. quia accidentia imperfecta inheret substantie mediatis accidentibus magis perfectis: ut puta qualitas mediante quantitate. sed relatio habet esse debilissimum inter omnia predicamenta accidentium secundum commentarium duodecimo metaphysice. ergo inheret mediantibus alijs accidentibus. et illa accidentia quibus mediantibus relatio inest substantie dicuntur fundamenta relationis. In oppositum tamen arguitur. quia substantia preedit quocumque accidens. ergo illa prioritas fundatur immediate in substantia. Ad dubium respondetur per unam distinctionem. quod duplex est relatio. quedam est transcendens que potest reperiri in pluribus predicamentis. sicut relatio prioritatis: causalitatis: distinctionis: ydemptitatis: et sic de alijs. et tales bene fundantur in substantia. quia substantia prior est accidentibus: et est causa cuiuslibet accidentis. Possunt etiam fundari immediate in relatione. quia una relatio est distincta ab alia: etiam aliqua relatio est eadem sibi ipsi. Alie sunt relationes predicamentales que immediate fundantur super re alicuius predicamenti: et tales a toto genere fundantur in substantia mediante qualitate et quantitate: nec immediate fundantur in substantia vel relatione. Probat albertus ponendo duas differentias inter ens absolutum et respectivum. Prima est. quod de ratione accidentis absoluti est tamen una dependentia: scilicet aptitudinalis inherentia ad subiectum. sed de ratione accidentis respectivi sunt due dependentie: una est ad subiectum: que sibi convenit in quantum est accidens. Alia est ad terminum: et illa sibi convenit in quantum tale accidens: scilicet in quantum est respectivum. Secunda differentia est hec. quia accidens absolutum immediate causat a suo subiecto: non autem respectivum: imo solum causat in subiecto mediante accidente absoluto. Et sic patet quod sit dicendum ad argumenta pro utraque parte.

Dubatur secundo. Vtrum unum relatum sit de conceptu formali et quantitativo alteri. Respondetur ab aliquibus quod sic. Quod patet primo per porphyrium dicentem quod necesse est in utroque rationibus utrisque vti. Secundo sic. Esse essentiale relatum est ad aliud. sed distinctio debet indicare esse essentiale distinctum. ergo distinctio relatum debet indicare esse relatum in ordine ad aliud: sed hoc non est nisi in distinctio relationis ponere correlativum. Tertio sic:

Illud per quod convertibiliter et adequate explicat natura alicuius debet poni in distinctio illius. sed per correlativum convertibiliter et adequate explicatur natura relatum. ergo relatum debet distinctum finiri per sui correlativum. Quarto sic: dicit aristoteles in 8o capitulo. quod si quod distincte novum unum relatum distincte novum et reliquum: quod non videtur esse verum: nisi in conceptu quantitativo unius relatum ponatur correlativum ergo etc. Aliter respondetur per unam distinctionem: et tria dicta. Distinctio est hec. Duplex est distinctio. Quedam est pure quantitativa: que explicat propria essentialia distinctum. et talis vocatur distinctio explicans conceptum quantitativum: eo quod in tali distinctio nihil ponitur nisi quod est de intrinseca ratione eius. Alia est distinctio non pure quantitativa: sed data per additamentum: ut puta que datur per extrinseca: sicut per subiectum vel terminum. Primum dicitur Unum relatum non est de conceptu pure quantitativo alterius. Patet. quia unum non est de intrinseca constitutione alterius ergo etc. Secundum dicitur. Neutrum relatum ponitur in distinctio quantitativa primo modo alterius. Patet quia neutrum est prius neque notius. Tertium dicitur. Distinctio data per additamentum: unum relatum distinctum per suum terminum vel per fundamentum sui correlativum: et correlativum distinctum per fundamentum sui relatum. Prima pars patet quod fundamentum correlativum terminat dependentiam ipsius relatum: et est prius et notius ipso relatio ergo etc. Secunda pars patet quod fundamentum relatum terminat dependentiam correlativum et est naturaliter prius et notius ipso correlatio ergo etc.

Dubatur tertio. Vtrum patet his plures filios habeat tot prius et quod habet filios. Respondetur quod sic. quia distinctio numeralis relationum sumit ex distinctio numerali fundamentorum sed patet quod habet filios tot habet fundamenta numero distincta. scilicet distinctas generaciones actus. ergo habet tot prius distinctas numero. Nec propter hoc debet dici plures prius: quia actus eiusdem speciei si habet dare unum subiectum nisi una denotationem. Nec etiam inveniuntur duo actus saltim respectu unum numero dicitur esse in eodem subiecto. Alii tamen aliter vident per duas propositiones. Prima est. prius habet per terminum ad quod non habet filium vel illum: scilicet filium in eodem: ita quod incedit quod in primo relationis non sunt propria individua. Secunda propositio. Distinctio numeralis relationum sumit ex distinctio numerali subiectorum et non fundamentorum. quia impossibile est idem actus in specie pluraliter numero nisi per divisionem subiecti. Rationes autem oppositae solvuntur ex his que dicta sunt: et signanter

ex distinctionibus in primo notabili positus.

Queritur tredecimo. Vtrius

predicamenti qualitatris sint tri quatuor species. Et arguit primo suppositum. qz nullum equocum est predicamentum. sed qlitas est qz tam equiuocum q non est predicamentum. hz patet per textu vbi dicitur. Est aut qualitas eoru que multipliciter dicitur. Secdo sic arguit coma questu. qz aristoteles qnto methaphisice enumerat modos qualis no enumerat naturalis potentia vel impotentiam: q naturalis potentia vel impotentia no est species quantitatris. Secdo sic. Eade qlitas in numero continetur sub prima spe sub scda z etiam sub tertia ergo no sunt diuerse spes abinuice distincte. Antecedens patet de calore z frigore.

Quarto sic. Luror z pugilator ponunt in prima specie qualitatris z etiam in scda. ergo ille species no sunt adinuice distincte. In oppositum est aristoteles.

Sciendum primo qz pro de

claratione questu ponunt sex distinctiones. Prima distinctio: Triplex est qlitas: quedam est qualitas pure essentialis: z est illa que qlificat genus: z constituit specie essentialiter: cuiusmodi est differentia. Alia est pure accidentalis: que scz consequitur individui: z vocatur qualitas individui. Alia e partim essentialis z partim accidentalis: z est illa que necessario consequitur principia essentialia speciei: cui tñ aduenit post suu esse completu: cuiusmodi e propria passio. Scda distinctio: Habitu capitur dupliciter. Uno mo vt e respectu extrinsecus adueniens: derelictus in corpore ex adfectione vestimenti vel ornamenti ad corpus: z sic no est spes qualitatris: sed est vni predicamentum distinctu a qualitate. Alio mo capitur habitus pro quadam qualitate inherere potente: inclinante ipsam ad operandu: siue talis sit species intelligibilis siue actus intelligendi: siue habitus causatus ex talibus actibus: z sic capitur in proposito. Tertia distinctio: Potentia capitur dupliciter. Uno mo sicut karbo: s. pro quodaz sicut ampliatu ad presens z ad futurum: ad sensum quo dicitur: qz possibile e terminu ampliatu. Alio mo capitur karbo: pro qda entitate que dicitur e principiu quo aliquid agit: sicut dicitur qz potentia intellectus est pñtia qz aia pot producere actu intelligendi: z sic capitur h. Quarta distinctio: Passio capitur dupliciter. Uno mo p pmo z i mediato effectu actiois: z sic est gen. Alio mo p qlitate faci

liter mobili. z sic capitur h. Quinta distinctio: Forma capitur dupliciter. Uno modo generaliter: vt scz dicitur ab informando: z sic omne illud quod dat alicui esse aliquale: substantiale siue accidentale dicitur forma. Alio modo specialiter vt dicitur a foris manedo: z sic capitur in proposito. Sexta distinctio: Figura capitur dupliciter. Uno modo materialiter: s. pro quantitate terminata. Alio modo formaliter: scz pro quadam qualitate sequente terminatione quantitatis: z talis qualitas si copetur ad extra putata ad quantitatem. dicitur figura: si vero competur ad intra: videlicet ad formam substantialem rei dicitur forma.

Sciendum secundo. qz in hoc

quinto capitulo determinat aristoteles de quarto predicamento: quod est qualitas. Et continet tres partes principales. In quarum prima determinat de qualitate abstractiue significata. z continet septem conclusiones. Prima tangit distinctionem qualitatris. z est hec. Qualitas est tria quales esse dicuntur. Scda conclusio tangit vnu notabile: z est hec. Qualitas est de numero eorum que multipliciter dicuntur. i. habet sub se multas species. Tertia conclusio tangit primam speciem qualitatris. z est hec. Prima species qualitatris est habitus z dispositio. Quam conclusionem declarat ponendo duas differentias inter habitum z dispositionem. Prima differentia. qz habitus est permanentior z diurnior: dispositio. Quod patet exemplo z signo. Exemplo sic. qz virtutes z scientie que sunt quidam habitus videntur esse permanentes z difficile mobiles a subiectis. vt si quis sumat perfecte vel mediocriter scientiam: non defacili amittit eam: nec facilliter separatur a subiecto: nisi grandis pmutatio facta sit: Vel ab egritudine vel ab aliquo huiusmodi. sic etiam virtutes morales vt iustitia et castitas no videntur posse moueri nec facilliter pmutari a subiecto: sed affectioes h e dispositiones sunt facilliter mobiles z cito pmutantur seu auferibiles a subiecto. vt calor z frigus: egritudo z sanitas. hz enim qdamo circa eas afficit: z cito pmutat ab vna in altera. vt ex calido fit frigidus z ex sanis cito transit in egritudine. nisi forte propter longitudinem tpris transferant in naturam subiecti: s. tñ amplius no dicerent dispositiones: vno hito. Secdo patet idem signum sic. qz i discipulis no multu retinentes: s. facilliter obliuiscunt: hitu n bre: qz ad disciplinas sint melius vt peius dispositi. hz hito e qlitas de difficili mobili: z dispositio de facilliter mobili. Scda differentia est. qz habitus

proposito est qlitas necessaria insensibilis. z facilliter mobilis a subiecto.

Forma

Forma

Handwritten marginal notes in Latin script, including phrases like 'Sciendum primo qz pro de', 'Sciendum secundo. qz in hoc', and 'proposito est qlitas necessaria insensibilis'.

sunt dispositioes: sed non est necesse q̄ dispositioes sint habitus. Pater signo sic q̄ qui retinet habitus quodammodo dispositi sunt pei⁹ vel melius ad ea que habet: sed qui dispositi sunt no oino retinent habitum. Quarta conclusio tangit scdam specie qualitatis. et e bec. Aliud genus qualitatis e fm qd pugilatores et cursores vel salubres vel insalubres dicuntur: et simpliciter quecuq; dicunt fm naturale potentia vel impotentia. Hanc conclusionem declarat per habitudine ad prima specie. q̄ pot set credere aliqs q̄ cursor et pugilator diceretur denominatiue a dispositionib⁹ vel habitibus: et ita erit in pma specie qualitatis: Illud remouet dicens q̄ hic capiuntur cursor et pugilator no fm q̄ dispositi sunt ad illos actus: sed fm q̄ habent naturalem potentiam ad B facilliter faciendum: vel ad resistendu ne a quibuslibet patiantur. Et hoc declarat per quatuor exempla. Primum est. Sanatiui dicunt q̄ habent naturalem potentia vt nihil a quibuslibet accidentib⁹ patiantur. Scdm exemplum. Egrotatiui dicunt qui habent naturale impotentia nihil patiendi. Tertiu exemplum. Duru dicitur quod habet naturalem potentiam ad no cito secari. Quartu exemplum. Molle est quod habet naturalem ipotentiam ad cito secari.

Sciendus tertio q̄ circa huc textum incidunt tres difficultates. Prima vtz cum multiplicitate qualitatis stet ipsa; ee genus generalissimu. Ad qua respondet per vna distinctionem q̄ duplex e multiplicitas. quedam est multiplicitas significator: et cu tali non stat vniocatio: nec per sequeus stat tale multiplex esse gen⁹. Alia e multiplicitas suppositor: et cum tali stat vntas ronis formalis et p sequeus vniocatio. tali autem multiplicitate dicitur qualitas multipliciter: ideo stat ipsa esse genus^m. Scda difficultas: vtru habitus et dispositio se habeant sicut superi⁹ et inferi⁹: sicut dicit in textu. Respondet p duas distinctiones. Prima distinctio. Dispositio pot capi dupliciter. Uno mo coiter: et tuc se extendit ad omne qualitate de facili mobile et de difficili mobile. et sic est quoddam superius ad habitum. Alio mo capitur vt se extendit solum ad qualitates facilliter mobiles a subiecto: et sic distert ab habitu sicut perfectu ab imperfecto in eadē specie. Nam fm boetiu et simplintu: habitus et dispositio no differunt genere nec specie: s; tm numero. q̄ differunt tantu sicut puer et senex: eo q̄ habitus e dispositio firma: sed dispositio est habitus infirmus. Scda distinctio. Habitus capis dupliciter. Uno mo comuniter vt

scilicet se extendit ad omne qualitate acquiras de difficili mobilem. et tunc se extendit ad cez habitum ta anime q̄ corporis: et sic capitur in proposito. Alio mo capitur habitus pro qualitate acquiras in anima per actu eius: disponere et inclinante ipsam ad similes habitus: et sic capitur primo mo sumptu. Tertia difficultas. vtru omnes actus potentiarum anime sint in prima specie qualitatis: et omnes potentie anime sint in scda. Respondetur probabiliter quo ad vtraq; partem affirmatiue. Primum patet. q̄ tales actus no sunt in predicamento actionis: de quo magis videretur: ergo sunt in predicamento qualitatis. Antecedes patet q̄ nulla actio de predicamento actionis potest esse summa perfectio agentis. sed aliquis actus anime est summa perfectio agentis. ergo nullus actus anime est in predicamento actionis. Maior patet. q̄ ante q̄ agens agat oportet q̄ no sit summe perfectu. Minor patet. q̄ intelligere et speculari est summa perfectio anime. Tertium tales actus quo ad sua connotata possunt dici esse de predicamento actionis. q̄ connotant respectum ad agens. Secundum patet. quia actus et potentia sunt eiusdem generis. sed actus anime sunt de genere qualitatis ergo et potentie eius erunt de genere qualitatis. Nec e tamen intelligendum q̄ potentia vel impotentia significant aliquid quod essentialiter sit in genere qualitatis: euz sint nomina respectiu: sed tm significant aliquem modum qualitatis. vt potentia significat modum qualitatis fm q̄ ipsa est principium operationis: et impotentia significat vnu modum qualitatis fm q̄ ipsa est principium difficilliter agendi vel facilliter patiendi. Quia tm huiusmodi qualitates sunt nobis innotate: et innotescunt nobis per habitudine ad operationes quaz sunt principia: Ideo qualitates huius specie coiter notamus nobis significantib⁹ illas qualitates: no quide absolute: sed in habitudine ad suas operationes. vt calefactiu significat qualitate fm q̄ ipsa e principiu illius operationis que est calefacere.

Conclusio responsalis. predicamenti qualitatis tm sunt 4⁹ spes. Prua ps ps. s. q̄ fit vnu predicamentu. q̄ est gen⁹ huius sub se spes et gna q̄ zc. Scda ps ps. q̄ ois qualitas vel tenet se ex pre materie: et sic e 4^a spes qualitatis. Vel tenet se ex pre forme: et sic dupliciter q̄ vel talis qualitas est terminus actionis: et sic est tertia species. Vel ipsa est principiu actionis: et sic dupliciter. q̄ vel e principiu ppinquus et sic est prima species: vel principiu remotum

Quarta conclusio
Nobis potentia est naturalis et non
est habitus. Et sic patet per seipsum
Nobis impotentia est naturalis et non
est habitus. Et sic patet ad effectum. sicut
per seipsum
Secda distinctio
Primo patet qd cursor et pugilator
dicuntur denominatiue a dispositionibus
vel habitibus: et ita erit in prima specie
qualitatis: Illud remouet dicens qd
hic capiuntur cursor et pugilator
non fm qd dispositi sunt ad illos actus:
sed fm qd habent naturalem potentiam
ad B facilliter faciendum: vel ad resistendu
ne a quibuslibet patiantur. Et hoc
declarat per quatuor exempla. Primum est.
Sanatiui dicunt qd habent naturalem
potentiam vt nihil a quibuslibet
accidentibus patiantur. Scdm exemplum.
Egrotatiui dicunt qui habent naturale
impotentiam nihil patiendi. Tertium
exemplum. Duru dicitur quod habet
naturalem potentiam ad cito secari.
Quartum exemplum. Molle est quod
habet naturalem ipotentiam ad cito
secari.

Sciendus tertio qd circa huc
textum incidunt tres difficultates.
Prima vtz cum multiplicitate qualitatis
stet ipsa; ee genus generalissimu.
Ad qua respondet per vna distinctionem
qd duplex e multiplicitas. quedam est
multiplicitas significator: et cu tali
non stat vniocatio: nec per sequeus
stat tale multiplex esse gen⁹. Alia e
multiplicitas suppositor: et cum tali
stat vntas ronis formalis et p sequeus
vniocatio. tali autem multiplicitate
dicitur qualitas multipliciter: ideo
stat ipsa esse genus^m. Scda difficultas:
vtru habitus et dispositio se habeant
sicut superi⁹ et inferi⁹: sicut dicit in
textu. Respondet p duas distinctiones.
Prima distinctio. Dispositio pot capi
dupliciter. Uno mo coiter: et tuc se
extendit ad omne qualitate de facili
mobile et de difficili mobile. et sic est
quoddam superius ad habitum. Alio mo
capitur vt se extendit solum ad
qualitates facilliter mobiles a subiecto:
et sic distert ab habitu sicut perfectu
ab imperfecto in eadē specie. Nam
fm boetiu et simplintu: habitus et
dispositio no differunt genere nec
specie: s; tm numero. qd differunt
tantu sicut puer et senex: eo qd
habitus e dispositio firma: sed dispositio
est habitus infirmus. Scda distinctio.
Habitus capis dupliciter. Uno mo
comuniter vt

Predicamentorum

Aristotilis.

Dubitatur primo Vtrum albe

do et alij colores illati ex aliqua passione: puta ex timore vel verecundia sunt qualitates de 3^a sp^e. Pro ratione est supponendum quod are¹⁰⁰ in g^{ra} p^{cl}u^one hui⁹ p^{ri}s tangit tertia^m sp^em qualitat^{is}. Et est hec. Tertia^o h^o sp^es qualitat^{is} est. Passibiles qualitates et passiones: hoc est illa ponunt in terna^m sp^e qualitat^{is} que dicuntur a passione vel a passibili qualitate. Hanc conclusionem declarat p^{ro} duo⁹ ex^{em}plis. quoz primus est. Dulcedo amaritudo et austeritas et oia ei⁹ cognata. I. sicut sunt passiones vel passibiles qualitates. Sec^ondum ex^{em}plum ut calor et frigus albedo et nigredo. Et quod ista sunt qualitates part^{is}: quod sunt eas dicitur quod sunt g^{ra} sicut qualitates. Quod patet: quod mel dicitur dulce: eo quod dulcedinem suscipit. et corp⁹ dicitur albu^m. eo quod albedinem suscipit et sic de alijs. Sec^ondum probat quod sunt passibiles qualitates duobus rationibus. Prima ratio. Passibiles qualitates dicitur non: quod subiecta que susceperunt illas qualitates aliquid passiva sunt ab eis: sed quod inferunt passionem sensib^{ilem} que sunt passibiles qualitates. A^o part^{is} duobus ex^{em}plis. quod mel non dicitur dulce quod aliquid sit passiva a dulcedine. Sec^ondum ex^{em}plum. Calor et frigus non dicuntur passibiles qualitates: eo quod sua subiecta sunt aliquid passiva: sed quod singulorum horum inferunt passionem suo sensui. ut dulcedo efficiat quandam passionem secundum gustum: et calor secundum tactum: sicut de alijs. Sec^onda ratio: quod qualitates dicuntur passibiles vel quod inferunt passiones sensui vel quod inferunt ex passione: sed albedo et nigredo et alij colores h^{ab}ent inferunt passionem sensui et visui: non plerumque inferunt a passionibus ergo colores sunt passibiles qualitates. A^o part^{is} patet per aliquam passionem sunt multe mutationes coloris. Erubescens enim aliquid rubet factus est: et tunc melis pallidus. Sed quod h^{ab}ent motu coloris a passionibus illati sunt passibiles qualitates. Probatur per locum a sicut. quod colores inati et naturaliter convenientes corpori sunt passibiles qualitates sed colores que inferunt ex passionibus sunt similes coloribus qui naturaliter insunt corpori. que similiter debent dici passibiles qualitates. H^o declaratur vno ex^{em}plum. quod affectio. i. qualitas que nunc facta est circa corpus per verecundiam: eadem fit etiam secundum naturalem passionem: ita ut naturaliter color sit sicut. Sexta conclusio tangit duas differentias inter passiones et passibiles qualitates. Prima est. Passibiles qualitates causantur a passionibus de difficili mobilibus a subiecto: et ideo non sunt faciliter mobiles a subiecto. sed passiones causantur a passionibus cito transeuntibus: ideo sunt faciliter mobiles. Sec^onda differentia. quod

passibiles qualitates denotant nos quales simpliciter: non autem passiones. Istas differentias probat dupliciter. Primo in qualitatibus corporis. quod palloz et nigredo venientes ex egritudine longa vel propter estus denotant nos simpliciter quales: et sunt de difficili mobiles: ideo dicuntur passibiles qualitates. Sed palloz et rubedo provenientes ex timore et verecundia sunt passiones: quod sunt faciliter mobiles: nec secundum eas dicimur quales. Nam ille qui propter verecundiam rubicundus factus est non dicitur rubeus: nec ille cui palloz inest propter timorem dicitur pallidus: sed magis aliquid passus. Sec^odo patet idem in qualitatibus anime: que qualitates anime si sunt de difficili mobiles: sunt passibiles qualitates: et secundum eas dicimur quales. ut secundum iracundiam dicimur iracundi: et secundum demeritiam dicimur demeriti. sed ille qualitates que sunt de difficili mobiles sunt passiones: nec secundum eas dicimur quales. quod ille qui irascitur propter tristitiam non dicitur iracundus: sed magis aliquid passus. ideo tales sunt passiones et non qualitates passibiles. Septima conclusio tangit quartam speciem qualitat^{is}. et est hec. Quartum h^{oc} genus qualitat^{is} est forma et circa B aliquid costans figura. ut rectitudo et curvitas. Et quod ille sunt qualitates part^{is}. quod sunt eas dicimur quales: ut secundum triangularitatem aliquid dicitur triangularis: et secundum quadrationem quadratus: secundum rectitudinem rectus: et secundum curvitatem curvus. Et quod aliquis possit credere quod ista quatuor. scilicet rari densitas asperitas et lenitas essent de quarta specie qualitat^{is}: ideo dicitur aristoteles quod non sunt qualitates sed sunt positiones. Quod patet. quod significant quandam positionem partium. sicut part^{is} per suas definitiones. Nam spiritum est cuius partes sibi inuicem propinque sunt. Rarum h^{oc} est cuius partes a se inuicem distant. Et lenitas est cuius partes in rectum iacent. Sed asperitas est cuius una pars est superior et alia inferior. Concludit finaliter quod multi sunt alij modi qualitat^{is} in istis qui dicitur sunt sunt principales. **Dubitatur secundo. Vtrum** passio illata a passione sit qualitas. Pro cuius solutione ponuntur due difficultates. Prima est. Vtrum passio inferat passionem. Et videtur quod non. quod si sic idem est causa sui ipsius. Ad quam respondetur quod passio capit dupliciter. Uno modo capitur passio pro actu appetitus sensitivi sequente cognitionem sensitivam: ut puta pro timore et verecundia et huiusmodi: et etiam pro delectatione vel tristitia partibus huiusmodi actus appetitus sensitivi. et sic intelligitur illud quod dicitur are¹⁰⁰. Dulcedinem efficere quandam passionem circa gustum: et calorem circa tactum.

Secunda conclusio tangit quartam speciem qualitat^{is}. et est hec. Quartum h^{oc} genus qualitat^{is} est forma et circa B aliquid costans figura. ut rectitudo et curvitas. Et quod ille sunt qualitates part^{is}. quod sunt eas dicimur quales: ut secundum triangularitatem aliquid dicitur triangularis: et secundum quadrationem quadratus: secundum rectitudinem rectus: et secundum curvitatem curvus. Et quod aliquis possit credere quod ista quatuor. scilicet rari densitas asperitas et lenitas essent de quarta specie qualitat^{is}: ideo dicitur aristoteles quod non sunt qualitates sed sunt positiones. Quod patet. quod significant quandam positionem partium. sicut part^{is} per suas definitiones. Nam spiritum est cuius partes sibi inuicem propinque sunt. Rarum h^{oc} est cuius partes a se inuicem distant. Et lenitas est cuius partes in rectum iacent. Sed asperitas est cuius una pars est superior et alia inferior. Concludit finaliter quod multi sunt alij modi qualitat^{is} in istis qui dicitur sunt sunt principales.

Dubitatur secundo. Vtrum passio illata a passione sit qualitas. Pro cuius solutione ponuntur due difficultates. Prima est. Vtrum passio inferat passionem. Et videtur quod non. quod si sic idem est causa sui ipsius. Ad quam respondetur quod passio capit dupliciter. Uno modo capitur passio pro actu appetitus sensitivi sequente cognitionem sensitivam: ut puta pro timore et verecundia et huiusmodi: et etiam pro delectatione vel tristitia partibus huiusmodi actus appetitus sensitivi. et sic intelligitur illud quod dicitur are¹⁰⁰. Dulcedinem efficere quandam passionem circa gustum: et calorem circa tactum.

Nota sunt amales sine parte verid. nativ⁹ ex^{em}plum huiusmodi passio sic probatur per se. Nota sunt amales sine parte verid. nativ⁹ ex^{em}plum huiusmodi passio sic probatur per se.

Secunda differentia. quod passiones causantur a passionibus cito transeuntibus: ideo sunt faciliter mobiles. Secunda differentia. quod passiones causantur a passionibus cito transeuntibus: ideo sunt faciliter mobiles.

Alio modo capitur passio p quadam qualitate sensibili: sicut huiusmodi actus appetitus sensitivi: que quidem qualitas est de facili mobilis a subiecto. et sic intelligitur illud quod dicitur in textu: quod passio est inferens vel illata a passione. et continetur sub tertia specie qualitatis. Secunda difficultas est, qualiter intelligitur hoc quod dicitur in textu: Huiusmodi autem dicuntur passionibus: qualitates hominum. Et videtur quod male ponatur: quod genus semper predicatur de suis speciebus. ergo cum passio continetur in tertia specie qualitatis: De ea erat verum dicere quod sit qualitas. Ad hoc respondetur per distinctionem quod qualitas potest capi dupliciter. Uno modo generaliter: scilicet pro omni qualitate afficiente subiectum: sive diu permaneat in subiecto sive non et isto modo diffinitur ea in principio huiusmodi capituli et etiam ut sic passio est qualitas. Alio modo capitur qualitas stricte: scilicet pro qualitate diu permanente: et permanenter denominare subiectum: et sic capit aristoteles ubi assignando differentiam inter passibilem qualitatem et passionem: dicit passionem non esse qualitatem. Et si ulterius dicatur quod secundum passionem non dicuntur quales: sed aliquid passio. ergo passio nullo modo est qualitas. Respondetur quod secundum passionem dicimus quales a qualitate primo modo: sed non secundo modo. Preterea circa tertium adhuc incidit alia difficultas. quomodo differunt forma et figura. Respondetur quod differunt sicut superius et inferius. quia figura convenit tantum animis quam inanimatis: sed forma convenit tantum animis. Primum patet. quia figura est terminus sive clausio rei quare: talis autem clausio indifferenter convenit tantum animis quam inanimatis. Et secundum patet: quia forma est pulcritudo vel turpitudo: secundum quam aliquis dicitur formosus aut turpis. modo talis pulcritudo vel turpitudo solum convenit animis ergo etc. Dicuntur tamen aliqui quod aristoteles in proposito capit formas et figuram pro eodem: ita quod ista coniunctio: et teneatur expository: ita quod sit sensus: quartum genus qualitatis est forma: et pro id est figura consistens circa corpus. Et huiusmodi ratio potest esse. quia tamen forma quam figura dicuntur esse termini quantitatis. modo ita est quod termini quantitatis continentur in quarta specie qualitatis.

Dubitatur tertio Utrum pre- dicte quatuor species qualitatis sint ab invicem essentialiter distincte. Ad dubium respondetur dupliciter. Primo negative quod non sunt species: sed sunt quatuor modi qualitatis: explicantes quantum: que quidem habitudines plures possunt inesse eidem subiecto. ut calor compatitur ad subiectum tanquam perfectus ipsum: dicitur esse in prima specie qualitatis. sed in quantum est principium actionis

realis: est in secunda specie. prout autem est principium operationis spiritualis sive imutationis sensus: tunc reponitur in tertia specie qualitatis. Et isti dicunt differentiam esse inter modum et speciem. quia species addit differentiam essentialem supra illud cuius est species: sed modus addit tantum differentiam accidentalem supra illud respectu cuius dicitur modus. ut albus et nigrum dicuntur esse modi respectu hominis: eo quod supra hominem non addit nisi differentiam accidentalem que est albedo vel nigredo. Secundo respondetur ad dubium affirmative. Et ad apparentem aliorum dicitur quod loco differentiarum essentialium nobis ignotarum ut Aristoteles illis differentijs accidentalibus que sunt: faciliter esse vel difficulter mobile: esse principium operandi: inferre passiones sensui: et exterius disponere substantiam. Et per illas differentias accidentales sic possunt distinguere quatuor species qualitatis. quia tamen forma quam figura est exterior: dispositio substantie: et passio et passibilis qualitas est per se imutativa sensus: sed naturalis potentia vel impotentia est qualitas que est per se principium naturale operandi vel patiendi: quam prima species que est habitus et dispositio non videtur per se sumi ab aliqua differentia positiva: sed a privatione differentiarum trium predictarum specierum: ita quod illa qualitas que est difficulter vel faciliter mobilis a subiecto: nec est dispositio exterior subiecti: nec per se principium naturale agendi vel patiendi: nec est etiam per se imutativa sensus: talis qualitas dicitur esse prima species qualitatis. Et licet iste differentie sint accidentales: tamen forme substrate illis differentijs accidentalibus sunt differentie essentialis: essentialiter distinguentes species qualitatis inter se.

Ad rationes ante oppositum.

Ad primam patuit solutio in tertio notabili. Ad secundam dicitur quod aristoteles quanto metaphysice enumerat quatuor modos qualis primus est secundum quem differentia substantialis constitutiva speciei est qualitas. Secundus est forma et circa hoc aliquid constat figura. Tertius est passio et passibilis qualitas. Quartus vero modus est habitus et dispositio. super quod dicit commentator: quod naturalis potentia et impotentia sunt quedam preparationes et quedam potentie. ut autem sunt potentie continentur sub quarto modo. sed ut sunt quedam preparationes tunc non sunt nisi quedam privationes impedimento: nec sunt aliquid positifum. ideo non enumerantur inter predictos modos. Dicuntur tamen quidam quod naturales potentie vel impotentie sunt quedam abilitates sive respectus fundamentales: non distincti a suis fundamentis. ideo non ponuntur in alio predicamento.

Secunda difficultas

uno modo
duo modo

tertium patet

uno modo
duo modo
tertium patet

uno modo
duo modo
tertium patet

Predicamentorum.

Aristotelis.

a suis fundamentis. Dicunt vterque quod tales naturales potentie vel impotentie sunt quedam passionum eorum super quibus fundantur: ideo non faciunt predicamentum nec speciem predicamenti distinctam a suis fundamentis. Ad tertiam dicitur quod si calor capiat cum illa perfectione qua est principium operandi: tunc est in secunda specie quantitatis: et si capiatur ut est qualitas in mutata per se sensus: percipiendo ab alijs differentijs: tunc est in tertia specie qualitatis. Sed si capiatur ut est qualitas permanentis: perfectio subjecti percipiendo ab alijs differentijs aliarum specierum tunc est in prima specie. Ad quartam dicitur quod cursor et pugilator vel possunt denominari a quantitatibus permanentibus non naturaliter in natis: sed acquisitis: et tunc ponuntur in prima specie quantitatis. vel possunt denominari a quantitatibus permanentibus: non acquisitis: sed naturaliter existentibus: sic sunt in tertia specie quantitatis.)

Queritur decimo quarto

Vtrum quantitati sit proprium habere contrarium: et suscipere magis et minus. Et arguitur primo contra primam partem. quia quantitas non potest esse terminus motus qui non habet contrarium. consequentia tenet. quia omnis motus est de contrario in contrarium: et de quoqueque oritur in suum contrarium contingit motui fieri. Alijs patet quia in alteratione que est motus ad quantitatem primo oportet terminum a quo corrumpi et terminum ad quem acquiri. sed impossibile est quantitatem in termino a quo corrumpi. et non poterit quantitas in termino ad quem acquiri. et per consequens quantitas non poterit terminare motum. Secundo patet quia quantitas in termino a quo corrumpitur per remissionem graduum eius sed cuiuslibet forme inextensibilis vel remissibilis infiniti sunt gradus. et per remissionem nunquam devenitur ad ultimum gradum quantitatis remissibilis: tunc in quolibet gradu salvetur ratio formalis quantitatis remissibilis: sequitur quod non poterit corrumpi per remissionem graduum eius. et per consequens quantitas in termino a quo non poterit corrumpi. Secundo sic arguitur contra secundam partem. quia iustitia et sanitas et grammatice sunt quantitates: et tamen non suscipiunt magis neque minus: cum vna iustitia non sit magis iustitia quam alia ut dicitur in textu. et quantitas non suscipit magis neque minus: In oppositum est aristoteles in textu.

Sciendum primo quod pro intellectu

quantitatis ponitur una distinctio et unum dictum. Distinctio est hec. duplex sunt gradus forme quedam sunt specifici: Alii sunt gradus individuales. Alii

gradus specificus est ultima perfectio essentialis: constitutiva essentialis speciei. sed gradus individualis est quedam portio perfectionis eternalis forme specificae: constitutiva essentialiter individuali. Dicitur est istud aliqua quantitas necessario habet gradus: eiusdem rationis: oppositibiles in eadem parte subiecti. Prima pars patet quia impossibile est formam aliquam realiter perficiari in pluribus: nisi sit diuisibilis in plures partes: sed aliqua quantitas (vtpote albedo) est realiter plurificabilis in plures albedines. ergo necessario erit diuisibilis in plures partes: sicut illas plures albedines. tales autem partes in proposito vocantur gradus. et aliqua quantitas necessario habet gradus. Secunda pars patet: scilicet quod sint eiusdem rationis. qui in hoc distinguuntur gradus specifici a gradibus individualibus: quod gradus specifici ex eo quod sunt alterius et alterius rationis constituunt diversas species. et a destructioe sequentis: si gradus individuales non constituunt diversas species: sed tantum diversa individualia sub eadem specie: sequitur quod erunt eiusdem rationis. Tertia pars patet scilicet quod sint oppositibiles in eadem parte subiecti. quia eadem albedo numero que prius in eadem parte subiecti est remissa: posterius est intensa in eadem parte et e contra gradus remissionis et gradus intensificationis participant se in eadem parte subiecti.

Sciendum secundo quod in ista

secunda parte principali determinat aristoteles de preterito quantitatis: scilicet de qualitate. Et intenditur vnam conclusionem que est hec. Qualia vero dicuntur esse illa preterita que sunt gradus predictas dicitur dicuntur denominatiue: vel quomodolibet aliter dicuntur denominatiue ab ipsis quantitatibus. Hanc conclusionem per vtraque parte declarat aristoteles: et primo primam per tria exempla. quod grammatice dicitur denominatiue a grammatice: et iustus a iustitia: et candidus a candore. Secundo declarat secundam particulam scilicet quod aliqua dicuntur qualia a predictis quantitatibus aliter quam denominatiue: ostendens quod hoc contingit dupliciter. primo quando abstractio non est nomen impositum. ut cursor et pugilator: sicut quod dicuntur naturales potentias: a nulla qualitate dicitur de nominatiue. quod sicut quod homo: abstractus eorum non est nomen impositum. sicut sicut quod cursor et pugilator dicuntur dispositionem vel habitum: tunc abstractus eorum a quibus dicuntur de nominatiue est nomen impositum. ut disciplina pugilatoria dicitur pugilatores: et ab arte palestra dicuntur palestrici. Secundo qualia dicuntur non de nominatiue quando abstractio

Specificus
Dividunt

patet

Secundo patet
Quia
Dicitur

Nomen
Abstrac

puta enim est
in quantitate
specie quantitas
esse enim modum
inherentem essentialiter
sed modus adhiberi
pro illud respectum
est: et nigrum dicitur
quod super bonum
accidentaliter est
respondet ad vobis
m: alio dicitur
in nobis ignem
motus accidentaliter
finitur modum:
affides: sentias: et
Et per illas ubi
tum distinguitur
ma quod figura et
re passio et passio
a sensus: sed nat
est quantitas que
vel panendi
ipso non videt
una possit: sed
pcedit se
difficilliter vel
est dispositio
que naturale
per se immuta
et ee prima spe
tint accidens
differentis acci
dentales: ecm
dicitur in re.

est nomē impositū: s; tamē p̄cretū non debite formatū ab abstracto. ut studios⁹ d̄r nō denominatiue a virtute. Consequent in tertia parte p̄ncipali determinat aristoteles de p̄prietatib⁹ qualitatis: Et continet tria puncta. In quoz⁹ p̄mo intendit tres p̄clusiones. quaz. Prima ē Qualitas in est p̄prietas. p̄batur tam in q̄libus q̄ in qualitatib⁹. In qualitatibus q̄dem sic q; iniustitia contrariat iustitie: et albedo nigredini. In qualibus vero sic p̄bat. q; iniustum contrariat iusto: et album nigro: Secūda conclusio est. Non omnis qualitas habz contrarium. q; rubiū pallidū et ceteri colores meoij non habēt contrarium. Tertia p̄clusio ē hec. Si vnum contrariorū fuerit quale: reliquū erit quale. p̄batur exemplo. q; si iniustitia contrariatur iustitie: et iustitia sit qualitas: tunc in iustitia etiā erit qualitas: quia nec erit quātitas: nec ad aliquid: nec vbi: nec ali p̄ alioz. q̄ non sunt qualitates. q̄ erit qualitas. In sc̄do puncto tangit aristoteles secūdam p̄prietatez qualitatis. Et intendit tres p̄clusiones. Prima Qualitas suscipit magis et minus. patet tribus exēplis. quia albu est magis et minus album: et vnum calidum est magis et minus calidum altero: et similiter iustum. Secūda cōclusio. hec p̄prietas non conuenit omnibus qualitatibus. patet quia q̄libet potest dubitare vtrum iustitia suscipiat magis et minus quia iustitia non videt magis et minus: iustitia: nec sanitas: nec etiā grāmatica: Et licet eoz qualia indubitanter suscipiant magis et minus: quia vnus homo est iustior: et sanior et grāmaticior altero. tamē eoz abstracta non videntur suscipere magis et minus. vt vna sanitas non est magis sanitas. q̄ alia. Tertia conclusio Qualitates de quarta specie qualitatis non suscipiunt magis et minus. quia triangulus quadrangulus non suscipiunt magis et minus: nec in concreto nec in abstracto ergo r̄. Alcedens patet quia omnes qualitates de quarta specie vel recipiunt rationem circuli vel trianguli vel recipiunt rationem alterius figure. sed ille figure q̄ recipiunt rationem circuli vel trianguli non suscipiunt magis neq; minus. ergo a simili neq; alie q̄ suscipiunt h̄mōi rationes. Minor patet q; q̄cūq; equaliter recipiunt rationem circuli vel trianguli sunt equaliter circuli vel trianguli. q̄ q̄cūq; recipiunt rationem circuli vel trianguli recipiunt eam equaliter. q̄ sunt equaliter circuli vel trianguli. et per consequens non suscipiunt magis neq; minus.

Sciendum tertio: q; circa.

textum incidunt due difficultates. Prima ē hec. Vtrum quale et qualitas et ḡnaraliter abstractum et concretum faciunt diuersa p̄dicamenta. Respondetur p̄babiliter q; non. quia vnum q̄oq; reponitur in p̄dicamēto fm suam essentiam. mō abstractū et p̄cretum eandē essentiam impozit: et solum differunt p̄ nōta q̄ non faciunt distincta p̄dicamēta. Secūda difficultas. Vtrum qualitati in abstracto de signata p̄ueniat suscipere magis et minus. respondetur ab aliquibus negatiue. s; q̄cūq; forma suscipit magis et minus suscipit per habitū ad subiectum qd informat. Qd p̄firmat p̄muni tribus autoritatibus. Prima est auctoris sex p̄ncipioz: qui dicit q; forma est sim "z invariabili essentia consistens. Secūda est aristotil' octauo methaphisice vbi vult q; forme sim: sicut numeri: ita q; sic nūerus stat in indiuisibili: sic q; nihil potest sibi addi vel remoueri quin mutetur spēs numeri: sic et forma est indiuisibilis: cui non potest aliquid addi vel remoueri quin remouet forma specifica. Tertia est aristotilis in p̄dicamētis vt argutū est ante oppositum. S; ab alijs respondetur p̄ vnā distinctionē q; forma abstracta a subiecto potest dupliciter considerari. Vno modo fm gradū eius specificā p̄fice: vt scilicet p̄finit ad suis suppositis. et tunc non suscipit magis neq; minus: s; est in differens ad omnem gradū indifferēt: et sic de se nullū habet. Alio modo potest p̄siderari forma fm suos gradus indiuiduales: quos habz a suis suppositis et sic sibi p̄uenit suscipere magis et minus. Verū h̄mōi grad⁹ indiuiduales non sunt de essentia forme: Licet cum ea sint idem essentialit: s; sunt extra p̄ceptū formale ipsius forme: a qb⁹ forma ḡnitate p̄finit et abstractit. Et ad duas p̄mas autoritates: Respondet q; intelligit de forma p̄siderata quātū ad suū gradū specificū et esse quātūm ei⁹. Et ad aristotilē in p̄dicamētis dicit q; aristoteles locutus est de forma fm q; sibi p̄petit existere: et quia qualitas non existit naturalit sine subiecto: ideo dicit qualitate suscipere magis et minus fm q; esse habet in subiecto et concretue: Vel potest dici q; ibid: m locutus est cum ambigua te vt clare patet intuenti textum.

Conclusio responsalis: proprium est qualitati habere contrarium et suscipere magis et minus. p̄batur quia omnis forma habens gradus p̄possibiles in eadem p̄e subiecti suscipit magis et minus. sed qualitas est huiusmodi vt patuit in p̄mo notabili q; suscipit magis et minus. Sed q; habeat contrari

Prima p̄clusio
 Secūda p̄clusio
 Tertia p̄clusio
 Et ille dicitur p̄prietate p̄prietate
 Prima p̄clusio
 Secūda p̄clusio
 Tertia p̄clusio
 Et ille dicitur p̄prietate p̄prietate

Predicamentoz.

Aristotelis.

um patuit in secundo notabili.

Dubatur primo vtrū idē vniuoce p̄incatur in genere relatōis et in genere qualitatis. Pro solutione huius supponendū est q̄ aristotelis in hoc tertio p̄ucto de terminatōe tertia p̄prietate qualitatis. Et continet tres conclusiones quarum. Prima est. Q̄ p̄prium ē q̄litas fm eā sile vel dissile dici. Et q̄ sit maxime p̄prium patet. quia fm solas qualitates dicitur aliquid simile et dissimile. q̄ p̄prium est qualitati fm eam simile vel dissimile dici. Secunda conclusio tangit quandā dubitationē. quia posset aliquis credere q̄ aristoteles insufficienter determinauit de relatiuis: eo q̄ determinādo de q̄litate multa interposuit de relatiuis. Nam prius dictū est q̄ habitus et dispositōes sunt relationes: et hic dicit q̄ sunt in p̄ma sp̄tie qualitatis. Tertia conclusio tangit duas solutiones p̄dicte dubitationis. Quā p̄ma est. q̄ aliquid d̄ esse in genere relationis duob̄ mōis. Uno mō fm sui generis. et isto modo habitus et dispositio sunt ad aliquid. Alio mō aliqd dicitur esse in genere fm se: et sic habitus et dispositioes sunt in genere qualitatis. Et ita non est inueniēns generā esse ad aliquid: cū tamē singula illozum generum: scilicet sp̄ties et indiuidua non sūt ad aliqd. vt disciplina est ad aliqd q̄ est aliquid cuius disciplina: sed grāmatica nō ē ad aliqd quia non est alicuius grāmatica: licet sit alicuius disciplina. Similiter musica non dicitur alicuius musica: s; alicuius disciplina. Secūdo soluitur p̄dicta dubitatio p̄ interemptionē. quia non est inueniēns idem esse quale z relatiuum. et iō nō ē inueniēns idē numerari in vtriusq; generibus. Dicitur tamē extra textum q̄ si aliqd implicet in se ratios diuersoz generum p̄dicamentoz nō debet poni sp̄ties alicuius illoz generū vt vult aristoteles quarto thopicorum: s; oportet sibi assignare generū p̄positū ex rationibus illoz p̄dicamentoz simplicium. Et ideo ad aristotelē posset dici q̄ hic loquitur dubitatio nihil asserēdo. Vel q̄ intendit q̄ aliqd idem potest esse p̄prie de vno genere: et in p̄prie de alio genere. sicut habitus et dispositioes p̄prie sunt de genere q̄litis: licet in p̄prie possint dici de genere relatōis et possent vocari relatiua fm dici.

Dubatur secundo vtrū forma remissa est postea intensa maneat vna in numero. Et videtur q̄ nō: q̄ sic sequeretur q̄ idem numero bis generaret. tenet p̄sequētia quia per omnē motū generat terminū ipsius

motus. s; per motū remissionis generalis forma remissa: z per motū intensōis generalis forma intensa. q̄ si forma intensa et forma remissa sint vna forma numero: sequitur q̄ idem numero bis generaret. In oppositū tamē ar. q̄ nisi sic sequeretur q̄ aliquid haberet eē de nouo: e tamē nō poss; assignari aliq̄ causa p̄ se: q̄d est incōueniēs. p̄sequētia tenet q̄ si ab aliq̄ calido remittat frigidus decē gradū in vno gradu: tū corrupto decio gradu remanet frigidus remissum nouē gradū: q̄d accipit esse de nouo e mōi prius nō fuit: ex q̄ est aliud numero a frigido decē gradū: et tamē illius frigidi nouē gradū nō est aliqua causa p̄ se q̄ r. mi nor patet q̄ vel causat p̄ se a calido remittēte decimū gradū: s; B non quia nullū frū est cā per se contrarij. Vel causat a frigido: s; hoc nō quia vel hoc esset a frigido p̄cedēte: vel a frigido sequēte. sed hoc nō. q̄ existētē frigidus nouē gradū non amplius est frigidus p̄cedens et nō d̄m est frigidus sequens: Vel causatur ab aliq̄ frigido circūstāte et p̄sentē. s; B nō: quia possibile est q̄ nullū sit ibi p̄sens. q̄re relinquat q̄ a nullo causabit: cum non videatur aliqd aliud a quo possit causari: Et ad rationē p̄orem respōdetur q̄ per motū intensōis licet acquiratur nouus gradus: nō tamē noua forma: quia (vtrū patuit in p̄dicamēto substantie) licet vnus gradus ab alio sepatus sit forma: tamen vt est coniunctus nō est forma: sed solū est portio p̄fectionalis forme. et ideo in motu quo res perficitur vel maiorat nō acquiratur simpliciter nouus terminus: licet ratio terminādi non uiter possit acquiri.

Dubatur tertio que sit p̄cisa ratio suscipiēdi magis et minus. Ad q̄d (varijs opinionib; obmissis) p̄babilis respōdetur q̄ p̄cisa ratio suscipiēdi magis et minus est latitudo gradū in forma specifica p̄positū in eadē p̄te s̄biecti. pars q̄ nihil extrinsecū fore videt eē p̄cisa causa suscipiēdi magis et minus: q̄ aliqd intrinsecū erit h̄mōi causa: s; nō est aliqd q̄d sit de ei; p̄cepto formali: q̄ ex q̄ tot; ille cōcept; includit forma in q̄lib; indiuiduo forme: sequeretur q̄ q̄libet indiuidū; seorsum haberet oēs p̄fectiones forme. q̄ sibi cōueniret p̄ aliqd quod sit intrinsecū forme: q̄ non est extraneū vel accidētale respectu illius forme. h̄mōi autē sunt grad; q̄ r. Antecedens p̄ncipale pars. quia quocūq; extrinsecū forme denominat tale a maiortate vel minoritate ipsi; forme: vtrūta s̄biectū dicitur magis vel minus albi a maiori tē vel minori tē forme albedinis in eo existētis. Et p̄firmat p̄ sim

Nota qd actio infinita dicitur infinita non est actio
sed infinita ad infinitam partem passio

Liber

sum in pdicamentis capitulo de qlitate vbi comendat archide dicens sic. Mirabilis archides breui sermone causas eius qd suscipit magis et minus infinat dices: qualitas autem infinitatez quanda picipat ideo fm ratione ei habet qd suscipiat magis et minus no ex participantibus. Ex quibus verbis clare patet qd qlitas suscipit magis et min^o ppter sua infinitatem. Hec autem infinitas non videt esse nisi quodam latitudo graduu vl' illuminatio forme.

Ad rationes ante oppositus
Ad primam dicitur qd sicut in linea sunt duplices partes. qdam sunt portionalis: sicut sunt partes eiusdem portiois: et ille sunt in finite. Alie sunt partes actuales: qd dicitur partes eiusdem qlitatis: et iste sunt finite. sic etiam in latitudine forme qdam sunt gradus portionales qui sunt in finite. Alii sunt gradus actuales qui sunt finiti. Ad secundam paruit solutio in secundo notabili.

Queritur decimo quinto vtrum habere primum et suscipere magis et minus puenient assignetur proprietates pdicamentorum actionis et passionis. Et arguitur primo contra suppositum. qd quicquid sunt idem realiter numeraliter non sunt pdicamenta distincta. sed actio et passio sunt idem realiter numeraliter qd non sunt pdicamenta distincta. Ad primum patet qd pdicamenta distinguuntur genere qd non sunt idem numero: sicut patet qd actio est actus actui: et passio est actus passui: sicut idem numero est actus actui et passio passui per aristoteles scdo de anima. qd actio et passio sunt idem realiter numeraliter. Secundo sic qd non habeat contrarium qd actio et passio non possunt esse termini motus qd non habent contrarium. tenet consequentia qd de qlibet contrario tringit moueri in aliud contrarium. Ans patet per aristoteles tertio phisicorum vbi vult qd ad actionem non est motus: quia si sic motus esset motus. Et per idem probatur qd non suscipiunt magis neqz minus. qd omnis forma intensibilis ei remissibilis potest esse terminus motus. sed actio et passio non possunt esse termini motus. qd non suscipiunt magis neqz minus. In oppositum est aristoteles in textu.

Sciendum primo qd pro declaratione qstioni ponit tres distinctiones. Prima est hec. Duplex est respectus. Quidam est respectus intrinsecus adueniens: qui surgit immediate positus fundamento et termino. Alius est respectus extrinsecus adueniens: qd non surgit immediate positus fundamento et termino. sicut requiritur

ritur alia dispositio: videlicet appropinatio terminorum vel aliquid huiusmodi. Secunda distinctio. Duplex est actio. Quedam est actio transiens: et est illa qd de se respicit terminum. vel est illa qd est per se producta alicuius termini: et talis actio est in pdicamento actionis. Alia est actio immanens: qd de se non respicit aliquem terminum: et est qdam qlitas se habens per modum actus scdm nullius termini producta: sed ipsa est finis et terminus productiois: et talis actio est de genere qlitatis. Tertia distinctio. Duplex est actio. Quedam est actio qd nihil aliud est qua respectu quo agens refert ad patiens: et ista est pdicamentum distinctum a passione. Alia est actio acta qd est qdam effectus potest actionis. et illa ydestificat realiter cu passione. Et ista distinctio nem videtur ponere simpliciter sup pdicamentis qrens qre facere ponit in pdicamento et non factio. Ad hoc respondet qd ideo est. qd factio de de actioe et de effectu actionis. Ex quo sequitur qd effectus actionis est factio: et non illa qd est pdicamentum sicut factio facta.

Sciendum secundo: qd in hoc 6° capitulo breuiter se expedit aristoteles de sex vltimis pdicamentis. Et ponit duas conclusiones. Prima tangit duas proprietates actionis et passionis. Et est hec. Recipit agere autem et pati trinitate: et etiam magis et minus. Prima pars patet. qd calefacere et frige facere sunt contraria. similiter calefieri et frige fieri: et tamen ista sunt agere et pati. qd agere et pati habent contrarium. Secunda pars patet. qd aliquid de magis et minus calefacere. et alius de magis et minus trinitate: sicut ista sunt agere et pati. qd agere et pati suscipiunt magis et minus. In secunda conclusione breuiter se expedit de quatuor vltimis pdicamentis. Et est hec. de situ dictus est aliquid in pdicamento ad aliquid. De alijs autem nihil dicitur nisi ea qd dicta sunt in primo capitulo huius tractatus: scilicet qd habere de vel significat habituari esse. et calciari esse. et vbi significat esse in loco et sic de alijs et ideo ista qd dicta sunt sufficiunt de istis generibus et dicendum est consequenter qd sunt motus oppositi.

Sciendum tertio: qd circa huc textum incidit due difficultates. Prima est qd est actio: et quid est passio. Respondet ab autore sex principiorum qd actio est forma accidentalis fm quam in id qd subicit agere dicitur et passio est effectus illatocqz actiois. Secunda difficultas. Utrum calefacere et frige facere trinitate. Et videt qd non. qd puenit simul eide subiecto. qd non trinitatur. Ans patet de aqua tbe

Nota qd actio est actus acti qd est per se primo
Nota qd actio est passio y propria et nota totaliter
prima pars patet qd actio passio

Nota qd actio est actus acti qd est per se primo
Nota qd actio est passio y propria et nota totaliter
prima pars patet qd actio passio

pida: cui si inponat manus frigidissima: ipaz
 celefaciet: Si vero sibi inponat manus cali-
 dissima: ipsa frige faciet. Ad dubiu respodet
 q calefacere et frige facere possunt du^o p^o hie
 rari. Uno mo p se significato: qd est ipsa
 calefactio actiua: et sic no p^o rariatur: Alio mo
 p^o capi p^o dnomiato sine p^o fundamcto illaz
 actionu q^o frige factio et calefactio: et sic co
 trariant. Et ratio distinctois est qz nullum re-
 spectiuuz inquantu respectus competit habe-
 re contrariu nec suscipere magis et minus. s; z
 tantu pueniut sibi p accidēs: ratio ne scilic; su-
 damenti vel termini. vt si sint duo alba in alio
 et in alio gradu: prop^o intensioez vel remissi-
 onē alicui^o illaz albedinu intendit vel remitti-
 tur similitudo q^o est inter illa duo alba.

Conclusio responsalis actio.
 transiens formalis accepta: scilicet pro respe-
 ctu agentis ad passum et passio sunt p^o dicame-
 ta distincta: qbus p accidēs insunt p^o dicte pro-
 prietates. P^oia pars pars. qz habet sub se ge-
 nera et spēs: et non habent aliqd gen^o supra
 se: et habent etiā diuerfos modos p^o nomian-
 di substantiam agentē et patientē. q sunt p^o di-
 camēta distincta. Secūda ps patet in secundo
 notabili. Et q eis pueniat per accēs patet ex
 terio notabili.

Dubitatur primo vtrū actio
 et passio sint entitates formalis absolute vel
 respectiue: Et videt^o p^omo de actōe q sit en-
 titas absoluta. qz null^o respect^o est finis et vl-
 tima pfectio potētie actiue: sed actio ē vltima
 pfectio et vltim^o finis potētie actiue. fm are-
 stotilem nono methaphisice: vbi dicit nō enī
 videm^o vt visum habeam^o: sed econuerso iō
 habem^o visum vt videam^o. Ad dubiu respō-
 det q sunt respectus extrinsec^o aduenientes
 qd p^o batur. qz illō q ē essentialis ad aliud est
 essentialiter respect^o. s; actio eēnaliter est ad
 aliud. Nā impossibile est p^o cipe actioez quin
 p^o cipiatur aliqd qd fit per ipsam. mo dicit are-
 stotiles in p^o dicamento relatiōis q illud qd nō
 potest inse p^o cipi nullo alio p^o cepto: essentialis
 est relatio. q actio est essentialiter respect^o. Et
 p^o firmat quia omnis forma absoluta q potest
 ab agente naturalit^o p^o duci in subiecto produ-
 citur mediāte actiōe de p^o dicamento actiōis. Si
 g actio sit forma absoluta: p^o ducatur ab agente
 naturali in subiecto: producat mediāte actiōe
 et sic actiōis erit actō: qd est falsum. Sed q
 sit respect^o extrinsec^o adueniēs pars. qz nō cō-
 surgit immediate positis fundamcto et termi-
 no. qz posita naturali potētia actiua ignis: et

posita potētia passiuā aq: non dū erit actio: ni-
 si ad inuicem appozimētur. ponit tam ē qdā
 aliam differētiā inf respectu extrinsec^o adue-
 niētem et respectu intrinsec^o adueniētem. quia
 respectus extrinsec^o adueniēs est ille cui^o alte-
 rum extremū est pfectio extrinseca. vt agēs ali-
 quo mo extrinsece p^o cicit passum: locus locatū
 et habit^o fundamctū sui: et qm rem tempera-
 lem. Sed respect^o intrinsec^o adueniēs ē ille
 cuius alterū extremū nō p^o cicit extrinsece alte-
 rum. sicut pars discurredo omnes modos re-
 lationis. nō enī duplum p^o cicit dimidiū: nec e-
 contra: licet relatiō dupli sit perfectior relatiōe
 dimidiū. Similiter pas inquantu pas nō p^o fi-
 cit filium: Et licet perficiat ipsū p actū g^o natio-
 nis p quē filius accipit esse: nō tamem p^o cicit
 ipsum per respectū paternitatis: Et ad rati-
 onem factam in oppositu respōdet p distincti-
 onem maioris. qz respectus p^o duplicif p^o hie
 rari. Uno mo fm se et formalit^o. vt scilicet ex-
 cludit suum terminū: sicut calefactio excludit
 calozē genitū: et sic null^o respect^o est vltim a p-
 fectio nec finis alicuius. Alio mo p^o siderat^o re-
 spectus nō vt excludit sed vt in cludit aliquo
 modo terminū quē attingit: et sic actio vel eti-
 am respect^o potest esse vltima pfectio rei: rati-
 one termini quē attingit.

Dubitatur secūdo vtrū actio
 formalis et sbiectiue sit in agēte: et passio in-
 patiēte. Et videt^o q non. qz si sic sequer^o q a-
 gens inquāti agēs pateret. p^o nis est falsus. g
 zc. Pars tamē p^o sequētia. qz agēs inquāti
 agēs recipit actioez: et sic pateret ab ea. Et
 p^o firmatur qz si actio esset in agēte et nō trans-
 ferret in passū tāq in sbiectū: sequeretur q omnis
 actio esset imanes. qd est falsum. Cōfirmat e-
 tiā p aristotiles 2° de aia vbi dicit q actio et
 passio sūt in patiēte et nō in agēte. Ad dubiu
 respōdet affirmatiue. p^o qz omnis forma
 alit^o et foralit^o in formas aliqd sbiectū p^o de il-
 lo p^o dicari et ipm denōiare. g si actio sit realit^o
 et formalit^o in patiēte: se^o q patiēs inq^oti pa-
 tiēs erit agēs. Et p^o firmat. qz in eo est actio sb-
 iectiue in q est potētia eliciua act^o: s; in agente
 est actiua q est potētia ad eliciendū actū. g a-
 ctio est in agēte sbiectiue. Et ad p^o mā ratiōe fa-
 ctā in oppositu respōdetur p vna distinctionē
 quia forma dupliciter p^o recipi in aliqd. Uno
 modo mediante passione: et tunc illud qd sic
 recipit formam patitur. Alio modo potest for-
 ma recipi in aliquo non mediāte passioe: sed
 tantū mediāte in herētia illius forme recepte
 in sbiecto: q qdem in herētia est de genere re-
 lationis: et in tali receptiōe recipiēs nō patitur

Respōdet
 ad p^o m^o
 alio

Respōdet
 ad p^o m^o
 alio

fic autem actio recipitur in agente et non primo modo. Ad secundas respondetur qd actio dupliciter potest dici imanens. Uno modo formaliter: eo qd formaliter maneat in agente: et sic omnis actio est imanens. Alio modo potest actio dici imanens terminaliter: qd scilicet nihil relinquit extra se: et sic omnis actio est terminata. Et ad autoritatem aristoteles et similes ad oes videntes hoc idem sonare dicit qd intelligitur de actioe acta et non de actioe qd est respectus. Ex quo patet qd actio et passio realiter distinguuntur. qd sunt duo respectus inordinatis subiectis realiter subiectati.

Dubitatur tertio. Vtrum quatuor ultima predicamenta sint entitates absolute vel respectie.

Ad qd respondetur p quatuor dicta. Primum ubi est circumscripcio corporis locati a circumscripcioe loci precedens qd dicitur ab auctore sex principiorum sic est intelligenda. Nam ex applicacoe superficie caue corporis locantis ad corpus locatum: derelinquitur ipsa superficie qda respectus extrinsecus adueniens: qui vocatur ubi actiuus: vel nomine simplici locatiuitas: eorum pretium est locus: et ex parte corporis locati derelinquitur alius respectus mutus extrinsecus adueniens: qui vocatur ubi passiuus. et de illo ubi passiuo dicitur dicitur. Secundum dicitur. Quia est qd ex adiacencia temporis in re temporalis derelinquitur. p cuius intellectu est aduertendum qd ex applicacoe seu adiacencia temporis mensurantis ad rem temporalem quam mensurat: derelinquitur duplex respectus mutus: quorum unus fundatur in tempore et terminatur ad rem ipsalem: qui vocatur quia actiuus: et alius fundatur in re temporalis et terminatur ad rem: qui vocatur quando passiuus. de quo datur dicta dicitur. Tertium dicitur. Positio est qdam partium situs et quantitas ordinatio. Ad cuius euidentiam supponitur qd ex applicacoe partium loci ad locatum derelinquitur duplex respectus mutus: quorum unus fundatur in partibus loci et terminatur ad pres locatum: et vocatur situs actiuus dicitur. Alius autem fundatur in partibus locati et terminatur ad pres loci: qui vocatur situs passiuus dicitur. Quartum dicitur. habitus est corpus et eorum que circa corpus sunt adiacencia. Ad cuius intellectum conformiter ad precedentia supponitur qd ex applicacoe seu adiacencia vestimenti aut cuiuscumque ornamentum ad corpus surgit duplex respectus mutus: Quorum primus fundatur in vestimento applicato et terminatur ad corpus: et ille vocatur habitus actiuus dicitur. Alius fundatur in corpore et terminatur ad vestimentum: qd vocatur habitus passiuus dicitur. et utriusque est respectus extrinsecus adueniens sicut et precedentis.

Ad rationes ante oppositum

Ad prima dicitur qd actio acta et passio sunt idem realiter numeraliter: scilicet actio qd est respectus distinctus a passione: ut patet in primo notabili. Ad secundam patuit solutio in 3o notabili: quomodo actio et passio sic neque cuiusque respectui que uult per se terminare motum: vel. bre. contrarium: vel etiam suscipere magis et minus: scilicet tantum per accidens: rationi scilicet fundamenti vel termini.)

Queritur decimo sexto utrum

oppositio sit entitas realis: p. viii. ad oppositum: relatiuum tria p. uarias et dicitur. Et a primo qd sic. qd quicquid intellectus noster est certus de alio uno conceptu: et dubius de diuersis: natio est alio conceptu de quo est certus ab illis de quo est dubius. scilicet intellectus noster est certus qd oppositio p. uaria est oppositio: et tamen potest dubitari utrum oppositio p. uaria sit oppositio dicitur: eo qd potest dubitari utrum p. uaria sit purum nihil sic est negatio qd est extrinsecus dicitur: qd necessario est alio conceptu oppositio in se: a conceptu oppositio p. uarie et oppositio dicitur: de quibus tamen verificatur eadem r. qd est p. uaria vni eorum. In oppositum ar. Nihil est p. uaria vni eorum et nihilo. scilicet aliquid illarum oppositionum est ens et alia est nihil vel saltem ens ratiois. qd oppositum non est eorum vni uoca respectu illarum quatuor oppositionum:

Sciendum primo qd pro de

claracoe terminorum ponitur vna distinctio et quatuor dicta. Distinctio est hec. Oppositio ca. dupliciter. Uno modo fundamentaliter scilicet p. eo qd est fundamentum oppositiois: quo modo dicitur albedine esse fundamentum sititudinis. Alio modo capitur formaliter p. ipsa scilicet ratioe formali oppositiois qd aliquid subiecti denotatur formaliter oppositum. et sic est formalis repugnancia duorum extremorum non p. mittentium se sibi in eodem respectu eiusdem. Primum dicitur. Ens reale positum potest esse fundamentum oppositiois. patet de oppositione contraria et relatiua: quorum ambo termini sunt positum. Secundum dicitur. Ens reale p. uarium potest esse fundamentum oppositiois. patet de oppoe p. uaria qd fundatur sup. p. uacoe hinc verum esse reale p. ter anima. qd p. batur. qd habitus non remouet formaliter ab alio subiecto nisi p. p. ter aliquid icopossibile siue positum vel p. uatum. scilicet lumē est habitus siue forma positia qd realiter et formaliter remouet ab aere qd erit p. p. ter: aliquid p. uarium vel positum existens formaliter in aere et cui lumē habet icopossibilitate. sed

Handwritten marginal notes in Latin, including phrases like 'ubi sic dicitur', 'Passiuus est status...', and 'Actiuus est status...'. The notes are written in a cursive script and provide commentary on the main text.

Handwritten marginal notes on the right side of the page, continuing the commentary on the main text.

Post p[ri]m[us] est dicitur ad h[oc] ab aere...
ad h[oc] ab aere...
ad h[oc] ab aere...

Medicamentorum.

tales non potest esse positivi: eo q[uod] lumen non
habet formam positivam contrariam sibi. q[uod] illud q[uo]d
remouet lumen ab aere erit p[ro]p[ri]atio habens esse
formaliter et extrinseca rei in aere. Tertium dicitur
Purum nihil p[otes]t esse fundamentum oppo-
sitionis. pars de oppo[si]tione dicitur cuius funda-
mentum vel terminus est negatio simpliciter: q[uod] e[st]
purum nihil. Quod autem talis negatio sit purum ni-
hil p[otes]t. q[uod] si negatio esset in re p[ro]p[ri]a anima
in aliquo s[ub]iecto de quo vere dicitur: hoc esset po-
sitivum quando sua affirmatio non esset in tali s[ub]i-
iecto. s[ed] non q[uo]d patet. q[uod] si negationes essent re-
aliter in s[ub]iectis de quibus vere dicitur q[uo]d in e-
isdem sue affirmationes non sunt: sequetur q[uo]d v-
biq[ue] sue affirmationes non essent deberet p[otes]t
ille negationes: s[ed] hoc non: q[uod] affirmatio non in-
venit in q[ui]tate s[ub]iecti illi negationes q[uod] in eod[em]
debet poni illa negatio. verbi gratia illa ne-
q[uod] est non lapis vere dicitur de homine: s[ed] si ex natura
rei inventa in bove: se q[uod] cum ista affirmatio
q[uod] est lapis non invenit in q[ui]tate bovis: q[uod] in
eadem debuit poni sua negatio q[uod] est non lapis:
q[uo]d est falsum: q[uod] de nulli[us] entis positivi q[ui]tate
est negatio aliqua. q[uod] illa negatio q[uod] est non
lapis non erit de q[ui]tate bovis: et p[ro]p[ri]a sequens non
habebit esse reale extra animam. Quartum dicitur
cuius oppositio dicitur est ens ratiois. pars q[uod]
oppositio realis habet v[er]itatem extremam extra a-
nimam q[uod] ad destructionem p[ro]p[ri]a oppositio q[uod] non habet
ambo extrema extra animam non erit realis. sed
oppositio dicitur habet negationes p[ro]p[ri]a altero extre-
mo q[uod] non est ens reale q[uod] oppositio dicitur non
erit realis sed ratiois.

Sciendum secundo q[uo]d in hoc
tertio tractatu determinat aristoteles de p[ro]p[ri]a
cameris. et p[ro]p[ri]a quibus capitula. In q[uo] p[ri]mo
determinat op[er]a p[ro]p[ri]a: et p[ro]p[ri]a duas p[ar]tes
p[ri]ncipales. In q[uo] p[ri]ma determinat de quatuor
sp[eci]e[rum] oppositiois. Et p[ro]p[ri]a quatuor puncta in
p[ri]mis duob[us] determinat de oppo[si]tione relatiua et co-
traria inuenit sex conclusioes. Quas p[ri]ma e[st]: q[uo]d
alteru[m] dicitur alteri opponi q[uo]d dupliciter. p[ri]mo sic re-
latiua vt dupl[u]m dimidiu[m]. secundo vt p[ro]p[ri]a vt
bonu[m] malu[m]. Tertio vt p[ro]p[ri]a vt cecitas visus.
q[uo]d vt p[ro]p[ri]a dicitur sive vt affirmatio et nega-
tio vt sed; non sed; Secunda conclusio est hec. re-
latiua opposita sunt illa q[ui]q[ue] hoc ipsu[m] q[uo]d sunt
oppositio dicitur: vel quodlibet aliu[m] ad a-
liu[m]. Hanc conclusioem declarat p[ri]mo in his q[uod] referunt
s[ub]stantie eiusdem cal[or]is: vt dupl[u]m dicitur alicui[us]
dupl[u]m s[ed] dimidiu[m]. Secundo declarat in his q[uod]
referunt s[ub]stantie diuersorum cal[or]um: vt disci-
plina dicitur disciplinam disciplina: et disciplinam dicitur

Oppositio dicitur est ep[ist]emologica dicitur et sui cor[re]lati ut p[ro]p[ri]a
Oppositio dicitur est ep[ist]emologica dicitur et sui cor[re]lati ut p[ro]p[ri]a
Oppositio dicitur est ep[ist]emologica dicitur et sui cor[re]lati ut p[ro]p[ri]a
Oppositio dicitur est ep[ist]emologica dicitur et sui cor[re]lati ut p[ro]p[ri]a

Aristotelis.

disciplina disciplinam. Tertia conclusio q[uod] agit z
punctu[m] ponit dicitur dicitur a relatis: et est hec.
Contraria dicitur a relatis. q[uod] p[ro]p[ri]a non referunt
ad inuicem sicut relatiua. p[ro]p[ri]a duob[us] ex[em]plis. q[uod]
bonu[m] non dicitur malu[m] bonu[m]: s[ed] malo p[ro]p[ri]a. Simi-
liter albu[m] non dicitur nigr[u]m albu[m]: s[ed] nigr[u]m dicitur nigro co-
trarium. Quarta conclusio agit vna dicitur diu[er]sionem
p[ro]p[ri]a. Et e[st] hec. Contrario dicitur q[uo]d sunt media
ta. Alia vero immediata. Hanc conclusioem non
ponit aristoteles: s[ed] innuit ea ex duob[us] conclu-
sioib[us] sequentib[us]. Quinta conclusio agit dicitur p[ro]p[ri]a
o[ra] imediatoy. Et est hec. Contraria imediata
sunt q[ui]tate necesse est alteru[m] in ee suo p[ro]p[ri]o sus-
ceptibili: p[ro]p[ri]a duob[us] ex[em]plis. q[uod] languor et sa-
nitas sunt p[ro]p[ri]a: respectu corp[or]is aial. q[uod]
necesse est aial semp[er] ee sanu[m] vel languidu[m]. Si
milis par et impar sunt contraria imediata cir-
ca numer[us]: eo q[uod] necesse e[st] dicitur numer[us] ee pare[m]
vel ipare[m]: q[uod] ois numer[us] est abundas vel p[ro]p[ri]a
et. Sexta conclusio agit dicitur dicitur p[ro]p[ri]a
et est hec. Contraria me[di]a sunt quoy non est ne-
cesse alteru[m] in ee p[ro]p[ri]o susceptibili: p[ro]p[ri]a duob[us]
bus ex[em]plis. q[uod] albu[m] et nigr[u]m sunt p[ro]p[ri]a mediata
respectu corp[or]is. et non est necesse omne corp[us]
semp[er] esse albu[m] vel nigr[u]m. q[uod] potest ee corpus
fustu[m] vel pallidu[m]. Similis p[ro]p[ri]a et studiosum
sunt contraria me[di]a. q[uod] non e[st] necesse vnu[m]q[ui]sq[ue]
esse p[ro]p[ri]a vel studiosu[m]. Et s[ed] dicit q[uo]d p[ro]p[ri]a me-
diatoy q[uo]d sunt quoy media h[ab]it noia iposita
sicut in albu[m] et nigr[u]m sunt ista media q[uod] sunt
fustu[m] et pallidu[m]. Alia sunt contraria quoy me-
dia non h[ab]it nomia iposita: s[ed] nomian[te] p[ro]p[ri]a ne-
gationes v[er]itatem q[ui] extremi. vt in p[ro]p[ri]a et studio-
sum est mediu[m] q[uo]d nec est p[ro]p[ri]a nec studiosu[m]
sicut forsan sunt opa pueroy: q[uod] non sunt bona
neq[ue] mala: eo q[uod] non sunt fm debita; delibera-
tionem rationis.

Sciendum tertio q[uo]d circa h[uius]
textum incidit tres difficultates: quas p[ri]ma
est. Vnu[m] dicitur assignet quoy genera op-
positiois. Et videt q[uo]d non. q[uod] omnia coincidunt
in vnu[m] tertiu[m]. q[uo]d distinguunt ab inuicem. an[te]
p[ar]t[em] q[uo]d oia oppo[si]ta sunt relatiua: cu[m] fm suu[m] to-
tu[m] ee sint ad aliud. q[uo]d ois oppositio e[st] relatio. co-
sequencia tenet p[ro]p[ri]a maximam thopicam sicut se habet
p[ro]p[ri]a ad p[ro]p[ri]a ita abstractu[m] ad abstractu[m]: et
p[ro]p[ri]a omnes oppo[si]tes coincidunt vel saltem p[ro]p[ri]a
nent s[ub]stantie relatiua. Ad difficultate[m] responde[re] p[ro]p[ri]a
dendo q[uo]d oia oppo[si]ta sunt relatiua: et q[uo]d omis
oppositio est relatio. s[ed] cu[m] hoc fiat q[uo]d non oia op-
posita sunt relatiua opposita: nec eni[m] ois oppo-
sio est oppositio relatiua. q[uo]d oppositio relatiua
est q[uo]d respectu dicitur p[ro]p[ri]a: fundat[ur] sup[er] re-

Contra dicitur
Contra dicitur
Contra dicitur
Contra dicitur
Contra dicitur
Contra dicitur

Oppositio dicitur est ep[ist]emologica dicitur et sui cor[re]lati ut p[ro]p[ri]a
Oppositio dicitur est ep[ist]emologica dicitur et sui cor[re]lati ut p[ro]p[ri]a
Oppositio dicitur est ep[ist]emologica dicitur et sui cor[re]lati ut p[ro]p[ri]a

Contra dicitur
Contra dicitur

Liber

Quodlibet p q qd hinc dicitur
Dicitur qd qd hinc dicitur
Alia qd negat hinc dicitur
quod sic motus quod
Alia qd qd hinc dicitur p qd hinc dicitur
no hinc dicitur p qd hinc dicitur

lationib⁹ q adinuicē relatiue opponitur. mō
non omnis oppositio est talis relatio disegpa
ratiē. s; forsan magis relatiō egparatiē: Jō li-
cet ois oppositio sit relatio: nō tñ ois relatio ē
relatiō oppositio. Secūda difficultas. Utrū
in textu pueniēt distin. quauē hria a relatiō p
q relatiō referunt ad inuicē: nō aute; hria. Et
videt q nō. qz illa q dicitur inbitudie ad ali-
ud adinuicē referunt. s; hria sunt h⁹ mōi. g⁹
h⁹ patz. qz nihil ē p se ipm hriū s; tñ in ha-
bitudine ad aliud g ad inuicē referunt. Et cō
firmat. qz psequēter dicit hriū hriū hriūz g refe-
runt adinuicē. Ad difficultatē rñdet p vnam
distinctionē et duo dicta. Distinctio est bec. Cō-
traria pñt duplicif pñderari. Uno mō p se
significatiō: s; p ipsa pñderate q est qdā ha-
bitudo inf duo hria. Alio mō possunt capi p
den omiato: videlicet p qñtitatē suā qb⁹ fun-
dat tal bitudo: cuius mōi sunt albu et nigrū.
Prīmū dictū est istud. Cōtrarie opposita sunt
relatiō et adinuicē referunt s; bitudie obliq
cas⁹: z hoc capiē⁹ hria formalif z p se signi-
ficato. patz qz hria vt sic sunt qdā relatiōes eg-
paratiē: sup qbus potest fundari vna relatio
disegparatiē: q est distinctio siue oppositio illaz
relatiōū ad inuicē: s; talis relatiō disegparati-
tiē est relatiō oppositio. g pñtaria oppōita sunt
relatiue opposita. Q⁹ aute; referunt ad inui-
ces patuit pus. qz pñtariū dicit pñtariū pñtariūz:
et eōtra. Secūdu dictū. Cōtraria fundame-
taliter nō sunt relatiue opposita: nec adinuicēz
referunt. Prīmū patz. qz pñtaria vt sic nō sūt
relatiō sed sunt qñtites absolute. g nō sunt re-
latiue opposita. tenz pñtaria. qz relatiue opposita
fundant sup relatiōis vt iā patuit. Secūda ps
patz qz albu nō dicit nigrū albu: vt dicit intertu. g
nō referunt ad inuicē. Tertia difficultas: U-
trum sint aliq pñtaria imediata vt videt dice-
re textus. Et vi⁹ q non qz si essent aliqua talia
tūc ipa sū se nō haberēt mediū. g non essent
hria: s; pñdicatoria. tenz pñtaria qz pñdicatoria est op-
positio e⁹ fm se nō est dare mediū. Rñdet qz
licet hria imediata nō habeāt mediū formale
hñt tamē mediū sbiectū qd natū est sbiectū vtri-
qz pñtariōz. Sed pñdicatoria nō hñt sbiectū
mediū qd sbiectatur vtriqz eoz: cū alterū sit nō
ens: e⁹ nō est aliq sbiectum.

Conclusio responsalis: op-
positio a toto genere nō est entitas realis: cō-
munis vni⁹ ad quatuor: gñā oppositiōm prius
enumerata. Prīa ps patet. qz illud qd in sua
significatiōe includit ens rōis nō est a toto ge-
nere ens reale. s; oppositio in ambitu sue sig-
nificatiōis includit oppositiōes pñdicatoria: q est

ens rōis: g oppositio a toto genere non est
ens reale. Secunda ps patet. qz enti reali et
enti rōis nō est aliq cōe vniūoci. s; aliqua
oppositio est ens reale et alia est ens rōis
g oppositio nō est cōis vni⁹. 2⁹ patz. quia
vni⁹ hñt y dēpnatē in eo in quo vniūocatur
s; ens est nō idē cum nō cūte vt patz p aresto-
tilē 4⁹ methaphisice dicitē nec ens nō enti
nec nō ens nō enti est idem vel diuersum.

Dubitatur primo. Utrū eo-
dem gñe oppositiōis opponāt abstracta et cō-
creta. Pro dubio supponēdu est q arestotiles
in tertio pūcto dicit de oppositiōe pñtaria. Et
intēdit tres pñtatiōes. Quaz pñtaria tāgit dicit
pñtatiōe oppositiōz. et est bec. Pñtatiōe opposi-
ta sunt illa q hñt fieri circa idē sbiectū: ordie
irregressibili: et tpe dēpnato. Prīa ps patz qz
cectitas et vis⁹ sunt pñtatiōe opposita: et hñt fi-
eri circa obiectū tāqz circa sbiectū. z⁹ ps patz
scz qz hñt fieri ordie quodā et tpe dēpnato. qz
edēnal⁹: nō est ille q nō habet dētes: neqz cec⁹
est ille q nō habet visū: s; q nō hz qñ nat⁹ est
hñt. Prīa ps patz qz mltie sunt gñatōes. i. ge-
nerata qz neqz dētes neqz visum hñt: et tamez
neqz dicit edētata neqz ceca. Tertia cōclusiō
tāgit dēpnatē inf pñtari et pñtatiōes. et etiā in-
ter bitū et hñt bitū. et est bec. Pñtariū nō est
pñtatiō: nec etiā hñt bitū est bitū. pñtariū exō et
rōe. Exēplo sic: qz vis⁹ est habit⁹: et m hñt vi-
sū: nō est bit⁹: neqz etiā bit⁹ est hñt visū. sed
hñt visū ē hñt bitū. Sil⁹ cecitas est pñtatiō: s;
cectitas nō ē pñtari: licz cecū eē sit pñtari. g pñtari
nō ē pñtatiō: neqz hñt bitū ē bit⁹. z⁹ p⁹ ra-
tōe sic. qz si illa eēt eadē: tūc pñdicatorē d eoz
pñtari est sūm. g z añs. Mltas pñtari patz: qz hō
dicit cec⁹: z hō nō dicit cecitas. Tertia p⁹ pñtari
ueniētiā inf i⁹ duo abstracta q sunt pñtatiō et
bit⁹: ad sua pñtaria q sūt pñtari z hñt bitū z c⁹
z⁹ duo pñtaria q sūt pñtari z hñt bitū: eodē
mō oppositū sic z sua abstracta: q sunt pñtatiō z
bit⁹. patz qz sic cecitas oppo² visui: ita cecūz
eē oppo² huic qd ē hñt visū. Cōsequēt i 4⁹
pūcto dēpnat dēpnatōe z intēdit duas pñtatiōes. p⁹
ē h⁹ res q sbiectat affirmatiōi z negatiōi nō sunt
affirmatiō ipa l negatiō ipa. p⁹ qz affirmatiō ē
oro affirmatiua. z negatiō ē oro negatiua. s; i⁹ q
sbiectat affirmatiōi z negatiōi (scz significatiō eoz
nō ē oro affirmatiua l negatiua g rē. z⁹ p⁹ pñtari
pñtariū ueniētiā inf affirmatiōes z negatiōes et
sua f⁹ q sbiectat eis. z ē h⁹. Sic oro a⁹ zoro
negatiua opposit ad inuicē pñdicatoria f⁹ q sb
iaēt affirmatiōi vt sedz nō sedz oppōit pñtari.
Dubitatur secūdo Utrū habi-
t⁹ z pñtatiō ordie qdā isit suis sbiectis. Et vi⁹ q

Secunda difficultas
Primo
Secundo
Tertia difficultas

Oppositio prima et opposita prima et hinc
Dicitur qd qd hinc dicitur
Alia qd negat hinc dicitur
quod sic motus quod
Alia qd qd hinc dicitur p qd hinc dicitur
no hinc dicitur p qd hinc dicitur

Predicamentorum.

Aristotelis.

fic. quia puato dicit corruptioem habitus. sed corruptio presupponit esse et terminat ad non esse q̄ puato presupponit habitum in subiecto. In oppo^m ar^o. q: si sic seq̄ret q̄ null^o diceret cec^o a natiuitate qd̄ e^o falsū. Ad dubiū respon detur per tres distinctiones z duo dicta.

Prima distinctio e^o are^o quinto me^o. q̄ tri pliciter angū puatione z habitum fieri circa idē subiectū. Uno^o circa idē subiectū nūero: et sic fortes d^o cec^o q̄n esset ap^o natus videre et nō videt. Alio^o circa idē subiectū in genere p^oximo: z isto^o talpa d^o ceca. q: fm suū gen^o q̄ est aial e^o apta nata videre. Tertio circa idem subiectum in genere remoto: z sic plāta d^o ceca. q: fm suū gen^o remotū qd̄ e^o viuēs vel aia^o nū pot videre. Scda distinctio. Habit^o pōt capi du^o. Uno^o p ipsa forma positiua inherēte alicui subiecto. Alio^o capis magis cōter. s. p ipsa forma positiua vel p ipsis dispositiōib^o cōnaturalib^o. immediate disponētib^o ad illā formā. Tertia distinctio. Puatio pōt capi duplīciter. Uno^o p corruptione actus seu forme positiue inherētis subiecto: z sic opponit huius p mō. Alio mō capis puatio p corruptione pncipioz seu dispositiōnū cōnaturalū immediate disponētū ad formā. Prīmū dictū. Puatio p mō supra p̄supponit in subiecto habitū p mō sumptū. Patet q: corruptio cū sit mutatio depdētua: sp̄ p̄supponit formā q̄ p ipsas corruptionem dependit. Sed puatio p mō dicit corruptionē hū p̄mo mō q̄ zc. Scdm dictū Puatio z^o supra p̄supponit in subiecto hitū scdo mō: Licet nō p mō. p̄s sicut p̄i^o. q: talis puatio e^o corruptio hū scdo mō.

Dubatur tertio. Vtrum sit aliq̄ ppō realis p̄stituta ex reb^o: z b̄ distinguēdo res p̄ signū. Ad dubiū p̄babiliter r̄ndet p 4° dicta. Prīmū dictū. Nulla q̄ntitas in potētia obiectiua h̄ aliq̄ eē reale. Patet. q: vel talis q̄ntitas h̄ illud esse reale a se vel ab alio. nō a se. q: tunc eēt de^o: cū sol^o deus h̄cat esse indepēdēt a se: z oē aliud h̄ eē depēdēs a deo. Quod p̄firmat p̄ illud Johis p̄: Oia per ipsuz facta sūt. z etiā p̄ are^o l^o xij. me^o: vbi vult q̄ vniuersitate entū e^o vn^o p̄m^o p̄nceps: a q̄ oia capiūt eē dependēt. Non etiā ab alio. q: nihil h̄ esse ab alio nisi p̄ productionē. q̄ si q̄ntitas in potētia obiectiua h̄cat aliq̄ eē reale ab alio: seq̄ret q̄ erit p̄uicta anq̄ sit p̄ducta. qd̄ e^o incōueniēs. Scdm dictū. De q̄ntitatib^o in potētia obiectiua: formari p̄nt aliq̄ p̄positiones. p̄s q: de ipsis vep̄ e^o dicere. q̄ h̄nt eē p̄ducibile: z generaliter cēs p̄positiones de p̄mō z 2° mō dicēdi p se: p̄nt formari de q̄ntitatibus in potētia obiectiua. Tertū dictū e^o

istud. P̄positio e^o cōpositio vel nō sine cōpositione extremoz. P̄s. q: in oi p̄pōne n̄ce est p̄dicatū vniri subiecto. Per B etiāz distinguif a terminis z alijs orōnib^o q̄ nō sunt p̄pōnes: eo q̄ in ipsis nō e^o debita cōpositio extremozū req̄sita ad p̄positionē. Quartū dictū. Talis cōpositio extremoz p̄pōsitiōis e^o ens rōnis. p̄s q: ad cōpositionē realē req̄sita extrema h̄re eē reale. q̄ cui^o extrema nō h̄nt eē reale: talis cōpositio nō e^o realis. s; extrema cōpōnis p̄pōsitiōnalis nō h̄nt esse reale: vt p̄s p̄ p̄m^o dictum: q̄ talis p̄positio nō e^o realis. Ex q̄bus inferunt duo correlaria. Prīmū e^o. q̄ ad B q̄ aliq̄ extrema vniant in p̄pōne sufficit q̄ h̄cant esse cōgnitum. P̄s correlariū de p̄pōnib^o formatis ex q̄ntitatib^o in potētia obiectiua. Scd^oz cor^o q̄ nulla ppō est realis: ad istū sensū q̄ extrema vt sic sunt vere res: h̄ntes vep̄ eē reale. P̄s q: ppō formata de q̄ntitate h̄nt eē in potētia obiectiua siue eē p̄ducibile nō e^o realis: vt p̄i^o patuit. q̄ nulla alia. tener p̄na. q: nō videt maior ratio de vna q̄ de alijs.

Ad rationem ante oppositū d^o: q̄ intellect^o nō e^o cert^o de aliq̄ cōceptu: sed de aliq̄ voce t̄n cōi: equoq̄e p̄dicabil^o de illis q̄ tuoz generib^o oppositiōnum.

Queritur decimosextimo.

Utr̄ de q̄ntitatibus h̄ntib^o eē in potētia obiectiua possunt formari p̄pōes affirmatiue vep̄: in q̄bus p̄dicatū d^o de subiecto p̄dicatiōe dicēte B est B. Et arguit q̄ nō. q: in oi p̄pōne affirmatiua vera denotat p̄dēptitas extremoz. sed q̄ntitatib^o in potētia obiectiua nihil pōt eē idē. q̄ de ipsis nō pōt formari ppō vera p̄dicatiōe dicēte B est B. B^o p̄s p̄ are^o l^o 4° metha^o vbi dicit q̄ solū ens d^o idē vel diuersū sed q̄ntitates in potētia obiectiua sunt purum nihil. q̄ nulli dicunt eē eedē. Et p̄firmat p̄ are^o stonilē in B passu q̄ dicit q̄ forte ex̄tne: altera illaz e^o vera: fortes e^o san^o vel lāguet. sed cū fortes oino nō sit: neutra eaz est vera. q̄ de eo qd̄ nō e^o nō pōt enūtiari ppō vera dicens B est B. In oppositū ar^o. q: nisi sic seq̄t q̄ periret ois scia. q: scia e^o t̄n vep̄ p̄scindētū ab oi cōtingētia. cuiusmodi sūt q̄ntitates in potētia obiectiua q̄ de ipsis formari p̄nt p̄pōes vep̄ vel scibiles.

Sciendum primo q̄ pro declaratione terminoz ponitur aliq̄ dicta. Prīmū dictum. Quantitas e^o oē illud qd̄ significatur p̄ terminum positiū in rōne formali alicui^o siue talis rō sit dīo q̄ntitatiua: siue nō. sicut aial z rō^o sunt q̄nt^o cū ponūtur in dīone forali hoīs. Scdm dictū. Potētia obiectiua e^o illa fm quam res dicuntur eē p̄ducibiles anteq̄

Predicamentoz.

Aristotilis.

qz aliq sunt cōtraria incompleta . vt languoz
 z sanitas . z aliqua relatiua vt dupli dimidiū .
 z etiā aliqua priuatiue opposita sunt incom-
 pleta . vt visus z cecitas . mō nullū incōplexū
 est vez vel falsum . Sunt insuper alia contra-
 ria completa . vt illa fortes est san^o p^otrariatur
 huic fortes est lāgūidus . Similiter aliqua
 sunt priuatiue opposita cōpleta . vt fortes est
 cec^o : fortes est videns . z in talib^o si subiectum
 fit : necesse ē altez esse veri : z alterū falsum . vt
 forte existēte : necesse est qz sit languidus vel
 sanus : sed forte nō existente neutz hoz est ve-
 rū : sed ambe sunt false . sed in contradictozis
 siue subiectū sit siue nō : semper necesse ē alte-
 rū esse vez z altez eē falsum . vt siue fortes sit
 siue nō sit necesse ē alterū esse vez : scilz fortez
 languere vel forte nō languere . Quarta cō-
 clusio tāgit quinqz proprietates contrarioz . z
 hanc inuit arestoteles enūmerā . do illas quqz
 proprietates . Prima ē bono semper cōtraria-
 tur mali : sed aliqñ malū cōtrariatur bono : et
 aliquando quidā malo bonū est cōtrarium .
 Primū patet . qz sanitas cōtrariatur languoz : z
 iustitia iniustitie : z fortitudini debilitas . Secū-
 da patet . qz egestati siue defectui p^otrariatur super-
 abundantia : quoz vtrūqz est malum . In val-
 de tñ paucis reperitur malū malo cōtrariari :
 sed in pluribus malū cōtrariatur bono . Secūda
 proprietates . Si vnū cōtrariozum sit in natura :
 nō est necesse reliquū esse in natura . vt omni-
 bus existentib^o sanis : sanitas erit : z tñ suū cō-
 trariuz quod ē languoz nō erit . Similiter om-
 nibus existentib^o albis : albedo erit : nigredo vō
 nō erit . Tertia proprietates . Impossibile ē con-
 traria inesse eidem . vt si fortes est sanus : im-
 possibile ē ipsum languere . Quarta proprie-
 tates . Omnia cōtraria habent fieri naturaliter
 circa idem subiectum in genere . vt languoz
 z sanitas circa corp^o animalis : z albedo z ni-
 gredo habent fieri circa corpus . aut sunt cir-
 ca idem subiectum in specie . vt iustitia z ini-
 stitia circa animam . Quinta proprietates . Ne-
 cesse est contraria esse aut in eodem genere :
 vt album z nigrū in genere coloris . eozz eni
 genus est color : aut in diuersis generibus . vt
 iustitia in genere virtutis : z iniustitia in gene-
 re nequitię . aut ipsa erunt diuersa genera . vt
 bonū z malum .

Sciendum tertio : qz circa
 predicta tanguntur due difficultates . Pri-
 ma est vtz quecumqz predicata indifferenter
 possunt predicari de quantitibus in potentia
 obiectiua . Ad quas suppositis prius dictis in

primo notabili . Responderur per tria dicta .
 Primū est de quantitate habente esse in po-
 tentia precise : nulla propositio dicens hoc est
 hoc potest enuntiari vera . Patet . qz veritas ē
 quedam conformitas propositionis ad suū
 significatum . sed quantitas vt precise est in po-
 tentia est purum nihil ergo vt sic non videtur
 propositio sibi posse conformari : cum alis cō-
 formitas videatur esse quidam respectus po-
 sitiuus : requirans terminum positiuū . Secun-
 dum dictum . Predicata cōtingentia z per ac-
 cidens non possunt verificari de quantitate ni-
 si iam existente . Patet . qz inessentialiter ordi-
 natis si prius non inest neqz posterius . sed in
 ordine cōtingentiū existentia est primū con-
 tingens . ergo si non inest quantitati : nec etiam
 alia posteriora contingentia sibi inhererunt .
 Tertium dictum . Per propositionem affirma-
 tiuā veram dicentem hoc est hoc : possunt enun-
 tiari predicata per se de quantitibus habentibus
 esse actuale diminutum . Licet etiam ha-
 beant esse in potentia obiectiua . Patet . qz ad
 veritatem talium propositionum sufficit extre-
 ma habere esse conceptum . sed quantitates ha-
 bentes esse actuale diminutum habent eē cō-
 ceptum ergo zc . Maior patet . qz veritas pro-
 positionis est circa compositionem z diuisio-
 nem intellectus : qui primo concipit terminos
 anteqz vniat . ergo videtur qz esse conceptum
 terminozum sufficit ad propositionis verita-
 tem ex ipsis constituit . Secūdo sic . Fundamē-
 tum z terminus sufficienter disposita videtur
 esse sufficiens causa respect^o fundati inter ea
 sed veritas propositionis est quidaz respect^o
 rationis fundatis in actu complexiuo intelle-
 ctus : z terminatus ad obiectū cognitum . ergo
 esse conceptum terminozum cum actu cōple-
 xiuo intellectus : videtur sufficere ad veritatez
 propositionis . Licet nō habeant aliquod esse
 reale . Et hoc est quod videtur dicere scot^o tri-
 cesimasexta distinctione : qui dicit qz intell^o
 diuinus qui habet esse simpliciter : per suā in-
 tellectionem dat quantitibus eē cognitū : qd
 est esse fm quid : virtute cuius ipse quantitates
 habent virtutem motiuam intellectus nostri :
 ad cognoscendum veritates sinceraz z imuta-
 biles . Secūda difficultas . vtz possibile sit
 ignem esse frigidum : z niuem esse nigrā . Et
 videtur qz sic . qz calidum z frigidum contrari-
 antur . sed contraria natura sunt fieri circa idē
 subiectum . ergo si igni inest esse calidum : po-
 terit sibi conuenire esse frigidum . Et cōfirma-
 tur p^o philosophū z^o thopicoz . Vbi dicit qz si
 alicui subiecto assignetur aliqz predicatū 3°

Primo dictum

Secundo dictum

Tertio dictum

Secunda difficultas

9. 16

9. 16

Nota illud quod dicitur in principio quod ad nos et sic illo loco habet
quod dicitur in principio quod dicitur in principio quod dicitur in principio

Nota illud quod dicitur in principio quod ad nos et sic illo loco habet
quod dicitur in principio quod dicitur in principio quod dicitur in principio

Liber.

inesse oportet videre si primum illius sibi possit
inesse: et si non: destruendum est propleuma. Ad
difficultatem respondet per tria dicta. Primum
est quod non est possibile (saltem naturaliter) igne
esse frigidum: et tunc esse nigra. Secundum dicitur.
Aliqua caliditas est natura separari a suo subie-
cto: ut puta ab aqua calida: ergo etiam caliditas
ignis est natura separari ab ipso igne tenet prima.
quod omnis caliditas est eiusdem rationis. Tertium dicitur
quod caliditas uno modo potest capi pro quadam qualita-
te de tertia specie qualitatis: et sic sibi non repugnat
separari ab igne. Alio modo capit pro quadam na-
turali potentia de secunda specie qualitatis: et sic im-
possibile est eam separari ab igne. Et ad argumen-
tum respondetur quod non oportet quod circa quodcumque
quod subiectum natum est unum priorum fieri: quod circa
idem reliquum natum sit fieri: sed sufficit quod circa
aliquod subiectum circa quod natum est fieri unum:
sit natum fieri reliquum. Et sic licet frigiditas non
sit nata fieri circa ignem: tamen caliditas et frigiditas
nata sunt fieri circa idem subiectum: ut puta
circa aquam. Et similiter. posset dici ad confirma-
tionem. Vel dicitur quod considerationes theologicæ sunt
vere ut in pluribus.

Conclusio responsalis: De
quiritatibus habitibus esse in potentia obiectiva:
possunt formari propositiones affirmatiue vere: ad
sensum iam declaratum. Conclusio prima: ex dictis.
Dubitatur primo utrum in-
ter ea que se mutuo consequuntur sit ordo. Pro
responsione supponendum est quod aristotelis in 3.
secundo capitulo determinat de secundo postpredica-
mento quod dicitur prius. Et continet quinque conclu-
siones. secundum quod sunt quinque modi prioris. quarum
prima est quod prius modus prioris est prioritas
temporalis. secundum quod modum illud quod est antiquius
et senior dicitur prius. Secunda conclusio est hec.
quod secundo modo dicitur prius quod non conuertitur secundum
naturam subsistendi. Et vocat consequentia subsi-
stendi prima in qua arguitur respectu huius verbi
est de secundo adiacente in ante: ad illud verbum
est de secundo adiacente in parte. et secundum illud modum
unum est prius duobus. Duobus enim existentibus
mor unum esse necesse est: uno autem existeri non
est necesse duo esse. Tertia conclusio est hec
quod tertio modo aliquid dicitur prius secundum quandam or-
dinem. non quocumque: sed secundum ordinem nature et co-
positionis: ut in geometria elementa sunt prio-
ra his que describunt: et in grammatica elementa
i. littere sunt priora sillabis: et in oratione. i. in retho-
rica phemium prius est narratio. Quarta con-
clusio. quarto modo aliquid dicitur prius quod est di-
gnius honorabilius. id est suuenerunt plurimum

honorabiliores et a se magis dilectos apud se
dicere prioris. et ille est alienissimus modus po-
rioris. Quinta conclusio. quinto modo dicitur prius
natura: quoniam scilicet aliqua duo conuertuntur secundum essen-
tiam consequentia: et unum est causa alteri: illud quod
est causa vocatur prius. ut res et oratio vera de
ipsa re conuertuntur: et res est causa veritatis
orationis. Maior est probatur quod si est homo: tunc vera est
oratio in qua dicitur homo est. Et si ista propositio
homo est sit vera: tunc ita est in re quod homo est. Secundo
probat minor. quod oratio non est causa rei. sed res
videtur quodammodo causa veritatis. Duo enim res
est vel non est: quod oratio vera vel falsa est: necesse
se est. Consequenter in 3. tertio capitulo de-
terminat de tertio postpredicamento quod est sit
Et intendit tres conclusiones. quarum prima est.
Primo modo dicitur simul quorum generatio est
in eodem tempore. quod illa quorum generatio est in
eodem tempore et unum nec est prius neque posterius
sunt simul. Secunda conclusio. Quocumque con-
uertuntur secundum essentiam consequentia et neutrum est
causa alteri dicitur simul natura. ut duplex
et dimidiatum inter se conuertuntur. quod si duplex est
dimidiatum est. et si dimidiatum est duplex est. et neu-
trum est causa alteri. ergo sunt simul natura.
Tertia conclusio. Quocumque et diuerso diuisum
aliquod genus dicitur esse sit natura. ut gres-
sibile volante et aquatile diuisum in 2. genus quod
est animal: et nulla barum differentiarum est prior
aut posterior alia: ideo sunt simul natura.

Dubitatur secundo. utrum il-
lud a quo non conuertitur consequentia subsi-
stendi sit prius natura. Et videtur quod non. quod si
sic sequerentur tria inconuenientia. primum quod
genus posset esse sine suis differentijs. secundum quod
genus posset esse sine suis speciebus. tertium
quod species oibus suis indiuiduis seclusis posset
existere. consequentia declaratur. quod a specie vel
differentijs ad genus non conuertitur consequentia
subsistendi: nec similiter ab indiuiduis ad
speciem. ergo species est prius suis indiuiduis: et
similiter genus est prius suis speciebus: et etiam
differentijs diuisiuis eius. Modo secundum scotum
et franciscum et multos alios prius natura di-
citur illud quod potest existere sine altero et non
econtra. ergo genus poterit existere sine suis
speciebus vel differentijs: et species sine suis
indiuiduis. Ad dubium respondet affirmatiue
Et ad rationem respondetur quod genus est sine
suis speciebus potest intelligi dupliciter. quod vel
intelligitur quod genus potest esse sine suis speciebus
collectiue sumptis: et sic non oportet: imo impossi-
bile est. cum genus non sit preter suas species.

Primum dicitur
Secundo dicitur
Tertio dicitur
Quarto dicitur
Quinto dicitur

Nota illud quod dicitur in principio quod ad nos et sic illo loco habet
quod dicitur in principio quod dicitur in principio quod dicitur in principio

Quinta conclusio

1225
Q

Q

1225
Q

Historia

Historia

Faint, illegible text in the left column, likely bleed-through from the reverse side of the page.

Faint, illegible text in the right column, likely bleed-through from the reverse side of the page.

Inquit liber perihermenias aristotilis
de perihermenias ad idem per archiepiscopum
et apertus quod de perihermenias aristotilis
liber perihermenias aristotilis perihermenias
de perihermenias aristotilis

Peri Hermenias

Inca initium libri primi que- ritur primo Vtrum scripture

sint ad placitū signa vocum: et voces passionū
aie: et passionēs rerū naturales similitudines.
Et arguitur primo p̄tra duas primas particu-
las. q̄ illud significat terminus q̄ predicat
sed termin⁹ scriptus in propositione scripta nō
predicat voces sed res: nec in propositione vo-
cali terminus vocalis predicat passiones ani-
me sed res. ergo scripture nō sunt signa vocū
nec voces passionū. Ad hoc patet. q̄ termin⁹
in propositione sumpt⁹ illud predicat pro quo
in propositione sumitur. Sed in propositione
scripta termini scripti sumunt⁹ pro reb⁹ et non
pro vocibus. Et similiter in propositione vo-
cali vocibus vimur pro reb⁹ et pro passionib⁹
aie ergo termini scripti vel vocales predicant
res et nō voces vel passiones aie. Et confirma-
tur q̄ scripture et voces sunt eadē apud oēs:
ergo nō significant ad placitū sed naturaliter
Antecedens p̄t̄: q̄ ex similibus elemētis con-
stituitur iste termin⁹ scriptus vel vocalis hō:
a quocūq̄ cuiuscūq̄ ydeomatis scribatur vel
proferatur. ergo ē idē apud oēs. Scōdo sic.
p̄tra tertiā particulā q̄ conceptus diversifica-
tur apud diversos ergo nō s̄ naturaliter.
Antecedēs patet. q̄ de eadē re oino: formant
diversi diversos conceptus. q̄ rē. In oppositū ē
aristotiles in textu.

Sciendum primo q̄ pro de- claratione terminorū ponunt aliqua dicta.

Primū. q̄ in proposito solū fit mētio de voce
articulata. que sic a boetio diffinit. Est que co-
pulata cū aliquo: sensu. i. conceptu mētis eius
qui loquitur proferf. Scōdo dictum. Scri-
ptura est quedā protractio litterarū ad placitū
imponētis ad aliquid significandū insti-
tuta. Tertiu dictū. Significare naturaliter

est intellectui suū significatum nulla imposi-
tione voluntaria p̄cedente representare. Et si-
gnificare ad placitū est mediātē impositione
voluntaria suū significatum representare.

Quartū dictū. Per mo^m cuiusdā suppositōis
q̄ ad hō q̄ intellect⁹ intelligat: quoz vidēt cō-
currere. Primū est obiectū: q̄ est res ipsa co-
gnita. Scōm est ipse intellect⁹ cognosces rē.
Tertiu est species intelligibilis. Et quartū est
actus cognoscendi: qm̄ est ipsa intellectio.

Quintū dictum. Passio aie nō est obiectū cog-
nitum. Patet. q̄ obiectū ē ipsa res. sed pas-
sio anime non est res ipsa: Licet hō sit natura-
lis similitudo retergo passio anime nō est ob-
iectum cognitum. et eadem rōne nō est etiam
intellectus. q̄ intellectus nō est naturalis simi-
litudo rei: cuiusmodi est ipsa passio Sextū
dictū. Quāvis spēs intelligibilis sit natura-
lis similitudo rei sicut et ipsa passio: Passio nō
est spēs intelligibilis: nec ecōtra. Patet. quia
passio sequitur actū intellectus que terminat:
spēs hō intelligibilis p̄cedit actū intellectus:
cum ab ipso causet. q̄ passio nō est species in-
telligibilis. Nec propter idē est actus intelli-
gendi. q̄ ipsa passio terminat actū intelligen-
di: nihil autē est terminas et terminatū. Se-
ptimū dictū. Nihil reale hōis esse subiectū
in aia vel extra aiam est passio aie. patet satis
ex dictis. Octavū dictū. Passio aie est ens
rōnis: q̄ est quedā naturalis similitudo rei ad
extra: ficta itaq̄ ydolum ab actu ipsius aie: ha-
bens esse solum in aia obiective: ita q̄ ei esse
et eius cognosci: ad modum q̄ domificator vi-
dens domū ad extra: fingit quoddā ydolum:
quod est similitudo ipsi dom⁹ in suo intellectu
habēs esse obiective nū. et tale ydolum vocat
passio aie.

Sciendum secundo. q̄ liber

perihermenias. i. de interpretatione seu de enun-
tiatione p̄tinet duos libros p̄iales. In q̄rū p̄ de
terminat de enuntiatione de inesse cui⁹. s. s̄ctū et
p̄dicatū sūt sim⁴. Et p̄tinet tres tractat⁹. Quoz
rū p̄m^o ē p̄hemialis. in q̄ t̄git inēctiōne suā. q̄
p̄tinet vni capl^m: et solū vnā p̄ctiōne. q̄ est h^o.
Oportet p̄stituerē. i. diffinitive ostēdere qd
fit nō^o qd ybū: et postea qd negatio. i. ōro ne-
gatiua: et qd affirmatio. i. ōro affirmatiua: et qd
enuntiatio: et qd ōro. Cōsequēter in 2° tracta-
tu determinat de p̄tib⁹ enuntiationis. et p̄tinet tria
capl^a. In quoz p̄ ingrit aliq̄s p̄ticulas ponen-
das in diffinitione p̄riū ōchis. et p̄tinet sex cō-
clusiones. Quaz p̄^o est h^o. Ea q̄ sūt in voce. i. vo-
ces sūt note eaz passio nū q̄ sūt in aia: et ea q̄
scribunt. i. scripture sūt note eoz q̄ sūt i voce.

Quartū
Dicitur
Sextū
Septimū
Octavū

Primū
Dicitur

autozitas
nō ē ḡ vocēs sūt sed mediātē
p̄cipū et p̄cipua sūt redmē
autēz vocib⁹ p̄cipua sūt p̄cipua
p̄cipua sūt p̄cipua sūt p̄cipua
p̄cipua sūt p̄cipua sūt p̄cipua

Scda conclusio tangit convenientiam inter voces
z scripturas. z est hec. Sicut lre no sunt eede
apud omnes. sic nec voces sunt eedem apud
omnes. Tertia conclusio tangit conveni
entiam inter passioes aie z res ad extra. qz
sicut res sunt eede apud oes: ita passioes; aie
que sut naturales sil'itudines reru: sunt eede
apud oes. Et ex illis tribus coclusionibus pot
coccludi qz signoz. aliqua sunt significatia ad
placitu: vt voces z scripture. Aliqua ho sut si
gnificatia naturaliter: vt passioes anime.

Quarta cocluisio. Perampli^o determinare de
huiusmodi res^o magis spectat ad librum de
aia. Quinta cocluisio queadmodu in aia ali
quoties est intellect^o. i. cocceptus q est sine ve
ro vel falso: Aliquoties ho est intellectus qui
significat verz vel falsuz: sic est etiã in voce: q
se; quedã sunt coplexe verz vel falsum signifi
cantes: vt enuntiationes. quedã incoplexe no si
gnificantes verz neq; falsum: vt noia et verba.

Primã partẽ coclusionis probat. qz circa cõpo
sitionez z diuisionem intellectus e veritas vel
falsitas. Scdam partem probat. qz noia z ver
ba sine cõpositione vel diuisione sumpta sunt
silia intellectui qui est sine vero vel falso. qz
ho vel albu si sibi no addatur aliqd: no signi
ficat verz vel falsum. Sexta cocluisio. Nome
per se sumptu non significat verz vel falsum.
Pater p locum a maiori. qz licz h nomen bir
coceruus aliquid significet: nondu tñ signifi
cat verz vel falsuz: nisi sibi addatur esse vel no
esse: simplr vel fm tep^o. i. nisi sibi addat vbũ
pntis tps vel verbũ preteriti aut futuri tps.

Sciendum tertio. qz pro in
tellectu questiois incidit tres difficultates.
Prima est qualiter se habeãt ad enuntiationez
pri^o enumerata in p̄hemio. s. nomẽ: verbum:
oratio affirmatiã: oratio negatiã: z oratio. Re
spondet qz diuersimode. qz nomẽ z verbũ se
habẽt ad enuntiationẽ tãq; ptes integrales. z
affirmatio z negatio sicut ptes sbiectie. Ora
tio ho z enuntiatio se habẽt sicut partes quãti
tatiue. Oratio eni se habet vt gen^o ad ipsam
enuntiationẽ: cui^o differentia circuloquit per b
qõ additur z enuntiatio. Scda difficultas.
quare no proposuit se determinatuz de ppo
sitione ypothetica. Respõdet qz ideo fecit. qz
no differit a kathegorica nisi sicut vnu z mul
ta: iõ cognita kathegorica faciliter cognoscit
ypoethetica. Vel dicit qz hoc fecit. qz ppositio
ypoethetica no significat veritatẽ absolutã: sed
soli conditionatã: sc; ex suppositioẽ suaz par
tium. Nã in demonstratiõẽ ad quã principa
liter ordinaf iste liber est veritas absoluta. Et

propter eandẽ cam p̄termisit tractatũ de sylo
gismis ypotheticis. Tertia difficultas. vtrũ
cõceptus sicut z res sint idẽ aquod oes: Scrip
ture autẽ z voces sint diuerse. Ad quã respon
des p vnã distinctionẽ z duo dicta. Distin
ctio e hec. Aliquid esse idẽ vel diuersuz apud
oes pot dupliciter intelligi. Uno mō in signi
ficando z representando. Alio mō in essendo.
Primũ dicitũ e illud. Scripture no sunt eede
apud oes in significãdo z representando: sed be
ne in essendo. Prima ps pater. qz nec signifi
cant nec representant idem apud oes: nec etiã
representant idem si essent apud oes. Scda
pars pater. qz scripture sunt quedã res. quaz
esse no variãt propter diuersitatẽ ydeomati.
Uertamen h sunt eede in essendo fm sp̄m:
no tñ fm numerũ. Sicut idẽ patz de vocib^o
qz sunt eede in essendo apud oes: no tñ in si
gnificando: z hoc intelligendo de significatio
voluntario: ad qõ scilz significandũ fuerunt ad
placitu institute. qz significatiõẽ naturali pos
sunt apud oes idẽ representare. scilz seip̄as.
Scdm dictuz. Passioes anime sunt eedem
apud oes in significãdo: z etiã in essendo p̄nt
dici eede in sp̄tie: licet no fm numez. Prima
pars ps. qz sp̄s lapidis existens obiectiue in
intellectu greci vel in intellectu latini: semper
idẽ representat: scilz lapidẽ. Scda ps pater. qz
per aliã sp̄m in numero apprehedit vn^o lapi
dẽ z per aliã aliuz.

Conclusio responsalis. scri
pture sunt ad placitu signa vocũ: z voces pas
sionũ: passioes ho sunt rerũ naturales sil'itu
dines. Primũ pater. qz latinus no scit legere
scripturã grecã: z huius non videt causa: nisi
qz ignorat voces quib^o scripture subordinan
tur in significando. ergo scripture ad placitu
sunt signa vocũ. Et p̄similiter ps scda pars. qz
latinus no intelligit voces grecas: eo qz igno
rat cocceptus quib^o ille voces subordinat in
significando. ergo cũ tales voces apud gre
cum representat aliqũ conceptum: quẽ tñ non
representat apud latinũ: videt qz voces ad pla
citu sint signa conceptuũ. Tertia pars ps. qz
passioes sunt eede apud oes: sed hoc no est
nisi essent rez naturales sil'itudines: naturali
ter res representãtes q̄ zc.

Dubitatur primo. Vtrũ enun
tatio sit subiectũ huius libri vel interpretatio
Ad dubiũ respõdet per duas distinctiones et
vnu dictũ. Prima distinctio est hec. Inter
preterano capitur dupliciter. Uno mō vt e vni
lingue per aliam expositio. vel vt est expositio

scda

quarta

scdm partem coclusionis probat

scdm partem

scdm partem coclusionis probat

V. scriptura si vera et vox scriptura et conceptus vox
Rider q. no. sed scriptura si non ad se mediate scriptura et vox si non ad se
mediate scriptura et conceptus si non ad se mediate scriptura et vox si non ad se
no. et scriptura si non ad se mediate scriptura et vox si non ad se
aut scriptura si non ad se mediate scriptura et vox si non ad se

Dei Hermenias

Nota in p. no. intelligend q
velut vox fiat vox mediate scriptura
quod scriptura fiat vox mediate
de voce: scriptura vel scriptura
tam mediate scriptura

vnus nois minus notu p aliud magis notu: z
sic no capitur b. Alio mo capitur p voce signi
ficativa. z b dupliciter. Uno mo generaliter. z
sic diffinitur a comentatore. Interpretatio e ex
plicatio rei p sermone fm vniuersoq; modum
Ab alberto sic diffinitur. Interpretatio e qua
de re vt in vbis e: vtimur ad rez explanatio
ne: vt sunt vel no sunt vniuersaliter. Et a boe
tio sic. Interpretatio e vox per seipsam aliqd
ad placitum significans siue sit complexa siue in
complexa. Et qua diffinitio inferuntur tria cor
relaria. Primum q; si nka non sunt interp
tationes. q; p se ipsa nihil significat. Scdm q;
voces naturaliter significantes no sunt interp
tationes. q; magis ordinantur ad exprimendu
conceptu: q; ad cu interpretandum. Tertiu. q;
interpretatio sic accepta e cois ad noia z verba
z ad oes oroes. z sic est in plus q; enuntia
tio. Sed alio mo capif interpretatio spetia
liter vt e oratio enuntiativa in q; vez l falsu in
uenitur. z sic interpretatio enuntiatio z propo
sio couertunt. Et q; diffinitione inferunt duo
correlaria. Primu q; nome z verbum no sunt
interpretationes sed magis pres interpretationis.
similiter oro deprecatia z alie orationes ab
indicaria no sunt interpretationes. q; magis
ordinant ad significandu vel exprimendum
mentis affectu q; ad significandum conceptu
vez vel falsum. Scda distinctio. Interpre
tatio siue enuntiatio capif dupliciter. Uno mo
pmeintentionaliter z pro denoiatio scilz pro oi
oratioe complexa ex subiecto predicato z co
pula: De qua scilz oratioe denoiatiue predica
tur ista scda intetio enuntiatio. Alio mo capif
scdm intentionaliter z p significato. s. pro qdam
relatioe ronis: fundata super tali orone com
plexa: z terminata ad suu significatu. z sic enu
tiationo non e aliqd complexu: nisi forsan predi
catione materiali: eo mo quo diceremus albu
esse corp^o vel substantia. Dicitu e istud. enu
tiationo scdm intentionaliter capta est subiectu ade
quationis hui^o libri. Pars. q; (vt prius patuit
in tertio notabili) denuntiatio h; principia for
malia z qnatiua: pres integrales: pres subie
ctiuas: z etiã passioes: que sunt significare ve
ru vel falsum. Oppositio: equipollentia: z quere
tio. z sibi queniunt conditiones subiecti attribu
tionis. g. de ea est scia taq; de subiecto huius
libri.

Dubitatur secudo Vtru vox
indifferenter significet conceptu z re. Et videtur
q; no. q; si se sequer q; qlibet vox esset eg
uoca: cum plu a significaret. Ad dubiu respo
detur q; vox p^o conceptum z re ad extra: disse

renter m. q; f^o conceptum vt a q emanat sua
significatio. sed significat re ad extra obiecti
ue vt ad qua significandu imponitur. Et q; in
ferunt duo correlaria. Primu est q; in signi
ficando talis est ordo vel vocis vel scriptura
ad conceptu: q; quicunq; conceptus correspon
des voci significans rem ad extra: tunc necesse
est q; vox correspondes illi conceptui signifi
cet illam candē re. Scdm correlarium q; scri
pturae voces z concept^o sic se habent per ordi
nem. q; scriptura significat mediantibus voci
bus: z voces mediantibus conceptibus: z conceptus
significant ipsas res seipsis immediate z non p
ali. quid aliud. Ideo si conceptus per possibile
vel impossibile mutaretur p sua significatoe
etiã vox z scriptura mutarent. Et ad rone re
sponderetur q; vox no dicitur e. uoca m. ex eo
q; significat diuersa: s; q; f^o diuersa obiectie.
Ad do vox significans conceptu z rem non f^o
obiectiue diuersa. q; significat conceptum me
tis: vt id a q emanat: vox in significado: sed si
gnificat re ad extra vt obiectum.

Dubitatur tertio: Vtrum in
sola compositione z diuisione intellect^o sit ve
ritas vel falsitas. Suppositis quibusda prius
dictis circa sexta. pprietate substantie z vltima
questione predicamentoz. Respondet p duas
distinctiones z tria dicta. Prima distinctio
Duplex e veritas. q; quedã est in reb^o. Alia e
in intellectu. Scda distinctio. Veritate esse
in aliquo pot intelligi quintupliciter. q; vel e
in aliq subiectiue: vel obiectiue: vel taq; in co
gnoscere: vel taq; in signo: vel tanq; in causa.
Primu dictu. Veritas rei est in re taq; in subie
cto: cu sit quedã conformitas rei ad suã causã
producenti: z est in propositione taq; in signo:
in intellectu taq; in cognoscere: z in produce
te re ipsam taq; in causa. Scdm dictu. Ver
itas intellect^o que e quedã conformitas act^o
eius ad obiectu est in intellectu subiectiue: et
in actu ei^o fundamentaliter: in obiecto cogni
to terminatiue: in re mouete intellectu causa
liter: z in propositione vocali taq; in signo. Et q;
sequitur duo correlaria. Primu. q; intellect^o
vel propositio mentalis denoiat a veritate de
noiatione intrinseca: sed res vel ppositio de
noiat vera denoiatione extrinseca. Scdm
correlarium. Lessante quolibet actu intellect^o
nulla ppositio e formaliter vera vel falsa. q;
fundameto destructo destruit relatio fundata
in ipso. se i veritas est respectus fundatus in
actu intellect^o. ergo z ipso destructo destruit
z ipsa veritas. Tertiu dictu. fm mentē phi
losophi in sola copositione z diuisione intellect^o

Nota in eorum z p. no. huius
inferi scripturae

Nota in voce...
Illa dicitur...
Illa dicitur...
Liberi...

est veritas vel falsitas obiective. patz qz veritas
est qdam pformitas : et falsitas est qdam dif-
formitas . sz talis pformitas vel difformi^o no
pgnoscutur nisi ab intellectu reflectente se sup
suum acti . pparando ipsum scz ad obiectum
penes pformitate vel difformitate . talis autē
reflectio et pparatio no est sine ppositione et di-
uisione . g in sola ppositione et diuisione intel-
lectus est veritas vel falsitas obiective .

Ad rationes ante oppositus
Ad primam dicitur qz terminus semper predicat id qd f
obiectiue : ideo vox semper predicat re qua f
ctive : no autē pceptum que f tanqz id a quo
emanat vox in significando . Ad pfirmatores dicitur
qz apud oēs voces z scripture sunt eadē in ef-
fendo : non autē in significando vel representando
Ad scdaz dicitur qz licet de ead re sub aliaz alia for-
malitate possunt ab eodem vel a diuersis for-
mari diuersi pceptus in spc : tamē de eadez re
oino et sub eadē formalitate : licet possunt for-
mari diuersi pceptus in numero no tñ in spc .

raliter representatiuus rei : q per se sumptus na-
tus ē esse subiecti enuntiatōis mēralis . Nōmē
vocale est vox kathegorica ad placitū represen-
tatiua sui significati : q per se et significatiue
sumpta potest esse subiecti enuntiatōis voca-
lis . Et p similitudine diffiniri potest nomē scrip-
tic videlicet : Nomē scriptū est terminus kathe-
goricus ad placitū representatiuus sui scz : q
per se et significatiue sumptus potest esse sub-
iecti enuntiatōis scripte . Tercia distinctio
vox potest capi dupliciter . Uno mō pmeintē-
tionaliter : et tūc est qdam qūitas realis de ter-
tia specie qualitatis : se habens ad nomen sic
subiectum ad accidēs . et ista est pdicatio ma-
terialis subiecti de accidente nomen est vox .
Alio modo capitur vox scdeintētionaliter : et
tunc significat vnam relationē ratiois : qua in-
tellectus causat in voce pparando ipsam ad suū
significatum imponendo eam ad significandū
et tunc posset dici genus nomis : et erit ibi p
dicatio formalis generis de specie : dicendo
nomen est vox .

Sciendum secūdo qz in hoc.
secundo capitulo determinat aristotiles de p
sibus integralibus enunciationis . et conti-
net duas partes . In quarta pua intēdit quiqz
conclusiones . Prima conclusio tangit dif-
finitionem nominis . Et est hec : Nomē ē vox
significatiua ad placitum sine tempore cuius
nulla pars est significatiua separata . Hanc v
timam particulam pbat aristotiles : quia par-
tes nominis compositi q magis videntur sig-
nificare nihil significant . Nam in hoc nomine
equiferus ferus nihil significant per se : quā
modum est in oratione q est equus ferus .
Secunda conclusio non similiter se habent par-
tes nominis compositi sicut partes nominis sim-
plicis . patet quia partes nominis simplicis nul-
lo modo sunt significatiue separate : s partes
nois compositi volunt id est apparent aliquid
significare : et q habet potentiam ad signifi-
candum : no tamen actu aliquid significat . qz
no hnt significationē actualē separatā a toto : v
ab alia parte cui per compositionem vniuntur .
Tercia conclusio . Nomē significat ad placitū
patet quia non significat naturaliter . ergo sig-
nificat ad placitum . Antecedens patet . quia
nomen solum significat quando sit nota : quā
do scilicet ab institutione voluntaria imponit
ad significandū . Et confirmatur quia illiter
rat soni feram non sunt nomina : eo q signi-
ficant naturaliter . ergo nullum significans na-
turaliter est nomen . et per consequens nomē
significat ad placitum . **Quarta conclusio . no**

Intellectus diffinitio
No enim vox...
Secūdo sic Omne ens naturale tpe mēsurat : sed
vox est ens naturale . g omnis vox tpe mēsurat
ratur . sz nomē est vox . g mēsurabit tpe : z per
sequens significabit cui tpe : Tertio sic . quid
qd est vel potest ēē extremi ppositōis est per
se significatiū . sz aliq ps nomis ppositū separata
potest ēē extremi ppositōis . g ptes nois ppo-
siti separe sunt per se significatiue . Anō patet
de ista dictione pater familias : e ptes separate
sumpte pnt esse extrema ppositōis : vt dicitō
hō est pater : et hō regit familiā suā . In op-
positum est aristotiles .

Sciendum primo qz pro in-
tellectu terminor ponit tres distinctōes . Pri-
ma est . Nomē potest capi duplicif : Uno mō
scdeintētionalif p se f^o . et tunc f^o quādam
intēctōne scdudam que est relatio ratiois de-
relicta in signo significatiuo per actum intel-
lectus comparāns signū ad suū significandū
Alio mō capif nomē p denotatiōne scz pro ipō
signo de quo denotatiue pdicat illa relatio
ratiois . Secūda distinctio : Nomē capti pro
denotatiōne est triplex scz mērale vocale et scri-
ptum . Nomē mērale est pceptus mēris naty-
re

ab
ap
B
C
D
E
F
G
H
I
K
L
M
N
O
P
Q
R
S
T
V
W
X
Y
Z

Dei Hermenias

men infinitum non est nomen fm logicum. Patet quia non homo non est nomen: neq; est ei nomen impostum quo possit nominari vel appellari. quia nec est oratio affirmatiua: neq; oratio negatiua: sed potest vocari nomen infinitum. g nomen infinitum non est nomen fm logicum. Quinta conclusio. Nomina obliqua non sunt nomina fm logicum. patet inducitur. quia karbonis karboni et ceteri obliqui non sunt nomina: sed casus nominis. Conueniunt tamen et differunt nomina aliq; cum nominib; rectis: conueniunt quidem in ratione id est in significato. quia nomen rectus et nomen obliquum habet idem significatum. Sed differunt. qz si nomi recto addatur hoc verbum est fuit vel erit: significat verum vel falsum. sed si illud idem addatur nomini obliq; vt dicendo karbonis est: vel karbonis fuit: vel erit: non dum significat verum vel falsum. Et ex ista parte textus solet elici hec communis propositio q; veru et falsu p'supponit q;ruuz.

Sciendū tertio q; circa hunc textum incidit tres difficultates. Prima est. vtrū p'dicta diffinitio nominis pueniat omni nomini mentali vocali et scripto. R'ndetur dupliciter. Primo ponēdo duo dicta. Primum. q; nomen dicitur analogice de nomine mentali vocali et scripto: ita q; nomen vōli sit pncipali analogati. Secundū dicitū quando diffinitio est analogū: tunc totalis diffinitio debet puenire pncipali analogato: z sufficit q; fm aliquas partes diffinitionis pueniat ceteris a nalogatis. Ex quibus inferunt duo correlaria. Primum q; hic diffinitio nomen in sua tota communitate: vt scz p'dicatur de nomine mentali vocali et scripto. Secundū correlariū q; hec diffinitio cōuenit istis tribus analogatis: differēter. qz tota diffinitio fm omnes suas partes puenit nomini vocali: sed alijs tantū pueniunt aliq; partes diffinitionis. Aliter respondetur q; p'dicta duo datur solū de nomine vocali. Lius ratio potest esse q; liber iste ordinat ad sciētiā de fillogismo: in qua pncipali agitur de fillogismis vocalib; p quas promptius et magis expedite possum; disputare. Et si dicatur logic; non habet p'siderare voces vt sepi; patuit. pceditur capiēdo vocē p'mententiōnaliter: hic autē diffinitio nomen vocale scōentiōnalit; sumptū. Secūda difficultas. Utrū vā cui; kimerā. hircoceru;: et p'similia sint noia. Et videtur q; non. quia nihil significat. Respondet q; terminus cōis supponēs mediāte verbo significatē actū animi interiorē ampliā

tur ad supponēdū p bis q; sunt vel fuerūt vel erunt vel possunt esse vel possunt ymaginari esse sub forma termini supponētis: Ideo ista nomina licz nō significēt aliquid q; est: significāt tamē aliquid qd p't ymaginari esse. Uel potest dici q; nihil imponit ad significādum p vocē nisi vt cōceptum est et pgnitū. Ideo licet significata illaz duaz dictionū nō habeāt esse vni reale: habēt tamē esse pgnitū. qd sufficit ad hoc q; p vocē significēt. Tertia difficultas. Utrū ptes nominis ppositi sepe aliq; significēt. R'ndetur p vna distinctionē et duo dicta. Distinctio est hec. ptes nominis ppositi possunt duplicif p'siderari. Uno modo vt sui ptes nominis: siue vt vniūtur ad p'stitutionem vnius nominis compositi. Secundo modo possunt considerari vt sunt extra nomen: et hoc dupliciter. Uno modo vt sunt in oratione tanquaz ptes eius. Alio modo extra orationem. et his duobus modis nō sunt p'prie partes nominis compositi q; nihil dicit pars p'prie loquendo nisi vt actu vni; alteri ad p'stitutionē ton;. Primum dicitū ē istō. Lib; nominis ppositi pars aliq; alteri nomi vnita dictionalit; vel alteri vnita orationalit; ē significatiua. patet de hac dictione ferus: q; si p se sumat vel sit actu vnita in hac oratione equus ferus est significatiua. Secundo dicitū nullū nominis ppositi pars alteri dictioni vnita vel ab alia separatim intellecta ē significatiua. et in hoc sensu pbat aristotiles. partes nominis pposite separatas nihil p'care.

Conclusio reponsalis diffinitio nominis est in textu sufficienter assignata. patet satis ex secundo notabili.

Dubitatur primo. vtrū iste. voces buff et bass sint significatiue ad placitū sine tempore. R'ndetur p tres distinctiones. Prima ē. Significatiui potest capi duplicif. Uno modo vt dicit potētiā ad significādū; et sic tantū valet sicut potēs significare. et h; modo buff et bass et generaliter omnis vox ē significatiua: eo q; potest imponi ad significādum. Alio modo potest capi significatiuum vt dicit aptitudinem ad significādum: et tū valet sicut aptum natum significare. et h; modo sola vox actu imposta ad significādum dicit significatiua. Secunda distinctio. aliq; vocem significare ad placitum potest dupliciter intelligi. Uno modo sic q; significet ad placitum p'imi imponentis vel alicuius totius communitatis. Secundo modo dicitur significare ad placitum: quia significat ad placitum cui;

b z

iuslibet volentis eam instituire. et sic nomen non dicitur significare ad placitum: s; pmo ^o Tertia distinctio. Nomen ^o sine tpe p tripliciter intelligi. vel p ut hec dictio sine significat exclusioez circa significati vocis: et sic illa vox ^o sine tpe e significati vel ps ^o no est temp^o aut ps tps: et sic multa noia (e^o mo di sunt t^o ann^o dies mensis etc) non dicuntur significare sine tpe: vel ut illa dictio sine dicit exclusioez circa significatoez vocis: et sic illa vox ^o significare sine tpe q no f^o sui significati in tēpore vel quando t^o est: et sic adhuc multa noia ymo forte oia no dicitur significare sine tpe: Tertio p intelligi p ut hec dictio sine significat exclusioez certi moi^o ipsius vocis: et sic illa vox ^o sine tpe q pter sui pncipale significatum de suo mo^o non representat t^o nec aliqua differētia tēporis. et sic nomen ^o significare sine tempore. Ex hoc patet responsio ad dubium.

Dubitatur secundo Vtrum.

nomē infiniti sit vox incōplexa: aliquo ponens. Rōdetur p duas distinctōes. Prima distinctio est hec. Duplex est vox se; plexa et incōplexa. Vox cōplexa est cuius significati dependet a significato suarum partiu; sic q significati prs sit pars significati totius: et totum significati sit significati toti^o. S; vox incōplexa e cuius totū significati adequat voci: ita q pars significati non correspondet parti vocis nec eontra. Secūda distinctio. In nomine duplex ppositio inueniri potest. qdam e intrinseca. q est ppositio qualitatis a qua nomen imponit cū substantia cui nomē imponit. Alia est ppositio extrinseca q uenit nomini ut e ps oratiōis. Ex quo sequunt nra correlaria. Primum est. q negatio addita nomini negans ppositiones extrinsecā reddit ppositōes negatiuam. Secundū correlariū. Negatio addita nomini negās ppositōez intrinsecā tantū facit nomen infiniti. qz tantū negat ppositionē qualitatis de substantia. Tertiu correlariū. Nomen infinitum est cuius priuata est qualitas determinata remanēte substantia eius infinita. Primum dictū. Nomen infinitū nō est vox incōplexa. qz ponit ex noie finiti et negatiōe. Secundū dictū. Nomen infinitū nihil potest id e aliquid ponere qd est verificabile de aliquo positiuo determinato: s; nomē infinitū indifferētē p dicat de ente et nō ente q nihil potest

Dubitatur tertio Vtrum

nomē obliquū sit nomen apud logicū. Et videt q sic. qz p esse sbiectū enunatiois: sicut p;

inpropositione modali. Ad dubium respōdetur p distinctionē. qz nomen potest capi duplīciter. Uno mō p^omuniter p omni eo qd potest sbiecti respectu verbi impersonalis vel psonalis siue finiti modi siue infiniti. et sic nomē obliquū potest dici. nomē. Alio modo potest capi nomen pro eo qd potest sbiecti in ppositiōe respectu verbi psonalis psonis tēporis indicantur modi tantus: et sic obliquū non est nomen s^om logicū.

Ad rationes ante oppositū;

Ad primam dicit qz pceptus mentis non est nomen vocale de quo principaliter daf distinctio ut patuit in tertio notabili. Ad secundā dicitur qz hic capitur vox secūde intentione p^opatuit in primo notabili. Ad tertiam dicit qz pars nominis ppositi ut non e alteri vniua dictionaliter: vel etiam ut est vniua alteri orationis: tionalif est significatiua: non autem ut pars est nominis compositi et alteri dictionaliter vniua ut patuit in tertio notabili.

Queritur tertio: Vtru diffi-

nitio verbi sit in textu sufficient assignata. Et ar^o pmo qz non qz in ista distinctioe non ponitur gen^o diffinitū q non est sufficient assignata. Antedens patet qz vox significatiua ad placitū est genus respectu nominis et verbi qz sicut ponit in dicitōe nois ita debuit poni in dicitōe verbi. Secūdo sic qz in hac ppositioe de^o est trin^o istud verbū e non significat t^o. Tum pmo qz ipsa fuit vera antiquam t^o esset videlicet ante creationem mundi. Tu scdo qz esse diuinū non mēsuratur tpe g^o male dicit qz verbū e qd significat tēpus. Tertio sic. In hac ppositione hō currit hō pdicantū currit est verbū et nō est nota eoru q de altero p dicat qz dicitōes. In oppositum est aristotiles.

Sciendum primo qz pro in-

tellectu q^ostionis ponitur due distinctōes et vni dicitū. Prima distinctio est hec qz aliud est f^o tēp^o et aliud f^o tpe qz f^o tēpus e de p^o significatiōe iposare tēpus sicut ista nomia annus dies mensis. S; significare cū tempore est pter pncipale significatum ex suo mo^o imponere aliqz differētia tps et verba et pncipia dicūt f^o cū tpe. Secūda distinctio aliqd dicitur dicit^o f^o cū tpe qz vel dicit^o cū tpe determine l^o indetermine. Significare cū tpe determine est significatiū p^o imponere p^o sub vna ora tps sic qz nō sb alia et illo mō verba dicuntur significare cum tempore nā illud verbū amo f^o actū amādī esse l^o

Dicitur in 10° c. q. 2. 2. c. 2. q. 2.

no infini
Dicitur in 10° c. q. 2. 2. c. 2. q. 2.
quod no sit no im
secūda
qz ponit ex noie finiti et negatiōe.
quod p^o
sic in finitiū
aliqd pone

Perihermenias

Declarum
capitulum
responsum

nono sim qd vore qd p e apud dno
causis qd mo va obliq vora fura hys sud
at va

Alu' au' p vore sim qd p e apud dno
nao in causis qd va infirma no fura va
apud legio

Quarta conclusio remouet quoddam dubium
Ex quo enim dictum est qd verbum est nota eoz q
de altero pdicantur poss; aliq; credere qd ver-
bum fm se .i. p se dictu et extra propositione;

non esset nota nec vor significatia. hoc remo-
uet dicens qd verba fm se dicta sunt nomina: et
significant aliquid qd ille qui dicit verbum solu-

arie sumptu pstituit intellectum simplicem: et qui
audit gescit: Et licet ipsius verbum sic solitarie su-
prum significet aliquid: tamen non dicitur signifi-

cat aliquid verum aut falsum: nec affirmatiuum
nec negatiuum. Quod patet exemplo qd si hoc verbum e-
puru dixeris .i. acceperis solitarie sine ppositi-

one vel diuisione ipsius quidem nihil e: hoc e non
significat aliquid affirmatiue vel negatiue vere
vel false. quia consignificat quandam composi-

tionem quam sine compositis .i. sine extremis
non est intelligere.

Sciendum tertio qd circa hunc
textum incidunt tres difficultates. Prima est
Utrum verbum sit semper nota eoz qd de altero

dicuntur: Ad qua respondetur p tres distinctioes
et tria dicta. Prima distinctio est hec. Du-
est verbum quoddam est verbum substantiuum e-

moi est hoc verbum sum es est. qd significat
quendam actu pplexiuu extremoru ppositionis
Aliud est verbum adiectiuu. qd ideo dicitur adiectiuu
qd in sua significatiue aliqd aliud addit vltra h-

verbum; sum es est. Secunda distinctio. qdli-
bet verbum adiectiuu includit duo scz actu ge-
nerale q importatur p hoc verbum est: et actum
specialem qui dicitur res verbi importata p pari-

cipium descendens a tali verbo. Tertia distinctio
Du est pdicatu quoddam est pdicatu formale-
qd sic ab alberto distinctu est qd intra se pcpit
formam p qua retorquet id qd in e ad id cui in-

est et de quo dicitur de subiecto. talis autem for-
ma est ipsa ppositio qua verbum intra se pcpit
p hoc qd f' actu alteri inheret: id vlt: hoc vbu
est: est pdicatu formale qd e copulatu pdica-
ti materialis cu subiecto. Aliud est pdicatum
materiale qd vel est res verbi significata p pu-

cipiu vel est aliquid significatu p nome. Pri-
mu dictu est istud: hoc verbum e sp est nota co-
rum qd de altero pdicat. patet qd hoc verbum est
ex eo qd intra se pcpit ppositioes est nota siue
signu ppositiois pdicati cu subiecto. Secundu
dictu. Nullu verbum adiectiuu e de se nota eozu
qd de altero pdicant. patet qd nota ppositiois di-
stinguif a qlibet extremo ppositiois. s; verbum
b;

fieri in tpe p'senti. S; significare cum tpe inde
terminat est sui significatiu pncipale impoz-
tare sub vna d'ra t'epozis: no tame p'cise s; qniz
sub alia ratione alicui' additi. et illomō p'ci-
pia dicunt significare cu t'epoze ideterminate.
sicut hoc p'cipiu amās qn additur verbo p'se-
tis t'epozis significat actu amādi esse vel fieri
p t'epoze p'senti s; quādo addit vbo p'teriti t'p'is
tūc f' actu amādi fuisse in p'terito. Si vero
addatur verbo futuri t'epozis significat actu
amādi fore in futuro: vey tamē respectu e'cu
q; verbi e'cuq; t'epozis sumat hoc p'cipiu
amās semp est p'sentis t'p'is qz licet aliqn signi-
ficet actu amādi fuisse in p'terito vel fore in fu-
turo: tñ B non est nisi p quanto tale t'ep' fuit l'
erit p'sens. Dicitur est istud. Pen' hispan' cō-
siderans verbum p'cise vt distinguitur contra
nomen t' orationem no habuit ponere in dis-
finitione verbi istam particulam et est eorum
q de altero dicuntur nota. sed philosoph' cō-
siderans verbum vt distinguitur cōtra qdlibz
extremu p'p'ositionis vel contra qdlibz par-
tem extremi habuit ponere illam particulam
Et ita verbus qd est pars subiecti vel p'cedit
ti non meretur dici verbum apud logicum: eo
q non copulat pdicatum cum subiecto: nec ta-
lem copulam includit. ideo ponit ista p'ricula
in diffinitione verbi quam dat philosophus
vt patebit in notabili sequenti.

Sciendum secūdo qd in hac se-
cūda parte aristoteles determinat de verbo
et continet quatuor conclusiones. Prima tā-
git diffinitionem verbi. et est hec. Verbum au-
tem est qd significat tempus cuius nulla ps
extra aliquid significat et est semp eoz q pdi-
cantur de altero nota. Prima pars patet quia
cursus e nome: currit vero est verbum: et huius
differētia videt esse qz currit significat tem-
pus: no autē curs' vltimā prem pbat quia ver-
bum semper est nota .i. signum vnionis et cō-
positiois eoz q pdicatur siue essentialit siue ac-
cidentalit de subiecto. Secūda conclusio est h'
Verbum infinitum no est verbum. patet qz no cur-
rit: no laborat: sunt verba infinita: et tamē no
sunt verba q zc. A' patet quia tali differētie
verbi cuiusmōi sunt no currit: no laborat: non
est nome impositiu: sed tamē possunt dici ver-
ba infinita. B' patet qz non currit non labo-
rat no verbum dico. significat tñ t'ep' et sunt
note eoz q pdicant de alio. no tñ sūt vba. sed
sunt infinita verba: qz similit' pdicant de quo
libet qd est z qd non est. Tertia conclusio ver-
ba obliqua no sunt vba qz currit curzebat z
curret sunt vba obliqua et tamē no sunt vba s;

Ad obliquu vbi
comen potest capi
et p omni eo qd
impugnatio vel p
tamen. et sic non
Allo modo potest
et sic subici in propo
sitionis p'sentis t'p'is
et sic obliq' non e

9

12

10

10

se data + solutio n' p'nt om' n' th
autozituz/ s; at va

Restorund

inrellatuz dicitur dno p' dno
ide d'p'latuz est quod g'f'at t'p'
colua p' te f'auo p'nt t'p'z est
nota .i. col' vnica eoz q
d'nd' p' d'nd' p' d'nd' non
e' virtualit' t' f'auo: b'm' d'nd'
p'p'ia aduetia / f'auo q' p' d'nd'
substantia

Non lig' d'nd'
no ponat d'nd'z
ula ex p'p'atuz
d' p' p'p'atuz
s; no p'p'atuz ad
plantu: q' p'p'
p' d'nd' p' d'nd' t'p'z
omittit

substantia
aduetia
p' d'nd'
p' d'nd'

formale
materiale
p' d'nd'

p' d'nd'

adiectivum in propositione sumptum semp e
 extremu vel pars extremi ppositiois q de se si
 bi non conuenit esse notam eorum q de altero
 pdicatur. Tertiu dictu qdlibet verbu fm se l'
 fm aliquid sui est nota eoz. q de altero dicit
 Prima ps patet de hoc verbo est: qd ex eo q
 est copula et no est extremu nec ps extremi e
 nota eoz q de altero pdicatur. Secuda ps patz
 quia verba adiecta ratoe act generalis que
 includit habet virtute copuladi pdicatu cum
 sbiecto. q verba adiecta p aliquid sui habent
 q sint note eoz q de altero pdicatur. Secun
 da difficultas: Utrum verba fm se dicta sint
 nomia. Rndetur pmo p distinctioez. qz nome
 capitur du. Uno mo specialit vt scz est pars
 oratiois ab alijs distincta: et sic verba no sunt
 noia. Alio mo capit nom generalit vt idem
 est qd notame: id est nota mentis seu signum
 pceptus: et sic verba sunt noia. Aliis respode
 tur p duo dicta. Primum est q verba fm se .i.
 solutarie et extra oratioez sumpta absoluuntur
 a ppositoe exercita sine ab actuali vntoe pdi
 cati cu sbiecto: nunqa tam absoluunt a p
 positoe apitudinali seu pcepta. qz adhuc sit
 nata poi in ppositoe p mod e da vntuu extre
 moy. Secud dictu vba dicta fm se .i. solutarie
 et extra oratioez accepta sunt nomia .i. similia
 noibus. patz qz sicut noia accepta fm se aliqd
 significant: no tam respentat veru vel falsu
 sed tantu respentat pceptu simplicet. sic etiam
 verba extra oratioez posita: cu absoluunt a p
 positoe exercita: no significat aliqd veruz vel
 falsum: s respentat pceptu simplicet. Ter
 tia difficultas: Utrū vba obliqua et infinita
 sint verba fm logicum. Respōdetur per vna
 distinctione et vnum dictu. Distinctio est hec
 Enuntiatio capitur dupliciter. Uno modo com
 muniter pro omni oratione significante veru
 vel falsum: siue hoc significet primo et per se
 finite et determinate siue no. Alio modo ca
 specialiter pro oratioe q pmo et per se finite z
 determinate significat verum vel falsum. Di
 ctum est istud. Verba obliqua et infinita sint
 nomina infinita et obliqua sunt partes enun
 tiationis primo modo sumpte: no tamen se
 cundo modo. Et quia logicus principaliter ca
 pit enuntiationem secundo modo. ideo ver
 ba obliqua aut infinita vel etiam nomina ob
 liqua non sunt noia nec verba apud logicum

Conclusio responsalis. diffi
 nitio verbi est in textu sufficienter assignata.
 Conclusio satis petet ex dictis.
Dubitatur primo Vtrū ver

bū infinitū aliqd ponat. Respōdetur per duo
 dicta. Primum dictum. Ad hoc q aliqd ver
 bum possit infinitari due conditiones requi
 runtur. Prima q tale verbum significet actu
 spetiale: ratione e hoc verbum est qd tantuz
 significat actu generalē no potest infinitari: se
 cunda p ditio q talis actus spetialis sit finit
 et non infinitat. defectu cuius verba iam in
 finitata no pnt infinitari. Ex quibz inferf dio
 verbi infiniti q est hec: Verbu infiniti est cu
 ius puatus est actus spetialis remanente actu
 generali infinito et indeterminato. Secundu
 dictum. Verbu infiniti nihil ponit. patet qz
 per negatioez infinitate addita verbo ne q
 quid postriuum erat in illo verbo. Cum enim
 act generalis in vbo sit ydepticat cu actu
 spetiali: Ideo negato actu spetiali negatur et
 actus generalis. Et pfirmat ratioe textus. qz
 nihil postriui pdicat indifferēter de ente et n
 ente. s verbum infinituz equaliter pdicat de
 ente et non ente. q vbum infiniti nihil ponit

Dubitatur primo Vtrū ver
 buz infinitū in oratioe positū maneat infinitū
 Rndetur q no. qz negatio de sua virtute semp
 habz ferri ad ppositioez pncipalioez. s pposi
 tio p cu sbiecto q pcpit in actu generali ip
 sius verbi pncipalio: est in ppositoe q pposi
 tio act spetialis cu actu generali. q negatio ad
 dicta verbo in ppositioe negabit ppositionem
 pdicari de sbiecto: et psequēs vbuz erit ne
 gati z no infinitat. Et pfirmat qz aristoteles
 scdo h no docz multiplicare ppōes q sūt de a
 lijs verbis ab h vbo est alif q illas q sūt de h
 vbo e scdo adiacēte. s ppōes de h vbo est z
 adiacēte no multiplicat pēs pdicatu finituz vel
 infiniti. q nec ppōes de alijs vbis: z p pōis v
 ba nūq infinitatur i enuntiatōe. Aliis rndet q
 vbu inf. nūi in orōe positū manet infinitū. qd p
 bat 3 autorit. Prūa ē aristoteles i textu di
 cētis q vbu infiniti e no eoz q de altero pre
 dicant. s no pt esse nota eoz q pdicant de a
 liq nisi vt actu sumit in ppōe q vbu in ppōe
 manet infinitū. z autoritas est aristoteles in
 textu immediate sbiungētis q vbu infinitum
 sūr est in qlibet qd est. et qd no ē. qd sic pnu
 tū exponit. Verbu infiniti pdicat taz de ente
 q de no ente. Ad enim pdicat nisi vt est in e
 nuntiatōe. q ipsū positū in enuntiatōe manz in
 finitū. Tertia autoritas est aristoteles p p te
 rior facietis talē demōstratōez. qtd n scintillat
 est ppe. sed planete non scintillant. q planete
 sunt prope. In hac enim demōstratione B
 verbum non scintillat est infinitum et non ne
 getur. ergo verbum positum in oratione ma

Handwritten marginal notes:
 - *ad hunc*
 - *ad hunc*
 - *ad hunc*
 - *ad hunc*
 - *ad hunc*
 - *ad hunc*
 - *ad hunc*
 - *ad hunc*

Dei Hermenias.

net infiniti. Minor p[er] h[oc] verbu[m] n[on] scilicet
lat fuerit verbum negatum: tunc argueret mi
noze negatiua in p[ri]ma figura ex qua nihil se
quitur. It[em] eti[am] argueretur ex duabus negati
uis ex quibus eti[am] nihil sequitur. Et ad p[ri]ma
probationem precedentis dicitur: q[uod] negatio
infinitans additur verbo per c[on]positionem et
facit vnam dictione[m] cum eo: ideo talis nega
tio solum negat compositione[m] intrinsec[am] ver
bi: que est compositio actus specialis cu[m] actu
generalis: et relinquit compositione[m] extrinsec[am]
que est compositio actus specialis cum subie
cto affirmatam: et n[on] negat eam. Et ad autori
tatem respondetur q[uod] locus ab autoritate n[on]
tenet negatiue. Ratio t[ame]n quare philosoph[us] n[on]
docuit multiplicationem taliu[m] propositionum
hec est: q[uod] non est facile cognoscere differen
tiam inter propositionem de predicato infini
to et aliam propositionem negatiua[m] de predi
cato finito.

Dubatur tertio: Vtru[m] ver
bum possit absolui a p[ro]notatione t[em]poris. Res
pondetur per vnam distinctione[m] et duo dicta
Distinctio est hec. Verbum absolui a p[ro]nota
tione t[em]poris potest dupliciter intelligi. Vno
modo sic: q[uod] nullum tempus nec determinate
nec indeterminate significet. Alio modo po
test intelligi ipsum absolui a p[ro]notatione t[em]poris
sic: q[uod] nullum temp[us] determinate signifi
cetur: sed omne indeterminate. P[ri]mu[m] dictu[m]
est istud. Hoc verbum est vtroq[ue] modo potest
absolui a p[ro]notatione t[em]poris. De p[ri]mo pa
ter: q[uod] quecu[m]q[ue] vniuersalia potest intellect[us] se
orsum conceptu simplici intelligere: potest et
illa vniuersalia per vnu[m] actum simplice[m] vnire
et copulare: sed intellectus potest concipere ho
minem: et animal duobus conceptibus simpli
cibus precis[is] a p[ro]notatione t[em]poris. ergo p[er]
vnum actum simplice[m] prescindente[m] a c[on]
notatione t[em]poris poterit illos duos conce
ptus copulare: sed talis actus copulatiuus est
verbum. ergo verbu[m] potest absolui a quacun
q[ue] p[ro]notatione t[em]poris. De sc[on]do patet: q[uod] mul
te sunt p[ro]positiones necessarie formate de ali
quibus quitatibus mediant[ur] hoc verbo est
sed in talibus hoc verbu[m] est: n[on] significat
aliquod tempus determinate. ergo omne in
determinate ergo et. Minor patet: q[uod] in p[ro]
positionibus demonstratiuis de omni postero
risticum. Ad quod requiritur vniuersalitas t[em]poris.
Sc[on]do dictu[m]. Verbu[m] p[re]teriti vel fu
turi t[em]poris non potest absolui a p[ro]notat[i]o[n]e t[em]poris.
Patet: q[uod] nihil dicitur p[re]teritum fuisse
q[uod] nisi extitit in t[em]pore p[re]terito: nec eti[am] fo

re nisi q[uod] existet in futuro.

Ad rationes ante oppositu[m]
Ad p[ri]ma[m] dicitur: q[uod] iste particule vox signifi
catua ad placitu[m]: satis intelligunt ex defini
tione nois. Ad sc[on]dam concedit q[uod] in ista p[ro]
positione: de[us] est trinus: ex q[uo] est necessaria ad
hoc verbu[m] est p[re]scindit a p[ro]notat[i]o[n]e t[em]poris. Et
si q[ui]s dicat ipsum n[on] absolui a t[em]pore: n[on] erit sen
sus q[uod] de[us] in t[em]pore p[re]senti est trinus. Et ideo di
stinguat illa p[ro]positio: q[uod] deum esse trinu[m] in
t[em]pore p[re]senti potest dupliciter intelligi. Vno mo
do q[uod] mensurat t[em]pore p[re]senti: et sic e[st] falsa. Vel q[uod]
coexistit t[em]pore p[re]senti: et sic est vera: nec sequit[ur]
inconueniens. Ad tertia[m] dicitur: licet h[oc] ver
bu[m] adiectiuu[m] currit: de se n[on] fit nota eor[um] que
de altero dicunt: t[ame]n r[ati]o actus generalis in eo
inclusi dicit esse nota eor[um] que de altero p[re]
dicantur.

Queritur quarto. Vtrum dif
finitio orationis indifferenter conueniat t[ame]n ora
tioni p[er]fecte q[uam] imperfecte. Et si arguit p[ri]mo p[ro]
suppositu[m]: q[uod] si oro esset vox significatiua: vel
ergo esset significatiua naturaliter: vel ad pla
citu[m]. N[on] naturaliter: q[uod] non id[em] representat
apud o[mn]es. Nec etiam ad placitu[m]: q[uod] impositio
est passio dictionis et vocis incomplexe. ergo
oratio non est vox significatiua ad placitu[m].
Sc[on]do sic. Legitur est oratio: q[uod] subordinatur
conceptui complexo et p[ro]positiuo: et t[ame]n par
tes ei[us] nihil significat. ergo male dicitur: cuius
partium aliquid est significatiuu[m] separatim.
Tertio sic. P[ro]positio p[ro]thetica est oratio: et
t[ame]n partes eius separate aliq[uod] significat vt af
firmatio et negatio. ergo male dicitur vt dicitio:
n[on] vt affirmatio et negatio. Quarto sic con
tra questum. Equiferus est oratio imperfecta
q[uod] subordinat conceptui complexo imperfecto: et
t[ame]n partes separate n[on] significat aliquid vt di
ctio. q[uod] distinctio orationis non uenit orationi imp
fecte. H[oc] patet: q[uod] p[ar]tes dictionis c[on]posit[ur]e sepa
rate nihil s[ignificat]. In oppositu[m] arguit: q[uod] nihil
ponitur in distinctio[n]e orationis per quod exclu
dat oratio imperfecta. q[uod] indifferenter conuenit t[ame]n
orationi p[er]fecte q[uam] imperfecte.

Sciendum p[ri]mo q[uod] p[ro] de
claratione terminor[um] ponit vna suppo[si]tio cu[m] tri
bus distinctionib[us]. Suppositio e[st] h[oc]: q[uod] h[oc] diffi
nif oratio vocalis et non mentalis aut scripta
sicut p[ri]o dicitur est de noie et verbo: q[uod] oratio
mentalis vel scripta n[on] e[st] vox significatiua ad
placitu[m]. P[ri]ma distinctio est hec. Duplex
est vox. q[uod]da[m] e[st] vox simplex et incomplexa: q[uod] scilicet
b 4

Liber

non componit ex pluribus vocibus significatis quibuslibet est se vna dicitio: vel quarum cuiuslibet correspondet in mente vno concepti. Alia est vox complexa que componit ex pluribus vocibus: quarum quilibet est vna dicitio: vel quarum cuiuslibet correspondet in mente vnus conceptus. Secunda distinctio: Oratio potest capi dupliciter. Vno modo est per se significatio: et sic est quedam ratio rationis fundamenta in voce complexa et terminata ad significatum eius: et hoc modo habet diffinitio. Alio modo potest capi preintentionaliter et per denotatio: et tunc est quedam vox complexa: que id dicitur vna: quia partes eius habent adinuicem debitam connexionem vel per modum determinationis et determinabilis: vel ratione verbi: aduerbi: aut constructionis vniuersis partibus orationis. Tertia distinctio: Duplices sunt preoratoris: quedam sunt propterque sicut dicitio nes. alie sunt partes remote ut littere et syllabe. De partibus autem propterque intelligitur predicta diffinitio.

Sciendum secundo. quod in hoc tertio capitulo determinat are de partibus essentialibus enuntiationis: et continet duas preces principales. In quarum prima tangit duas conclusiones. Prima est hec: Oratio est vox significatiua cuius aliquid proprium est significatum separatim ut dicitio non ut affirmatio vel negatio. Hanc ultimam particulam probat are: quia hoc est preoratoris et in significat aliquid: ut dicitio et non ut affirmatio vel negatio. Sed si addat sibi verbum tunc erit affirmatio vel negatio. Non tamen quilibet preoratoris idifferenter sicut ut dicitio: quia vnica nois syllaba non sicut ut dicitio. quod probat per locum a maiori: quia in hoc nomine forer: ista syllaba rex nihil significat sed est vox sola. Uerum tamen in duplicibus. id est nois proposita figure per aliquid significat sed non sicut in actu: sicut per dicitio est in capitulo de noie. Secunda conclusio. Oratio significat ad placitum. per quod non sicut instrumentum naturaliter ad aliquid deputati: que significat ad placitum. Consequenter in 2a parte principali determinat de ipsa enuntiatione: et continet duodecim conclusiones. In quarum prima inuendo prima diuisione orationis in indicatiua impatiuam etc. ponit diffinitionem enuntiationis: et est hec. Oratio enuntiatua est oratio nois: sed illa in qua verum vel falsum est. patet: quia oratio deperatiua est oratio et in non est enuntiatua: quia non est vera neque falsa. Secunda conclusio elicit orationem que pertinet ad logicum: et est hec. Alie orationes ab enuntiatua magis sunt rethorice vel poetice considerationis: sed sola oratio enuntiatua est propriis speculationis. Tertia conclusio tangit prima diuisione enuntiationis: et est

hec. Enuntiationum alia est vna alia est plures. Quarta conclusio tangit secundam diuisionem: et est hec. Enuntiationum alia est affirmatiua alia negatiua. Quinta conclusio tangit tertiam diuisionem: et est hec. Enuntiationum vnarum: alie sunt simpliciter vne et alie sunt coniunctione vne. Et hec tres diuisiones mixtum tangunt in textu cum dicitur Est autem vna prima enuntiatua oratio affirmatiua: deinde negatiua: alie vero coniunctione vne. Sexta conclusio remouet quoddam dubium: quia ex quo dictum est quod aliqua est enuntiatua vna simpliciter. posset aliquis credere quod esset ita simpliciter vna quod nullam haberet compositionem. Hoc remouet dicens: quod nulla est talis que ita sit simpliciter vna quod careat compositione: sed necesse est omnem enuntiationem esse ex verbo vel casu verbi: quorum quodlibet compositionem imponat. Et hoc confirmatur per locum a maiori: quia si aliqua oratio esset enuntiatua sine verbo vel casu verbi: maxime esset hoc verum de diffinitione sed hoc non: quia diffinitio huius non est oratio enuntiatua: nisi sibi addat hoc verbum est fuit vel erit: quod nulla est oratio enuntiatua: nisi sit composita ex verbo vel casu verbi. Septima conclusio. Ista diffinitio aial gressibile bipes est quod vnus: non tamen ex eo quod partes sibi inuicem sunt propterque. id est coniuncte prolate: quia talis continuitas etiam reperit in his que sunt vni propterque accidens: ostendere tamen vnitatem quam habet diffinitio est alteri negotij. scilicet methaphisice considerationis. Octaua conclusio. Inuendo diuisionem enuntiationis in vna et plures ponit diffinitionem vtriusque membrum: et est hec. Enuntiatua vna est que vni de vno significat vel coniunctione vna. Sed enuntiatua plures est que plura et non vnum significat vel inconiunctione. Nona conclusio: quod dictum est quod enuntiatua vna significat vni de vno: ponit aliquis credere quod significaret vni sicut nomen vel verbum: hoc remouet tangens nona conclusio: que est hec. Nomen vel verbum est dicitio sola: ideo non significat sicut enuntiatua. Patet: quia dupliciter contingit proferre nomen vel verbum. Vno modo respondendo ad interrogationem factam. Alio modo non respondendo: sed sponte proferendo nomen vel verbum pro se: et utroque modo nomen vel verbum non significat sicut enuntiatua. Decima conclusio. Inuendo vna diuisionem enuntiationis in enuntiationem simplicem et compositam tangit diffinitiones membrorum: et est hec. Enuntiatua simplex est que enuntiat aliquid de alio vel aliquid ab aliquo. Sed enuntiatua composita est que componitur ex his scilicet enuntiationibus simplicibus. Undecima conclusio. Inuendo vnam diuisionem enuntiationis simpli

Oratio potest capi dupliciter: vno modo per se significatio: et sic est quedam ratio rationis fundamenta in voce complexa et terminata ad significatum eius: et hoc modo habet diffinitio. Alio modo potest capi preintentionaliter et per denotatio: et tunc est quedam vox complexa: que id dicitur vna: quia partes eius habent adinuicem debitam connexionem vel per modum determinationis et determinabilis: vel ratione verbi: aduerbi: aut constructionis vniuersis partibus orationis.

De partibus autem propterque intelligitur predicta diffinitio.

Sciendum secundo. quod in hoc tertio capitulo determinat are de partibus essentialibus enuntiationis: et continet duas preces principales. In quarum prima tangit duas conclusiones. Prima est hec: Oratio est vox significatiua cuius aliquid proprium est significatum separatim ut dicitio non ut affirmatio vel negatio. Hanc ultimam particulam probat are: quia hoc est preoratoris et in significat aliquid: ut dicitio et non ut affirmatio vel negatio. Sed si addat sibi verbum tunc erit affirmatio vel negatio. Non tamen quilibet preoratoris idifferenter sicut ut dicitio: quia vnica nois syllaba non sicut ut dicitio. quod probat per locum a maiori: quia in hoc nomine forer: ista syllaba rex nihil significat sed est vox sola. Uerum tamen in duplicibus. id est nois proposita figure per aliquid significat sed non sicut in actu: sicut per dicitio est in capitulo de noie. Secunda conclusio. Oratio significat ad placitum. per quod non sicut instrumentum naturaliter ad aliquid deputati: que significat ad placitum. Consequenter in 2a parte principali determinat de ipsa enuntiatione: et continet duodecim conclusiones. In quarum prima inuendo prima diuisione orationis in indicatiua impatiuam etc. ponit diffinitionem enuntiationis: et est hec. Oratio enuntiatua est oratio nois: sed illa in qua verum vel falsum est. patet: quia oratio deperatiua est oratio et in non est enuntiatua: quia non est vera neque falsa. Secunda conclusio elicit orationem que pertinet ad logicum: et est hec. Alie orationes ab enuntiatua magis sunt rethorice vel poetice considerationis: sed sola oratio enuntiatua est propriis speculationis. Tertia conclusio tangit prima diuisione enuntiationis: et est

hec. Enuntiationum alia est vna alia est plures. Quarta conclusio tangit secundam diuisionem: et est hec. Enuntiationum alia est affirmatiua alia negatiua. Quinta conclusio tangit tertiam diuisionem: et est hec. Enuntiationum vnarum: alie sunt simpliciter vne et alie sunt coniunctione vne. Et hec tres diuisiones mixtum tangunt in textu cum dicitur Est autem vna prima enuntiatua oratio affirmatiua: deinde negatiua: alie vero coniunctione vne. Sexta conclusio remouet quoddam dubium: quia ex quo dictum est quod aliqua est enuntiatua vna simpliciter. posset aliquis credere quod esset ita simpliciter vna quod nullam haberet compositionem. Hoc remouet dicens: quod nulla est talis que ita sit simpliciter vna quod careat compositione: sed necesse est omnem enuntiationem esse ex verbo vel casu verbi: quorum quodlibet compositionem imponat. Et hoc confirmatur per locum a maiori: quia si aliqua oratio esset enuntiatua sine verbo vel casu verbi: maxime esset hoc verum de diffinitione sed hoc non: quia diffinitio huius non est oratio enuntiatua: nisi sibi addat hoc verbum est fuit vel erit: quod nulla est oratio enuntiatua: nisi sit composita ex verbo vel casu verbi. Septima conclusio. Ista diffinitio aial gressibile bipes est quod vnus: non tamen ex eo quod partes sibi inuicem sunt propterque. id est coniuncte prolate: quia talis continuitas etiam reperit in his que sunt vni propterque accidens: ostendere tamen vnitatem quam habet diffinitio est alteri negotij. scilicet methaphisice considerationis. Octaua conclusio. Inuendo diuisionem enuntiationis in vna et plures ponit diffinitionem vtriusque membrum: et est hec. Enuntiatua vna est que vni de vno significat vel coniunctione vna. Sed enuntiatua plures est que plura et non vnum significat vel inconiunctione. Nona conclusio: quod dictum est quod enuntiatua vna significat vni de vno: ponit aliquis credere quod significaret vni sicut nomen vel verbum: hoc remouet tangens nona conclusio: que est hec. Nomen vel verbum est dicitio sola: ideo non significat sicut enuntiatua. Patet: quia dupliciter contingit proferre nomen vel verbum. Vno modo respondendo ad interrogationem factam. Alio modo non respondendo: sed sponte proferendo nomen vel verbum pro se: et utroque modo nomen vel verbum non significat sicut enuntiatua. Decima conclusio. Inuendo vna diuisionem enuntiationis in enuntiationem simplicem et compositam tangit diffinitiones membrorum: et est hec. Enuntiatua simplex est que enuntiat aliquid de alio vel aliquid ab aliquo. Sed enuntiatua composita est que componitur ex his scilicet enuntiationibus simplicibus. Undecima conclusio. Inuendo vnam diuisionem enuntiationis simpli

De partibus autem propterque intelligitur predicta diffinitio.

De partibus autem propterque intelligitur predicta diffinitio.

Dei Hermenias.

cis per enuntiationem de presenti de preteri
to z futuro tangit diffinitiones enuntiationis
simpliciter vnius z est hec. Enuntiatio simplex
i. simpliciter vna e vox significatiua de eo qd
est aliquid vel non est quemadmodu tempo
ra diuisa sunt. Duodecima conclusio tangit
diffinitionem affirmationis z negationis: z e
hec. Affirmatio est enuntiatio alicuius de ali
quo. Sed negatio e enuntiatio alicui ab aliq.

Sciendus tertio qz circa huc

textum incidunt tres difficultates. Prima est:
vnum oratio sit vox significatiua ad placitum
vel naturaliter. Et videtur qz naturaliter argu
mento platonis: qz virtutis naturalis instrumē
tum debet esse naturale: sed oratio est instru
mentum virtutis interpretatiue que est natu
ralis: est eni instrumentum quo aia suas con
ceptiones interpretatur ergo erit naturalis. et
per se frequens significabit naturaliter. Ad dif
ficultatem respondetur: qz oratio significat ad
placitum. Et ad rationem platonis responde
tur distinguendo maiorem: qz virtutis natu
ralis duplex est instrumentum. quoddam e ime
diatum: z illud e virtuti naturali vnitū z sic ma
ior est vera. Aliud est instrumentum remotū
z a virtute naturali separatum z de illo maior
est falsa. Tunc ad propositum dicitur qz ora
tio non est instrumentum propinquū: sed no
uem instrumenta que sunt guttur lingua pa
llam zc. sunt instrumenta propinqua quibz
anima vitur in interpretatione conceptuum.
Oratio autem est instrumentum remotū z ar
tificiale: ideo significat ad placitum z non na
turaliter. Secunda difficultas: quare in dif
finitione orationis reperitur ista particula: vox
significatiua. z tñ non reperiuntur iste particu
le sine tempore vel cum tempore finita z recta.
Respondetur per tria dicta. Primum est: z si
ista particula vox significatiua fuerit comunis
nomini z verbo z etia ipsi orationi debuit tñ
in diffinitione orationis reperiri: qz ex eo qz ora
tio cōplectitur plures voces potuisset aliquis
dubitare: Vtrum oratio sit vna vox vel plures
voces z etiam videtur oratio non esse signifi
catiua saltem significatione distincta a signifi
catione nominis z verbi: ideo ad denotandū
qz oratio habet vnum significatum neutri re
sultans a significatione suaz partium debuit
in sua diffinitione poni ista particula: vox si
gnificatiua. Scdm dictum: Nō fuit necesse
ponere in diffinitione orationis istaz particu
lam ad placitum: qz oratio non fuit iposita ad
significandum primo et per se sed solū ratio
ne suarum partium z ex consequēti: qz nōnul

li crediderunt orationes significare naturali
ter: ideo ad excludendum errorem illorū pro
bat aristoteles qz oratio significat ad placitū.
Tertium dictum. In diffinitione orationis notū
debuerit poni iste particule: sine tempore vel
cum tempore finita z recta. Tum primo: qz si
ponerentur tunc non puenirent omni oratio
ni. Tum scdo: quia iste non conueniūt oratio
ni fm se totam sed ratione suarum partium z
adhuc non conueniunt partibus ratione qua
sunt partes: sed ratione suorum modoz signi
ficandi. Tertia difficultas: Vtrum diffinitio
orationis competat propositioi hypothetice. Et
videtur qz non: qz partes eius non sūt vt di
ctio: sed vt affirmatio vel negatio. Ad diffi
cultatem rōndetur affirmatiue. Et ad rōne dicit
tur qz ista particula: cuius partū zc. ponit ad di
stinguendū orōne nomen z verbū quozum
nulla ps est separata significatiua vt dictio: iō ab
eisde suffitiēter distinguitur orō si alique ei
pres ncrio significent vt dictio. Nā lz pres re
mote orōnis cuiusmodi sunt lre z sillabe non
significēt vt dictio z pres ppinque orōis hypo
thetice significēt vt affirmatio: tñ qz aliq pres
vel propinque vel remote sūt vt dictio: iō eis
cōpēt dno orōnis. Ad qd denotandum vsus
e aretes ista cōstructione pitiua cui partium
aliquid: z nō dicit cui partēs.

Conclusio responsalis. diffi
nitio orōnis indifferēter puenit tā orōni per
fecte qz imperfecte. Conclusio partū tā ex rōne fa
cta post oppositū qz ex declaratiōe habita in
notabilibz.

**Dubitatur primo Vtrū diui
sio orōnis in affirmationē z negatiōe; sit diui
sio generis in spēs.** Ad quā rōndetur p duo ob
iecta. Primum qz affirmatio z negatio triplici
ter accipiūt. Uno mō p actu intellectū qz intel
lectū affirmat vel negat. Scdo capis negatiō
p instrumēto negati. s. p b aduerbio negan
ti nō: z bis duobz modis nō capis b. Tertio
capis affirmatio p orōe affirmatiua: z negatiō
p orōe negatiua: z sic capiūt in pdicta diuisione
Scdz dictū. Predicta diuisione e generis i suas
spēs: qz enuntiatio pdicta in qd de affirmatiōe
z negatiōe: z affirmatiō z negatiō dicit pl^o qz nu
mero cū differūt pl^o qz due affirmationes aut
due negatiōes: qz affirmatiō z negatiō sūt spēs
ipsi enū^o. Et si obiectet. qz circulus qñ tba
bernā est orō z tñ non est affirmatiua vel ne
gatiua. erga diuisione est insufficientes. Maior piz
qz significat verum vel falsum. Nā equipolle
re videtur propositioni vere vel false. signifi

Tertia difficultas

*primū qz affirmatio z negatio triplici
ter accipiūt. Uno mō p actu intellectū qz intel
lectū affirmat vel negat. Scdo capis negatiō
p instrumēto negati. s. p b aduerbio negan
ti nō: z bis duobz modis nō capis b. Tertio
capis affirmatio p orōe affirmatiua: z negatiō
p orōe negatiua: z sic capiūt in pdicta diuisione
Scdz dictū. Predicta diuisione e generis i suas
spēs: qz enuntiatio pdicta in qd de affirmatiōe
z negatiōe: z affirmatiō z negatiō dicit pl^o qz nu
mero cū differūt pl^o qz due affirmationes aut
due negatiōes: qz affirmatiō z negatiō sūt spēs
ipsi enū^o. Et si obiectet. qz circulus qñ tba
bernā est orō z tñ non est affirmatiua vel ne
gatiua. erga diuisione est insufficientes. Maior piz
qz significat verum vel falsum. Nā equipolle
re videtur propositioni vere vel false. signifi*

cat enim in sicut hec propositio: hic venditur vinum. Respondetur negando maiore: Et ad probationem dicitur: qd ad hoc qd aliquod signum ad placitum significans sit propositio vel oratio non sufficit qd significet verum vel falsum: sed ultra requirit qd in tali signo ad placitum significante sunt partes que sepeate et diverse subordinantur partialibus conceptibus componentibus orationem mentalem cui subordinatur tale signum ad placitum significativum. Modo in circulo non sunt aliquae partes que subordinantur partibus illius orationis mentalis in isto modo venditur vinum. Item si sit oratio. queritur utrum sit oratio mentalis vocalis vel scripta: et clarum est qd nullum horum est dicendum. queritur etiam quomodo convertitur talis oratio et que sit sua contradictoria et sua equipollens: et qualiter ex ea cum alia poterit fieri propositio peribetica et etiam syllogismus. et qd ista non videntur faciliter posse attribui circulo pendenti ante tabernam. Ideo non videtur esse oratio.

Dubatur secundo. Vtrum sola oratio indicativa sit enuntiatio. Et videtur qd non. qd ista oratio: si nullus peccaret nullus puniretur est propositio: et tamen in ea nullus ponitur verbum indicativi modi. ergo etc. Maior patet. qd potest esse premissa syllogismi sic arguendo: si nullus homo peccaret nullus homo puniretur: sed nullus homo peccavit. ergo nullus homo puniretur. Ad dubium respondetur negativum. Ad aristotilem respondetur. qd intellexit de orationibus perfectis que sunt propositiones kathegorice et non de illis que sunt peribeticis. Et si arguatur. qd hec oratio: ego vellem esse bonus clericus est propositio kathegorica: et tamen non est composita ex verbo indicativi modi. Maior patet: qd significat verum vel falsum: qd aliter dicendum: vellem esse mortuus vel malus aliquis non mentiretur: ex quo non diceret falsum. Respondet qd illa oratio vellem esse bonus clericus potest dupliciter capi. Uno modo in sensu proprio sibi correspondente ex significatione suorum terminorum et sic non est propositio: qd equipollent isti: ego essem volens esse bonus clericus. Alio modo potest capi ut equipollent isti: voluntas mea est ut sim bonus clericus et sic est enuntiatio. Aliter potest responderi ad dubium affirmative: et tunc dicitur qd tales orationes conditionales si nullus homo peccaret nullus homo puniretur: vel si omnis homo curreret nullus homo quiesceret: et consules non sunt enuntiationes nisi in quantum resolvuntur in orationes indicativas ut ista: si omnis homo curreret et revertitur in istam: si omnis homo curreret nullus homo quiescit. Dicitur ulterius qd ista: ego vellem esse bonus clericus et consimiles non sunt vere neque false de virtute sermonis nisi pro quantum reducuntur ad unam de presenti: ut prius paruit.

Dubatur secundo. Vtrum quelibet propositio mentalis sit essentialiter composita ex pluribus partialibus notitiis: scilicet ex subiecto et predicato mentalibus sicut propositio vocalis ex pluribus partialibus vocibus. Et videtur qd non: qd si propositio mentalis taliter componeretur sequitur qd essent due propositiones synonyme: quarum una esset vera et possibilis et alia esset falsa et impossibilis: qd est inconueniens. Patet consequentia: qd iste due propositiones: omnis homo est animal: omne animal est homo essent due propositiones synonyme: qd essent constitute ex eisdem terminis precise: componuntur enim ex eisdem subiectis predicatis et copulis. sunt etiam similes in forma: qd nisi sic hoc maxime esset propter situm et orationem terminorum: qd scilicet in una terminus minus communis precedit copulam: et terminus magis communis sequitur in alia propositione et e converso ordine ordinatur sed hoc est falsum: qd in mente non est situs neque ordo ex eo qd sunt in subiecto indivisibili. Secundo sic: qd si propositio mentalis esset composita sequeretur qd esset possibile duo accidentia solum numero differentia esse in eodem subiecto adequate non fatientia unum tertium consequens est falsum. Consequentia patet. qd in illa mentali homo est. homo est subiectum et est est predicatum: que in numero differunt ergo etc. Ad dubium respondetur: qd propositio mentalis est unus simplex actus non compositus ex pluribus partialibus notitiis: sicut propositio mentalis representans hominem essential est simplex notitia non composita ex conceptu hominis et conceptu animalis propter rationes nuper factas: qd tamen dicit aristoteles in isto primo: qd hoc verbum est significat quandam compositionem: que compositio non est sine extremis ideo videtur esse dicendum qd quilibet propositio sue mentalis sue vocalis est essentialiter composita ex suis extremis: que sunt subiectum et predicatum. Item dicit aristoteles qd veritas vel falsitas est circa compositionem et divisionem intellectus: et est aliquid intellectus simplex sine compositione et divisione sue veritate et falsitate. Et alius

vellem esse bonus clericus
non est propositio
quia

Dei Hermenias.

est complexus in quo est veritas vel falsitas. Et ad rationes oppositi concludentes respōdetur primo ad primam negando q̄ ille propositioes in synonyme. Tum primo. quia extrema aliter et aliter capiuntur: eo q̄ terminus distributus in vna: non distribuitur in alia et eōtra. Tū etiā. q̄ nō ē eadē copula sed ē alia et alia sp̄e distincta. q̄ fm variationem extremoz variant copule eo q̄ co^{le} depēdet ab extremis sic vniuersaliter ordinatis. et h̄ in mente nullus sit situs realis tñ est situs enuntiatuus vnius de alio et situs concipiendi. q̄ per p̄^o cōcipitur naturaliter ordine subiectū q̄ predicatū. Ad scōdam cōceditur antecedēs et consequēs. Et dicitur vltia q̄ dicitur philoſophi quinto methaphisice intelligitur de q̄libet tautibus et accidentib^o intētibilibus et remissibilibus cuiusmodi nō sunt concept^o mentales

Ad rationes ante oppositū

Ad primā dicitur q̄ oratio est vox significatiua ad placitum nō q̄ ipsa tota sit imposita ad significandū sed q̄ suam significationem trahit ex significatione suarum partium que seorsum significant ad placitum ex impositiōe voluntaria. Ad 2^{am} dicitur q̄ istud verbum legitur potest dupliciter considerari. Vno modo pure verbaliter: sc̄z pro eo q̄ ex sua propria significatione significat et sic est verbū et nō oratio. Alio modo potest capi pro eo quod verbaliter significat et etiā pro eo quod significat sui suppositum q̄ de bonitate intelligentis et consuetudine gramaticoz; subintelligitur: et sic sibi correspondet in mente conceptus complexus propositionalis: ideo potest dici propositio. Ad tertiam patuit solutio in tertio notabili. Ad quartā negat antecedens. Nec sufficit ad hoc q̄ aliqua vox sit oratio q̄ sibi correspondeat conceptus complexus: sed cum B requiritur q̄ pres vocis seorsum sumpte correspondeat in significando partibus conceptus et patuit in primo dubio.

Queritur quinto vtz tantū

sint tres species oppositionis. sc̄z contradictoria contraria et subcontraria. Et arguitur primo q̄ non. q̄ est aliqua oppositio subalterna et relativa et priuatiua. ergo nō sunt tres species oppositionis. Scōdo sic. Iste contradicit: sortes currit et sortes nō currit: et tñ retinent legē contrariorum. ergo oppositio subcontraria et contradictoria non distinguunt. consequētia tenet. q̄ leges oppositarum propositionū diuer-

sificantur fm diuersitatem oppositionū. Maior relinquitur nota sed minor declaraf. q̄ repugnant in pluralitate et non in veritate. Prima pars supponitur vera: sed scōda pars probatur. sc̄z q̄ non repugnant in veritate. q̄ pro quocūq; tpe sortes potest currere: ista potest esse vera sortes currit. et etiā p̄ quocūq; tpe sortes potest non currere. ista potest esse vera sortes nō currit: sed pro vno et eodem tempore sortes potest currere et potest etiā non currere. Potest enī cras currere et potest etiā cras non currere. ergo in vno et eodem tēpore iste due possunt esse vere: sortes currit sortes non currit. et per consequēs tenent legem subcontrariarū. Tertio sic. Contradictoria nec repugnant in veritate nec in falsitate ergo in contradictorijs nulla est oppositio. et per consequēs oppositio contradictoria nō est species oppositionis. Antecedens patet. primo q̄ nō repugnant in veritate. q̄ iste due contradicunt: iste tribulus est sapidus iste tribulus nō est sapidus: et tamen sunt simul vere. ergo minor p̄t. q̄ quod iudicatur ab aliqua tota specie illud est verum: sed azinus fm suam totam speciem iudicat. hūc tribulus esse sapidū ergo iudiciū eius est verū. q̄ natura in tota vna specie nō deficit. et per consequēs ista est vera: iste tribulus est sapidus: sed q̄ sua negatiua sit vera: Patet: quia homo a tota specie sua iudicat hunc tribulum non esse sapidum. ergo iudiciū est verum. et per consequēs ista est vera: iste tribulus non est sapidus. Sed antecedens pro scōda pte patet. sc̄z q̄ non repugnat in falsitate. q̄ iste due contradicunt: ego dico falsum ego non dico falsum cum sint singulares diuerse qualitates: et tamen sunt simul false. ergo contradictorie possunt simul esse false. Ad 2^{am} p̄t et primo q̄ ista affirmatiua. ego dico falsum sit falsa casu posito q̄ sortes nullam aliam propositionem dicat nisi istam: ego dico falsum: tunc sic arguitur. q̄ vel sortes dicit verum vel falsum. si dicit verum ergo verū est sortem dicere falsum: et tamen nullā aliam propositionem dicit nisi istam ego dico falsū. ergo ista propositio prolata a sorte. sc̄z ego dico falsum est falsa. Probatur etiā q̄ sua negatiua. sc̄z ista ego non dico falsum sit falsa. q̄ sortes nihil dicit nisi istam propositionem: et tamen ipsa est falsa vt probatum est. ergo falsū est sortem non dicere falsum. et per consequēs hec propositio: ego non dico falsum erit falsa. et sic habetur intentū: sc̄z q̄ iste due contradictorie: ego dico falsum ego non dico falsum sunt false. In oppositum est ar^{le}.

Sciendum primo qd pro de.

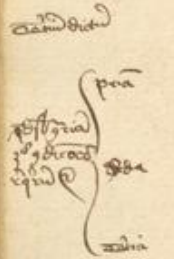
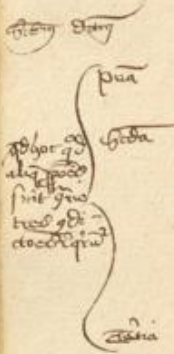
claratione terminor ponitur quatuor dicta. Prima est qd oppositio ut hic sumit est repugnancia duarum propositionum in qualitate tamen vel in quantitate et in veritate simul in veritate tantum in falsitate simul vel in veritate et falsitate simul per primam particulam excludit oppositio relativa et per ultimam per secundam excludit oppositio subalterna que non est repugnancia propositionum in qualitate sed in tantum. Secundum dictum ad hoc quod aliqua propositiones categorice sunt tria tres positiones reperiuntur. Prima quod una sit universalis affirmativa et alia velis negativa eiusdem subiecti et eiusdem predicati. Secunda positio est quod terminus distribuibilis non distribuitur in una distribuatur in alia defectu est iste non sunt contrarie est liber hominis oculus est dexter et est liber hominis oculus non est dexter quod in neutra distribuatur iste est in oculo oculi. Et quod non sunt contrarie patet quod sunt simul vere quod repugnat legi contrariarum. Sed contraria prima est ista est liber hominis nullus oculus est dexter. Tertia positio est quod termini non teneantur magis vel minus ample in una quam in alia defectu cuius iste non contrariantur. Omnis homo est mulier quod in prima homo tenetur pro femella et in secunda per maribus. Tertium dictum ad oppositio est subcontraria tres conditiones reperiuntur. Prima conditio quod una sit particularis vel indefinita affirmativa et alia particularis vel indefinita negativa eiusdem subiecti et eiusdem predicati. Secunda positio quod predicatur in una teneatur particularis et in alia vel defectu cuius iste non sunt subcontrarie homo est animal et homo animal non est. Tertia positio est quod termini teneantur in utraque eam ample et eam restricte et eodem modo appellare defectu cuius iste non sunt contrariantur quodam homo fuit pridie albus et quidam homo non fuit heri albus quod possunt simul esse false. Quartum dictum quod quidam sunt contradictorie de lege tantum sed que retinent legem contradictorie cuius modi sunt due singulares diverse qualitates. Alie sunt contradictorie de forma et de lege simul et ad illas quatuor conditiones reperiuntur. Prima est quod sunt opposite qualitates et quantitates eiusdem subiecti et eiusdem predicati. et conditio quod quilibet terminus distribuibilis non distribuatur in una distribuatur in alia et contra nisi forte talis terminus communis fuerit determinatio termini singularis quod iste due contrariantur foras videns asinum currit et foras videns asinum non currit et tamen in neutra iste terminus videns asinum distribuatur. Tertia conditio quod termini teneantur in utroque et non equo et non magis aut minus ample vel restricte vel magis appel-

late. Quarta conditio quod si in propositione universalis terminus distribuatur in ordine ad alium terminum statim confuse tamen tunc iste terminus distribuitur in universalis debuit in particulari sibi contradicente supponere determinate et non confuse tamen ideo iste non contradicit omnis homo est animal: omne animal homo non est. Sed contradictoria prima est ista quidam homo non est animal. Quinta conditio quod in propositione universalis terminus distribuatur in ordine ad alium terminum supponente determinate debet in particulari sibi contradicente stare confuse tamen et non determinate defectu est iste non contradicunt caput habet omnis homo et aliquis homo non habet caput. Sed contradictoria prima est ista. Omne caput homo non habet in qua ly homo supponit confuse tantum. Et si dicatur quod iste due non participant eodem ordine quod in prima ly homo postponitur copule et in secunda proponitur responderetur quod ad hoc quod propositiones dicantur participare in utroque termino secundum eundem ordinem sufficit quod illud quod subicitur in una subicitur in alia et illud quod predicatur in una predicatur in alia siue obfueat idem ordo sicut siue non.

Sciendum secundo quod in hoc.

tractatu determinat aristoteles quod quodam passio ne intrinseca enunciaris que est oppositio. et prius quatuor capitula. In quibus primo determinat de oppositio in se suis partibus. et prius duas prescribit alias in quarum prima intendit duas conclusiones. Prima conclusio est. Oppositio est patet quia in omni affirmatione qua contingit negare et in omni negatione qua contingit affirmare est oppositio est declarat aristoteles tangendo quatuor modos enunciandi quorum duo sunt veri et duo falsi. Primus modus enunciandi affirmando hoc verbum est de ente siue de aliquo subiecto supponente per aliquo ut dicendo homo est et iste modus enunciandi est verus. Secundus modus enunciandi qui est falsus fit enunciando hoc verbum est negatie de ente dicendo homo non est. Tertius modus qui etiam est falsus fit affirmando hoc verbum est de non ente ut chimera est. Quartus fit negando hoc verbum est de eo quod non est siue de non ente ut chimera non est et iste modus est verus. Et addit aristoteles quod sicut ex parte huius verbi est presentis temporis possunt formari quatuor modi enunciandi ita contingit eodem modo in aliis temporibus que sunt extra tempus presens sicut sunt preteritum et futurum nec etiam contingit solum variare hoc quatuor modos enunciandi respectu huius verbi est de secundo adiacente sed

Oppositio sic dicitur

Sciendum primo

Vertical marginal notes on the left side of the page.

Vertical marginal notes on the right side of the page.

ista oppositio dicitur quod a philosopho sub nomine dicitur
 dicitur: oppositio est affirmatio et negatio opposita
 dicitur: affirmatio et negatio opposita opposita

Dei Hermenias

etiam contingit conformiter variari in oppositi-
 bus de est tertio adiacente ut homo est albus :
 homo non est albus: kimeria est alba: kimeria
 non est alba. Secunda conclusio tangit diffiniti-
 ones oppositiōis sub nomine contradiōis et ē
 hec Contradiō ē affirmatio et negatio oppo-
 site. Et debet intelligi iste particula eiusdem de
 eodem nō quiuoce et cetera additiōes posite
 in diffinitōe elenci pmo elenicoz ubi determi-
 nat de sillogismis sopbisticis. In secunda pre-
 cipali determinat aristoteles de quatuor spe-
 tiebus oppositiōis et intendit quatuor conclusiōes.
 quaz. prima tangit vna diuisione enuntia-
 tionum ex parte subiecti. et qz tale subiectum
 est nōmē vel aliquid positū loco nōmis et sig-
 nificatiōi rei ideo ponit vna diuisionē rerū q̄ ē
 hec. Rerum aliq̄ sunt vniuersales et alie sunt
 particulares. Ute quidē est qd natum ē de plu-
 rib⁹ pdicari. s; singulare ē qd nō ē aptū natū
 pdicari de pluribus: sed de vno solo. Et vltē-
 rius istam diuisionē applicādo ad ppositum
 addit qd necesse est qz enuntiare aliqd in eē
 vel non in esse alicui eorū q̄ sunt vniuersalia
 aut alicui eorū q̄ sūt singularia. Et sic patet qd
 vniuersale et singulare valent ad oppositiōes
 tanq̄ subiecta ppositiōnū oppositari. Secū-
 da conclusio tangit diffinitōes contrariarū. et est
 hec. Contrarie sunt ille in quibus enuntiat
 aliq̄ pdicatum affirmatiue de aliquo subiecto et
 negatiue de eodem subiecto vlr vlr sumpto.
 Et declarat quid est terminus teneri vlr. et est
 ipsum teneri cū signo vniuersali. vt omnis hō
 albus est: nullus homo albus est. Tertia cō-
 clusio tangit diffinitōes subcontrariarū et est
 hec. Subcontrarie sunt ille in quibus enuntiat
 pdicatum affirmatiue vel negatiue de eodē sub-
 iecto vniuersali nō vlr sumpto. Et quāuis ille
 nō sint hīc tamen ptingit illa q̄ significant p
 eas esse contraria. et inuit qd vltē teneri nō vni-
 uersaliē est terminū pmutem sumi sine signo
 vniuersali. quia istud signum omne nō est vni-
 uersale sed significat vlr. i. denotat qd termi-
 nus cui additur tenet vniuersaliē p omnib⁹
 suis suppositis p quibus distribuit p tale sig-
 num. Circa hoc tamen remouet vnu dubiū qz
 dictum est qd in aliqua ppositiōe enuntiat
 vniuersaliter per additiōes huius signi omnis
 ideo posset aliquis dubitare. Utrum debeat
 addi subiecto vel pdicato: vel etiam ex hoc qd
 dictū est: subiectum aliquādo teneri vniuersa-
 liter potest aliquis dubitare an pdicatu possit
 teneri vlr. hoc remouet dicens qd non. quia
 nulla affirmatio erit vera in qua de aliquo vni-
 uersali pdicatur vniuersale vniuersaliter

sumptus. vt ista est falsa omnis homo est om-
 ne animal. Quarta conclusio tangit diffi-
 tionem pdictoriarū. Contradiōis sūt ille in
 quarum vna affirmat pdicatum vniuersaliē
 de subiecto: et in alia idem pdicatu negatur si
 vniuersaliē sed particulariē de eodē subiecto vlr
 econtra. vt omnis homo albus ē: non omnis
 homo albus ē: quidaz homo albus est: nullus
 homo albus est:

Sciendū tertio qd circa hunc
 textum incidunt tres difficultates. Prima ē
 Qualiter intelligit istud verbū textus qd con-
 tradictio est affirmatio et negatio opposite: cū
 tamen contradictio sit qdam relatio mediā in-
 ter affirmationē et negationē et relatio semp
 distingatur a suis extremis. Rfide qd ibi ē
 pdicatio materialis in qua pdicatur fundamē-
 tum vel subiectum de relatiōe fūdada in ipso:
 ad modum quo dicerem⁹ qd pater est homo:
 Aliter posset dici qd ista ppositio intelligit
 exponēdo concretum pro abstracto vt sit sen-
 sus. Contradiō est affirmatio et negatio op-
 posite. i. est oppositio siue repugnantia q̄ est
 inter affirmationem et negationem. Secū-
 da difficultas. qualiter intelligitur illud dictū
 textus. Quando autē in vniuersalib⁹ nō vni-
 uersaliter non sunt contrarie q̄ autem signifi-
 cantur ptingit esse hīc. Respondetur qd sic de-
 bet intelligi quamuis enim ppositiōes in-
 quibus enuntiat particulariter pdicatum de
 subiecto affirmatiue et negatiue non sint con-
 trarie fm modum enuntandi. tamen contin-
 git eas fm rem significatam esse contrarias et
 hoc est verum quando sunt in materia na-
 turali vel remota. quia subcontrarie in mate-
 ria naturali vel remota equipollent contrariis
 Tertia difficultas. Quomodo est intelligen-
 dum illud dictum textus: illud qd est vniuersa-
 le pdicari vniuersaliter non est verum. Re-
 spondetur per quatuor dicta. Primum di-
 ctum vniuersale vniuersaliter sumptum non
 est aliquid aggregatum ex termino communi
 et signo vniuersali: sed est terminus cōmuni
 distributus: ita qd omnis terminus cōmuni
 distributus dicitur esse vniuersale vniuersaliter
 sumptum. Primum patet quia aggregati ex
 termino cōmuni et signo vniuersali non ē vlr
 ergo non est vniuersale vniuersaliter sumptū
 Secundum patet quia terminus cōmuni di-
 stributus est quoddam vniuersale: vel ergo te-
 netur vniuersaliter et sic habetur ppositum:
 vel tenetur non vniuersaliter et hoc est falsū
 quia tunc non esset distributus. Secundus

Quarta 9
 Contradictio

agto
 dicit

9

9

9

9

9

9

9

9

9

9

9

9

9

9

9

9

9

9

9

9

9

9

9

Complexio
 vno dno qd ppositiōis duax
 pponit vna hor ppat in
 hōre m sue dno hōre m sue
 dhrate et pntate sit
 vno dno qd ppositiōis duax
 pponit vna hor ppat in
 hōre m sue dno hōre m sue
 dhrate et pntate sit
 vno dno qd ppositiōis duax
 pponit vna hor ppat in
 hōre m sue dno hōre m sue
 dhrate et pntate sit

Contradictio
 si a sub
 plura
 Quodammodo
 si p
 Alio p
 singulariter
 Quodammodo
 una s
 talis

Liber.

dictum. In qualibet propositione negativa cuius
 predicatum est terminus communis predicatur uni
 versale vniuersaliter sumptum. patet quia cuiuslibet
 propositionis negative predicatum si sit distribu
 bile distribuitur. sed terminus communis distribuitur est
 vniuersale vniuersaliter sumptum ut patuit ex pre
 cedenti dicto. Tercium dictum in propositione
 affirmatiua vera quandoque predicatur vniuersale
 vniuersaliter sumptum patet. quia istius propo
 sitionis tantum animal est homo predicatum distri
 buitur: quia infert istam vniuersalem: omnis homo
 est animal: in qua subiectum distribuitur: quod qui
 dem subiectum erat predicatum poris exclusiue. quia
 in ista exclusiua tantum animal est homo: istud
 predicatum homo distribuitur. Item in ista propo
 sitione omnis homo est ipsemet predicatum distri
 buitur saltim distributio sigillata. quia in propositione af
 firmatiua vera predicatur aliquando vniuersale
 vniuersaliter sumptum. Quartum dictum. Ad hoc
 quod aliquod predicatum predicetur vniuersaliter de sub
 iecto non oportet illi predicato addere signum vni
 uersale: sed subiecto. et hoc est quod inserebat
 aristoteles in passu palegato.

Conclusio responsalis tantum
 tres sunt species oppositionis formales. opposi
 tionum: patet satis ex dictis in secundo nobili.

Dubatur primo utrum con
 trarie repugnent in veritate tantum: et subcon
 trarie in falsitate tantum: contradictorie forma
 liter repugnent in veritate et in falsitate simul.
 Pro dubio est supponendum quod aristoteles in
 hoc secundo capitulo determinat de quadam pro
 prietate. propositionum oppositarum que vocat lex op
 positionum. et prinet quinque conclusiones. Prima
 conclusio tangit legem contrariarum. et est hec. Con
 trarie sunt vltis affirmatiua et vniuersalis ne
 gatiua. ut omnis homo est iustus. nullus homo est iu
 stus. ideo impossibile est eas esse veras simul.
 Secunda conclusio tangit legem subcontrariarum. et est
 hec. Subcontrarie possunt simul esse vere. ut quidam
 homo est albus: quidam homo non est albus: verum
 tamen aristoteles non nominat illam oppositionem
 subcontrariam: sed a boetio vocat oppositionem subcon
 trariam. Tertia conclusio tangit legem contradictori
 arum. et est hec. In contradictorijs tantum vniuersalium
 que singularium necesse est altera esse vera. et al
 tera esse falsa. ut fortis est albus: fortis non
 est albus: Et ex hoc textu possunt elici duo correla
 ria. Primum est quod quidam sunt contradictorie de sub
 iecto communi: et quidam sunt contradictorie de subiecto sin
 gulari. Secundum correlarium quod singularis affir
 matiua et singularis negatiua eorundem extremorum
 dicuntur. et ideo non est idem iudicium de ipsis

quantum ad oppositioem sic de p^{ri}mo et indefini
 tis: quibus venit oppositio subcontraria. Quar
 ta conclusio repetit legem subcontrariarum ut illa pro
 bet. et est hec. Subcontrarie sunt simul vere: sed
 repugnant in falsitate. Prima pars aristote
 les probat quatuor exemplis. Primum exemplum est
 istud. Iste sunt subcontrarie homo est albus: homo
 non est albus: et tamen sunt simul vere. ergo
 due subcontrarie possunt simul esse vere. Sec
 undum exemplum. Iste sunt subcontrarie homo
 est probus: homo non est probus: et tamen
 sunt simul vere. quod patet. quia iste sunt simul
 vere homo est probus: homo est turpis. sed ad
 istam homo est turpis sequitur ista homo non
 est probus. ergo iste due subcontrarie homo est pro
 bus homo non est probus stabunt simul in veritate.
 Tertium exemplum est istud: Iste sunt subcon
 trarie homo est pulcher: homo non est pulcher:
 et tamen sunt simul vere. quia iste simul stant
 homo est pulcher: et homo est sedus. sed ad istam
 homo est sedus sequitur ista homo non est pulcher.
 ergo iste simul stabunt homo est pulcher. homo non
 est pulcher. Quartum exemplum est istud: Iste
 subcontrariantur homo est: homo non est: et tamen
 sunt simul vere. quia iste due simul stant homo
 est: homo fit: sed ad istam homo fit. sequitur
 ista homo non est. quia quod fit non est. ergo iste due
 simul stabunt homo est: homo non est. Utrum
 tamen posset dici quod istud exemplum non po
 nitur pro quarto exemplo: sed ponitur tanquam pro
 batio premissi exempli: in quo dicebatur quod iste
 due sunt simul vere homo est albus: homo non
 est albus. patet. quia iste simul stant homo est
 albus: homo fit albus: sed ad istam homo
 fit albus: sequitur ista homo non est albus. quia
 quod fit non est. ergo iste due homo est albus
 homo non est albus erunt simul vere. Quarta
 conclusio remouet vnum dubium. dicitur est
 enim quod iste sunt simul vere: est homo albus:
 et non est homo albus. ideo possit aliquis cre
 dere quod etiam iste essent simul vere: est homo albus:
 et non est albus. quia ista oppositio non est homo albus
 videtur esse eadem et idem sunt cum ista non est albus.
 Hoc dubium remouet aristoteles dicens quod iste
 oppositioes non est homo albus: et non est albus: nec sunt
 eadem: nec idem significant: nec ex necessitate sunt
 simul vere. Utrum tamen extra textum potest dici quod ista
 oppositio non est homo albus: est distinguenda. quia vel in
 negatio cadit supra copulam et super illud quod sequitur
 eas: et sic ipsa equaliter de vi finis isti nemo est
 albus. Alio modo potest intelligi quod vtrum nega
 tionis cadat supra illud vbi est: non autem su
 pra illud terminum homo. et in hoc sensu dicit aris
 toteles quod ipsa non equaliter huic non est albus:

Nota. si due gna essent fit ve
 lue seque p ad dua pcedo sub
 fino essent fit vere: et luo
 ex vitate subalternare pced
 veritate subalternare. Et si fit
 vel pcedo de et angulo esse
 fit vel de due p dictione
 pcedo fit vel quod fit

lex gna
 prima gda

lex subgna
 gda gda

lex g ditione
 ista gda

Dei Hermenias.

quia ista nemo e alb° est vniuersalis negatiua. s; illa no est homo alb° est indefinita negatiua. Et huius confirmatio p't esse: qz antiqui ymaginabaf duas indefinitas diuerse qlitatis et eorunde extremoz esse p'dictoras: qbus volēs areftotiles p'dicere dicit ista indefinita negatiua s; no est ho alb°: no equaler isti v'li negatiue: nemo est albus. et ideo indefinita negatiua no p'dicat indefinite affirmatiue sibi opposita.

Dubitat'ur secūdo vtrū con. traditio sit maxia oppositio. Et v' qz no. qz maxia oppositio no includit in miori. s; oppositio p'ria infert et includit p'dictoria: q' oppositio p'ria est summa oppo z no p'dictio. Ad dubium respōdes p' quibz dicta. Primū dicit'z Lōtradioia cōplexa maxie repūgnāt. patet quia repūgnāt in veritate et falsitate: in qlitate et qnitate simul: qd nulli alioy oppositorum puenit. Lōtraria enī solū repūgnāt in veritate: qz possunt simul eē falsa. z subcōtraria repūgnant infalsitate tantū: qz possunt simul eē vera. Secundū dicit'. Lōtradioia incōplexa maxie repūgnant extēsiue. patz qz illa maxie repūgnant extēsiue q sub disiuictione sumpta verificāf de quocunqz pceptibili: siue sit ens siue no ens. sed ipsa copulatiue supra de vno conceptibili verificari possunt. s; cōtradioia sunt h'o mōi. nulla enim ratio conceptibilis potest altep p'dictorioy subterfugere 4. meiba. q' p'dictoria maxime repūgnāt extēsiue. Tertū dicit'. Lōtradioia maxime repūgnant intēsiue. patet qz illa dicuntur maxime repūgnant intēsiue q h'nt maxiam imp'possibilitatem ad esse simul in eodem. s; cōtradioia sunt huiusmōi: quia per nullā potentiam possunt de eodē verificari aut esse in eodem. Quartū dicit'. Lōtradioia maxime repūgnāt exclusiue. patet quia excludūt qdēunqz cōmune in quo conueniunt. in nullo enim cōmuni pueniunt p'dictoria. Quartum dicit'. Lōtradioia possunt maxime z minime repūgnare p'missiue et fundamentalis quia possunt fundari in maxime distantibus et etiam in hijs q minime differūt. sicut in his q differunt solum ex natura rei: vt sunt dissimilitudo et dissimilitudo. Et ad rationē in oppositum factam. r'idetur p' distinctionē. quia cōtraria possunt duplicif p'diderari. Uno modo p'scisse i sua ratione formalis p'scendente a quacunqz oppoe. et sic nec inferunt nec includūt cōtradioia. Alio modo possunt capi no p'scisse: sed permittiue: vt scilicet secum permittunt cōtradioia: et sic inferunt et includūt

contradictoria:

Dubitat'ur tertio vtrū vni?

affirmationis sit tantum vna negatio opposita. Pro solutione est supponendū q areftotiles in tertio capitulo determinat de vnitae et pluralitate propositionum oppositarz. Et intēdit quatuor p'clusiones. P'ria p'clusio est hec. Vni? affirmatiōis e vna negatiō sibi oppoita. patet qz negatiō debz illud idē negare qd affirmatiō affirmat. et etiā de eodem: siue illud idem sit v'le sumptū v'li: vel no v'li: siue sit singularē. q' vnius affirmatiōis est vna negatiō. Afficēdes patz. qz si negatiō negat aliud de eodē: vel idem de alio: tunc talis negatiō non erit oppoita tali affirmatiōi: s; erit ab ea diuersa. Secūdo pbat idē exēplarif in duob' spectibus oppositiōnis. P'rimo in oppositiōe p'ra dicioia per tria exēpla. P'rimū exēplum est quando subiectum tenet singularif. qz huic affirmatiōi fortes albus est: opponit' p'dictorie illa negatiō q est. fortes non est albus: Secūdum exēplum: huic affirmatiōi: omnis hō albus est: p'dictorie opponit' illa negatiō: no omnis homo albus est. Tertū exēplum. Isti affirmatiōi aliquis hō albus est: opponit' illa negatiō: nullus hō est albus. De subcōtrarijs dat vnum exēplum. qz illi affirmatiōi q est hō est albus: opponit' illa negatiō q est: hō no e albus. q' vni affirmatiōi vna est negatiō opposita. Postea epilogat ea q dicta sūt dicens qz exp'dictis patz qz oppoita'z p'positiōnum. Alie sunt cōtrarie z alie p'dictorie. q' h'c dēdo sbcōtraria incōtradioijs. patz etiā qz non in oib' oppoitis si vna e vera alia e fl'a: s; in aliquibus tm. Secūda p'clusio t'git dices affirmatiōis vni? et negatiōis vni?. et est hec. Affirmatiō z negatiō vna est illa q vni'z de vno f' siue v'le sumat v'li siue no v'li. vt ois hō alb° est: non ois hō alb° est: n° hō alb° e: qdam hō albus est: supposito qz albū f' vni. qz si no sceret vni: s; plura no eēt p'positio vna. Tertia p'clusio. Vni? qd sit enuntiatō p'les et e hec. Enuntiatō in q ponit termin' equo' ipo' ad significadū diuersa ex qb' no fit vni e p'positio p'les et no vna. patz qz si hoc nomē tunica imponat ad significadū hoiez z equū: tūc ista p'positio tunica est alba no e vna s; p'les: qd p'z qz casu stāte nihil refert dicere q tunica est alba vel q hō est alb° z equ° est alb°. sed iste multa f' et no sūt vna p'positio. s; plures: eo q equ° et hō no sunt aliqd vni. q' ista p'positio tunica est alba: no erit ppō vna. s; plures. Quarta p'clusio (q est correlaria) est hec. In his affirmatiōibus et negatiōibus in qbus po'

... in illa affirmatione dicitur... illa affirmatiōis est vna negatiō... v'li siue no v'li... sumat v'li siue no v'li... no omnis hō alb° est...

v'li g'o... no e v'li... ma

v'li g'o... no e v'li... ma

... non e v'li...

v'li g'o

ntur terminus equocus no est necesse altera ptem esse vera et altera pte esse falsa. qd pos set sic pbari quia negato poterit alio negare qd affirmato no affirmavit. Extra textu potest ad dubius responderi p vna distinctioe. qz vel intelligit de oppositoe dicitoria: vt sit sensus qz vni affirmatois est vna negato sibi dicitorie opposita. et iste sensus est verus: s; no e de me te aristotilis qui dicit ppositioe probat in subcorarijs vt patuit. Alio mo potest intelli gi in eode genere oppositiois vt sit sensus qz vniuersali affirmatie tantu pbariat vt is nega tiua: z piculari affirmatie tantu sbcorariatur picularis negatiua: vniuersali vero negatiue tantu dicit picularis affirmatia: et iste sensus est verus et de me te aristotilis.

Ad rationes ante opposituz
Ad pnam partz solutio in pmo notabili. Ad secuda. Et ad pbarioe minoris rudes disting uedo antecedes et pseques. qz hec determina tio p eodem tpe vel simul pr determinare hoc vbu; pnt: et sic pce asis et pns: sicut bene p bar argumetuz. Alio mo potest determinare h verbum esse: et sic anis qz pns sut false. Ad tertiam negaf minor. Et ad pbarioe p pma pte de qz ta azin qz ho recte iudicat: s; tamez no seqt qz iste due dicitorie sint simul vere: h tribul est sapidus: et hic tribul no est sapidus qz azinus no iudicat qz hic tribul sit sapidus. simpliciter: s; qz sit sapidus sibi: et illud iuditiu est veruz. s; etiam canis iudicat qz h tribul no est sapidus sibi: io fugit illu. s; ho p apparen tia iudicat qz iste tribul est sapidus azino et per expientia iudicat qz no est sapidus sibi: et hoc totu est veru. nec ex istis rectis iuditijs pr hri: nisi qz ille due sunt simul vere: iste tribul est sapidus azino: et iste tribul no est sapidus hoi qz no dicit vt clare patz. Ad pbarioe scde p tis minoris qz p qz iste due sint simul false: ego dico falsuz: ego no dico falsu: de qz affir matia est falsa casu stante: qz expollet isti: ego dico aliqd s; aliud ab isto ego dico falsu q est falsa. s; sua negatiua: scz ista: ego no dico falsuz. est vera. qz expollet isti vere ego no dico aliud falsu ab hoc falso. Et hoc totuz pfirmat p tale regula qz termino miqz pr sup ponere p toto cui est ps. ideo hec ditio falsu no potest supponere p ista tota ppositioe ego dico falsu: s; supponit p vna alia ppositione falsa. Aliis respodet p quinq; dicta. Primuz dictu. Omnis ppositio falsificas seipam est falsa. patet qz ad veritate copulatie regit ve ritas omniu suaz partiu: s; impossibile e ista duo pdicata verum et falsum copulatie supra

verificari de eade ppositioe. qz ppositio sig nificans se esse vera et falsam est falsa ex quo no potest ee ita sic p ipsa significat. s; sola p positio significas se ee veraz et se ee falsaz de seipaz falsificare. qz omnis ppositio falsificas se ipaz ee falsa. Secudu dictu. Ista ppositio ego dico falsu habz duplex significatu. vnuz materiale. et aliud psecuti. Significatu ma teriale est illud qz habz ppositio ex bitudine suoz terminoz. Sz frum psecuti est illud sig nificatu qd in bona psequetia inferit sequi ex materiali p ppositiois. Tertiu dictu. hec p positio ego dico falsu s; se esse vera et se esse falsaz: pmi patz qz cu sit affirmatia ex sua sig nificatioe materiali siue gnali significat ita ee sic p eam significat. sed ita ee sic p ppositioe significat est ipaz ppositioe esse vera. qz illa p positio ego dico falsum s; se esse vera. Sed qz significet se esse falsu patz. qz de significa to psecutiuo significat se ipaz esse falsaz. nam bene sequit hec ppositio ego dico falsu e ve ra. qz ita est sicut p ipaz significat: et vltra ita e sic p ipaz significat: z significat p ipaz me di cere falsum. qz veru est me dicere falsum. mo nihil dico nisi istam ppositioe ego dico falsu qz ista est falsa: et p psequens sequit ad ipaz esse vera: z ipaz ee falsaz. Ex quo inferit qz h ppositio ego dico falsum est vna ppositio in solubilis falsificans seipam. et ideo est falsa. Quatu dictu. Ista ppositio negatiua ego no dico falsum: non est dicitoria istius affirma tiue: ego dico falsum. patz pmo. qz est simul falsa cu sua affirmatiua: vt facillie posset pro bari sicut de pceden. patet scdo. supposito qz ista ppositio affirmatiua: ego dico falsum sig nificet p illaz literam a: et ista negatiua ego no dico falsu significet p b: tunc sic ar. A sig nificat seipsu esse falsum: vt pus pbari est: z b. significat b no esse falsum: vt similie pba retur. qz no dicitur. tenez pna qz dicitio est af firmatio et negatio e de; de eode. s; in affir matiua affirmat hec pdicatum ee falsu de a: et in negatiua neget illud ide pdicatu de b. qz non affirmet et neget ides de eode. Quintu dictu. Contradictoria isti affirmatie ego dico falsu: est ista: no ego dico falsu: pur illa nega tio no fert sup tota ppositioe. patet ista affir matiua ego dico falsu expollet isti ppositioi metali copulatie: scz veru est me dicere falsuz et falsu est me dicere veru. mo copulatie pdi cit vna distinctia de trib; pdicib; . s; ista: no ego dico falsu: equalet vni distinctiue mentali de tribus pdicentibus: scz isti: falsum est me dicere falsuz: vel veruz est me dicere falsuz: z p

152

152

Dei Hermenias.

consequens ipsa contradicit priori affirmatiue. Et eo firmat qz affirmatiua est falsa: s; ista negatiua est vera: et possunt simul esse vere vel false. g; contradicunt.)

Queritur sexto. Vtrū aliqua

ppositio singularis de futuro ptingenti sit determinate vera vel falsa. Et ar^o pmo qz sic. qz hec est determinate vera diēs iudicij erit: sol ouietur cras. et tamē sunt de futuro ptingenti q; Secūdo ar^o hec est necessaria. Omne futurū ptingens est futurū: cū idē p̄dicet de se ipso. g; p̄t modificari mō necessitatis: et sic ista erit vera. omne futurū ptingens necessario est futurum. s; illud qd̄ necessario est futurū euenit et de necessitate. g; omne futurū ptingens de necessitate eueniet: et p̄ p̄ns ppositio q̄ est de futuro ptingenti ē determinate vera. Tertio sic. Deus eq̄ determinate pgnoscat futurū ptingēs sic p̄sens et futurū. g; futurum ptingens est eq̄ determinatū ad esse verū sic p̄sens vel p̄teritū: et p̄sequēs aliq̄ ppositio de futuro ptingenti ē determinate vera. An̄s patz qz fm̄ augustini sup̄ genisi: deus nō nouit alif̄ facta q̄s fienda. s; certū est qz de^o facta pgnoscat determinate sic sunt vel fuerūt. g; et determinate pgnoscat fienda. P̄tia psequētia declarat: qz illud qd̄ nō est determinate verū nec falsū nō est ab aliquo intellectu determinate sci^o vel pgnosciibile. g; si futurū ptingēs sit a deo determinate scitum sequit qz erit determinate verū vel falsum. In oppositum est aristoteles.

Sciendum primo qz pro de

claratōe terminōz ponit quinq; distinctiōes. Prima est. ppositiōnū alia est de subiecto vlti: et alia est de subiecto singulari. Secūda distinctiō. ppositiōnū qdam sūt de p̄senti: qrum copula est p̄sens ipis nō ampliata. Alie sūt de p̄terito qz copula ē p̄teriti ipis. z alie de futuro qrum copula est futuri ipis. Tertia distinctiō ppositiōnū qdam sūt necessarie: qdam impossi-biles: et qdam ptingētes. Unde illa ppositio d̄ necessaria ē significatū nō potest nō esse: siue que nō p̄t esse falsa. Et illa d̄ impossibili- lis ē significatū nō p̄t esse: seu que nō p̄t esse vera. Illa vero d̄ ptingēs cui^o significatū p̄t esse et nō esse. Et quo seq̄ qz illa ppositio est singularis de futuro ptingenti cui^o subiectum est termin^o singularis z copula est futuri ipis: et cui^o significatū p̄t fore et nō fore. Quarta distinctiō. Aliq̄ ppositio p̄t dici determinate vera triplicif. Uno mō p̄t illa dicitō determinate excludit falsitatē et possibilitatē ad ipsas p̄ q;

libet tpe: et sic illa est determinate vera qz sic erit vera qz p nullo tpe p̄t esse fl'a: sic ē ppositio necessaria. Secūdo mō p̄t dici determinate vera p̄t determinate excludit falsi^o z possibilitatem ad ipsas falsitatē: nō simplicif p̄t tpe: s; p̄ illo instāti p̄ quo est vera. et sic illa ppositio est determinate vera qz sic est vera qz p̄ illo tpe p̄ quo est vera nō potest esse fl'a: cui^o mōi est ppositio ptingēs de p̄nti. Tertio mō d̄: ppositio determinate vera p̄t determinate excludit falsitatē: s; nō potest ad falsitatē: etiā in instāti p̄ quo ipsa est vera. et sic illa ppositio est determinate vera qz sic est vera qz nō est fl'a: licz possit esse fl'a p̄ eo tpe p̄ q̄ est vera. s; illa ē determinate fl'a qz sic ē fl'a qz nō ē vera licz possit esse vera pro illo tpe pro q̄ ē falsa. Et q̄ inferuntur tria correlaria: p̄mū qz ois p̄d̄ ē determinate vera vel falsa h̄ vltio mō. patz qz nisi sic seq̄ ref qz esset aliq̄ ppositio q̄ nō esset vera nec falsa qd̄ est falsū. Secūdu correlariū. nō omnis ppositio est determinate vera vel falsa p̄mo vel secūdo modo. qz alif̄ nulla ppositio esset simplicif ptingēs ad vtrūlibet. Tertiu correlariū. Omnis ppositio singularis de futuro ptingenti ē determinate vera vltio mō: z nō p̄mo mō aut secūdo. Quarta distinctiō: Illa ppositio: nō est necesse infuturis ptingentib^o alterā determinate esse verā vel falsam p̄t h̄re triplicē sensū. Unus est sens^o qm̄ aq̄libet p̄t distiūcti remouet necessitas: et sic est sens^o qz infuturis ptingentibus vna ps nō est necessaria vera nec necessario falsa: et sic est vera. qz q̄libet pars est ptingent vera vel falsa. Secūdus sensus attendit fm̄ qz necessitas negat a tota distiūctia: vt sit sens^o: hec distiūctia nō est necessaria: infuturis ptingentib^o altera ps ē vera vel ipsa est falsa. Tertius sensus est pro vt negat necessitas a ppositiōe kathegorica de distiūctio extremo: et tunc est sensus: hec kathegorica nō est necessaria: altera pars est vera vel falsa: et sic iste sensus est falsus.

Sciendum secūdo. qz in hoc

quarto capitulo ingrit philosoph^o in quibus ppositiōibus est determinate veritas vel falsitas. et p̄tinet duas p̄es principales. In qrum p̄ma ingrit disputatiōe intenu. et intenuit tres cōclusiones. Prima cōclusio est hec. In omnibus p̄dictorijz de p̄senti et p̄terito necesse est vna p̄em determinate esse verā et alteram esse falsam: siue sit de subiecto singulari siue de subiecto vniuersali. tamē infubcōtrarijs h̄ non est necesse. sicut probatum est p̄us. Secūda cōclusio in cōtradictorijz singularibus de futuro ptingenti nō est necesse alteraz p̄e

p̄m p̄to
Secūda p̄to

uno sic fua quod ppe p ad ee flaz q abby dia tpe et hōt
 ppe p sic fua qd ppe pē fuent vā impjē. p ad ee pafad
 ppe p sic fua qd ppe pē fuent vā impjē. p ad ee pafad
 ppe p sic fua qd ppe pē fuent vā impjē. p ad ee pafad
 ppe p sic fua qd ppe pē fuent vā impjē. p ad ee pafad

Libert

Handwritten marginal notes on the left side of the page, including phrases like 'De necessitate', 'De contingentia', and 'De veritate'.

esse determinate veras; et altera; falsas. pbat
 duabus rōibus. Prima ratio est ista. q: si ois
 affirmatio vel negatio de futuro ptingenti sit
 determinate vera vel falsa: sequet q oia de ne
 cessitate eueniret. p̄is est falsus. q et asis. p̄is
 patet casu posito q aliquis hō dicat aliqd fu
 turū: puta q sortes currat: et alius dicat hō nō
 esse futurū: puta q sortes nō currat: tūc sic a
 q: si omis affirmatio vel negatio de futuro cō
 tingenti sit determinate vera vel falsa: necesse ē
 alteri illoꝝ determinate dicere verū et nō verū
 q: q accipiūt duo dīctoria q non p̄ingit s̄
 esse vera: et si alī illoꝝ dicat verū determinate
 te: tūc necesse est sic esse vel nō sic ēē sicut s̄ il
 le qui dicit determinate verū: et p̄sequēs illō
 de necessitate eueniet. Hanc p̄sequētā pbat
 aristoteles p simile in illis de p̄sentī. q: si verū
 est dicere albū esse: tūc necesse est albū esse:
 et si verū est dicere q album nō est: tūc nec
 cesse est albū nō ēē: et eōtra. vt si est album
 verū est affirmare albū ēē: et si nō est albū er
 am verū est negare albū non esse: et si nō est
 album tūc ille qui affirmat albus esse mēis
 et si affirmās album esse mentitur q a simili si
 alter illoꝝ determinate verū dicit: tūc al
 terum illoꝝ dīctorum necessario erit verum: et
 sic omnia de necessitate eueniēt. et si omnia
 de necessitate euenient sequitur q nihil fiet a
 casu aut ad vtrūlibet. Illud enim fit ad vtrū
 libet qd non magis est determinatum ad esse
 q̄ ad non ēē: puta quod non magis se habet
 vt fiat quam vt non fiat: sed cum necesse sit il
 lum qui affirmat vel illum qui negat dicere
 verum: sequitur q res erit determinate ad ēē
 vel non esse. Secūda ratio si omnis affirma
 tio vel negatio est determinate vera vel falsa
 sequeret q de illo qd nunc ē album semper
 fuit verum dicere determinate q b erit albus
 et si sic non potuit non fieri albi: et si non po
 tuit nō fieri album tūc impossibile fuit ipsū
 non fieri album: et si impossibile fuit ipsū
 nō fieri album: sequitur q necesse fuit ipsū
 fieri album: et per consequens si omnis af
 firmatio vel negatio sit determinate vera vel
 falsa sequeret q omnia q sunt futura necē ē
 fieri: et de necessitate eueniēt: et sic nihil fiet
 ad vtrūlibet neq; a casu. quia illud qd fit a
 casu non fit ex necessitate. Tercia conclusio.
 In propositionib; cōtradictōis necē est alte
 ram partē ēē veram. nec potest dici q neutra
 sit vera. pbat̄ur duabus rationib;. Prima est
 hec. quia si affirmatio sit falsa: negatio eius
 erit vera. et si negatio sit falsa: tūc sua affir
 matio erit vera q. Secūda ratio: quia si neu

tra ēē vera tolleretur contingens ad vtrūli
 ber. Nam si verum est dicere determinate q
 aliquid est album: oportet ipsum ēē album: et
 si verum est dicere q aliquid sit magnum: o
 portet ipsum ēē magnum: et si erit cras verū
 dicere q est album etiam cras erit albus: et si
 cras erit verum dicere q sit magnum tūc ipm
 erit cras; magnum. ergo si verū est q ne
 q; erit neq; non erit oportebit ipsum neq; ēē
 neq; non ēē: qd est contra rationem cōtingē
 tis ad vtrūlibet qd est indifferēs ad hoc q
 possit fieri vel non fieri. vt nauale bellum nō
 oportet fieri nec non fieri. Ex quibus conclu
 dit aristoteles q si in cōtradictōis de futu
 ro cōtingenti siue sint de subiecto vniuersali
 siue singulare necesse sit alteram p̄em deter
 minate ēē veram et alteram determinate fal
 sam: sequit q nihil erit ad vtrūlibet: s; oia
 fiunt vel erunt ex necessitate: et p̄ consequēs
 non oportebit nos neq; cōsiliari neq; negoti
 ari: eo q cōsilia fiunt de his q possunt aliter
 se habere: siue etiam laboremus ad hoc q e
 ueniat aliquid: siue non laboremus: cū nunq;
 propter nostrum laborare fiat aliquid: cū oia
 sint ex se determinate ad sic fieri vel non fieri

Sciendū tertio q̄ circa hūc.
 tertium incidit tres difficultates. Prima ē
 Utrum consequentia quaz facit aristoteles in
 secūda ratione probante primam cōclusionem
 sit bona: q est hec: si omnis affirmatio vel ne
 gatio ēē determinate vera vel falsa sequeret
 q de illo qd nec est album semper fuit verū
 dicere hoc erit album. Et videtur q non. quia
 licet de eo qd nunc est albus fuerit prius intē
 pore p̄terito propinquo p̄sentī nunc verū
 dicere hoc erit album: non tamen oportet q
 in toto tempore p̄terito semper fuerit verū
 dicere hoc erit album. Ad difficultate; respo
 detur q p̄dicta consequentia est bona. Et ad
 cauillationē; contra factam responderet aristo
 teles q siue ante millesimum annum dictum
 fuerit q hoc erit album siue in tempore p̄teri
 to propinquo p̄sentī nunc hoc idē fuerit di
 ctum nihil refert: q; propter tempus non mu
 tatur veritas p̄positōis: sed est eadem semp
 quocunq; vel in quocunq; tempore proferat
 Secūda difficultas. Utrum bene sequatur
 omnis affirmatio vel negatio est determina
 te vera vel falsa q illaz duarum contradictō
 riarum sortes curret sortes non curret altera ē
 determinate vera necario. Et vi q sic q hūc
 consequentiam facit aristoteles in prima rati
 one probante primaz cōclusionem. Et videt

Handwritten marginal notes at the bottom left, including 'Tercia conclusio' and 'In propositionibus'.

Dei Hermenias.

eniam q̄ non quia licet postquam iste due cō
tradictorie sunt formate sit necesse alteram de
terminare eē veram et alteram falsam: tamen
antequam fuissent prolata non erat necesse al
teram determinate esse veram et alteram fal
sam. Ad difficultatem respondetur affirmatē
Et ad cavillationez in oppositū factā respō
det aristoteles q̄ ad veritatem vel falsitatem
illarū p̄positionū nihil refert si aliquis affir
mauerit vel negauerit eas. qz res eodē modo
se habent siue iste affirmauerit siue iste nega
uerit. non enim p̄pter nostrum affirmare vel
negare erit res vel non erit: nec etiam refert
si aliquis affirmauerit siue negauerit in mi
lesimum magis q̄ in quantolibz tpe. Tertia
difficultas. Utrum incouentia ad q̄ deducit
dualitates p̄bantes p̄mam p̄clusionem sint
falsa et impossibilia: scilz qz omnia futura de
necessitate euenirēt: et qz nihil fieret ad vtrū
libet neqz a casu. Rūdet aristoteles qz sic con
firmando per duas rationes. Prima ratio. qz
nos sumus p̄ncipium multoz effectuz p̄ nos
strum consilium et p̄ nostram negotiatioez. q̄
non omnia de necessitate eueniunt. consequē
tia tenet. qz consiliū non est de eo qd necessa
rio. ē s; qd p̄tingent euenit. antecedens capit a
restoriles p̄ncipio: quo sublato tollitur tot
ordo conuersatiōis humane. Secunda ratio
quia multa sunt q̄ non semp actu sunt: ymmo
possunt esse et nō esse: fieri et nō fieri. vt pos
sibile est hanc vestem excidi et non excidi:
quia licet sit impossibile ipam excidi: non tñ
exciditur sed prius exteri. i. veritate corru
pitur. similiter possibile est eam excidi. quia
non esset possibile eam prius exteri non esset
possibile eam excidi. q̄ non omnia de necessi
tate eueniunt: sed qdam sunt ad vtrumlibz q̄
sunt magis determinata ad esse q̄ ad non eē
et qdam sunt vt impluribz: sicut cōtingentia
nata. Alia vō p̄tingunt vt impaurioribz: sicut
cōtingentia rara. Et quo potest elici qz tri^z ē p̄
tingens scz p̄tingens natū: p̄tingens rarū: et
contingēs ad vtrumlibet.

Conclusio responsalis qz li
cet aliqua p̄positio de futuro p̄tingenti sub dis
tinctione ad suā oppositā sit vera vel falsa: nul
la tamē est determinate vera vel falsa. prima
p̄sp̄tabit in secūdo dubio sequeri: et secūda
p̄sp̄tabit ex declaratione habita in secūdo no
tabili:

Dubitatū primo vtrūz ali
qua p̄positio de futuro p̄tingenti sit aliquatē
determinata antequā ponat in eē. Ad dubiū

respondet p̄ tres distinctōes et quatuor dicta
Prima distinctio est hec. Du^z est indetermi
natō. qdam est se tenēs ex p̄te cause. et alia ē
se tenens ex p̄te effectus. Secūda distinctio
Duplex ē indeterminatio se tenens ex p̄te cau
se. quedam est de in esse: et illa est quedam
indeterminatio q̄ causa est indeterminata ad
agere et ad non agere. Et ista indetermina
tio de in esse: quia respicit extrema de inesse
Sed alia est indeterminatio de possibili: qua
s; causa est indeterminata ad posse agere et
ad non agere: et vocatur hec indeterminatio
de possibili. quia respicit extrema de possibi
li: siue vt sunt possibilis. Tertia distinctio.
Indeterminatio se tenens ex parte effectus ē
duplex qdam est indeterminatio de inesse: q̄
effectus est indeterminatus ad produci. Alia
ē indeterminatio de possibili: q̄ effectus est in
determinatus ad posse produci et ad posse nō
produci. Et consimiliter poss; distingui de de
terminatione sicut de indeterminatione: qz q̄
dam est determinatio se tenens ex parte cau
se: et qdam est se tenens ex parte effectus: et
ex parte vtriusqz scilic; tam ex parte cause q̄
ex parte effectus: potest etiam distingui qz q̄
dam est de in esse: et alia de possibili. Et hec
distinctiones sunt satis note ex precedentibz
Et est aduertendum qz determinatio de in eē
posterior est illade possibili. sicut agere ē p̄
terius ad posse agere. Primum dictum. qz
libet effectus contingens antequā ponatur
inesse est determinatō determinatione de inesse
sic qz ista est vera: antecristus erit antequā
in esse producat antecristus. patet qz nihil
est scitum nisi fm qz est verum. ergo nihil est
determinate scitum nisi sit determinate veruz
sed deus scit determinate antecristum fore. q̄
ista est determinate vera: antecristus erit. Ad
noz patet quia si deus non cognosceret def
minate sed tantum indeterminate et subdistū
tione futura contingentia sequeret qz ita cer
ta; notitiam de futuris contingentibus posse
mus habere sicut deus h; consequens est fal
sum. patet tamen consequentia quia de quo
cunqz futuro contingenti nos scimus sub dis
tinctione qz erit vel non erit. Et confirmatur
quia homo agens per electionem prius de
terminat illud qz ponat in esse. sed tale est fu
turum contingens. ergo de futuro contingen
ti non repungnat esse determinatum anteq̄
ponatur in esse. Tertia dictum. Nullus
effectus contingens est determinatus deter
minatione de possibili: sed est indeterminatō
patet quia illud qd potest fieri et non fieri: eē

et non esse est indeterminatum indeterminatione de possibili. sed quilibet effectus contingens est huiusmodi. dicitur enim contingens quod potest esse et non esse. sicut voluntas quando vult tunc est ibi determinatio de inesse. quia ita vult et elicit actum volendi quoniam non elicit actum nolendi sibi oppositum: et non stante illa determinatione voluntas potest velle et non velle: cum sit libera. ergo est indeterminata de possibili: licet fuerit determinata de inesse. Et si obiciatur per aristotilem in textu ubi vult quod in propositionibus de futuro contingenti non est determinata veritas: Respondet quod licet determinate non possimus agnoscere quod sit illa pars quod debet evenire: tunc ab aliquo intellectu est illa pars determinate agnoscibilis. Non licet tale futurum contingens quo ad nos sit indeterminatum: tamen in se est equaliter determinatum. Secundum dictum. Causa contingens distinguitur a causa necessaria in hoc quod causa contingens est indeterminata ad effectum indeterminatione de possibili: puta ad posse agere et ad posse non agere: tamen potest esse determinata determinatione de inesse: quia vel talis causa agit: et tunc est determinata ad agendum: vel ipsa non agit et tunc ipsa est determinata ad non agendum. Sed causa necessaria est determinata determinatione de inesse et de possibili. quia necessario agit et non potest non agere. Quartum dictum. quod in determinatione de possibili stant prescise contingencia: quia in illo ista prescise contingencia quod prescise posito ponitur tota ratio contingentie sed posita in determinatione de possibili ponitur tota ratio contingentie ergo etc. Ad hoc patet quia contingens est quod potest esse et non esse: ista autem pertinent ad determinationes de possibili.

Dubitarur secundo Vtrum.

sicut res se habet ad esse vel non esse. sic se habeat oratio formata de re ad veritatem vel falsitatem. per cuius solutionem est supponendum quod in hac secunda parte principali huius capituli determinat aristoteles veritatem questionis per motum. et intendit tres conclusiones. Prima conclusio est hec. quod res simpliciter et absolute non sunt necessarie simpliciter: sed ex suppositione. patet quod omne quod est quando est necesse est esse: et omne quod non est quando non est necesse est non esse: non tamen omne quod est necesse est esse: nec omne quod non est necesse est non esse. quia non est id aliquid necessario esse quando est: et aliquid esse necessario simpliciter. Similiter non est idem aliquid necessario non esse quando non est: et

simpliciter necessario non esse: et illius propositionis posset extra textum assignari talis ratio. quia impossibile est idem simul esse et non esse. et ideo quando aliquid est. impossibile est idem simul esse et non esse. ergo quam diu est necesse est ipsum esse. Similiter si aliquid non sit: tunc quam diu non est impossibile est ipsum esse: et per consequens necesse est ipsum non esse quam diu non est. quia impossibile non est necesse equaliter. Secunda conclusio. Res comparata ad suum oppositum non habet necessitatem essentialiter simpliciter: sed sub distinctione ad suum oppositum: patet quia de quolibet necesse est quod sit vel non sit: vel quod sit futurum vel non futurum: licet neutrum seorsum sumptum sit necessarium determinate. ut non est necessarium navale bellum fore cras: vel non fore cras capiendo utrumque eorum. diversimodum. quia talis veritas pertinet ad necessitatem absolutam: tamen sub distinctione unius ad alterum necesse est navale bellum fore cras: vel non fore cras. quia hoc pertinet ad necessitatem distinctam. Tertia conclusio. Sicut res se habet ad esse: ita se habent orationes de rebus ad veritatem patet quia sicut sunt quedam res que non sunt determinate ad esse. cuiusmodi sunt orationes que non sunt determinate ad veritatem et falsitatem: cuiusmodi sunt propositiones de futuro contingenti: similiter sicut sunt quedam res que non semper sunt nec semper non sunt sed una est sub distinctione ad aliam: ita sunt aliquae contradictiones in quibus necesse est alteram partem esse veram vel falsam: scilicet hanc vel illam: non tamen necesse est hanc partem determinate esse veram et alteram falsam. Ex predictis inferunt duo correlaria. Primum est quod non est necesse in omnibus contradictionibus unam partem determinatam esse veram et aliam partem determinatam esse falsam. Secundum correlarium quod non est simile de contradictionibus que sunt de futuro contingenti sicut de illis que sunt de presenti. Ex quibus omnibus patet determinatio veritatis questionis in principio huius capituli. **Dubitarur tertio: Vtrum ista:** propositio sit vera: omne quod est quando est necesse est esse. respondeo per unam distinctionem: quod hec dictio quando potest dupliciter accipi. Uno modo adverbialiter. Alio modo praeiudicialiter: ut scilicet equaliter huic praeiudicio sit: sic patet per boetium primo libro de filio primo propositio: ubi dicit quod ita potest fieri propositio praeiudicialiter cum hac dictione cum sit cum hoc dictione si. nam et ista propositio cum hoc est aialis est conditionalis: sicut ista si homo est: animal est: et sunt eiusdem potestatis. Patet consequentia quia idem

Prima conclusio
Principium

Coma

Perihermenias

est iudicium de hac dictione quoniam: sicut de hac dictione cum. Et de hoc secundo membro distinctionis predicte ponunt tres distinctiones. Prima distinctio. Si hec dicitio quoniam teneatur conditionaliter tunc propositio est duplex: quia potest esse propositio hypothetica conditionalis: vel categorica de conditionali extremo. Secunda distinctio. Si dicta propositio sit conditionalis adhuc est duplex: eo quod necesse potest determinare consequentiam et dicere necessitate preterita: et sic est vera. quia sensus est hec propositio est necessaria. Omne quod est est: si ipsum est. Uel potest denotare necessitate preterita: et sic est falsa: quia sensus est: Omne quod est: si est de necessitate est. Tertia distinctio. Si dicta propositio fuerit de conditionali extremo est duplex: quia vel potest esse de conditionali extremo predicato. et sic est vera: quia sensus est: De quocumque verum est dicere quod est: De illo verum est dicere quod necessario est si est. Uel potest esse de conditionali subiecto: et sic est falsa: et sensus. De quocumque verum est dicere quod est si est: de illo verum est dicere quod ipsum necessario est. Sed si hec dicitio quoniam teneatur adverbialiter. Tunc respondetur ad dubium per tres distinctiones. Prima est hec. Predicta propositio potest dupliciter capi. Uno modo in sensu composito: et sic est vera: et est sensus: hec est necessaria. Omne quod est quoniam est. Alio modo potest capi in sensu diuiso. Pro quo ponitur secunda distinctio et est hec: Hec propositio capta in sensu diuiso est duplex: quia vel est temporalis equipollens huic copulatiue omne quod est. Aliquando est: et omne tale cum est necesse est esse: et sic ipsa est falsa. quia secunda pars eius est falsa. Uel potest esse categorica de temporali extremo: et tunc ponitur tertia distinctio: et est hec. Si dicta propositio fuerit categorica de temporali extremo adhuc est duplex: quia vel potest esse de temporali subiecto et sic hoc totum omne quod est quoniam est: se tenet a parte subiecti: et de eo denotatur verificari istud verbum esse cum modo necessitatis: et sic est falsa. Uel potest esse de temporali preterito: et tunc hoc totum quod est: dicitur esse subiectum: et totum residuum se tenet a parte predicati. et sic item est falsa. quia bene sequitur: omne quod est de necessitate est quoniam est. sed sortes est. quia sortes de necessitate est quoniam est. conclusio est falsa: quia aliqua premissarii: Non minorum maior est propositum. Quod autem conclusio sit falsa patet: quia hec est falsa: hec propositio est necessaria sortes quoniam est: est. quia et hec sortes de necessitate est quoniam est. Consequenter tenet: quia si propositio modalis cuius subiectum est precise terminus singularis sit falsa in sensu composito erit etiam falsa in sensu diuiso. quia si ista proposi-

tio in sensu composito sit falsa. scilicet hec propositio est necessaria: sortes est quoniam est: si res sua cor respondens de sensu diuiso erit falsa. scilicet ista sortes de necessitate est quoniam est. Uel a quibusdam conceditur vera ista propositio: Omne quod est de necessitate est quoniam est.

Ad rationes ante oppositum

Ad primam dicitur quod ista propositio: Dies iudicij erit: est determinate vera et necessaria: non simpliciter et absolute: sed supposita reuelatione prescientis. sed ista propositio: sol orietur cras simpliciter ponentium mundum esse eternum est vera et necessaria: non simpliciter est contingens et non est vera determinate nisi penes tertium modum. Potest enim sol oriri cras et non oriri. Ad secundam dicitur quod ista propositio: De futuro contingens necessario est futurum potest capi in sensu composito: ut sit sensus: Hec propositio est necessaria: Omne futurum est futurum: et sic est vera. Uel potest capi in sensu diuiso: ut sit sensus: De quocumque verum est dicere quod est futurum. de illo verum est dicere quod ipsum de necessitate est futurum: et sic est falsa. Ad tertiam dicitur quod aliquod futurum contingens licet sit determinatum determinatione de inesse: non tamen est determinatum determinatione de compossibilitate: ut patet in primo dubio.

Finis primi.

15

Quidam dicitur...
vno dicitur...
vno dicitur...
vno dicitur...

Irea secundus peri hermeni
as Queritur primo vtruz a
negatia ad affirmatiua predicato variato pe
nes finiti z infinitum sit bona pna. Et arguit
primo p primam parte: qz negatiua no e causa
illatiōis affirmatiue q ex negatiua no sequit
affirmatiua. Antecedes piz per are^{lem} p prio
ru: vbi vult q ex puris negatiuis nihil sequi
tur. sed si ex negatiua debeat sequi conclusio
sibi addi vna pmissa affirmatiua: q negatiua
no pot esse ca totalis inferendi aliqua conclu
sione. Et pfirmatur: qz propositio negatia ni
hil ponit sed affirmatiua aliq ponit. Ado ex
nibilo no sequit aliqd. q ex negatiua no seq
tur affirmatiua. Secdo sic p^{am} parte: qz no
sequitur ho fuit no alb q homo no fuit alb:
qz ahs pot esse vey pnte exstete falso. Pona
tur eni q fortes heri fuerit niger z p dicit al
bus: tuc hec est vera ho fuit no alb: z hec est
falsa ho no fuit albus. In oppositu e are^{lem}.

Sciendum primo qz pro de
claratione terminoz ponunt due distinctōes
z duo dicta. Prima distinctio e h. Duplex
est propositio. Queda e de subiecto finiti: z e
illa cuius subiectu e terminu finit. Alia est de
subiecto infinito: z e illa cui subiectu est ter
minu infinitu. Secda distinctio. Propositio
num quedā sunt de pdicato finiti: z sunt ille
quaru predicata sunt termini finiti. Alie sunt
de predicato infinito: z sunt ille quaz totale p
dicatum e terminu infinitu. Ex q sequit qz ille
no sunt de predicato infinito: fortes videt no
equu: in secana sunt no pisces: fortes pot non
currere: z lapis est lignu no albu. qz in oibus
istis totale predicatu non e infinitu. Pri
mu dictum: qz propositio affirmatiua z pposi
tio negatiua de eisdē extremis z eadē copula
differunt abinuicē ex pte dispositiōis copule:
qz in ppositione affirmatiua temp importa

tū p co^{lam} no distribuit: s; in neg^o idē tps im
portatu p co^{lam} distribuit rōe negationis: qz
ista ppō: fortes fuit alb^o egpoller isti. fortes i
aliq pte tps pteriti fuit alb^o. s; ista: fortes non
fuit alb^o eg^{lem} isti: fortes in nulla pte tps pte
riti fuit alb^o. Et q se^o q arguen^o ab affir^o ad
neg^{am} cauedū e q no arguat a no distribu
to ad distributu ex pte tps ipoztal. p co^{lam}.

Sciōm dictū. Ad veritatē tituli qōis requir
ritas 4° aliaz ppo^m. Pna ab affirmatiua de
p^o finito ad negatiua: de p^o infinito e bōa
pna. Secda ppō: ab affir^o de p^o infinito ad
neg^{am} de p^o finito est bōa pna. Tertia ppō
a negatiua de p^o finito ad affir^{am} de p^o i
finito e bona pna. Quarta ppō: a negatiua de
p^o infinito ad affir^{am} de pdicato finiti e bo
na pna. Et hec oēs pnt tenet p lo^m a pdicatoris
de qūqz eni vere affirma^o aliq pdicatu: de
eodē ve nega^o pdictu^m hui^o p^o z econtra.

Sciendum secūdo. qz in hoc
z^o libro determinat are^{lem} de qbusdā passioi
bus extrinsecis enūtiatiōis. s. de pntis z equi
pollētijs. q p tūto dnt passioes extri^o: qz ad
ueniūt enūtiatiōi no fru se: s; rōne alicu^o ex
trin^o: pura negatiōis in finitatis: aut p^o i
pūctoz z diuisoz: aut mōi determinantis enū
tiationē. Et pntet 3° tractat^o. In qz p determi
nat de pntis ppo^m de inee: z pntet duo ca^{la}.
In qz p determinat de pntis q adueniūt enū
tiationib^o de in eē rōe negatiōis in finitatis. et
pntet duas ptes pncipales. In qru p^o intēdit
4° p^o p^o. In qz p^o ostēdit ex qb^o pstituitur
enūtiatio: z e h. Dis enūtiatio affir^o pstituit^o
ex noie z vbo vel ex infinito noie z vbo. Pz
qz ois affirmatio f^o aliqd de aliq: sed illud de
q aliqd fr e no^o vel inoia^o. i. no^o ifinitu: z illud
qō de alio f^o e vbi. q ois affir^o est ex noie z
vbo vel ex infinito noie z vbo. A^o p^o: qz i oī
affirmatiōe f^o vnu de vno q ois affir^o f^o ali
qd de aliq. B^o p^o declarat: qz sic vbi infi
niti no e vbi: s; e vbi in finiti: sic etiā no^o ifi
niti no e no^o: s; inoia^o. Et qz poss; aliqz cre
dere q no^o infinitu significaret plura: iō dic
q no^o fr plura s; fr qd. amō vnu: qz non fr vnu
sim^o sic no^o finiti qō fr vna formā determina
tā: s; fr negatiōe alic^o forme. Et qz poss; ali
qs du^o vltēri^o: vtz no^o infinitu p se sūptū fa
ciat enū^o negatiua: z no^o finiti faciat enū^o
affirmatiua. Jō illud remouēdo dicit: q pter
vbi nulla e affir^o vel negatio. Et in B p^o de
claratio ppleta minoris pns dicte. Addit insup
qz per vbus itelligit vbi pntis pteriti z futuri
temporis: qz quodlibet eoz cōsignificat tēp^o
Secda conclusio docet multiplicatiōe ppos

100

100

100

100

100

100

Perihermenias

siuonum de est scdo adiacete. z est hec. Propo-
sitiones de est scdo adiacete multiplicant
per duas oppositiones: In quaru prima affir-
matur z negatur hoc verbu est de subiecto fi-
nito: vt homo est: homo no est. z in scda affir-
matur z negatur hoc verbum est de subiecto
infinito: vt no homo est: non homo non est. Et
addit qd similiter possunt multiplicari in termi-
nis vniuersalibus vniuersaliter sumptis: vt ois
homo est: omnis homo no est: ois non homo
est: omnis non homo non est. Et sicut multipli-
cantur propositiones fm illud verbu presen-
tis temporis est: ita conformiter possunt mul-
tiplicari penes verba preteriti vel futuri tēpo-
ris: que sunt fuit vel erit. Tertia conclusio do-
cet multiplicatione propositionum de est ter-
tio adiacente. z est hec. Propositiones de est
tertio adiacente in duplo pluribus modis va-
riantur qd propositiones de est scdo adiacen-
te. Patet qd propositiones de est scdo adiacen-
te solum variatur penes subiectu finitum vel
infinitum. sed preter hoc propositiones de est
tertio adiacente variantur penes predicatum
finitum vel infinitum. Et in propositionib⁹ de
est tertio adiacete erunt quatuor oppositōes
Quaru prima erit inter affirmationem z ne-
gationem eiusdem predicati de subiecto fini-
to. vt homo est albus: homo no est albus. Scda op-
positio est inter affirmationem z negationem pre-
dicati infiniti de subiecto finito. vt ho est non
iustus: homo no est iustus. Tertia opposi-
tio est inter propositiones in quibus affirmat
z negatur idem predicatum finitum de subie-
cto infinito. vt non homo est iustus: non homo
no est iustus. Quarta oppositio est inter pro-
positōes in quibus affirmatur z negatur idē
predicatum infinitum de subiecto infinito. vt
non ho est non iustus: non homo no est no ius-
tus. Et similiter possunt sumi quatuor op-
positiones in terminis vniuersalib⁹ vniuersa-
liter sumptis. vt ois homo est iustus: ois ho-
mo no est iustus: omnis homo est non iustus:
ois ho non est no iustus: ois non ho est iustus:
ois non homo no est iustus: ois non homo est
no iustus: z ois non homo no est non iustus.
z non ptingit pluribus modis variare propo-
sitiones de est tertio adiacente. Et huic conclu-
sioni annectunt duo dicta. Primu dictum:
Quatuor propositiones prime inter qs sunt
due prime oppositōes sic se habent adinuicē
fm piam: qd negatiue sequunt ad affirmati-
uas: vt clare patet ordinando illas propositiones
quor ad modum cuiusdā figure sicut dictu est

in li^o prior: vt fiat figura qdrata: in cui⁹ b an-
gulo q vocef a: ponat affirmatiua de p^o fini-
to: z in 2° sibi opposito hie q vocef b: ponat
negatiua de pdicato finito: z in 3° angulo q vo-
cef c: posito sub b: ponat affirmatiua de p^o in
finito: z in 4° angulo posito sub a: q vocef d:
ponat negatiua de p^o infinito. Et hac figura
patet qd affirmatiua no sequit ad affirmatiua
vl negatiua ad negatiua. s; neg^a ad affir^a vl
ecotra. vt ad ista ho est iust⁹ q est in p angulo
se² ista negatiua ho no est iust⁹ q est in 4° an-
gulo sibi subalterne opposito. Silt ad ista ne-
gatiua ho no est iust⁹ sequit ista affirmatiua ho
est no iust⁹ q p modu sbalterne oppo^o p^ori ne-
gatiue. Et sic disposite sūt iste 4° p^osi inde
finito: ita pnt disponi sumi vles sibi conuertes.
Scdm dictu: qd no ptingit in vlt⁹ angulares
sil esse veras sicut i indefinitis. z vocat p^os
angulares p^os oppositas ad modu sbalter-
nari vel pdictorari. Quarta coclu^o docet
multiplicare p^os in qb⁹ ponit aliud vbu ad
iectiuu ab b vbo est. z dicit qd p^os q sūt de
alio vbo ab b vbo e eodē mo multiplicant sic
p^os de e z^o adiacete. s; variado sbiecti pe-
nes finitu z infinitu: z p^o sp manente finito.
Et b textu trahit atq qd vbu positu in enu^o
no pot infinitari. Et addit qd in p^oonib⁹ vlti-
bus de sbiectis infinitis negatio d; addi ter-
mino coi posito a pre sbiecti: z no d; addi si-
gno vniuersali.

Sciendū tertio. qd circa huc
textu incidit tres difficultates. Prima est qd
modis pnt multiplicari p^os de e z^o adiacen-
te. Respondet p duo dicta. Primu dictum:
Propositiones de e z^o adiacete: no pnt multi-
plicari variado pdicati penes finitu z infini-
tu. Patet qd in illis no po^o aliud pdicatu ma-
teriale ab b vbo e: sed tale non pot infinitari
q rē. Scdm dictu: Propositiones de e z^o ad-
iacete variado sbiecti penes finitu z infinitu
pnt multiplicari vsq; ad qdraginta octo p^os
finit: nes z viginti quor oppositōes. Nec pnt
vlt⁹ multiplicari. Patet qd vel sbiectu manet
finitu de q affirmatiue z negatiue enuntiat b
vbu e. z sic sumunt due propositiones diuerse
qlitatis: z vna oppositio. Vel subiectu manen-
te infinito de ipso enuntiat affirmatiue z nega-
tiue b vbu e: z sic sumunt alie due propositiones
diuerse qlit^o z vna oppo^o: z sic erit due op-
po^oes z 4° p^os. s; si multiplicet penes vlt⁹
particulare indefinitu vel singulare erit sedeci
propositiones z octo oppositōes. z si itez mul-
tiplicet penes p^os p^ori z futuru erit qdra-
ginta octo p^os z viginti quor oppositōes.

Secundum dictum
Quarta conclusio
Sciendum tertio
Primu dictum
Secundum dictum

Secda difficultas. Quot modis possit multi-
plicari propositiones de est tertio adiacente.
Respondetur per vna distinctionem et duo di-
cta. Distinctio est hec. Propositionu de est
tertio adiacente quedam sunt in quibus expli-
cite ponitur nomen vel participium pro pre-
dicato materiali: et alie sunt in quibus tm po-
nitur verbum adiectiuum. Primu dictum.
Propositiones de est tertio adiacente primo
mo possit multiplicari vsq; ad nonagintasec p-
positiones et quadraginta octo oppositiones.
Paret: qz ex parte subiecti variado ipsum pe-
nes finitum et infinitum possunt sumi qdragin-
ta octo propositiones et vigintiquatuor oppo-
sitiones: sicut dictum est in propositionib; de
est scdo adiacente: et qz in talibus predicatum
potest infinitari: ideo variando predicatu pe-
nes finitum et infinitum possunt tantunde su-
mi. s. quadraginta octo propositiones et vigin-
tiquatuor oppositiones. et sic in toto erunt no-
nagintasec propositiones et quadraginta octo
oppositiones. Scdm dictum. Propositiones
de est tertio adiacente scdo modo dicte eode
modo multiplicantur sicut propositiones de e
scdo adiacente: supposito qz verbum non pos-
sit infinitari in oratione. sed si dicatur qz ver-
bum in oratione positum maneat infinitu: tuc
tales multiplicatur ad tm numerum sicut alie
propositiones de e tertio adiacente: in quibus
ponitur explicite nome vel participium p pre-
dicato materiali. Tertia difficultas. Quid
est hoc verbu est predicari scdm vl' tertiu ad-
iacens. Respondet aristoteles qz illud verbu
est dicitur predicare tertium adiacens quado
post ipsum ponitur explicite nomen vel parti-
cipium pro predicato materiali. vt in hac or-
atione homo est iustus. Et lz hoc verbum e fm
situm sit scdm: tamen est tertium fm naturam
vnientis et vnibilis: qz vnicens semper preter-
rit vnibilia. Et ex opposito dicitur: qz B ver-
bu est predicat scdm adiacens quado ipsum
est predicatu materiale vel ipsum includens:
ita qz preter hoc verbum e non ponitur expli-
cite aliud predicatu materiale. Quarta dif-
ficultas. Quomodo intelligitur illud dictu re-
xtus: qz in propositionibus vniuersalibus no
similiter ptingit angulares esse veras sicut in
propositionibus indefinitis contigit aliquan-
do. Respondetur per duo dicta. Primu di-
ctum. Stante dispositioe ppositionu in quor
angulis facta in scdo notabili: ille propo-
siones dicuntur angulares que adiuiscit oppo-
nuntur mo contrario vel subcontrario contra-
dictorio vel subalterno. Scdm dictu. In p-

positionibus vniuersalibus ille que opponunt
mo contradictorio no sunt simul vere: sed ille
q. opponunt mo subalterno stant fil' in veritate.
sed in ppositionibus indefinitis ta ille q oppo-
nunt mo subalterno qz ille q opponunt mo
do contradictorio stant simul in veritate.

Conclusio responsalis. A ne-
gatiua ad affirmatiua pdicatio variato penes
finitu et infi m e bona pna. vt patuit in p no 11.

Dubitatur primo vtru sem-
per valeat pna ab affirmatiua ad negatiua
predicatio variato penes finitum et infinitum. Re-
spondet a qbusda qz semp vsz pna quinqz casu
bus obseruatis. Primus est qz no arguat in p-
positionibus de preterito vel futuro. qz no seqt
fortes fuit no albus qz fortes no fuit albus: qz
afis potest esse vep sine pte. Secds casus e qz
no arguat in pdicatis copo tu. id non sequit
fortes videt no azinu qz fortes no videt azinu
Tertius casus qz no arguatur in ppositionibus
modalibus. id no sequitur fortes pot no esse
alb qz fortes non pot esse alb. Quartus est qz
no arguat in terminis relatiuis. vt no sequit
fortes e non pr qz fortes no est pr: potest fil'
ee pater et no pr. Pot enim fil' ee pater et fil': et
per pns pater et no pater. Quintus est qz no ar-
guat in terminis obliqs. ideo no sequit bois e
no aziuus qz bois no est azin. Aliter tm respo-
det qz semp vsz pna tm duab; conditionibus ob-
seruatis. Pna qz no arguat a non distributo
ad distributu ex pte tps connotati p copula. et
ideo lz no sequat fortes fuit no alb qz fortes
no fuit alb: tm bene sequit fortes in oi tpe p-
terito fuit no alb qz fortes no fuit alb. Secda
conditio qz totale predicatu sit infinitu. defectu
cui' pte facte in vltimis 4. casibus no tenet
vt pr; in terminis relatiuis in quib; minus vi-
det tenere pna: qz lz no sequat: fortes e non
pater qz fortes no est pater arguedo respectu
diuerioz: tm bn seqt arguedo respectu eiusde
qz impossibile est siue in absolutis siue in re-
spectiuis pdictoria verificari de eodem.

Dubitatur secundo. vtru si-
cut a negatiua ad afir m subiecto manete eode
et p variato penes finitum et infinitum valz pna
forma: ita etia teneat a negatiua ad affirma-
tiu i p mahete eode et subiecto variato penes
finitum et infi m. Rndet qz ex negatiua nuq; s; qz
tur forma affirmatiua: nisi posita pstan a sub-
iecto qz ppo negatiua nihil ponit: affirmatiua vo ali-
qd poit. Alit rndet p duo dicta. Primu dictu
qz a nega ad afir m: solo p variato penes
finitum et infi m: forma r 13 a: obseruatis duab;

Secda difficultas

Primu dictum
Paret: qz
Paret: qz

Secda difficultas

Secda difficultas

Secda difficultas

Paret: qz

Paret: qz

Handwritten marginal notes on the left edge of the page.

Peri Hermeneias

condicionibus prius dictis: siue ponatur constantia subiecti siue non: quia non oportet ad hoc quod propositio affirmatiua de inesse et de presentia sit vera ponere constantiam realem subiecti. ideo bene sequitur homo: non est albus et ergo homo est non albus. tenet propositio per locum a dicto etiam per primum primum in qua de quibuslibet affirmatio vel negatio: et de nullo ambo simul. Secundum dictum. Negatiua ad affirmatiua subiecto variato penes finitum et infinitum et predicato manente eodem et e contra valet et sequentia tribus conditionibus retentis. Prima est: quod non arguatur a non distributo ad distributum ex parte terminorum connotati per copulam. Secunda conditio quod totum subiectum sit infinitum. Tertia conditio quod predicatum sit terminus singularis. Haec bene sequitur: non homo est fortis ergo fortis non est homo. Similiter sequitur: non album est fortis ergo album non est fortis. et etiam e contra. Et dicitur notate si predicatum fuerit terminus singularis: quod si fuerit terminus compositus non valet consequentia. sicut non sequitur: non homo est iustus ergo homo non est iustus. Nec etiam sequitur e contra. et hoc est quod intendebat aristoteles cum dicit infra: quod ille qui sunt de subiecto infinito sunt extra illas que sunt de predicato infinito quo ad consequentiam. Loquitur enim de illis in quibus predicatum est terminus compositus.

Dubitat tertio: utrum nomina et verba transposita idem significent. Pro duobus supponendum est quod aristoteles in hac secunda parte principali declarat quedam prius minus bene declarata. et intendit quinque conclusiones. Prima declarat vniuersaliter prius dictum. et est hec. In vniuersalibus terminis vniuersaliter sumptis non contingit angulares simul esse veras sicut contingit in terminis non vniuersaliter sumptis. Patet: quia iste dicitur: omne animal est iustum: nullum animal est iustum sunt contrarie. sed contrarie nunquam erunt simul vere. ergo iste non sunt simul vere. Quibus eis oppositae. i. contradictorie earum: que adinuicem sunt subcontrarie sunt aliquando simul vere. sicut iste non omne animal est iustum: aliquod animal est iustum. et ultra iste dicitur: nullum animal est iustum: omne animal est non iustum conuertuntur adinuicem: eo quod vna sequitur ad alteram et e contra si ista vniuersalis affirmatiua: omne animal est iustum non stet in veritate cum ista sua contrarie nullum animal est iustum: nec etiam stabit in veritate cum ista omne animal est non iustum: que conuertitur cum priori vel negatiua. et per consequens in vniuersalibus terminis vniuersaliter sumptis non contingit angulares. i. propositiones quod modo contradictorie opponuntur simul stare in

veritate. Sed quod ad ista: nullum animal est iustum sequatur ista: omne animal est non iustum. Probatur aristoteles: quia bene sequitur: nullus homo est iustus quod omnis homo est non iustus: quia nisi sic: oppositum consequentis stabit cum antecedente. sed oppositum consequentis est istud: non omnis homo est non iustus: ad quam sequitur aliquis homo est iustus. sed ista particularis affirmatiua repugnat antecedenti: sed isti nullus homo est iustus. ergo prima consequentia fuit bona. ista nullus homo est iustus ergo omnis homo est non iustus. Quod autem sequatur: non omnis homo est non iustus ergo aliquis homo est iustus. Probatur aristoteles cum dicit: Oportet enim aliquem esse hoc si non omnis homo est non iustus. i. oportet quod aliquis homo sit iustus. Secunda conclusio remouet quoddam dubium. Dicitur enim quod negatiua de predicato finito infert affirmatiua de predicato infinito. Ideo posset aliquis dubitare: utrum ex aliqua responsione data ad aliquam questionem affirmatiuam liceat semper inferre affirmatiuam de predicato infinito eiusdem quantitatis cum ea que interrogatur. Respondet aristoteles quod in terminis singularibus ex responsione negatiua de predicato finito licet inferre affirmatiuam de predicato infinito eiusdem quantitatis: sed non in terminis vniuersalibus. ut si queratur est ne fortis sapiens: et respondeatur quod non. puenienter infertur: ergo fortis est non sapiens. sed in vniuersalibus non sic. ut si queratur est ne omnis homo sapiens: et respondeatur non: tunc non licet inferre: ergo omnis homo est non sapiens: licet bene inferatur non omnis homo est sapiens. quia ista contradicitur prime. modo contradictorie non possunt simul esse false. sed ista omnis homo est non sapiens contrariatur prime. modo contrarie possunt simul esse false. Tertia conclusio remouet aliud dubium. Posset enim aliquis credere vtrum nomina infinita per se sumpta essent enuntiationes negatiue sine verbo. Respondet aristoteles quod non: quia omnis enuntiatio negatiua est vera vel falsa: sed nomina infinita non significant verum vel falsum si non addantur eis aliquid: quia dicens sic: non homo nihil magis dicit verum quam falsum quam si diceret homo. Quarta conclusio declarat illud quod prius dixit. scilicet quod propositiones de subiecto finito et infinito sunt extra illas que sunt de predicato finito et infinito. i. sunt impertinentes illis quod ad consequentiam: nec se invicem consequuntur et huius datur ratio: quia hec propositio de subiecto infinito omnis non homo est iustus nulli propositioni de subiecto finito eadem nec se idem.

Beda gto

Secunda gto

Quarta gto

in regna... ad quod... et accipit... et anima
pau... quod... ad quod... et anima
pau... na... et anima
et anima

Dei Hermenias.

de plurib⁹: dum tñ ex illis pluribus non fiat
vni tertium. Scda cōclusio declarat quali-
ter ex illis pluribus debeat fieri vni ad h⁹ q⁹
enūtiatio in q⁹ ponunt illa plura sit enūtiatio
vna. z est hec. Ad B q⁹ enūtiatio cōstituta ex il-
lis plurib⁹ fit vna oportet ex illis plurib⁹ fieri
vni: nō vocaliter nū. sed essentialiter: vel vni-
tate determinatiōis z determinabilis. vt h⁹ ē
enūtiatio vna hō est aial māueti bipes. sed
ista nō ē vna hō est alb⁹ ambulans: dato etiā
q⁹ illis plurib⁹ esset vni nōmē impositum qd
pater: qz ex boie z ambulāte nō fit vnum. iō si
aliqs affirmet aliq⁹ predicatū de illis v⁹ illa
de aliquo subiecto nō erit affirmatio vna: sed
soli erit vox vna: affirmatiōes vō multe z sim-
pliciter plures. Tertia cōclusio. Hec ppositi-
tio hō ē alb⁹ ambulāns ē sim⁹ plures z nō vna
Parz: qz illa enūtiatio est plures z nō vna ad
quā dyaletice interrogatā nō debet dari vni-
ca respōsio. sed ad illā dyaletice interrogatā
nō debet dari vnica respōsio q⁹ zc. Maior pz:
qz dyaletica interrogatio ē ppositiōis peti-
tio. ppositio autē est vni⁹ partis cōtradictio-
nis. Quarta conclusio. Interrogatio q⁹ querit
quid ē: nō est dyaletica. Parz: qz interrogatio
dyaletica interrogat vtrāq⁹ partē dictionis: z
peut alterā determinare sibi dari. sed questio
qd est soli proponit vnā partem dictionis. vt
si querat: quid ē aial: ibi est questio qd ē. si ve-
ro querat: vtrū hō sit aial vel non: tūc ibi est in-
terrogatio dyaletica. Consequenter in scda
pte ostendit q⁹iter valeat pna a diuisis ad cō-
iuncta. z intendit duas cōclusiōes. Prima
ē hec. Eoz que predicant quedā predicantur
diuisim: quedā cōiunctim: quedā vō nō. Et in
hac diuisiōe inuit arestoteles quāda questionē
Nā cum ita sit q⁹ a diuisis ad coniuncta qnqz
valeat pna qnqz: nō: que est ratio differētie. et
pbando dictas cōclusionem arguit ad vtrāq⁹
partē. Primo ad partē affirmatiuā. duob⁹ ex-
emplis. Nā bñ sequitur: sortes est aial z sor-
tes est bipes. q⁹ sortes ē aial bipes. Similiter
etiā sequitur: sortes est hō z ē albus. q⁹ est hō
alb⁹. Deinde probat partē negatiuā exēplo z
rōne. Exēplo sic. qz nō sequit: sortes ē citha-
redus z ē bonus ergo ē citharedus bon⁹. Ra-
tione ducēte ad incōuenientia probat sic. qz si
semp valeret pna a diuisis ad coniuncta duo
sequerent incōuenientia: scz processus in infi-
nitum z nugatio. Primi patet duob⁹ exēplis
Nā cum hō est hō z albus: z itez homo ē hō
z albus: ideo homo esset homo homo: albus
albus: z sic in infinitum sepe repetēdo. Sili-
ter cum sortes sit alb⁹ z musicus z ambulans

sequit q⁹ sortes ē albus musicus ambulāns: et
sic in infinitum. Sed q⁹ sic nugatio parz vno
exēplo sic arguēdo: sortes est bipes z hō: q⁹
sortes ē bipes homo. Secunda conclusio res-
sponder ad questionē pri⁹ motam. z est hec.
Aristotilis ad cōiuncta semper valet pna dua-
bus conditionib⁹ obseruatis. Prima q⁹ qñcū-
qz predicata diuisa predicant de seiniūcē vel
de tertio fm accidēs: tūc ex diuisis nunqz con-
tingit inferre pūctū. Patet duobus exēplis
qz nō sequitur sortes est alb⁹ z musicus q⁹ sor-
tes est alb⁹ musicus. qz licet sit vez dicere al-
bum esse musicū: hec tñ nō est per se: sed fm
accidēs. Similiter nō sequit: iste ē bonus z ē
citharedus q⁹ est bon⁹ citharedus. Sed qñ p-
dicata diuisa nō predicant de seiniūcē aut
de tertio per accidēs: tūc ex ipsiis lz inferre con-
iunctū. qz bñ sequit sortes est aial z bipes er-
go sortes est aial bipes. qz aial z bipes nō p-
dicant de seiniūcē fm accidēs. Scda cōditio q⁹
qñcūqz vni⁹ predicatorū. scdm includit in p-
nō valet pna. qz nō sequitur sortes ē hō z est
aial ergo sortes ē hō animal. Sciendū ter-
tio q⁹ circa hūc textum incidit tres difficulta-
tes. Prima est vtrū enūtiatio plures sit enū-
tiatio. Et videt q⁹ nō: qz fm arestotilem p⁹ elen-
coz idē ē ppositio z ppositio vna q⁹ quod
nō est ppositio vna nō est ppositio z per pns
nec enūtiatio. Ad dubiū rōdes q⁹ sicut aial vi-
cif analogice v⁹ equocē de aiali picto z vero:
z propter h⁹ ista est falsa de vi sermonis. Aial
pictū ē aial propter istā regulā. Analogū p se
positū stat p suo famosiori p⁹: in ista pōt esse
vera. Aial ē pictum: propter istā regulā: talia
sunt subiecta q⁹ia pmittit ab eoz predicatis:
h⁹ est subiectum equoci in ppositiōe sumif p
illo p⁹ cui nati est cōuenire p⁹dicati: sic etiam
dicē m⁹ ē de enūtiatiōe q⁹ equocē v⁹ analogice
dicit de enūtiatiōe vna z plures. qz enū-
tiatio ē vere z simpliciter enūtiatio: sed cum-
tiatio plures est enūtiatio fm quid z fm sil ita
dime: co. s. qz in ipsa ē aggregatio plurium vo-
cum sicut in vera enūtiatiōe. iō de vi sermo-
nis ista est falsa enūtiatio plures ē enūtiatio
Scda difficultas. Qualiter intelligitur illud
dicitur rēz⁹ quandoqz nec bipsūm quid ē dya-
letica interrogatio ē: cum tñ in octauo thopi-
coz doceat terminare propleuma de distini-
tione. Responder q⁹ dupliciter potest forma-
ri questio de distiniōe. Vno mō p illud sig⁹
interrogatiūū quid. vt querēdo quid ē hō vel
quid est animal: z talis nēn est dyaletica. co
q⁹ non conuenienter potest responderi p vtrā
qz partē dictionis: lz p⁹inet ad demonstratō. ē.

Prima q⁹ qñcū-
qz predicata diuisa predicant de seiniūcē vel
de tertio fm accidēs: tūc ex diuisis nunqz con-
tingit inferre pūctū. Patet duobus exēplis
qz nō sequitur sortes est alb⁹ z musicus q⁹ sor-
tes est alb⁹ musicus. qz licet sit vez dicere al-
bum esse musicū: hec tñ nō est per se: sed fm
accidēs. Similiter nō sequit: iste ē bonus z ē
citharedus q⁹ est bon⁹ citharedus. Sed qñ p-
dicata diuisa nō predicant de seiniūcē aut
de tertio per accidēs: tūc ex ipsiis lz inferre con-
iunctū. qz bñ sequit sortes est aial z bipes er-
go sortes est aial bipes. qz aial z bipes nō p-
dicant de seiniūcē fm accidēs. Scda cōditio q⁹
qñcūqz vni⁹ predicatorū. scdm includit in p-
nō valet pna. qz nō sequitur sortes ē hō z est
aial ergo sortes ē hō animal. Sciendū ter-
tio q⁹ circa hūc textum incidit tres difficulta-
tes. Prima est vtrū enūtiatio plures sit enū-
tiatio. Et videt q⁹ nō: qz fm arestotilem p⁹ elen-
coz idē ē ppositio z ppositio vna q⁹ quod
nō est ppositio vna nō est ppositio z per pns
nec enūtiatio. Ad dubiū rōdes q⁹ sicut aial vi-
cif analogice v⁹ equocē de aiali picto z vero:
z propter h⁹ ista est falsa de vi sermonis. Aial
pictū ē aial propter istā regulā. Analogū p se
positū stat p suo famosiori p⁹: in ista pōt esse
vera. Aial ē pictum: propter istā regulā: talia
sunt subiecta q⁹ia pmittit ab eoz predicatis:
h⁹ est subiectum equoci in ppositiōe sumif p
illo p⁹ cui nati est cōuenire p⁹dicati: sic etiam
dicē m⁹ ē de enūtiatiōe q⁹ equocē v⁹ analogice
dicit de enūtiatiōe vna z plures. qz enū-
tiatio ē vere z simpliciter enūtiatio: sed cum-
tiatio plures est enūtiatio fm quid z fm sil ita
dime: co. s. qz in ipsa ē aggregatio plurium vo-
cum sicut in vera enūtiatiōe. iō de vi sermo-
nis ista est falsa enūtiatio plures ē enūtiatio

ergo dicitur
non sequitur
ergo factus
ille canis est
in arguendo
in oppositio
mo qz p
omni due
cōclusio ē
acta sine
nō per
z musicus. Alio
negandō
vni mediat
dicendo
Dicitur
modo per
vel copulā
is: et
ostendit
is vel
omni
sum
conuentione
Et dicitur
determinationis
Arque
ere a pluribus
per conuentionem
ena summa
is ad
is summas
is eadē
conuentionem
quā argu
conuentionem
non est
Primum
mō et
pater: qz
ostendit
imo sibi
quid. qz
aristoteles
de inesse
is predicat
z conuenit
prima ostendit
mō 4⁹ dicitur
plures est
plura de vno

Alio modo potest formari questio de diffinitioe p ista signa ne vel an: vt querendo est ne aial ronale diffinitio hominis vel no: z talis no e questio qd est: sed est interrogatio dyaletica: ad qua potest couenienter responderi p vtraq; parte contradictionis. Tertia difficultas vtz hec propositio ho est albus sit fm se: z hec fm accidens albu est logicum: cum tm in vtraq; sit predicatio per accidens. Responderet q; propositio pot dici fm se dupliciter. Vno mo vt fm se tantu valet sicut p se z essentialiter: z sic opponitur ei qd est per accidens. z b modo nulla illaru e fm se. Alio mo capitur fm se vt opponitur ei qd est p aliud: siue ei qd est gratia alteri: z sic ista est fm se ho est albus. q; albus no inest ho ratione alicuius tertij cui vtriusq; accidit: sed ista est fm accidens albu est musicu. q; musicu inest albo rone alicuius tertij: vt puta forti vel platoni cui accidit esse albu vel musicum.

Conclusio responsalis. Ad diuisis ad coiuncta est cosequencia formalis: supposita grammatiali congruente locutiois: nec variata significatione determinationis z determinabilis aut suppositioe vl' appellatione. p batur: q; no est dabilis instatia.

Dubitatur primo vtru omnis illa oratio in qua enuntiat vnu de vno sit enuntiatio vna: z ois alia sit enuntiatio plures. Responderet per quinq; distinctiones. Prima est. Duplex est enuntiatio. quedam est vna: et alia est plures. Secda distinctio. Enuntiatio plures e duplex. quedam est in qua explicite p dicanur plura de vno: vel vnu de pluribus: vel plura de pluribus: z inconiuncte. Alia est enuntiatio plures cuius alteru extremoz est terminus equiuocus. Tertia distinctio: Enuntiatio vna est duplex. quedam e enuntiatio vna simpliciter. Alia est enuntiatio vna coiunctioe. Quarta distinctio. Enuntiatio vna coiunctione e duplex. quedam est enuntiatio vna coiunctione propositionij: in qua scz explicite vel implicite coiungunt due propositiones kathegorice vel plures per aliquam coiunctionem. sicut in ista propositione ypothetica vel consilij: fortes currit et plato disputat. Implicite ho sicut in propositione exponibili. vt nu homo currit z consilij. Alia est enuntiatio vna coiunctione terminorum: in qua scz alteru extremoz complectit plures terminos coiunctos per aliquam coiunctionem vel aliquod aduerbiu equipollens coniunctioni. vt dicendo fortes est albus z musicus. Quinta distinctio. Enuntiatio simpliciter vna

est duplex. quedam est cuius ambo extrema sunt termini simplices z vniuoci. vt dicendo ho est aial: homo e albus. Alia est enuntiatio simpliciter vna cuius alteru extremoz vel ambo extrema complectunt plura se hntia p modu determinationis z determinabilis. sicut dicendo aial est substantia aiala sensibilis: vel fortes e ho albus. Sed obicitur dupliciter. Primo auctoritate boetij dicentis. q; si ex his que subicis aut predicis no fiat vnu no est propositio vna. z paulopost addit q; si ex his que subicis aut predicis no fiat vnu sicut ex substantia aiala sensibili no est propositio vna. Secdo obicitur auctoritate aristotelis volentis q; si predicentur plura de vno aut plura de pluribus ex quibus no fit vnu no e enuntiatio vna sed plures. Postea dicit quecuq; fm accidens dicunt de eodem vel alteru de altero hec non erunt vnum. vt albu z homo dicunt de seinuice fm accidens. ergo ex ipsis no potest fieri vnu vnitare sufficiente ad vnitare enuntiationis. Ad oia simul responderet q; no opo ter ex illis pluribus subiectis vel predicis fieri vnu essentialiter et quantitatie: sed sufficit q; vnu sit vt potentia et aliud vt actus ei: z ex ipsis fiat vnum sicut ex determinatione z determinabili.

Dubitatur secudo. vtrum ex coiunctis predicatis semper liceat inferre ipsa predicata diuisa. Ad dubiu responderet aristoteles in tertia parte huius capituli ponens tale conclusionem: scilz q; ex coiunctis licet inferre diuisa: duobus casibus deceptis. sicut b sequitur quida ho est ho albus. ergo quida homo est ho z est albus. Vnde primus casus impediens huiusmodi pnam est qn est repugnata in adiecto: q; non sequitur: adam est ho mortuus ergo ada est ho z est mortuus. Et ad cognoscendu qn est repugnata in adiecto dantur tria documenta. Primum qn contradictoriu determinabilis predicat de opposita determinatione. sicut dicendo: ho mortuus est non ho: Secdm documentu qn propositio fit falsa ppter b q; determinatio additur determinabili: ita q; ipsum determinabile no potest predicari de seipso cum additione talis determinationis. Tertiu documentu qn loco determinationis vel determinabilis ponit sua diffinitio: ita q; si diffinitio determinationis repugnet determinabili: vel diffinitio determinabilis repugnet determinationi tunc est repugnata in adiecto. Secundus casus impediens huiusmodi pnam est qn alteru predicatoru coniunctoz inest alteri fm accidens: nuq; ex coniunctis licet inferre diuisum. vt non sequit homerus viuut vt poeta.

Nota qd in tertia dicitur addi quod dno ponitur no vltimo scilicet ista s alby monachy

Nota qd in tertia dicitur addi quod dno ponitur no vltimo scilicet ista s alby monachy

magistra in dicto...
quod...
quod...
quod...

Dei Hermenias.

ergo homer^o viuit z e poeta. Nec etiã se² ki-
mera e ens oppina^{1e} q kimera e ens. qz ens
no deno² kimere inee sim^{1e}: s3 fm accis siue
fm qd: iqtu. s3 pti ens e oppina^{1e}. qz oppio
no solu e ei^o qd e: s3 ei^o qd non e. Dicif insup
vltra textu qz illa p^{1a} omi sese bre p accis ad
aliq^o z^o q ex eq respitit illud z^o: z no vni p
altez. z et oppoito illa p^{1a} omi se bre per se
ad aliq^o z^o q no ex eq respitit illud z^o: sed
vni inc illi z^o p altez: sic qz z^o se bz ad p^{1m} si
cut determinatio ad sui determinabile.

Dubitatur tertio vtrum be- ne sequat sortes e ho mortu^o qz sortes est ho.

Respodes p duas distinctioes z duo dicta.
Pria distinc^o e. Mortuu pot capi du^o. Uno^o
puaue vt. iportat puatoez vite in sbcto siue
in corpore qd p^{1o} habuit vita. sic pportioabi^o
bz ceu iportare puatione visus in oculo q p^{1o}
habuit visu. z sic e determia^o diminties d roe
hois: n^o pot hificari de hoie aut aliq toto ani
mali. s3 solu de corpore puato aia. sic est cada
uer mortuu. Alio^o ca² mortuu vt e pti^o pteri
ti tpris descēdēs ab h^o mo moioz: et sic apliat
ter^o coem pcedere ad suppone^o p pntibus
vel pteritis: nec e determia^o diminties pti^o qz
alia pti^o pti tpris. z vt sic captu^o no e veri^o de
corpore puato vita: s3 de toto aiali co^o ex cor
pore z aia. S3 qz sic possit accipi p^{1o} du^o. Prio
qz bec ppō coiter pcedif: Aliq^o ho e mortu^o.
qz si i^o p^{1o} mortu^o d: iminueret de rōne hois ic
infereret p^{1o} hois cui addif: z sic seqref
qz aliq^o ho eēt noho. qd includit p^{1o} dictionem
pna possit pfirmari a fili p ista vidēs e ceccis:
Ad qua seqf vidēs e no vidēs. Scdo p^{1o} idē.
qz bec pce^o: Cesar e mortu^o: aut q acci^o cesar
p aggregato ex aia z corpore z sic hēf intēti
aut p corpore tñi: z h^o no cum ei^o corp^o non sit
nūc. Scda distinctio e h^o. hō mortu^o pot ca-
pi ou^o. Uno^o p huma^o resultate ex vnione
aie cū corpore: q de se abstrahit ab ec^o xnie z
ab oib^o accitib^o q ptingēt se hñt ad viuere
z mozi. Alio^o capif hō mortu^o eq^o. s. p alte-
ra pte co^o: vtputa p corpore in q p^{1o} fuit vita.
P^{1o} dicitu^o ca^o mortuu p^{1o} z hoiez mortuu
z^o h^o pna no v3: sortes e hō mortu^o qz sortes
e hō. Patet qz ibi e repug^o i adiecto. Et p^{1o} r²
qz sic dolabra ablata ei^o forma no e dolabra
nisi eq^o: sic hō mortuus capt^o p corpore se-
parato ab aia ei^o no e hō nisi eq^o. Scdm di-
ctū ca^o mortuu z^o z hoiem mortuu p mo p^{1o}
dicta pna e hōa. Patz qz bñ se² sortes est hō
mortu^o qz sortes fuit hō. qz nihil e hō mortu^o
nisi pus fuerit hō: z vltra bñ sequr sortes fuit
hō qz sortes e hō. qz de p ad vltimū bñ se² for-

tes e hō mortu^o qz sortes e hō. Scda pna patz
qz in ppōib^o qz fut ppetue veritatis a ppōne
de pterito ad ppōne de pnti z ecōtra: Uel a
ppōne de pnti ad ppōne de futuro z econ-
tra sp e bona pna. sicut bñ se² de^o fuit qz deus
est z de^o erit. Rōnes aū oppoitus soluuif ex
p notabili.

Queritur tertio. Vtrum ad babedā p^{1o} dicit^o in moda^o necē sit z sufficit ponere negationē ad modū. Et arg^o p^{1o} sup- positus. s. qz nulla ppō sit modalis. qz vel ipsa erit ka^o vel ypo^o a sufficienti diuisione. sed no e ypo^o: cu no cōlectaf plures kathe^o taq^o pres sui: nec etiã e ka^o: cu in ea sint plu- res co^o qz nulla erit modalis. Scdo sic. qz iste no sunt p^{1o} dicit^o aial eē hoiem e p^{1o}: et aial eē hoiez no e p^{1o}: cu possint sil^o eē vere: z tñ in altera eay mod^o negaf. qz ad dandū p^{1o} dictionē in moda^o no sufficit modū negare. Et p^{1o} r² qz iste p^{1o} dicit^o: sorte necesse e currere: z sorte p^{1o} e no currere: z tñ i neutra negaf modus. qz ad p^{1o} dicit^o in moda^o no regit^o modū negare. Tertio sic. Si sufficēt nega- tionē poni ad modū tūc iste eēt p^{1o} dicit^o: sorte currere e necē z sorte currere non e necē. s3 B est flm qz zc. B^o patet. qz si sic tūc vna p^{1o} dicit^o ctoziaz seqref ad aliā. Nā bene se² sorte cur- rere e necē qz sorte currere est p^{1o} vt p^{1o} bal in textu: z vltra bñ se² sorte currere e p^{1o} qz for- tē currere e ptingēs: qz possibile z ptingēs cō- uertit: z vltra bñ se² sorte currere e ptingēs qz sorte no currere e ptingēs: per quertione in opposita q^o eē: z vltra bñ se² sorte no currere e ptingēs qz sorte no currere no e necē. qz de p ad vltimū bene se² sorte currere e necesse er- go sorte currere no e necē: z p pñs ille no sūt adiuicē p^{1o} dicit^o. In oppo^o e arc^o i textu.

Sciendum primo qz pro de- claratioe terminoz ponunt due distinctioes z tria dicta. Pna distinctio e h^o. Proposi- o modalis e ou^o. Quedā est modalis cōposita: In q mod^o determinat totū dicitū: videlicet: totū aggregatū ex sbcto z p^{1o} dicitū. vt sorte curre- re e possibile: qz eqpoller huic: talis ppō sorte currit e possibilis. Alia e propo^o modalis diuisa cui^o mod^o determinat non totā cōposi- tionē dicitū: s3 determinat copulaz dicitū z res si- gnificatas p subiectū z p dicitū dicitū. Scda distinctio e h^o. Propositiōes modales diuise sunt ou^o. Quedā sūt in quib^o ponit idē mo- dus. Alie sūt in quib^o ponit ali^o z ali^o mod^o. P^{1o} dicitū. Sicut in propoitiōib^o de ince-

ppō de m esse Epilla m q
m qz dnoar mēsa fmo
suo sub^o vt qz hō fat
ppō modat qz illa m q
m qz dnoar mēsa fmo
suo sub^o vt qz hō fat
m qz dnoar mēsa fmo
suo sub^o vt qz hō fat
m qz dnoar mēsa fmo
suo sub^o vt qz hō fat

Nota addand sensu ppositi
apz mod^o verifiaq pna
dno mod^o ad dno ad dno
her p^{1o} vt cad vide p^{1o}
her p^{1o} vt cad vide p^{1o}
Nota adsumad sensu pna
m qz dnoar mēsa fmo
suo sub^o vt qz hō fat
m qz dnoar mēsa fmo
suo sub^o vt qz hō fat
m qz dnoar mēsa fmo
suo sub^o vt qz hō fat
m qz dnoar mēsa fmo
suo sub^o vt qz hō fat

ambulare p. de cod. no. vi. p. 10. h. 103. araxa p. 10. 103

ambulare no. p. 10. h. 103. araxa p. 10. 103

se hnt signa vltia vel pti^{ria} q ad oppoes z eg
pollctas sumedas: ita pporiabiliter se hnt
modi in moda^{ba}. qz sic in illis de inec sig^z ni
uersalia vel pti^{ria} pti^{ria} diuersas acceptioes sb
iecti p oib^{us} suis suppositis copulatie vel dis
iunctiue: sic etiā in modalib^{us} modi s^{unt} diuersa
acceptioe extremoz p ci tpe copulatiue vel
disiunctiue. q sic in illis de inec sumit oppo z
egpollctia nō solū ex pre dispois co^{le} penes
affirmatioes z negatione: s; etiā ex pte dispo
sitiōis sbiecti: q vōf qntitas suppositoz: sic in
modalib^{us} oppo vel egpollctia nō solū ē sumē
da ex pte affirmatiōis z negatiōis co^{le}: s; etiā
ex pte qntitatis tū ipozitate p modū. Scdm
dictū. Sicut ad hñdū dictionē i illis de inec
q sūt de diuersis signis sufficit negationē fer
ri ad copulā pte: sic ad hñdū dictionē i mo
dalib^{us} de diuersis modis sufficit negationē
ferri ad copulā dicit pte. Ptiā ps pti. qz iste
dicitur ois hō ē alb^{us}: qdā hō nō ē alb^{us}: z tū in
neutra signū nega^{ti}: s; tū copula vbalis. Sed
cūda ps pater p p^{ri} dicitū. Pars etiā aliūde. qz
iste dicitur oem hoiez nece ē eē albū: quēdā
hoiem possibile ē nō eē albū: cū sint in lineis
dicitur: z tū i neutra negat mod^{us}: sed solū
copula dicit q zē. Tertiu dicitū. Sicut i illis
de inec de eodē sig^z nō hēt dicitio nisi simul
negat signū z copula: sic in modalib^{us} de eodē
mō nō hēt dicitio nisi simul negat mod^{us} cū
copula dicit. Ptiā ps pater p p^{ri} regulā eg
pollctiarū in q d^{icit} q negatio pposita signo
egpollct dicit^{ur}. q ad hñdū dictionē de eodē
signo: oportet q negat signū. Et p^{ri}ma^{us} per
aristotile in p^{ri} vbi vult q iste due indefini
te diuerse qlitatis hō ē alb^{us} hō nō ē alb^{us} non
dicitur: eo q simul stat in vitare. q videt q ad
dandū dictionē affirmatiue nece sit qntitatem
sbcti negari sibi pponēdo negationē: vt dicē^o
nō hō ē alb^{us}. Scdm ps pater. qz isti p^{ri} omne
hoiez nece ē eē albū: dicitur isti quēdā hoiem
nō nece ē eē albū: z nulla alia videt sibi oppo
ni dictionē q zē. Et p^{ri}ma^{us} p aristotile in te
xtu vbi vult q hō possibile ē ābulare negatio
nō ē ista possibile ē nō ābulare: s; ista nō pos
sibile ē ābulare: in q mod^{us} negat. q ad dicitē
dū in talib^{us} neesse ē modū negari.

De qz m ptiā dicitur
copula pti^{ria} aliq^{ui}
hor aggrauat ep^{ist}
sed in modalib^{us} g^o
h hor vbi qz

Deo vbi dicitur
p^{ri}ma^{us} modalib^{us} g^o
mody pti^{ria} qz
sed in dicitur mody
p^{ri}ma^{us} copule
dicitur ptiā m m
dicitur g^o vbi qz
tenuis pti^{ria} tenet
malis vbi pti^{ria}
p^{ri}ma^{us} hō. Sed m
dicitur vō nō
Tenet qz mag^{is} m m
dicitur pti^{ria} qz nō tenet
ampliat. Sed m
modalib^{us} dicitur
mody tenet
ampliat.

Sciendum secūdo. q in hoc
scdo tractatu determinat aristotiles de oppoi
bus z egpollctijs ppom modalū. z ptiā tria
capitula. In qz ptiā determinat de oppoe ppom
modalū. z ptiā tres ptiā. Ptiā tan
git inctū. z ē h^{oc}. Determinatis his. s. oppoib^{us}
z ptiā ppom de inec: nūc ptiā dū est quō

Deo vbi dicitur
p^{ri}ma^{us} modalib^{us} g^o
mody pti^{ria} qz
sed in dicitur mody
p^{ri}ma^{us} copule
dicitur ptiā m m
dicitur g^o vbi qz
tenuis pti^{ria} tenet
malis vbi pti^{ria}
p^{ri}ma^{us} hō. Sed m
dicitur vō nō
Tenet qz mag^{is} m m
dicitur pti^{ria} qz nō tenet
ampliat. Sed m
modalib^{us} dicitur
mody tenet
ampliat.

Deo vbi dicitur
p^{ri}ma^{us} modalib^{us} g^o
mody pti^{ria} qz
sed in dicitur mody
p^{ri}ma^{us} copule
dicitur ptiā m m
dicitur g^o vbi qz
tenuis pti^{ria} tenet
malis vbi pti^{ria}
p^{ri}ma^{us} hō. Sed m
dicitur vō nō
Tenet qz mag^{is} m m
dicitur pti^{ria} qz nō tenet
ampliat. Sed m
modalib^{us} dicitur
mody tenet
ampliat.

Deo vbi dicitur
p^{ri}ma^{us} modalib^{us} g^o
mody pti^{ria} qz
sed in dicitur mody
p^{ri}ma^{us} copule
dicitur ptiā m m
dicitur g^o vbi qz
tenuis pti^{ria} tenet
malis vbi pti^{ria}
p^{ri}ma^{us} hō. Sed m
dicitur vō nō
Tenet qz mag^{is} m m
dicitur pti^{ria} qz nō tenet
ampliat. Sed m
modalib^{us} dicitur
mody tenet
ampliat.

Deo vbi dicitur
p^{ri}ma^{us} modalib^{us} g^o
mody pti^{ria} qz
sed in dicitur mody
p^{ri}ma^{us} copule
dicitur ptiā m m
dicitur g^o vbi qz
tenuis pti^{ria} tenet
malis vbi pti^{ria}
p^{ri}ma^{us} hō. Sed m
dicitur vō nō
Tenet qz mag^{is} m m
dicitur pti^{ria} qz nō tenet
ampliat. Sed m
modalib^{us} dicitur
mody tenet
ampliat.

Deo vbi dicitur
p^{ri}ma^{us} modalib^{us} g^o
mody pti^{ria} qz
sed in dicitur mody
p^{ri}ma^{us} copule
dicitur ptiā m m
dicitur g^o vbi qz
tenuis pti^{ria} tenet
malis vbi pti^{ria}
p^{ri}ma^{us} hō. Sed m
dicitur vō nō
Tenet qz mag^{is} m m
dicitur pti^{ria} qz nō tenet
ampliat. Sed m
modalib^{us} dicitur
mody tenet
ampliat.

Liber.
se hnt affirmatioes z negationes adiuicē in
ppob^{us} modalib^{us}. Luitus rō ē qz tales ppob^{us}
hnt aliqñ duplices affirmatiuas alias ab his
q sūt in ppomb^{us} de inec in qb^{us} nō ponit ali
qs mod^{us}. Scdm ptiā conclusio tāgūt vñā qōes. vti
s. ad dandū dictionē i modalib^{us} sufficit ne
gationē ferri ad vbi. i. ad copulā: sic q mod^{us}
nō negat. Et ptiā pbat q sic q dicitio est oppo
formalis q videt q similiter sit sumēda in oi
bus enūtiatiōib^{us}. s; in ppomb^{us} de inec dicitur
ferēdo negationē ad vbi. q similiter i modali
bus sumit dicitio p negationē latā ad vbi
Mox ē pbat p in ppomb^{us} in qb^{us} ponit hoc
vbi ē: vt isti affirmatiōis hō ē negatio ē ista
nō ē hō: nō aut ea q ē: nō hō ē. Similiter isti
affirmatiōis ē hō alb^{us}: negatio ē ista: nō ē hō
alb^{us}: z nō ista ē nō alb^{us} hō. qz si ista ē nō alb^{us}
hō: sic negatio isti affirmatiōis ē alb^{us} hō tūc
teqref q si ista sit falsa: lignū ē hō albus: ista
erit vā lignū ē hō nō alb^{us}. Ptiā tenet qz de qñ
bet affirmatio vel negatio vā z de nullo abo
simul. s; ptiā ē falsū: imo sūt simul false: qz iste
nō ptiā dicitur: lignū ē hō albus: lignū ē hō nō
alb^{us}. Lōsequēter declarat dicitā mōzē i ppob^{us}
mb^{us} in qbus ponit aliud vbi ab hō vbi est. qz
isti affirmatiōis ābulat hō: negatio ē ista: nō
ābulat hō: z nō ista: ābulat nō hō. qz nihil
differt dicere hoiem ābulare z hoiez ābu
latē eē: Nec etiā dicere ābulat hō: z est ābu
latē hō. ideo videt q similiter sumat negatio
vni^{us} sic z alteri^{us}. s. ferēdo negationē ad vbi.
Lōsequēter rñdet aristotiles ad ptiā negatiāz
qōis motē. qz si ptiā dicitio sit in modalibus su
mēda ferēdo negationē ad vbi teqref qz co
tradictorie crūt simul vē. ptiā ē impossibile. qz il
lud ex q sequit. Ptiā tū pars: qz si sufficeret ne
gatiōes ferri ad vbi: nūc iste crūt ptiā dicitorie
possibile ē eē: possibile ē nō eē. Similiter pos
sibile ē ābulare: possibile ē nō ābulare: et
similiter iste possibile ē diuidi: possibile ē non
diuidi: z tū sunt simul vē. qz illud qd est possi
bile cū sit ad vtiālibet nō sp actu ē: z iō tūc sibi
pōt cōpetere negatio act^{us}. z sic qz qd ē ambu
labile pōt nō ābulare: z qd ē diuisibile pōt
nō diuidi. ergo iste crūt simul vē: possibile est
eē: possibile ē nō eē. z per ptiā sequēs sufficit ad
ptiā dicitendū in modalibus negatiōes ferri ad
modū. Tertia conclusio determinate respon
det ad qōem ptiā motā. z ē hec. Ad sumendū
ptiā dicitōriā in modalib^{us} neesse ē modū ne
gari. Pater duabus rōnib^{us}. Ptiā rō ē ista: qz
ad ptiā dicitendū in modalibus oportet dicere
negationē debere ferri ad modū: vel dicere

Dei Hermenias.

¶ contradictoria sibi stare in veri^{te}. s; ista scda ps est impossibilis. q; prima ps est eligenda: in q; dicitur q; oportet modum negari: ita q; isti^{us} affirmatiōis possibile est esse: negatio ē hec: nō possibile ē esse. Et consimiliter dicendū est de contingēti necessario et impossibili. Scda ratio ē hec. Sicut se habēt esse et nō esse in illis de inesse: ita se habēt modus in modalibus. sed in illis de inesse esse et nō esse sunt appositiones. i. copule: et subiectum vel p̄dicatū dicunt res subiecte. ergo similiter in modalibus modi erunt oppositiōes. i. copule. tales enī modi nō sunt determinationes p̄dicatū vel subiectū sed sunt oppositiōes determinantes veritatē et falsitatem propositionis: sicut esse et nō esse sunt oppositiōes determinantes veritatē et falsitatem oppositionum de inesse. Modo ad cōtradicendū in illis de inesse oportet ista vba esse et nō esse negari. q; similiter in modalibus ad sumendum contradictionē oportet modum negari. vt patet p̄ singulos modos. q; illi^{us} possibile ē nō esse: negatio ē ista: nō possibile ē non esse. hui^{us} vō que ē possibile ē esse: negatio non est hec: possibile ē non esse. q; (vt patet) possunt simul stare in veritate et se invicem p̄sequunt. i. inferunt se mutuo p̄ uersionē in oppositā q̄libet: et b̄ capiēdo possibile p̄tingēt ad vtrūlibet. sed iste possibile ē esse: non possibile est esse contradictionē: nec simul stant: et similiter iste possibile ē nō esse: et nō possibile ē nō esse. q; nūq; sunt simul vere vel false. Similiter isti^{us} affirmatiōis que est: necessariū ē esse: negatio nō est ista: necessariū est nō esse: sed ista non necessariū ē esse. Similiter isti^{us} necessariū est nō esse: negatio est ista: nō necessariū ē non esse. et similiter iste due impossibile ē esse: nō impossibile ē esse cōtradiciunt. et similiter iste due impossibile ē non esse: et non impossibile ē non esse. Et q; concludit are^{te} q; vniuersaliter oportet dicere q; in p̄positionib^{us} modalibus eē et non eē: se habēt sicut res subiecte: ad q̄s nō est ferenda negatio ad habendū cōtradictionē. sed ē ferenda ad vnu tū. videlz ad modum: ita q; modales in quarū altera negatio fertur ad modū putande sunt contradictorie. vt possibile nō possibile: p̄tingēs nō contingēs: impossibile nō ipossibile: necessariū nō necessariū: et vepz nō vepz. Et in b̄ inuit p̄hs q; vepz et falsum faciunt p̄positiones modales.

Sciendū tertio. q; circa hūc

textū incidūt tres difficultates. Prima vtz ad contradictionē p̄pōm de inesse: sufficit addere negationē co^{tra}. Et videt q; sic. q; dicit are^{te}

in textu q; isti^{us} affirmatiōis q; est eē albi hominē: negatio contradictoria ē ista: nō esse albi hominē. et similiter istius affirmatiōis ambulat hō: negatio ē ista: nō ambulat hō. In oppo^{si}tiō arguit p̄ are^{te} p̄ hui^{us} in fine p̄nti ca^{pit} ter^{ti}ij tractat^{us} vbi dicit. Opponi autē affirmatiōnē negatiōi dico contradictorie q; vniuersaliter ē et qd non ē vniuersaliter. vt ois hō albus ē: non ois hō alb^{us} est. q; negatio lata ad copulā nō sufficit ad contradictionē. Respondet p̄ distinctionē q; du^o sunt p̄positiones de inesse. quedam sunt de subiecto singulari: cuiusmodi sunt singulares. et ad contradicendū in talib^{us} requirit^{ur} et sufficit negationē ferri ad copulā. vt iste contradicunt sortes currit: sortes nō currit. Alie sunt p̄positiones de subiecto cōi et contradicendum in talib^{us} duo regunt. Primo disparitas q̄ntitatis subiecti: ita q; in vna subiectū teneat vniuersaliter et in alia particulariter. Secundo regitur disparitas copule penes affirmationē et negationem. Et ad arestotile in textu respondeatur: q; non vult tales opponi cōtradictorie: sed tū intendit q; negatio non facit contradictionē nisi addat copule: non autem q̄n addit alicui extremo p̄positionis. Scda difficultas: Vtz p̄positiones modales in quibus negatio postponitur modo sint aliq; modo repugnātes et adinuicē oppositē. Et videt q; non. q; tales p̄nt simul eē vere: vt probauit are^{te} de istis p̄positionib^{us}: possibile est ambulare: possibile ē non ambulare: possibile est diuidi: possibile ē non diuidi. Respondetur p̄ tria dicta. Primum: Propositiones modales de diuersis modis: puta de necessario et de possibili: vel de possibili et impossibili in quibus negatio postponitur modo contradicunt: nec p̄nt simul stare in veritate. Scdm dictū. Propositiones modales de eodē modo. i. de necessario vel impossibili in quibus altera postponitur negatio modo repugnāt in veritate: p̄nt autē simul esse false. Patet: q; sunt p̄marie. vt necesse est: necesse non eē: impossibile eē impossibile non eē. Tertium dictum. Propositiones modales de possibili vel contingenti in quibus negatio solum ponitur ad vbum non repugnāt in veritate: sed bene in falsitate. Patet: q; sunt sibi contrarie: vt possibile eē: possibile non eē: contingēs esse: contingēs non esse. et de illis tū locus ē arestotiles: cui dicit: Propositiones modales in quibus negatio ponitur ad vbum non contradicere: sed simul stare in veritate. Tertia difficultas: Vtz istud vbum infinitiui modi esse se teneat in modalibus ex pte subiecti vel ex pte copule. Et videtur q; ex pte sub-

k z

Alia dicitur negatio per...
Sicut per... admodum...

Lib. 2

fecti p arestotile in textu qui dicit. Uniuersa
liter ergo quoadmodum dictum e esse quide
z no esse oportet ponere quoadmodu sbiecta
Respondet per duo dicta. Primu dictum
q ad similitudinem materie que subiecti for
me subiectum z predicatum que sunt mate
riale in propositione dicuntur res subiecte: et
ad similitudinem forme que apponitur. i. ad
uenit materie: copule propositionu dicunt ee
appositiones. Ex quo patz q per rem subiecta
non intelligit arestotiles subiectum solu: sed
etiam predicatum materiale. quod patet cum
dicit subiecte ho res: hoc quidem album: per
quod intelligitur pdicatu materiale: illud ho
homo: per quod intelligitur subiectu. vt satis
haberi potest ex suis exemplis prius datis.
Scdm dictum. In modalibus esse z non esse
no sunt subiecta: nec se tenent ex parte subie
cti: sed ex parte copule. Patet qz nihil qd est
vnitiuu extremorum propositionis est subie
ctum vel tenes se ex parte subiecti: sed B ver
bu infinitiu modi esse est vnitiuu extremoru
propositionis modalis: vt inferius patebit. er
go non est subiectu: nec se tenet ex parte sbie
cti. Et ad arestotilem respondet: qz solu
voluit q in modalibus esse z no esse habent
similitudine cum rebus subiectis. qz sicut ne
gatio addita rei subiecte. i. subiecto vel predi
cato materiali in illis de inesse no facit contra
dictionem: nisi simul feratur ad copula: sic eti
in modalibus negatio lata ad verbu precise:
sic q non ad modum no facit contradictione.
z illa similitudo patet in textu cu dicitur: esse
quidem z non esse oportet ponere quoadmo
dum subiecta. i. ad similitudine rei subiecte:
Negatione ho z affirmatione hoc facientem
.i. contradictione oportet apponere ad vnum
.i. tantummodo ad modum. quasi dicat: q ex
ex pte li esse vel no esse non sumitur affirma
tio vel negatio in modalibus: ideo esse z non
ee se habent tanq res subiecte. z qz ex parte
modi sumit affirmatio vel negatio: ideo mo
dus dicitur esse copula.

Conclusio responsalis. ad ha
bendum contradictionem in modalibus que
sunt de eodem modo: non sufficit negatione
ferri ad verbum: sed requiritur modus nega
ri. Conclusio patet ex dictis.

Dubitatur primo. Vtru pro
positiones de impossibili z necessario sequa
tur contradictorie ad propositiones de possi
bili z contingentibus. Pro declaratione termino

ru primo premititur vnum dictum. scz q illa
propositio dicitur sequi contradictorie ad alia
que fit sibi equipollens per negationem pre
positam modo. i. modo dissimiliter se haben
te. Sed illa propositio dicitur sequi contrarie
ad aliam que fit sibi equipollens per negatio
nem latam ad verbum tui. Illa vo dicitur ad
aliam sequi contrarie z contradictorie que fit
sibi equipollens per negationem prepositam
z postpositam modo. Hoc supposito respec
det arestotiles negatiue ad dubium in scdo
capitulo huius tractatus in quo dicitur de
equipollentis z consequentis modalium. et
continet quatuor conclusiones. Quarum pri
ma tangit ordinem propositionum modalium
fm antiqs. z est hec. Antiqui posuerunt istas
propositiones seimice consequi z equipolle
re per primam lineam. s. possibile est esse: co
tingens est esse: non impossibile est esse: z no
necesse est ee. Sed in secunda linea posuerunt
istas equipollere: scilz possibile est non esse:
contingens est non esse: non impossibile est no
esse: non necesse est non ee. In tertia vo linea
posuerunt istas: non possibile ee: non contin
gens ee: impossibile ee: z necesse non esse. In
quarta autem dixerunt istas equipollere: scz
non possibile non ee: non contingens non ee
impossibile non ee: z necesse ee. Et addit are
stotiles qz iste ordo potest clare patere descri
bendo quandam figuram quadrangularem
fm q dictum est. Secunda conclusio ostē
dit in quo bene dixerunt antiq. z est hec. Im
possibile z non impossibile sequit ad seimice
ddictorie. i. modo dissimiliter se habente ad
possibile z contingens: z ad non possibile et
non contingens. sicut bene dixerunt antiqui.
Et hoc est intelligendū referendo singula sin
gulis: ita q ad impossibile sequitur non pos
sibile: non contingens. z ad non impossi
bile sequitur possibile z contingens. ita q ad af
firmatiuam de impossibili sequitur negatiua
de possibili et e conuerso. Tertia conclusio
ostendit in quo defecerunt antiqui. z est hec.
Antiqui male ordinauerunt propositiones de
necessario in pma z secunda lineis. Patet qz
tuor rationibus. Prima ratio est. qz no neces
se esse z possibile ee non equipollent: z tamē
eas ordinauerunt in prima linea. Antecedēs
patet. qz necesse non ee z possibile esse oppo
nuntur contradictorie. ergo iste non equipol
lent: possibile esse z non necesse ee. Secunda
ratio propositio nes primi z tercij ordinis co
traducunt. sed iste no ddicunt necesse no esse:
z no nece ee. q in p ordine no dz poni ista no

Handwritten marginal notes on the left edge of the page.

sed ad quantitatem modi et subjecti dicti fil.
 quia iste non contradicit simpliciter quoddam
 animal necesse est esse hominem: et quoddam
 animal possibile est non esse hominem. sed
 si varietur quantitas subjecti dicti erunt simpli-
 citer contradictorie. Primum dictum forte
 possibile est non esse: est singularis ex parte
 subjecti dicti: et particularis ex parte modi. Se-
 cundum dictum quod ipsa est simpliciter nega-
 tiua. patet quia principalior pars copule ne-
 gatiua puta hoc verbum esse. ergo ipsa est nega-
 tiua. Quod autem iste infinitiuus esse sit principa-
 lior pars copule patet. quia illud est principa-
 lior pars copule secundum cuius exigentiam grama-
 ticaliter ordinantur extrema propositionis. Et
 extrema istius propositionis ordinantur secundum
 exigentiam huius infiniti esse. Nam. subiectum
 ponitur in accusatiuo ut possit sibi reddere su-
 positum: et predicatum inclusum in ipso infini-
 tiuo similiter ponitur in accusatiuo ut possit con-
 strui cum hoc infinitiuo esse quod est. Aliqua tamen
 respondent per distinctionem. quia ista pro-
 positio potest dupliciter considerari. Uno modo
 in quantum est propositio categorica: et
 sic est negatiua. Alio modo potest considerari
 in quantum modalis. et sic est affirmatiua: eo
 quod modus non negatur. Prima tamen respon-
 sio videtur melior: eo quod affirmatio et negatio
 magis conueniunt propositiioni in quantum pro-
 positio est. Quod in quantum modalis. Et ad illas ratio-
 nes factas ad oppositum. Ad primam dicitur
 quod aristoteles per negationem intellexit pro-
 positioem. Ad secundam patet quod non est om-
 nimode simile. Ad tertiam conceditur quod tota
 copula non negatur: sed pars principalior: et
 hoc sufficit: Et licet propositio denominetur
 modalis a modo: non tamen sequitur quod mo-
 dus sit principalior pars copule: quia non se-
 fit denominatio a principaliori.

Dubatur tertio utrum pro-
 positio modalis et propositio de in esse diffe-
 rant specie. Respondetur per duo dicta. Pri-
 mum quod sunt species subalterne. quia sunt pro-
 positiones categorice. Secundum dicitur quod
 differunt specie. patet quia habent composi-
 tiones et formas specie diferentes. Item ha-
 bent diuersas passiones proprias. Differunt
 etiam essentialiter plus quam due propositiones
 de inesse vel due modales: sed due propositi-
 ones de inesse vel etiam due propositiones mo-
 dales differunt numero. quod propositio modalis
 et de inesse differunt plus quam numero: et per
 sequens differunt specie. Et si queratur. Utrum
 ista sit de inesse vel modalis fortes potest cur-

rere. Respondetur per distinctionem. quia
 potest resolui in istam formam possibile est cur-
 rere: et sic est modalis. Vel potest resolui in istam
 formam potens currere: et sic est simpliciter
 de inesse. quod copula eius non est modificata
 Nam hoc verbum est de esse precise copula:
 et hoc totum potens currere est predicatum materiale.

Ad rationes ante oppositum.

Ad primam dicitur quod propositio modalis est ka-
 licet proplectatur plures copulas principales: habet
 tamen unam copulam totalem in aggregata ex ver-
 bo et modo modificante. Ad tertiam dicitur quod ille co-
 tradicunt de modo et subiectum. Et ad confirmationem
 patuit quod in propositiionibus modalibus de dicitur
 modis ad dandum dicitur non oportet modum
 negari: sed bene quod sunt de eodem modo. Ad ter-
 tiam procedit prima ratio. Et cum inferat: si sic seque-
 tur unum dicitur sequi ad reliquum: Respondetur quod
 ad necesse esse sequitur possibile esse: capiendo pos-
 sibile pro possibili alto: et non pro possibili quod
 ueritur cum contingenti ad utrumlibet.

Queritur quarto utrum ad

necesse esse sequitur possibile esse. Et videtur quod non
 quod quod sequitur ad hunc bene ratio se ad eius
 an. sed ad pro esse sequitur pro non esse: sed de pro
 ad ultimam bene se necesse esse possibile non esse
 quod est secundum: ex quo dicitur dicitur an. hoc pro pro are-
 stotilem qui dicit in textu quod idem videtur pro in sci-
 di et pro non in sci. possibile esse et possibile si
 esse ad possibile esse se possibile non esse. In op-
 positum est aristoteles in textu.

Sciendum primo quod pro in-

intellectu consistit in due distinctiones. Prima di-
 stinctio est hoc. Duum est vel quoddam est vel in predica-
 do quod predicat hoc altero esse et non queribilis
 et pro vel est vel res per necesse. quod necesse esse est
 possibile esse: sed non oportet pro esse necesse esse: necesse
 esse de pro alto. et ista ratio tenet ab inferiori
 ad superiorem necesse esse pro esse. Aliud est vel in di-
 stribuendo. quod iten est duum. quod quod dandum distribuunt.
 quod ad sp: sic signum vel vel aliquid sibi equalis
 quod distribuunt terminum per cui addit pro suis sp
 coplatie. A est vel distribuunt quod distribuunt quod
 ad ipa. et est quod facit coplatie teneri coplatie
 pro omni omnium tempore. et hoc modo ista ratio a toto
 in quod ad sua parte: hoc necesse esse: quod hoc est pro esse
 licet necesse distribuunt coplatie pro omnium tempore
 coplatie et licet pro facit coplatie accipi pro plibus
 omnium tempore distribuunt. Adhuc est a vel in aplia
 do: quod licet apliat terminum ad statu pro omnium tempore
 coplatie: esse necesse. et ista ratio necesse esse pro esse
 esse tenet pro locum a tota coplatie ad distribuunt esse

Dei Hermenias

tutaz ex eisdē ppōib⁹. Et sic p³ q³ trib⁹ modis
pōt ista p³na necesse eē q³ possibile esse probari.
Secunda distinctio: p⁹ potest capi du²: si
cut contingens cum quo conuertitur. Primo
capitur pro possibili alto quod est cōmune tā
ad illud quod est necessarium q³ ad illud q³
non est necessarium: dum tamen nō sit impos
sibile. z sic ista cōsequētia necesse esse ergo
possibile esse: tenet per locum ab inferiori ad
superius vt patuit prius. Alio modo capitur
possibile pro possibili determinato. z hoc du
pliciter fm q³ eius sunt due spetie. q³ vel ca
pitur pro possibili quod est necessarium. z sic
predicta consequētia tenet per locum a con
uertibilibus. q³ tunc necesse z possibile cōuer
tuntur: vel capitur possibile pro illo q³ nec eē
necessariuz nec impossibile. z istud diuiditur
in tres modos: scilicet possibile natum: rarū:
z ad vrilibet. z sic non sequitur necesse esse
q³ possibile eē: vt deducit rō facta añ oppo^m.

Sciendum secūdo: q³ in hoc
tertio capitulo docet ordinare debite propo
sitiones modales. z continet quatuor conclusio
nes. Prima ponitur sub forma dubitatio
nis que est hec. Utz ad necesse esse sequat possi
bile esse. Et arguit ad vtrāq³ partē dubitatio
nis. Primo ad partē affirmatiuā. q³ si non se
quatur necesse esse ergo possibile esse: nūc cō
tradictorium consequentis sequit ad anteces
dens. sed contradictoriū consequentis. f. non
possibile esse non stat cum antecedente q³ zē.
Et si aliquis dixerit q³ contradictoria illi⁹: pos
sibile esse non est ista non possibile esse: tunc
erit ista possibile non esse. sed vtrāq³ sunt fal
se: illa de necessario existente vera. ergo que
cūq³ illarum fuerit dicta contradicere isti: pos
sibile esse: nō stabit cum ista necesse esse. Ad
partem negatiuam arguit sicut arguitur est an
te oppositum. Secunda conclusio continet
duas diuisiones quas aristoteles p³reinitit p
solutione dubitationis. Prima diuisio est hec
Potentiariū quedā sunt rationales: z iste ma
nentes eedem sunt plurium contradictioz.
i. potētie rationales valent ad opposita. Alie
sunt irrationales: quarum quedam valent ad oppo
sita. q³ non pōt nō calefacere. Et ex hac distin
ctione soluitur argumentum factum ad partē
affirmatiuam per interreptionem anteceden
tis. nō enim quod possibile est esse: possibile
est non esse. Secunda diuisio est hec. Possibi
le dicitur equiuoce. q³ aliquid dicitur possibi
le quod iam actu est: sicut eē illud possibile q³

coniunctum est actū. vt possibile est aliquem
ambulare q³ actu ambulat. Aliud ē possibile
q³ potest eē vel agere: z tale vocatur possibi
le distas ab actu. vel possibile añ actum. z sic
iste pōt ambulare q³ nondum ambulat sed in
futuro ambulabit. Et est differentia inter ista
duo possibilialia. q³ possibile scōo mō dictū so
lum reperit in reb⁹ mobilibus. i. transmuta
genera⁹ z corruptibilib⁹: s³ possibile p³ mō di
ctū reperit tā in reb⁹ mobilib⁹ q³ in reb⁹ imo
bilibus. Tertia cōclusio tāgit solutionē du
bitationis mote. z est hec. Possibile q³ valet
ad opposita nō segtur ad necesse: sed p⁹ q³ nō
vz ad oppo^{ta} bñ se² ad necesse. Silt⁹ p⁹ ante
actu nō se² ad necesse: s³ si accipiat p⁹ cōiter. f.
p illo q³ nō ē imp⁹ tūc se² ad necesse. Qd p⁹
bat are¹⁰. q³ p⁹ sic sumptū ē cōi⁹ ad neciū:
z se h³ sicut totū v⁹ respectu neciū. modo ad
p⁹ se² v⁹ e⁹ ad necesse eē se² p⁹ eē: sed nō
oc. i. nō v⁹ p⁹ totali spetie p⁹ v⁹ patuit.
Quarta p⁹ cō eē collectiua q³ se² ex p⁹ dictis. z ē
hec. Fortasse neciū ē prim⁹ mod⁹ iter oēs mo
dos. Probat are¹⁰ du². P⁹rio ponēdo figurā
modaliū in q³ p⁹ponit p⁹pos de neciō. scōo il
las de p⁹ illas de cōtingēti: z vltio illas d
imp⁹. Scōo p⁹bat rōne. q³ sempiterna z illa
q³ sp⁹ sūt actu sunt p⁹iora. sed neciū sp⁹ est actu
q³ zē. Ex B inserti vnā diuisionē entū dicens q³
qdā semp sūt in actu. sicut sunt p⁹me substātie
vt de⁹ z intelligētie. Alia sunt actu z p⁹ate: in
quib⁹ act⁹ naturaliter p⁹oz ē: sed t⁹pe posterior
Alia v⁹ nūq³ sunt actu sed solū p⁹ate. sicut cō
tinuū est in potentia ad diuidi in infinitū: sed
nūq³ erit actu diuisum.

Sciendū tertio. q³ circa hūc
textū incidit tres difficultates. Prima dif
ficultas. Utz p³na quā facit aristoteles i textu
si ad necesse eē nō sequat possibile eē. q³ oppo^m
bñ se² sit bona. Rūdef q³ non. Et ad are¹⁰
pōt dici q³ l⁹ra fuit corrupta vel ex translatore:
vel ex vito scriptoris. Vel pōt dici q³ loco h⁹
vbi se² v⁹ intelligi B vbi stat. q³ q³libet cur
q³libet stat vel ei⁹ oppo^m: vt p⁹z ex p⁹ p⁹ioz.
Scōa diffi⁹. Utz potē⁹ irrōnalis valcat ad op
posita. Respōdet distinguēdo de duplici po
tētia. q³ qdā ē potētia actiua: z talis potētia ir
rōnalis nō v⁹ ad oppo^{ta}. q³ (vt iā patuit) s³ic
ignis possit cōburere: nō t⁹ pōt nō cōburere.
Alia ē potētia passiua que se tenet ex p⁹ie ma
terie: z illa potētia irrōnalis valz ad opp^{ta}. vt
materia ignis p⁹ calefieri z frige fieri. S³ pos
set obici. q³ potē⁹ bzuti ē irrōnalis: z t⁹ bzuti
pōt ābulare z nō ābulare: comedere z nō co
medere: vt de se satis p⁹z. ergo potētia actiua

irrationalis valet ad opposita. Propter B aliter respondetur per vna distinctionem z vnu dictu. Distinctio est hec. Potentia rationale vocat arestoniles illam que fm dictamen z directionem rationis pot agere: cuiusmodi e intellectus z voluntas. Sed potentia irrationalis: est illa. que non fm dictamen rationis potest agere: sed solum naturali distinctu. sicut sunt bruta z cetera inanimata. Alia distinctio est hec. Potentia valere ad opposita potest dupliciter itelligi. Uno modo q possit ad opposita contradictorie: ita q posse ad opposita sit idem quod posse agere z posse non agere: z sic non tm potentia rationalis: sed etiam irrationalis potest ad opposita. vt brutum pot ambulare z non ambulare. Alio modo potest itelligi q possit ad opposita contrariis: sic videl: q possit effectus contrarios prouocare: z sic sola potentia rationalis. Valz ad opposita: non tm in quocunq; opposita: sed ad illa que sequunt ad actum volendi vel nolendi. Et lz intellectus aliquando potest ad opposita: sicut ad actus itelligendi oppositos: z ad actus exteriores: no tm potest ad quocunq; opposita nec semper. q: qnq; no est in potentia anime itelligere vel non itelligere: aut assentire alicui propositioni vel no assentire eodem: imo generaliter potentia rationalis respectu primi actus itelligendi non plus potest in opposita q ignis calefacere z non calefacere. sed voluntas semper nata est velle et non velle vel nolle.

Conclusio responsalis. ad necessesse esse sequitur possibile esse: capiēdo possibile pro possibili alto vel pro possibili necessario. Non autem sequitur capiēdo possibile pro possibili non necessario. Conclusio patet ex dictis.

Dubitatur primo: Vtrum in modalibus copositis eodem modo sit sumenda oppositio sicut in modalibus diuisis. Pro cuius declaratione mouentur tres difficultates: Quaruz prima est. Qualis sit hec diuisio propositionis modalis in copositam z diuisam. Ad quam respondetur q est diuisio equooci analogi in sua equiuocata. qz modalis copositam no est modalis nisi fm qd: propter quandam similitudinem quam habet cum vera modali. Nam in modali copositam ponit aliquis modus similis illi modo qui ponitur in modali diuisa que e vere z simpliciter modalis. Secunda difficultas. Quot conditiones requiruntur z sufficiunt ad hoc q aliquis mo-

pon diff.

3da diff.

us fatiat propositionem modalem propriissime sumptam. Respondetur q quatuor: Prima est q talis modus prius conueniat significati enuntiationum. z per hoc excluduntur omnes isti modi significatiui representatiui per se per accidens mediatum z imediatum. Omnes eni isti modi primo conueniunt enuntiationibus. Secunda conditio. q: talis modus non conueniat significati enuntiationum fm attributionem ad intellectum. z per hoc excluduntur isti modi: scitum creditum opinatum z imaginatum. Tertia. q: talis modus ex consequenti conueniat enuntiationibus: hoc e q talis modus in recto sit verificabilis ex consequenti de tota propositione in qm propositio est. z per hoc excluduntur iste determinationes: bene male preteritum z futurum: z etia contingens ad vtrilibet contingens natum z contingens raruz. q: talia non possunt in recto pprie verificari de tota. ppoe in qm propositio est. Quarta conditio est q talis modus ampliet copulam vltra tempus sue preiacentis. z per hoc excluduntur vey z falsum. Ex q sequitur q tm sunt quatuor modi fatictes propositionem modalem propriissime captam. s. necessarium possibile impossibile z cotingens altum. Ideo propositio modalis est ista q modificatur aliquo illoz quatuor modozum. Et si queratur: vtrum possibile et necessarium eodem modo ampliet copulam. Et videtur q non. qz necessarium ampliat ad omne tempus: z possibile tm ad duo tempora. s. ad presens z ad futurum: qz ad preteritum nulla e potentia. Respondetur qz ampliant ad omne tempus. Quod patet. qz necessesse esse possibile non esse contradicunt ergo eodem mo ampliant. Patz consequentia. qz propositionum oppositarum vel equipollentium termini debet teneri eque ample z eque restricte. Et ad obiectione dicitur q possibile capitur dupliciter. Uno modo specialiter vt tm valet sicut potest vel poterit: z sic ampliat tm ad duo tempora. s. ad presens z ad futurum. Alio modo capitur possibile generaliter: vt tantum valet sicut potest ponit vel poterit: z sic ampliat ad omne tempus disunctiue: hoc est facit terminum precedentem z sequentem stare pro suis suppositis respectu omnium differentiarum temporis disunctiue. z hoc modo contradicit impossibili quod ampliat ad omne tempus copulatiue z negatiue. Et etia inter ipsum z necessesse quod ampliat ad omne tempus copulatiue z affirmatiue pot h mo sumi oppo vel equipollentia. Tertia diffi (que e principale queciti)

3da diff.

Peri Hermenias

est hec. Utrū eodē modo sit sumēda oppositō
in modalib⁹ ppositis et diuisis. Ad quam rñ-
des q̄ nō. quia aliter sumitur opositio in illis
de inesse et in modalibus. Nā ad dīcendū
in illis de inesse cū disparitate quantitatis sub
iecti sufficit copulam negari: S; in modalib⁹
cū h̄ regit q̄ mod⁹ negetur. modo ppositio
modalis pposita ē simpliciter de inesse vt patebit
in dubio sequenti. q̄ nō eodē mō sūt oppositō
in modalibus ppositis sicut et in diuisis.

Dubitat̄ secūdo Qualiter

differunt ppositio modalis composita et di-
uisa. Respondet q̄ tripliciter differunt. pro q̄
rum prima differentia pmittitur vna distinctio
q̄ isti quatuor modi possibile impossibile p̄-
gens et necesse possunt accipi dupliciter. Vno
modo p̄intentionaliter: et sic sunt differen-
tie entis: et tunc possibile tantū valet sicut ens
potens esse. et necesse tantū valet sic ens ne-
cessarium: impossibile vero tantū valet sicut
ens non potens esse. et sic accipiendo eis p̄-
tunt quatuor conditiones p̄ius dicte. Alio
modo possunt capi secundeintentionaliter et vt sunt
differentie ppositiois: et tunc possibile tantū
valet sicut ppositio possibilis. et necesse n̄
valet sicut ppositio necessaria. Impossibile vō
tantū valet sicut ppositio impossibilis. n̄
eis vt sic conueniunt quatuor ditiones p̄di-
cte in p̄cedenti dubio. Tunc dicitur q̄ modal
diuisa et composita p̄mo sic differunt. quia
in modali diuisa ponitur aliquis istorum qua-
tuor modorum p̄intentionaliter sumptorū
sed in modali composita ponitur aliquis illorū
modorum sumptorum secundeintentionaliter: vt
aliquis alius qui potest de se p̄dicare de tota
propositione in quantum ppositio. Secun-
da differentia quia modalis diuisa est simpli-
citer et vere modalis: cum in ea ponatur mo-
dus cui conueniunt p̄dicte quatuor cōditiones
Sed modalis composita est simpliciter kate-
gorica de inesse: q̄ patet quia ppositio d̄
kategorica de inesse quia in ea ē simplex in-
herentia p̄dicari ad subiectum. ita q̄ talis in-
herentia non sit modificata per aliquē modū
Sed in modali composita est simplex inherē-
tia modi ad dictum. Nam in ea mod⁹ tantū
est p̄dicatum materiale: q̄ mediante copula
presentis temporis indicatiui modi enuntiat
de toto dicto tanquā de subiecto. Tertia diffe-
rentia. Ad veritatem modalis compositae reg-
ritur et sufficit veritas vni⁹ propositionis in q̄
modus materialiter predicatur de ppositio-
ne correspondente dicto vel pronome demō-
strante illam ppositionem. vt ad veritatem

istius modalis compositae album esse nigrum
est possibile requiritur veritas illius ppositio-
nis: hec ppositio album est nigrū est pos-
sibilis. Sed ad veritatem modalis diuise reg-
ritur et sufficit veritas illius ppositionis in q̄
modus predicatur de oratione composita ex
predicato dicti et pronome demonstrante id
pro quo supponebat subiectus dicti. vt ad ve-
ritatem istius modalis diuise album possibi-
le est esse nigrum: sufficit veritas illi⁹ ppo-
sitionis hoc esse nigrum est possibile: per ly B
demonstrando parietem vel aliqd aliud sub-
iectum album. Et si subiectum dicti fuerit ter-
min⁹ cōmunis non connotatiuus: sicut in ista
Omne astrum esse supra nostrum orizontem
est possibile: requiritur q̄ modus possit p̄di-
cari de oratione composita ex predicato dicti
et singularibus illius termini cōmunis vel p̄-
nomine demonstrante illa singularia. vt dicē-
do hoc astrum esse supra nostrum orizontem
est possibile. et illud astrum esse supra nostrū
orizontem est possibile et sic de alijs. ita q̄ p̄
ly hoc demonstratur aliud et aliud astrum.

Dubitat̄ tertio Vtrum om-

nēs propositiones de cōtingenti reponantur
in eisdem lineis vel in diuersis: Respondet
per quatuor dicta. Primum dictum. q̄ p-
positiones de cōtingenti alto reponuntur in
eisdem lineis sicut ppositiones de possibili.
propositiones autem de possibile reponuntur
in diuersis lineis: vt deducit aristoteles i tex-
tu. Secundum dictum. ppositiones de cō-
tingenti necessario reponitur in eisdem lineis
sicut ppositiones de necessario. patet q̄ ad
inuicem conuertuntur. Tertium dictum. p-
positiones de cōtingenti non necessario eq̄-
poller vni copulatiue constitute ex duabus p-
positionibus de possibili: in quazum vni di-
ctum negatur: et affirmatur in alia. sicut ista
fortem currere est cōtingens ad vtrumlibet:
equipollent isti copulatiue: fortē possibile ē
currere et fortē possibile est non currere: e⁹
contradictoria erit vna disunctiua constituta
ex partibus contradicentibus partibus p̄io-
ris copulatiue: puta ista disunctiua: fortē nō
possibile est currere: vel fortē non possibile
est non currere. Quartum dictum. Omnis
propositio affirmatiua de cōtingenti ad vtrū-
libet in qua scilicet modus non negatur ponit-
tur in duabus lineis scilicet in prima et in sc̄da
et omnis negatiua de huiusmodi cōtingenti
in qua scilicet modus negatur ponitur in dua-
bus lineis scilicet tertia et quarta. Ratio ante
oppositum soluta est in primo notabil.

Dei Hermenias

nō bonū est malū: nec ista nō bonū nō ē ma-
lū: qz iste tres sunt fil' vere. relinqt q' q' isti nō
bonū nō est bonū: h'iat ista nō bonū ē bonū:
z p' p'ns ead' rōe isti: bonū est bonū: cōtraria
bitur ista: bonum non est bonū:

Sciendū tertio q' circa hūc
textū incidit due difficultates. P'ria ē Utrū
due idēfinit' dīverſe q' sūt adīnuicē h'rie.
Et v' q' sic p' arestotile in textū dicēte q' non
bonū ē bonū: h'iat ista: bonū nō ē bonū. r'ndef
ad arest^{l'm} q' nihil refert q'ntū ad itēfōez suā
ponere v'ez vel indefinitā. qz p' indefinitā in
telligit v'ez: cui h'iat v'is negatīa: et h'icit p'
ticlari negatīe. sic isti oē bonū est bonū: h'iat
ista: nullū bonū est bonū: et h'icit ista aliq'ō
bonū nō est bonū. Sei ūda difficultas. Utrū
due cōtrarie possint simul esse vere. R'ndet a
restotiles q' enūtiatio v'a nō p't eē h'ria enūtiā-
tōi v'e. qz sicut h'ria in enūtiāde nō p'gūt fil' eē
in codē sbiecto fm reale inherētias: licz bene
succesſue: ita etiā due enūtiatōes z due oppi-
niōes h'rie nūq' p'nt fil' eē vere. licz aliq'ū suc-
cessiue sint v're.

Conclusio responsalis Con-
trarietas in enūtiatōib' vōlib' sūmēda ē pēs
h'rias mōs enūtiādi: nō autē penes p' h'ria. cō-
clusio satis p' ea q' dicta sūt in scōo notabili.

Dubitatur primo Utrū con-
trarietas repiat eodē mō in ppōib' vocalib'
mēta^{b'} z oppniōibus aie. R'nd' p' duo dicta.
P'rim dictū. q' in ipis prim eodē repit z p'ns
nō. p'mū p'z. qz sic h'rietas oppniōnū antēditur
penes h'rias mōs oppniādi: sic in mēta^{b'} vo-
calib' enūtiatōib' antēdit h'rietas penes h'rios
mōs enūtiādi. z^m p'z qz ppōes mtales aut vō-
les nō sūt forma^{b'} et intrin^{te} h'rie: cū possint fil'
eē i eod' sbiecto: s'z nō opponit q' ad eē fil' v'a
s'z oppiōes mtales h'nt repugnātiā q' ad eē fil'
in eod' intellectu: L' forsā rō p't eē. qz oppiō v'fē
ppōez mētalē addit assensū. mō imp^{te} est
eūdes fil' assensū: ppōib' h'ris aut h'ictōrijs
Iō ille oppiōes siue ille assens' dicitur inter se
h're repugnātiā nō solū q'ntū ad posse fil' stare
in veri^{te}: s'z etiā q'ntū ad nō eē fil' in eod' sbiecto
siue in eod' intellectu. qz imp^{te} ē eūde intelle-
ctū fil' assensū duob' h'ris. z^m dictū. h'rietas
p' p'uenit ppōib' mēta^{b'} q' vō^{b'} aut scriptis
patz qz illis p' p'uenit h'rietes q' p' p'uenit ve-
ritas aut fl' i^o. s'z sic ē de enūtiatōib' mēta^{b'}:
cū fecit naturalis z a natura beati q' sint vere
vel fl'e: Alie vō ad placitū.

Dubitatur secundo que pro-

positō d' p'mo z p' se fl'a: z q' ppō d' sim^{te}. R'nd'
def p' vna diffictōez z duo dicta. Diffictō ē h'
ppō p' dicit p' z p' se fl'a du^o. Uno^o qz inf p'
dicatū z sbiectū nihil mediat: p' q' possit ondi
p' m^m ste in eē sbiecto. z sic ista ē p' falsa bōz
ē malū. qz fm arestotile p' p' terioz: Illa p'
positō in q' p'dicat oppoiui de oppo^{te} ē falsa
Alio^o p' dicit p' z p' se fl'a: qz an ipaz nō ē al-
ia magis fl'a: ad quā sit reduci^{te}. Et illa in
q' negat idē d' se ipo ē p' et p' se falsa: nō autē
i^o in q' p'dicat v'nū h'riū de alio. P'rim dictū ē
istud ppō p' z p' se falsa d' in p'posito eē illa
c' extrema sūt termi g'ntōis z corruptōis. qd
p'z. qz eē z nō eē sūt termi g'ntōis z corrupti-
ōis: z sūt mōi enūtiādi h'rii. Et p' p' q' p'nt
v'e vel false p' d' aliq. z^m d. Illa ppō votur
in p'posito sim^{te} respectu alteri^o q' nec implicat
nec infert alia: s'z iplicat z infert in alia. sic ē
ista bonū nō ē bonū: in ordie ad istā. bonū nō
est malū.

Dubitatur tertio Utrum iste
sint h'rie bonū ē bonū: z bonū nō ē bonū: sic v'
dicere arestotiles i textū. R'ndet p' diffictōez.
qz h'rietas p't capi du^o. Uno^o large vt se extē-
dit ad oēz oppositōez ppōm vtroqz termino p'
ticipatiū repugnatiū i q'^{te}: z sic p'dicat ppōes
p'nt dicit h'rie: cū sint sb h'rie. Alio^o ca^{te} h'rietas
spēcialit' p' repugnātiā duāz p'positionū v'lim
in q'^{te} z in veritate repugnatiū: z nō sūt h'rie
nō h'nt p'cipat legē h'riaz. qz nō p'nt simul stare
in veritate. Equipollēt enī duab' v'ib' sic q'
liber indefinita de materia naturali egpollet
vni vniuersali. et b' est qd dat intelligere gre-
stotiles cū dicit. manifestū est q' quoniā nihil
interest nec si vniuersaliter ponam^o affirma-
tōez: eo q' intellexit de ppōib' indefinitis in
materia naturali: q' q' ad veritatē vel falsitatē
egpollet v'ib'. Iō si sint diūse q'li^o d'nt h'rie

Ad rationes ante oppositū.

Ad p'mā^o q' arestotiles voluit solū eas eē e-
nūtiatōes d' p' h'ris: nō voluit autē eas eē h'
rias. Ad scdaz^o q' res p't capi du^o. Uno^o g'nta-
lit' poi sca^{te} siue p' siue imp^{te}: et p'cedit
a'ns. Alio^o ca^{te} spca^{te} p' vera entitate c'libet
realit' existētis et h'ntis fm eē reale: z negat
a'ns. Ad tertiā negat a'ns. Ad pbatōez p'ces-
so ante negat p'na. qz distictia d' p'rib' h'dicē-
tib' pl' oppōit' coplatie q' coplatia coplatie

Questōes mgrī iohānis de mgrīs super por-
phirio et vetriate arestotilis fm mentem do-
ctoris subtilis foeliciter finiunt.

100

3

100

Faint, illegible text in the upper left column.

Faint, illegible text in the lower left column.

Faint, illegible text in the right column.

